

ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΠΙΧΡΕΝΕΙΑ

ΕΤΟΣ Α'

ΤΟΜΟΣ 21

ΟΚΤΑΒΙΟΥ ΦΕΓΙΕ

Ένας
αριστοκρατικός
δάμιος

(ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ)

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΔΡΧ. 5

Διευθυντής : ΝΙΚ. ΚΑΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Γραφεῖα : Ὁδὸς Γερμανοῦ Παλαιῶν Πατρῶν 5 β
Τηλέφ. 26-135

Συνδρομή έτησία: Έσωτερικού Δρ. 200 Έξωτερικού \$ 7
 » έξαμηνος: » 100 » \$ 3.50
 και δι' όλην την Άφρικήν και Βελγικόν Κογκό έτησία συνδρομή σελλίνια 30.

ΑΙ ἐπιστολαὶ καὶ τὰ χρηματικὰ ἐμβάσματα δεόν νὰ ἀποστέλωνται πρὸς τὸν Δ)τὴν τῆς «Οἰκογενείας» κ. Νικ. Καμαρινόπουλον, ὁδὸς Γερμανοῦ Παλαιῶν Πατρῶν 5 β, Ἀθῆναι.

Ἐν Ἀμερικῇ, ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐγγραφὴν συνδρομητῶν καὶ τὴν κατὰ φύλλον πώλησιν, ἡ Ἑταιρία New York News Agency General P. O. Box 497, New York City, ἐκπροσωπούμενη παρὰ τοῦ κ. Κ. Καλθοπούλου.

ΚΑΙ ΑΛΛΗ ΠΟΙΚΙΛΗ ΥΔΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

AOPEA

ИМЕРОМ.

Chelva

Έξεδόθησαν μέχρι σήμεραν:

- 1] «Λεϊλά» του ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 2] «Τρελλή από αγάπη» του Α. ΝΤΕΛΚΑΝ
- 3] «Τὸ ἡμερολόγιο μιᾶς παντρεμένης»
του ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 4] «Γιατὶ νὰ σ' ἀγαπήσω;» του Μ. ΡΕΝΟΥΑΡ
- 5] Τὸ «μυστήριον μιᾶς γυναίκας» τῆς ΝΤΕΛΛΥ
- 6] «Ἡ Φιλάρεσκη» του ΠΩΛ ΕΡΒΙΕ
- 7] Τὸ εἰδύλλιον τῆς ὠραίας ντὶ Καρπένα
του ΖΩΡΖ ΟΝΕ
- 8] «Μιά ἐξωτική ἀγάπη» του ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 9] «Εἰδύλλιον στό Βόσπορον» του ΚΛΩΝΤ ΦΑΡΡΕΡ
- 10] «Ἡ τέχνη τοῦ φλέρτ» του ΚΑΤΟΥΛ ΜΑΝΤΕΣ
- 11] «Ὁ ἔρως μιᾶς κατασκόπου» τῆς ΝΤΕΛΛΥ
- 12] «Γαμήλιον ταξίδι» του Γ. ΟΝΕ
- 13] «Ὁ Γάμος τῆς Μαριάννας» του ΠΩΛ ΖΕΡΑΛΝΤΥ
- 14] «Ραγισμένες καρδιές» του ΕΝΤΜΟΝΤ ΓΚΟΝΚΟΥΡ
- 15] Ἀνάμεσα σέ δυὸ ἀγάπες του ΑΝΡΥ ΜΠΟΡΝΤΩ
- 16] Ναταλία Μαντορέ του ΑΜΠΕΛ ΕΡΜΑΝ
- 17] Τὰ ματωμένα τριαντάφυλλα
τῆς ΝΑΤΑΛΥ ΝΤ' ΕΣΤΡΟΥΘ
- 18] Ρωμαντικὲς, ἀγάπες τῆς ΜΑΤΘΙΛΔΗΣ ΣΕΡΑΟ
- 19] Σ' ἀγαπῶ Ὑβελὶς του ΓΚΟΥΓ'ΝΤΟ ΝΤΑ ΒΕΡΩΝΑ
- 20] Ὁ ἔρως τῆς Μαρίας Ἰβάνοβνας
του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΟΥΣΚΙΝ

Ἡ κυρία ντὲ Λὰ Βέλ, χήρα τοῦ ἀντιναυάρχου ντὲ Λόρρις, ὅταν ξαναπαντρεύθηκε πήρε τὸ στρατηγὸ μαρκησία ντὲ Λὰ Βέλ. Ἡ μαρκησία εἶχε μείνει εὐχαριστημένη κι' ἀπὸ τοὺς δυὸ ἀνδρες τῆς. Εἶχε εὐτυχήσει μὲ τὸ γάμο. Γι' αὐτὸ θεωροῦσε πὼς ἦταν καθήκον τῆς, εὐσεβὲς καὶ διασκεδαστικὸ μαζύ, νὰ διαδώσῃ τὴν ἀγάπην ποῦνοιώθε γιὰ τὸ γάμο. Δὲν ἔκανε λοιπὸν τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ παντρεύῃ τὸν κόσμον. Ἡ μεγάλη ὑπόληψί τῆς, τὸ κύρος τῆς, ἡ ἀριστοκρατικὲς σχέσεις τῆς, ἡ ἐπιτυχίαι τῆς σὲ μερικὲς δύσκολες περιπτώσεις, εἶχαν κατακτήσει τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτή, ὅπως ἔλεγε ἡ ἴδια, εἶχε... ἓνα καλὸ ἀτόυ: τὴ νύφη τῆς, τὴ Λουίζαν ντὲ Λόρρις. Ὁ κ. ντὲ Λόρρις ἦταν ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ. Ἡ συχνὰς καὶ μακροχρόνους ἀπουσίαις του ἐπέβαλλαν στὴ γυναῖκα του ἓνα πολὺ λεπτὸ ρόλο ποῦ ἤξερε νὰ τὸν κρατᾷ μὲ ἀξιοπρέπεια, πρᾶγμα ποῦ περιποιούσε τιμὴ στὴν πεθερά τῆς.

Ἡ κυρία ντὲ Λὰ Βέλ δεχόταν τὴν Πέμπτη τὸ βράδυ. Αὐτὲς ἡ Πέμπτες τῆς ἦσαν ψυχρὲς, πληκτικὲς, μολονότι ἐπαιζαν μουσικὴ καὶ χόρευαν. Ἀνάπνεε κανεὶς ἐκεῖ πέρα μιὰ ἀτμόσφαιρα μυστηρίου. Ἐβλεπε νὰ περνοῦν ἀπὸ τὸ σαλόνι τῆς ἀγνωστοὶ μ' ἄσπρη γραβάτα ποῦ πολλὰ φορὲς δὲν ξαναφαινότουσαν. Κορίτσια ξεσποῦσαν ξαφνικὰ σὲ ἀναφυλλητά, δίχως νὰ γίνεται γνωστὸς ὁ λόγος. Ὅλα αὐτὰ ἔκαναν παγερὸ ἓνα σαλόνι.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ λοιπὸν ἡ μαρκησία ἔκανε κάτὶ ἀπὸ καλωσύνη, ἀπὸ συμπόνια: ἐπρόκειτο γιὰ ἓνα γάμο κατωτέρας τάξεως. Ἡ μαρκησία φρόντιζε γι' αὐτὸν μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ ἔχῃ ἡσυχίαν τὴ συνειδήσί τῆς. Ἐνας φτωχὸς ἐξάδελφος τοῦ στρατηγοῦ, ποῦ τὸν ἔλεγαν στὸ σπῆτι ἀπλῶς Ἐδουάρδο, θὰ παρουσιαζόταν γιὰ γαμπρὸς στὴν κόρη ἑνὸς καθηγητοῦ τοῦ λυκείου Σαιντ-Μπάρμπ. Ὁ Ἐδουάρδος ἦταν ἓνας ἀδέξιος νέος, μὲ πολὺ μέτριο παρουσιαστικὸ καὶ συνεπὲς δὲν μπορούσε νὰ ἔχῃ εὐκολὰ καμμιά ἐπιτυχία. Ὅσο ἦταν μουσικός, ἐπαιζε ὑποφερτὰ φλάουτο. Κι' ἡ κυρία ντὲ Λὰ Βέλ θέλησε νὰ τὸν παρουσιάσῃ μ' αὐτὴ τὴν ὄψιν.

— Θεέ μου, ἔλεγε, ξέρω πολὺ καλὰ πὼς τὸ φλάουτο δὲν μιλάει καὶ τόσο στὴ φαντασία, μὰ τί νὰ γίνῃ; Μόνον ἔτσι μπορεῖ νὰ λάμψῃ λιγάκι αὐτὸς ὁ φτωχὸς Ἐδουάρδος.

Εἶχαν ἀποφασίσει λοιπὸν τὸ ἐξῆς: ὁ Ἐδουάρδος θὰ ἐπαιζε μὲ τὸ φλάουτο ἓνα μουσικὸ κομμάτι μὲ τὴ βοήθειαν τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῆς κυρίας ντὲ Λόρρις. Ὅταν ἦρθε ἡ στιγμή, ἡ κυρία ντὲ Λόρρις κάθισε μπροστὰ στὸ πιάνο καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ λά. Τὸ ἴδιο ἔκανε κι'

Έξεδόθησαν μέχρι σήμερα:

- 1] «Λεϊλά» του ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 2] «Τρελλή από αγάπη» του Α. ΝΤΕΛΚΑΝ
- 3] «Το ημερολόγιο μιᾶς παντρεμένης» του ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 4] «Γιατί νά σ' αγαπήσω;» του Μ. ΡΕΝΟΥΑΡ
- 5] Το «μυστήριο μιᾶς γυναίκας» τῆς ΝΤΕΛΛΥ
- 6] «Ἡ Φιλάρεσκη» του ΠΩΛ ΕΡΒΙΕ
- 7] Το εἰδύλλιο τῆς ωραίας ντὶ Καρπένα του ΖΩΡΖ ΟΝΕ
- 8] «Μιά ἐξωτική ἀγάπη» του ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 9] «Εἰδύλλιο στό Βόσπορο» του ΚΛΩΝΤ ΦΑΡΡΕΡ
- 10] «Ἡ τέχνη τοῦ φλέρτ» του ΚΑΤΟΥΛ ΜΑΝΤΕΣ
- 11] «Ὁ ἔρωσ μιᾶς κατασκόπου» τῆς ΝΤΕΛΛΥ
- 12] «Γαμήλιο ταξίδι» του Γ. ΟΝΕ
- 13] «Ὁ Γάμος τῆς Μαριάννας» του ΠΩΛ ΖΕΡΑΛΝΤΥ
- 14] «Ραγισμένες καρδιές» του ΕΝΤΜΟΝΤ ΓΚΟΝΚΟΥΡ
- 15] Ἀνάμεσα σέ δυό ἀγάπες του ΑΝΡΥ ΜΠΟΡΝΤΩ
- 16] Ναταλία Μαντορέ του ΑΜΠΕΛ ΕΡΜΑΝ
- 17] Τά ματωμένα τριαντάφυλλα τῆς ΝΑΤΑΛΥ ΝΤ' ΕΣΤΡΟΥΘ
- 18] Ρωμαντικές, ἀγάπες τῆς ΜΑΤΘΙΛΔΗΣ ΣΕΡΑΟ
- 19] Σ' αγαπῶ Ὑβελίς του ΓΚΟΥ-ΙΝΤΟ ΝΤΑ ΒΕΡΩΝΑ
- 20] Ὁ ἔρωσ τῆς Μαρίας Ἰβάνοβνας του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΟΥΣΚΙΝ

Η κυρία ντὲ Λὰ Βέλ, χήρα τοῦ ἀντιναυάρχου, ὅταν ξαναπαντρεύθηκε πήρε τὸ στρατηγὸ μαρκησία ντὲ Λὰ Βέλ. Ἡ μαρκησία εἶχε μείνει εὐχарιστημένη κι' ἀπὸ τοὺς δυὸ ἄνδρες τῆς. Εἶχε εὐτυχήσει μὲ τὸ γάμο. Γι' αὐτὸ θεωροῦσε πὺς ἦταν καθήκον τῆς, εὐσεβὲς καὶ διασκεδαστικὸ μαζὺ, νὰ διαδώσῃ τὴν ἀγάπη ποῦνοιωθε γιὰ τὸ γάμο. Δὲν ἔκανε λοιπὸν τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ παντρεύῃ τὸν κόσμο. Ἡ μεγάλη ὑπόληψί τῆς, τὸ κύρος τῆς, ἡ ἀριστοκρατικὲς σχέσεις τῆς, ἡ ἐπιτυχίης τῆς σὲ μερικὲς δύσκολες περιπτώσεις, εἶχαν κατακτήσει τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὴ, ὅπως ἔλεγε ἡ ἴδια, εἶχε... ἓνα καλὸ ἀτού: τὴ νύφη τῆς, τὴ Λουίζα ντὲ Λόρρις. Ὁ κ. ντὲ Λόρρις ἦταν ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ. Ἡ συχνὲς καὶ μακροχρόνες ἀπουσίης τοῦ ἐπέβαλλαν στὴ γυναῖκα τοῦ ἓνα πολὺ λεπτὸ ρόλο ποῦ ἤξερε νὰ τὸν κρατᾷ μὲ ἀξιοπρέπεια, πράγμα ποῦ περιποιούσε τιμὴ στὴν πεθερὰ τῆς.

Ἡ κυρία ντὲ Λὰ Βέλ δεχόταν τὴν Πέμπτη τὸ βράδυ. Αὐτὲς ἡ Πέμπτες τῆς ἦσαν ψυχρὲς, πληκτικὲς, μολοντὶ ἐπαιζαν μουσικὴ καὶ χόρευαν. Ἀνάπνεε κανεὶς ἐκεῖ πέρα μιὰ ἀτμόσφαιρα μυστηρίου. Ἐβλεπε νὰ περνοῦν ἀπὸ τὸ σαλόνι τῆς ἄγνωστοι μ' ἄσπρη γραβάτα ποῦ πολλὰς φορὲς δὲν ξαναφαινότουσαν. Κορίτσια ξεσποῦσαν ξαφνικὰ σὲ ἀναφυλλητά, δίχως νὰ γίνεταὶ γνωστὸς ὁ λόγος. Ὅλα αὐτὰ ἔκαναν παγερὸ ἓνα σαλόνι.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ λοιπὸν ἡ μαρκησία ἔκανε κάτι ἀπὸ καλwsύνη, ἀπὸ συμπόνια: ἐπρόκειτο γιὰ ἓνα γάμο κατωτέρας τάξεως. Ἡ μαρκησία φρόντιζε γι' αὐτὸν μόνον καὶ μόνο γιὰ νὰ ἔχῃ ἡσύχη τὴ συνέλθῃ τῆς. Ἐνας φτωχὸς ἐξάδελφος τοῦ στρατηγοῦ, ποῦ τὸν ἔλεγαν στὸ σπίτι ἀπλῶς Ἐδουάρδο, θὰ παρουσιαζόταν γιὰ γαμπρὸς στὴν κόρη ἐνὸς καθηγητοῦ τοῦ λυκείου Σαιντ-Μάρμπ. Ὁ Ἐδουάρδος ἦταν ἓνας ἀδέξιος νέος, μὲ πολὺ μέτριο παρουσιαστικὸ καὶ συνεπὲς δὲν μπορούσε νὰ ἔχῃ εὐκόλα καμμιά ἐπιτυχία. Ὡστόσο ἦταν μουσικός, ἐπαιζε ὑποφερτὰ φλάουτο. Κι' ἡ κυρία ντὲ Λὰ Βέλ θέλησε νὰ τὸν παρουσιάσῃ μ' αὐτὴ τὴν ὄψιν.

— Θεέ μου, ἔλεγε, ξέρω πολὺ καλὰ πὺς τὸ φλάουτο δὲν μιλάει καὶ τόσο στὴ φαντασία, μὰ τί νὰ γίνῃ; Μόνον ἔτσι μπορεῖ νὰ λάμψῃ λιγάκι αὐτὸς ὁ φτωχὸς Ἐδουάρδος.

Εἶχαν ἀποφασίσει λοιπὸν τὸ ἔξῃς: ὁ Ἐδουάρδος θὰ ἐπαιζε μὲ τὸ φλάουτο ἓνα μουσικὸ κομμάτι μὲ τὴ βοήθεια τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῆς κυρίας ντὲ Λόρρις. Ὅταν ἦρθε ἡ στιγμὴ, ἡ κυρία ντὲ Λόρρις κάθησε μπροστὰ στὸ πιάνο καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ λὰ. Τὸ ἴδιο ἔκανε κι'

ὁ στρατηγὸς μὲ τὸ βιολὼντσέλλο του. Ὁ Ἐδουάρδος, ἀφοῦ προσπάθησε πρῶτα ν' ἀρχίσῃ νὰ παίζῃ μαζὺ του, διέσχισε ξαφνικὰ τὸ σαλόνι μ' ἓνα δειλὸ θῆμα, γονάτισε μπροστὰ στὸ τζάκι κι' ἀρχίσεν νὰ ζεσταίνῃ ἐκεῖ πέρα τὸ φλάουτὸ του.

— Τί τρέχει; Ἐκανε ἡ κυρία ντὲ Λὰ Βέλ, ἐνῶ ἡ κόρη τοῦ καθηγητοῦ κύτταζε τοὺς γονεῖς τῆς κατὰπληκτη. Τί τρέχει; Τί κάνεις ἐκεῖ πέρα, φίλε μου; Περιέργο!... Γιατί ζεσταίνετε τὸ φλάουτὸ σας;

— Γιὰ νὰ γίνῃ πιὸ μελωδικό, ἐξαδέλφη μου... Τῆς ἀπάντησε ὁ Ἐδουάρδος.

— Πῶς;... Νομίζετε λοιπὸν ὅτι ἔτσι τὸ φλάουτο γίνεται... Παράξενο πράγμα! Αὐτὸ μοῦ φαίνεται πολὺ ἀπίθανο, φίλε μου. Μὰ, ποῖος ξέρει; Τὰ πάντα εἶνε δυνατά!...

Ὁ Ἐδουάρδος, ποῦ εἶχε δειλιάσει περισσότερο ἀπὸ τὴν παγερὴ σιωπὴ τοῦ κοινοῦ, θιάσθηκε νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ πάρῃ πάλι τὸν τόνο. Μὰ τὸ αὐτί του δὲν ἔμεινε ἱκανοποιημένο καὶ γι' αὐτὸ ξαναγονάτισε μπροστὰ στὸ τζάκι καὶ πλησίασε πάλι στὴ φωτιά τὸ φλάουτὸ του. Αὐτὴ τὴ φορὰ οἱ καλεσμένοι ἀρχίσαν νὰ μουρμουρίζουν καὶ νὰ χαμεγελοῦν εἰρωνικά. Ἡ κόρη τοῦ καθηγητοῦ, πιὸ κόκκινη κι' ἀπὸ μιὰ τομάτα, ἔρριξε τῆς μητέρας τῆς ἓνα ἱκετευτικὸ βλέμμα.

— Ἀγαπητέ μου Ἐδουάρδε, εἶπε τότε ἡ μαρκησία, φθάνει πειὰ. Δὲν μπορούμε νὰ περάσουμε τὸ θράδυ μας μὲ τὸ νὰ σὰς βλέπουμε νὰ ζεσταίνετε τὸ φλάουτὸ σας. Αὐτὸ εἶνε ἀδύνατο, τὸ καταλαβαίνετε κι' ἐσεῖς. Καλύτερα νὰ τὸ ἀφήσουμε... Μιὰ ἄλλη φορὰ, φίλε μου, μιὰ ἄλλη φορὰ.

Ἦτορ ἀπὸ αὐτὸ τὸ θλιβερὸ ἐπεισόδιον, δὲν μπορούσε πειὰ νὰ ζωηρέψῃ καμμιὰ συνομιλία στὸ σαλόνι. Ἡ οἰκογένεια τοῦ καθηγητοῦ, σὲ λίγο, ἀποχαιρέτησε τὴν οἰκοδόμοινα κι' ἔφυγε. Ὁ φτωχὸς Ἐδουάρδος τότε, ἔβαλε πάλι μελαγχολικὰ τὸ φλάουτο στὴ θήκη του, σκούπισε τὸ μέτωπό του κι' ἔγινε ἄφαντος.

— Ὠραῖα βραδυά! Ἐκανε ὁ στρατηγός, θγαίνοντας κι' αὐτὸς σὲ λίγο ἀπὸ τὸ σαλόνι γιὰ νὰ πάῃ στὴν κάμαρά του.

Ἐνα μόνον πρόσωπο ἔμεινε τότε μαζὺ μὲ τὴ μαρκησία καὶ τὴν κ. ντὲ Λόρρις. Ἦταν ἓνας νέος, καμμιὰ τριανταριά χρόνων, κομπὸς καὶ ὡμορφος. Θὰ ἔλεγε κανεὶς πῶς δὲν εἶχε προσέξει διόλου τίς περιπέτειες ἐκείνης τῆς βραδυᾶς. Δὲν εἶχε δὴ πότε εἶχε φύγει ὁ Ἐδουάρδος, οὔτε πότε εἶχε φύγει ἡ οἰκογένειά τοῦ καθηγητοῦ. Ἀνασηκώθηκε μόνον λιγάκι ἀπὸ τὴν πολυθρόνα του ὅταν ὠγῆκε ὁ στρατηγὸς κι' ἔπειτα ἀρχισε νὰ ζωγραφίζῃ ἡσυχὰ διάφορα κεφάλια σ' ἓνα λεύκωμα.

— Κύριε ντὲ Ριάζ, τοῦ εἶπε ἄξαφνα ἡ κ. ντὲ Λόρρις, ἀλήθεια, τί ἔγιναν ἐκεῖνοι οἱ στίχοι ποῦ μοῦ ὑποσχέθηκατε; Πότε θὰ μοῦ τοὺς γράψετε;

— Καὶ τώρα ἀμέσως, κυρία μου, ἂν θέλετε. Τῆς ἀπάντησε ἐκεῖνος.

— Ἀ! Θὰ μοῦ γράψετε λοιπὸν ἀμέσως; Ἔτσι; Ἀπροετοιμαστος; Μπράβο!

Κι' ἔσπρωξε πρὸς τὸ μέρος του ἓνα λεύκωμα ποῦ τὸ εἶχε γιὰ τοὺς ποιητὰς κι' ὁ νέος, ἀφοῦ συλλογίσθηκε λιγάκι, ἔγραψε γρήγορα ἓνα τετράστιχο. Ἐπειτα, ἔδωσε πίσω τὸ λεύκωμα στὴν κ. ντὲ Λόρρις, μὲ μιὰ εὐγενικὰ ὑπόκλιση.

— Μὰ τί σὰς γράφει; Ρώτησε ἡ κ. ντὲ Λὰ Βέλ, διώχνοντας τίς μαῦρες σκέψεις τῆς.

— Ὅριστε, δῆτε, μαμά! Τῆς εἶπε ἡ νύφη τῆς.

Κι' ἐκείνη πῆρε τὸ λεύκωμα καὶ διάβασε:

Ἀπόψε ἐκείνη ἡ δεσποινὶς ποῦ εἶχε ἡ νουνά μου προσκαλέσει, ἔφυγε σὰν μιὰ Ἐριννὺς κι' ἔμεινε ὁ ἔρωτας στὴ μέση.

— Ὠ! Κακὸ παιδί... Φώναξε ἡ μαρκησία. Νὰ μοῦ κάνης τὴ χάρι, σὲ παρακαλῶ, ν' ἀφήσης ἡσυχὰ τὸν ἄτυχον Ἐδουάρδο καὶ νὰ μοῦ ἐξηγήσης τοὺς τρόπους σου;

— Ἐγώ; Τοὺς τρόπους μου;

— Μὰ, θέβια, ἀγαπητέ μου Λιονέλ. Ξέρω πῶς ἡ Πέμπτης μοῦ δὲν ἔχουν καὶ τόσο ἐνδιαφέρον γιὰ σένα, μὰ δὲν μοῦ λές, γιατί ἐνῶ ἄλλοτε δὲν πατοῦσες τὸ πόδι σου ἐδῶ πέρα, ἔρχεσαι τώρα τόσο ταχτικά; Μήπως ἔρχεσαι γιὰ νὰ κάνης κόρτε στὴ νύφη μου; Ἡ μήπως θέλεις νὰ σὲ παντρεύω;

— Ξέρω κι' ἐγώ; Μήπως μπορῶ νὰ διαλέξω τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο; Ἐκανε ὁ Λιονέλ.

— Μαμά, φώναξε τότε ἡ κ. ντὲ Λόρρις, θέλεις νὰ φύγω γιὰ νὰ μὴν ἀκούω αὐτὰ τὰ λόγια;

Καὶ ἔξασπε σ' ἓνα ἡχηρὸ γέλιο.

— Ἀγαπητή μου νουνά, εἶπε ὁ κ. ντὲ Ριάζ, μὴν ἀφήσετε τὴν κ. ντὲ Λόρρις νὰ φύγῃ, σὰς παρακαλῶ. Μιὰ καὶ θὰ μοῦ ὑγάλετε λόγο γιὰ τ' ἀγαθὸ τοῦ γάμου, πρέπει νὰ κρατήσετε ἐδῶ πέρα τὸ καλύτερο ἐπιχειρημὰ σας.

— Ἀλήθεια; Ὡστε ἔχεις στὸ νοῦ σου νὰ παντρευθῇς, Λιονέλ; Τὸν ρώτησε ἡ μαρκησία ὀλόχαρη. Ἀ! Μοῦ ἀρέσεις τώρα πάρα πολὺ... Εἶνε περιττὸ νὰ σοῦ πῶ, πῶς θὰ προσπαθῶ νὰ σ' εὐχαριστήσω μὲ κάθε τρόπο, πρῶτα γιατί σ' ἀγαπῶ κι' ὕστερα γιὰ χάρι τῆς μητέρας σου ποῦ ἦταν μιὰ ἀπὸ τίς καλύτερες φίλες μου. Μὰ, στ' ἀλήθεια, φίλε μου, μιὰ κι' ἔχομε νὰ μιλήσουμε... Ἄν σὲ στενοχωρῇ ἡ παρουσία τῆς νύφης μου...

Ἡ κ. ντὲ Λόρρις ἀνασηκώθηκε ἀπὸ τὴν πολυθρόνα τῆς, μ' ἓνα ἐρωτηματικὸ ὄφρος καὶ μ' ἓνα χαριτωμένο χαμόγελο.

— Ὅχι, ὄχι, σὰς ἐξορκίζω, φώναξε ὁ Λιονέλ. Ἡ παρουσία τῆς κ. ντὲ Λόρρις μοῦ εἶνε ἀπαραίτητη. Μοῦ φαίνεται πῶς ἡ ἀξιολάτρευτη κυρία μὲ βοηθεῖ σ' αὐτὴ τὴ δύσκολη θέσι ποῦ βρίσκομαι. Μοῦ δείχνει πῶς ὁ γάμος εἶνε σωστὴ εὐτυχία...

— Ἀ, γιὰ ἄκουσε, Λιονέλ, εἶπε ἡ μαρκησία, δὲν πρόκειται τώρα νὰ κάνης κόρτε στὴν κ. ντὲ Λόρρις, μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι θέλεις νὰ παντρευθῇς. Δὲν θὰ μὲ παρασύρῃς σ' ἓνα τέτοιο παιγνίδι... Μὰ, μείνε, ἐσύ, κόρη μου... Γιὰ νὰ δοῦμε τί θέλει αὐτὸ τὸ παληόπαιδο; Λοιπόν, Λιονέλ; Μιλᾶς σοβαρά; Θέλεις νὰ θάλῃς τελεία καὶ παῦλα στὶς τρέλλες σου;

— Δὲν ξέρω τί θέλω νὰ κάνω, ὡμολόγησε ὁ Λιονέλ. Ἐκεῖνο μόνον ποῦ ξέρω, εἶνε ὅτι εἶχα πάντα τὴν πρόθεσιν νὰ παντρευθῶ μιὰ ἡμέρα. Κι' ἐπειδὴ ἔκλεισα τὰ τριάντα, βρῖσκω πῶς εἶνε φρόνιμο νὰ πάρω μιὰ γυναῖκα, ὅσο εἶμαι ἀκόμη εὐπαρουσίαστος. Νά, αὐτὸ εἶνε... Προσθέτω τώρα γιὰ νὰ ἡσυχάσω τὴν κ. ντὲ Λόρρις ποῦ μοῦ ρίχνει κάτι φοβερὰς ματιές, ὅτι ὁ γάμος μοῦ ἀρέσει, ὅτι δὲν εἶμαι ξένος πρὸς τὰ τρυφερά καὶ τίμια αἰσθήματα, ὅτι ὀνειρεύομαι τὴν οἰκογενειακὴ εὐτυχία, κι' ὅτι ἡ ἰδέα μιᾶς γλυκεῖας γυναίκας μέσα στὸ σπίτι δὲν μοῦ εἶνε διόλου ἀδιάφορη κι' ὅτι, τέλος, θὰ ἡμουν εὐτυχὴς νὰ συμπληρώσω μ' ἓνα ἀντάξιο καὶ θελκτικὸ τρόπο τὴ θέσιν ποῦ ἀφησε ὁδεια, στὸ σπίτι, ἡ μητέρα μου.

— Ὅλα αὐτὰ εἶνε πολὺ ὠραῖα! Ἐκανε ἡ γρηὰ μαρκησία. Μὲ συγκινεῖ, Λιονέλ...

Ἐκεῖνος ἔσκυψε καὶ τῆς φίλησε τὸ χέρι.

— Μένει όμως το κεφάλαιο των αντιρρήσεων... Της είπε χαμογελώντας.

— Ποιών αντιρρήσεων; "Α, σέ παρακαλώ, να με αφήσης ησυχία με αυτές τις αντιρρήσεις σου... Τις ξέρω... Θά μού πής πώς υπάρχουν γάμοι, πού δεν θγαίνουν σέ καλό, δεν είνε έτσι; Πώς υπάρχουν στον κόσμο πολλά αξιοκατάκριτα ανδρόγυνα.

— Πάρα πολλά, μάλιστα, είπε ο Λιονέλ.

— Κι' έπειτα; Τί θέλεις να πής μ' αυτό; "Υπάρχουν, βέβαια, κακοί άνδρες... "Αλλοι πάλι είνε θλάκες... Κι' άδέξιοι... "Ε, τί να σοῦ πῶ τόσο τό χειρότερο γι' αὐτούς!

— "Ω, δὲν θά μού πῆτε, δὲν θά με κάνετε νά πιστέψω ὅτι ἐξαρτάται πάντα ἀπὸ τὸν ἄνδρα νά εὐτυχῇ ἢ νά δυστυχῇ στὸ γάμο του...

"Ακριβῶς. Αὐτὸ θέλω νά σοῦ δώσω νά καταλάβῃς, Λιονέλ. Αὐτὴ εἶνε ἡ μόνη ἀλήθεια. Δὲν βλέπεις τίς γυναῖκες τῶν ναυτικῶν. Γιατί εἶνε ὅλες τους ὑποδείγματα ἀρετῆς καὶ φρονιμάδας; "Απλούστατα, γιατί οἱ ἄνδρες τους λείπουν κι' έτσι ἡ κατάστασις δὲν περιπλέκεται.

— "Ελάτε δὲν ἔχετε δίκη, νουνά μου, πρέπει νά ὁμολογήσετε ὅτι ὑπάρχουν γυναῖκες πού εἶνε σωστά τέρατα καὶ ὅτι ἡ παρουσία ἢ ἡ ἀπουσία τοῦ ἀνδρός των δὲν ἀλλάζει τίποτε.

— "Οχι, ὄχι, δὲν ὑπάρχουν τέρατα... κι' ἂν ὑπάρχουν εἶνε πολὺ σπάνια, πάρα πολὺ σπάνια... Εἶνε μιὰ μανία τῶν ἀνδρῶν αὐτό: νά ἰσχυρίζονται δηλαδὴ ὅτι ἡ γυναῖκες εἶνε τέρατα ἐκ γενετῆς... "Επειτα, μὴ φοβάσαι... Δὲν θά σοῦ δώσω ἕνα τέρας. "Όσο γι' αὐτό, σοῦ τὸ ἐγγυῶμαι...

Κι' ὕστερα πρὸς τὴ νύφη της:

— Λουίζα, ξέρεις ποιά ἔχω στὸ νοῦ μου;

— Τὴ Μαρία! "Εκανε ἐκείνη.

— Μὰ βέβαια! Αὐτὸς ὁ γάμος ἦταν ἀπὸ πολὺν καιρὸ μέσα στὸ κεφάλι μου.

— Μαρία... "Εκανε ὁ κ. ντὲ Ριάζ. Εἶνε ἕνα ὡμορφο ὄνομα, ὅταν εἶνε ὡμορφὴ ἐκείνη πού τὸ ἔχει. Μοῦ ἐπιτρέπετε μιὰ ἐρώτησι; "Η δεσποινὶς Μαρία εἶνε Παρισινή;

— "Απὸ τίς πιὸ αὐθεντικὲς Παρισινές! Τοῦ ἀπάντησε ἡ κ. ντὲ Λόρρις.

— Αὐτὸ φθάνει. "Απορρίπτω ἀσυζητητὴ τὴν ὑποψιφιοτήτά της.

— Για ποῖο λόγο; "Απόρησε ἡ μαρκησία.

— Για τὸ λόγο ὅτι ξέρω πολὺ καλὰ πῶς μεγαλώνουν τὰ κορίτσια στὸ Παρίσι καὶ χωρὶς νά ἔχω καὶ πολὺ μεγάλες ιδέες γιὰ τὴν ἀθωότητά της ἐπαρχίας, θά προτιμοῦσα νά παντρευτῶ μιὰ γυναῖκα πού μεγάλωσε μακριὰ ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα.

— "Α! "Αγαπητό μου παιδί. Φώναξε ἡ μαρκησία. Τί λὲς τώρα! Θέλεις νά πάρης μιὰ γυναῖκα ἀπὸ τὴν ἐπαρχία, ὅπως παίρνει κανεὶς μιὰ ὑπηρέτρια; Ξέρεις τί παθαίνουν αὐτὲς ἡ τελευταῖες πού ἐρχονται ἀπὸ τίς ἐπαρχίες; Τὸ Παρίσι τίς θαμπώνει, τίς μεθάει καὶ γίνονται χειρότερες ἀπὸ τίς ἄλλες... Μιὰ τέτοια γυναῖκα θά εἶνε ἀδέξια, δὲν θά ἔχη τρόπον, θά ἔχη κόκκινα χέρια καὶ θά σέ κάνη νά ντρέπεται... Καὶ τέλος, δὲν θά σέ ἀπατήσῃ λιγώτερο ἀπὸ μιὰν ἄλλη. "Οχι! ὄχι! Καθὼς βλέπεις, φίλε μου, οἱ κίνδυνοι εἶνε παντοῦ... Πρέπει νά διαλέγῃ κανεὶς ἐκείνες πού εἶνε λιγώτερο ἐπικίνδυνες.

— Μὰ τὴν ἀλήθεια, νουνά μου, ἔκανε ὁ Λιονέλ ξεσπώντας σ' ἕνα ἡχηρὸ γέλιο, δὲν σὰς καταλαβαίνω φανταζόμουν ὅτι θά μού δώσετε θάρρος κι' ὅμως βλέπω ὅτι μού λένε τρομακτικὰ πράγματα!

— Σὰς διαβεβαίω, μαμά, εἶπε ἡ κ. ντὲ Λόρρις, πῶς δὲν εἶνε διόλου εὐχάριστα αὐτὰ πού εἶπατε.

— Μὰ τί θέλεις νά τοῦ πῶ, ἀγαπητή μου; Θέλει κι' αὐτός, ὅπως ὅλοι οἱ ἄνδρες νά τοῦ προσφέρῃ κανεὶς ἕνα γάμο χωρὶς κινδύνους, χωρὶς δυσκολίες... "Ε, λοιπόν, τέτοιους γάμους δὲν κάνω ἐγώ, γιατί δὲν ὑπάρχουν. Κατὰ γενικό κανόνα παντρεύω τοὺς ἀνθρώπους πού συγκεντρώνουν ἀρκετὰ στοιχεῖα γιὰ μιὰ καλὴ συμβίωσι. Ξέρω, παραδείγματος χάριν, ἕνα καθὼς πρέπει κορίτσι, πού μπορεῖ νά γίνῃ μιὰ ἀξιολάτρευτὴ σύζυγος. Ξέρω πάλι, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἕνα νέο πρώτης τάξεως, νά ποῦμε σὰν κι' ἐσένα... Τί νά κάνω λοιπόν; Τοὺς παντρεύω... "Αλλωστε, ἄκουσε, Λιονέλ, αὐτὸ πού θά σοῦ πῶ. Τὸ σπουδαιότερο ἀπ' ὅλα εἶνε ὅτι θέλεις νά παντρευτῇς. "Αφῆσε λοιπόν ὅλες τίς ἀντιρρήσεις, τοὺς δισταγμοὺς καὶ τίς ὑποψίες. Θέλεις νά παντρευτῇς; Παντρεύου χωρὶς πολλὰς ἱστορίες.

— Μὰ δὲν ἔχω πάρε καμμιά ἀνέκκλητὴ ἀπόφασιν... Παρατήρησε ὁ Λιονέλ. Συλλογίζομαι μόνο...

— Πρόσεξε, γιατί ἐνῶ ἐσὺ συλλογίζεσαι, μπορεῖ νά πετάξῃ τὸ πουλί.

— "Ω! "Ας πάῃ στὸ καλό! "Εκάνε ὁ νέος καὶ πῆρε τὸ καπέλλο του γιὰ νά φύγῃ.

Μὰ δὲν ἔφυγε. Στηρίχθηκε στὸ τζάκι, στέναξε βαθεῖα καὶ ξανάρχισε μὲ μιὰ μελαγχολικὴ φωνή:

— Νά παντρευτῶ... ναί! Μὰ δὲν θέλω νά παντρευτῶ αὐριο τὸ πρωί!

"Η γρηὰ μαρκησία γύρισε τότε πρὸς τὴν κ. ντὲ Λόρρις καὶ τῆς εἶπε μὲ μιὰ κωμικὴ σοβαρότητα:

— Βλέπεις, κόρη μου, αὐτὴ τὴ συγκινητικὴ σκηνή; Εἶνε οἱ τελευταῖοι σπασμοὶ ἐνὸς ἀνύπαντρου.

"Ο Λιονέλ ἄρχισε νά γελᾷ.

— "Ελάτε, ἔκανε, γιὰ πῆτε μου πῶς μεγάλωσε ἡ προστατευομένη σας;

— Φίλε μου, τί νά σοῦ πῶ; Μεγάλωσε μέσα σ' ἕνα γυάλινο πύργο... Τὴν μεγάλωσαν ἡ νεράιδες... Σοῦ κάνει τώρα;

— Μήπως εἶνε καμμιά ἀπὸ τίς φίλες σας, κυρία μου; Ρώτησε ὁ νέος τὴν κ. ντὲ Λόρρις.

— Μάλιστα, κύριε, καὶ τὴν ἀγαπῶ πολὺ.

— Αὐτὸ εἶνε κάτι.

— "Ω, Θεέ μου, γιατί ὅλο αὐτὸ τὸ μυστήριο; Φώναξε ἡ μαρκησία. "Οχι μόνο εἶνε φίλη της, ἀλλὰ εἶνε κι' ἐξαδέλφη της... Εἶνε ἡ δεσποινὶς Φίτς-Ζεράλ.

— "Η δεσποινὶς Φίτς-Ζεράλ;

— Ναί... Μήπως ἔχης νά πής τίποτε;

— "Οχι... "Ο γάμος αὐτὸς θά εἶνε ἀσφαλῶς ἀπὸ τοὺς καλύτερους... Μὰ ἦσατε βεβαία πῶς ὑπάρχει μιὰ δεσποινὶς Φίτς-Ζεράλ; Κάποτε εἶδα στὸ σπίτι της κάποιο παιδί, μὰ νόμιζα πῶς ἦταν ἀγόρι.

— "Ε, λοιπόν, εἶνε κορίτσι.

— Καὶ πού τὴ βλέπει κανεὶς αὐτὴ τὴ δεσποινίδα Φίτς-Ζεράλ;

— Παντοῦ... στὸν καλὸ κόσμο... ἀπὸ ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια... Μὰ ὅλον αὐτὸ τὸν καιρὸ, ἐσὺ Λιονέλ, εἶχες τὸ πένθος τῆς μητέρας σου. Γι' αὐτὸ δὲν τὴν ξέρεις.

— Θυμᾶστε, τοῦ εἶπε ἡ κυρία ντὲ Λόρρις τὴν καὺμένη τὴ νύφη μου;

— Τὴν κυρία ντὲ Κεβέρν; Μὰ βέβαια. "Ηταν τόσο ὡμορφὴ!

— "Ε, λοιπόν, ἡ Μαρία Φίτς-Ζεράλ εἶνε σὰν κι' αὐτήν. Βρίσκω μάλιστα πῶς τῆς μοιάζει πάρα πολὺ. Τί λὲς, μαμά;

— "Όπως τὸ πάρε κανεὶς... Εἶπε ἡ μαρκησία. Μὰ, ἐπὶ τέλους, εἶνε πρώτης τάξεως. "Αλλωστε, φίλε μου, θά κρίνης καὶ μόνος σου, γιατί ἔχω σκοπὸ νά κάνω γιὰ σένα κάτι ἡρωικό. "Η Μαρία κι' ἡ μητέρα της εἶνε αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὴ Μελέν. "Ο καὺμένος ὁ Κεβέρν, ὁ

αδελφός της κ. ντέ Λόρρις, της νύφης μου, έχει έναν πύργο κοντά τους κι' έπειδή λείπει τώρα, μάς τόν άφησε στη διάθεσί μας. Έμένα δέν μου άρέσει, αλλά γιά χάρι σου θά πάμε νά μείνουμε εκεί πέρα λίγες ημέρες. Έσύ θάρθης νά μάς δης και έτσι θά γνωρίσης μ' όλη την άνεσί σου την Μαρία Φίτς-Ζεράλ. "Ημαστέ σύμφωνοι;

— Η καλώσύνη σας μέ συγκινεί... Της είπε ο Λιονέλ. Μά δέν θά ήθελα ν' αναλάβω καμμιά άπολύτως ύποχρέωσι...

— Θεέ μου, τί άνθρωπος είναι αυτός! Μά δέν θά σάς παντρεύου με μέ τό ζόρι! Άλλωστε, μπορεί νά μή της άρέσης. Καί τώρα, έλάτε πάλι αύριο νά τά ξαναπούμε.

Ο κ. ντέ Ριάζ εύχαρίστησε τίς δυο κυρίες, έκανε μιá θαθεία ύπόκλησι κι' έφυγε αφήνοντας την κυρία ντέ Λά Βέλ και την χαριτωμένη νύφη της μέ μιá κρυφή χαρά, μέ τη χαρά πού δοκιμάζουν όλες ή γυναίκες, είτε είναι νέες, είτε είναι γρηές, όταν ανακατεύονται σέ περιπέτειες στίς όποιες ο έρωας παίζει κάποιο ρόλο.

II

Η κυρία Φίτς-Ζεράλ, χήρα ένδς άνωτάτου ύπαλλήλου του Συμβουλίου Έπικρατείας ήταν άλλοτε πάρα πολύ ώμορφη κι' ήταν άκόμη, μολονότι είχε φθάσει στά σαρανταπέντε. Όταν μέ τίς πρώτες λακάδες του Μαρτίου ή του Άπριλίου, παρατούσε τά γουναρικά της και καταδεχόταν νά βγῇ στά βουλεβάρτα, από την όδo ντέ λα Παί ως την Μαντελαίν, μαζί μέ την κόρη της, οι διαβάτες πού παραμέριζαν άμέσως τό πέρασμά της μέ μεγάλη εύγένεια, μπορούσαν νά πάρουν μιá ιδέα της Παρισινής κομψότητος κυττάζοντας αυτές τίς δυο θελκτικές γυναίκες. Η μητέρα και ή κόρη, άν και δέν περπατούσαν συχνά, προχωρούσαν μ' ένα σταθερό βήμα, διασχίζοντας τόν κόσμο μέ μιá ήγεμονική άδιαφορία, κι' ανταλλάσσοντας μερικές λέξεις δυνατά, σάν νά βρισκόντουσαν μόνες στο πάρκο τους. Η τουαλέττες τους, πού ταίριαζαν θαυμασία στην ήλικία τους, ήταν ό,τι τό έκλεκτό είχε νά παρουσιάση ή κομψότης του Παρισιού. Περπατούσαν άρμονικά κι' άφηναν πίσω τους ένα άρωμα σέρρας πού έσβυνε τη μυρωδιά της ασφάλτου. Η ξένες μελετούσαν μ' ένα ζηλότυπο μάτι τό παράστημα, τίς κινήσεις, τό βασιλικό ύφος και τίς τουαλέττες αυτών των δυο Παρισινών και καταλάβαιναν μέ μιá πικρή άπογοήτευσί πώς δέν θά μπορούσαν ποτέ νά τίς μιμηθούν.

Ένας θεός του άνδρός της κ. Φίτς-Ζεράλ, ο κόμης Πατρίς Φίτς Ζεράλ είχε άφοσιωθή σ' αυτή την ώμορφη χήρα και μέ μιá ιπποτική εύγένεια είχε γίνει ο οδηγός της και ο προστάτης της στην άριστοκρατία, ως την ημέρα πού εκείνη παρουσίασε στά σαλόνια του καλού κόσμου την θελκτική κόρη της. Από εκείνη τη στιγμή ο κόμης Πατρίς γύρισε εύχαριστημένος στον πύργο του, όπου ή άνηψιά του συνήθισε σέ λίγο νά πηγαίνει εκεί πέρα γιά νά περνά μαζί του τό καλοκαίρι της.

Έκει λοιπόν, ένα ώμορφο πρωί του Ιουλίου ή κυρία Φίτς-Ζεράλ έμαθε τί ήθελε από αυτήν ή μαρκησία ντέ Λά Βέλ. Χωρίς ωστόσο ο ένθουσιασμός αυτός νά φανῇ υπερβολικός, όπως έπρεπε. Στην αρχή, ή κ. Φίτς-Ζεράλ προσπάθησε νά πῇ ότι ή κόρη της ήταν άκόμη μικρή, ότι ήταν μόλις δεκαπέντε χρόνων, ότι την ζητούσαν πολλοί κι' ότι ήταν σέ θέσι νά διαλέξη μέ την άνεσί της όποιον ήθελε. Έπειτα, ξεχνώντας κάθε επιφύλαξι, όταν ξεχείλισε ή μητρική στοργή μέσα στην καρδιά της, άγκάλιασε την μαρκησία ντέ Λά Βέλ και άνελεύθω σέ δάκρυα. Ο Λιονέλ ντέ Ριάζ, μέ τ' όνομά του, μέ την περιουσία του, μέ τό ώμορφο παρουσιαστικό του και μέ τίς πασίγνωστες

άρετές του, ήταν ένας από εκείνους τούς γαμπρούς πού ή μητέρες τούς βλέπουν στά όνειρά τους.

Ο κόμης Πατρίς, φυσικά, έδωσε τη συμβουλή του κι' έδειξε μεγάλη συμπάθεια γι' αυτό τό γάμο. Έτσι, ή μαρκησία έγκαταστάθηκε στον μικρό πύργο του άδελφού της κ. ντέ Λόρρις πού βρισκόταν εκεί κοντά κι' άρχισε νά κάνει συχνές επισκέψεις στη φίλη της, γιά νά κανονίσουν μαζί ένα σωρό λεπτά ζητήματα, δίχως νά ζυπνήσουν την περιέργεια της Μαρίας Φίτς-Ζεράλ, γιατί μπορούσε νά μήν άρέση στο Λιονέλ κι' ο Λιονέλ πάλι μπορούσε νά μή της άρέση. Έπρεπε λοιπόν νά την άφήσουν ήσυχη, νά μήν άναστατώσουν την καρδιά της. Έτσι, όσο οι μεγάλοι μιλούσαν γιά τό γάμο, ή νεαρά κυρία ντέ Λόρρις είχε αναλάβει νά διασκεδάξη τη δεσποινίδα Μαρία, γιά νά μήν καταλάβῃ τίποτε.

Μέ τόν τρόπο αυτό έφθασαν στην ώρισμένη ημέρα γιά τη συνάντησι των δυο νέων, μέ την βεβαιότητα ότι ή δεσποινίς Μαρία θά άντιμετώπιζε αυτή τη δοκιμασία μέ μιá πλήρη ελευθερία τόσο στην καρδιά, όσο και στο πνεύμα. Άλλωστε, είχαν φροντίσει νά δώσουν σ' αυτή τη συνάντησί τους ένα άπλό χαρακτήρα, σάν νά ήταν ξαφνική και τυχαία. Άν και ή άφιξι του κ. ντέ Ριάζ στον πύργο πού έμενε ή νουνά του, άνάμεσα σέ τόσες άλλες επισκέψεις, θά φαινόταν ως πολύ φυσική, τά άκόλουθα γράμματα, πού είχαν σχεδιασθή από πρώτα, άντηλλάγησαν μεταξύ του πύργου του Κεβέρν και του πύργου του Φίτς-Ζεράλ τό πρωί της έπίσημης εκείνης ημέρας.

Η κυρία ντέ Λά - Βέλ στην κυρία Φίτς - Ζεράλ:

Άγαπητή μου Κλαρίς,

Μην ύπολογίζετε πειά σέ μάς, σήμερα, γιά τό γεύμα. Μάς έρχεται κόσμος μέ τό τραίνο. Είναι βέβαια εύχάριστοι άνθρωποι, μά μπορούσαν νά διαλέξουν μιá άλλη μέρα και πρό πάντων νά μέ είδοποιήσουν. Άπεχθάνομαι και τίς πιδ εύχάριστες εκπλήξεις.

Μέ τρυφερούς χαιρετισμούς, άγαπητή μου φίλη.»

Η κυρία Φίτς - Ζεράλ στην κυρία ντέ Λά Βέλ :

«Φέρετε μαζί σας και τούς φίλους σας, άγαπητή μου. Νά μου πῇτε μόνο πόσοι είναι γιά νά κανονίσω τά σερβίτσια.»

Σας φιλώ, άγαπητή μου φίλη»

Η κυρία ντέ Λά Βέλ στην κυρία Φίτς - Ζεράλ

«Καλή μου φίλη, οι ξένοι μάς δέν είναι παρά μόνο ένας. Ο θαπτιστικός, ο Λιονέλ ντέ Ριάζ. Μά δέν μπορώ νά τόν άφήσω νά φάῃ μόνος, και δέν μπορώ πάλι νά σάς τόν φέρω. Έρθε νά μείνῃ μόνο μιá ημέρα και δέν πῇρε μαζί του τό φράκo του.

Μέ πολλή λύπη.»

Η κυρία Φίτς-Ζεράλ στην κυρία ντέ Λά - Βέλ

«Άγαπητή μου φίλη, πάρετε μαζί σας τόν κ. ντέ Ριάζ όπως είναι. Ο θεός μου θά φορέση jaquette γιά νά μή στενεχωρηθῇ διόλου. Έλάτε νωρίς, γιά νά κάνουμε και κανένα περίπατο.

Δική σας γιά πάντα.»

Η κυρία ντέ Λά Βέλ στην κυρία Φίτς-Ζεράλ:

«Σύμφωνοι λοιπόν, άγαπητή μου, θά έρθουμε από τίς τρείς ή δώρα, ο στρατηγός, ή Δουίζα κι' εγώ. Όσο γιά τόν κ. ντέ Ριάζ, έχει μερικές επισκέψεις νά κάνει στά περίχωρα. Θά έρθῃ όμως νά μάς συναντήσῃ κατά τίς έξη μ' ένα από τ' άλογα του στρατηγού.»

Ἡ κυρία Φίτς-Ζεράλ φρόντισε νὰ δείχνῃ διαδοχικὰ στὴν κόρη της κάθε γράμμα αὐτῆς τῆς πονηρῆς ἀλληλογραφίας καὶ χάρηκε ὅταν εἶδε τὴν τελεία ἀδιαφορία τῆς δεσποινίδος Μαρίας γιὰ τὶς διαφορές περιπέτειες αὐτῆς τῆς προσκλήσεως.

Ὡστόσο, κατὰ τὶς πέντε καὶ μισὴ τὸ ὕψος, ἕνα κορίτσι περπατοῦσε μόνο του στὸν μεγάλο ἐξώστη ἐνὸς πάρκου ποῦ ἦταν ἐπάνω ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς Μελέν πρὸς τὸ Φονταίνεμπλά. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ, σταματοῦσε τὸ γρήγορο κι' ἀνάλαφρο βᾶδισμά της κι' ἔστηνε τὸ αὐτὶ σὰν νὰ περιμένε ν' ἀκούσῃ κάποιο μακρυνὸ θόρυβο. Συχνὰ πάλι, στὴν ἄκρη τοῦ ἐξώστου καὶ σκύβοντας κύτταζε μὲ περιέργεια τὸ δρόμο. Ἐπειτα ξανάρχιζε τὸν περίπατό της μ' ἕνα παράξενο χαμόγελο στὰ χεῖλη.

Μιὰ στιγμή, καθὼς ἔρριχνε πάλι μιὰ κρυφὴ ματιά στὸ δρόμο, κοκκίνισε ἄξαφνα ἀπὸ τὴν συγκίνησίν της. Ἀκούγονταν τώρα καθαρὰ τὸ πέρασμα ἐνὸς ἀλόγου ράτσας ποῦ θὰ εἶχε δίχως ἄλλο ἐπάνω του κάποιο ἀριστοκρατικὸ καθάλλαρη. Ἡ νέα κρύφθηκε πίσω ἀπὸ τὶς φυλλωσιές ἐνὸς μεγάλου θάμνου καὶ περίμενε χαμογελῶντας. Σὲ λίγο πέρασε ἀπὸ μπροστὰ της ὁ καθάλλαρης. Ἐκείνη τὸν κύτταξε μ' ἕνα ζωηρὸ ἐνδιαφέρον ποῦ εἶχε κοπῇ ἡ ἀνάσα της. Κι' εἶδε τότε τὸν κ. ντὲ Ριάζ μὲ τὴν ἡρεμὴ κομπόχητά του, τὴν ἀρρενωπὴ χάρι του, τὰ λεπτὰ καὶ ὑπερήφανα χαρακτηριστικά του, λιγάκι ὠχρὰ ἐκείνη τὴ στιγμή ἀπὸ τὴ συγκίνησι.

Ὅταν ἐκεῖνος πέρασε, ἡ νέα πῆρε μιὰ θαθεῖα ἀναπνοὴ σφίγγοντας μὲ τὸ χέρι της τὴν ταραγμένη καρδιά της. Ἐπειτα γιὰ μιὰ στιγμή κύτταξε τὸ κενὸ μὲ τὰ γαλανὰ καὶ φωτεινὰ μάτια της καὶ χαμηλώνοντας τὰ κατόπιν ψιθύρισε μὲ μισόσβουστη φωνή:

— Ὁ ἄνδρας μου!

Μὲ τὴ λέξι αὕτῃ τὸ πρόσωπό της ἔγινε καταπόρφυρο. Τὸ ἔκρυψε λοιπὸν μὲ τὰ χεῖρά της κι' ἔμεινε ἔτσι λίγες στιγμὲς ἀκίνητη. Ἐπειτα, ἡ δεσποινὶς Φίτς-Ζεράλ γύρισε γρήγορα στὸν πύργο.

Ἐκεῖ τὴν περίμεναν μὲ μεγάλη ἀνυπομονησία, γιατί ὁ κ. ντὲ Ριάζ εἶχε μὴν κιόλας στὴν αὐλὴ τοῦ πύργου, πρὸς μεγάλη ἀπελπισία τῆς γρηῃδς μαρκησίας.

— Μὰ ποῦ εἶνε λοιπὸν ἡ Μαρία; Ρώτησε τὴν κυρία Φίτς-Ζεράλ ποῦ ἔσπεκε δίπλα της σ' ἕνα ἀπὸ τὰ παράθυρα τοῦ σαλονιοῦ. Τί ὁμορφος ποῦ εἶνε ὁ Λιονέλ ἐπάνω στὸ ἄλλο!... Ξέρεις, ἡ πρώτη ἐντύπωσι, εἶνε ἡ μεγαλύτερη... "Α, νὰ τὴν! Μὰ ποῦ ἦταν λοιπὸν. Τί κρίμα!

— Ἀγαπητὴ μου μαρκησία, τῆς ἀπάντησε ἡ κυρία Φίτς-Ζεράλ, ξέρετε ὅτι ἡ Μαρία δὲν ὑποψιάζεται τίποτε... Ἀλλωστε ὁ βαπτιστικὸς σας μοῦ φαίνεται ὠραίος κι' ὅταν δὲν εἶνε ἐπάνω στὸ ἄλλο. Δὲν ἔχασε λοιπὸν τίποτε...

Ὅταν ἡ δεσποινὶς Μαρία παρουσιάσθηκε στὸ σαλόνι, λίγα λεπτὰ πρὶν ἀπὸ τὸ δείπνο, ὤρθη τὸν κ. ντὲ Ριάζ νὰ μιλήσῃ μὲ ἀνέσι καὶ πνεῦμα μαζὺ μὲ τὴν μητέρα της καὶ τὸν κόμητα Γιατρίε. Ἀμέσως τῆς τὸν παρουσίασαν κι' ἐκείνη ἀπάντησε στὴ θαθεῖα ὑπόκλισι τοῦ νέου μὲ μιὰ μικρὴ κλίσι τῆς κεφαλῆς, ποῦ εἶχε κάποια ἀδιαφορία καὶ ἀναίδεια. Ὁ Λιονέλ, σατισμένος λιγάκι ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴ αὐτῇ, γιατί ἡ γυναῖκες συνήθως τοῦ φερνόντουσαν μὲ πολὺ καλύτερο τρόπο ἐξ αἰτίας τῆς ὁμορφιάς του, ἄρχισε νὰ συλλογίζεται κατὰπληκτος τὸ λόγο αὐτῆς τῆς ψυχρότητος. Μὰ ποῖος ἦταν ἄραγε ὁ λόγος; Κι' ἐπειδὴ δὲν εὗρισκε κανένα, φαντάσθηκε ὅτι ἡ αἰτία ἦταν ἡ ἔλλειψι τοῦ φράκου του. Ἐκανε τὴ σκέψι πὼς ἡ δεσποινὶς Φίτς-Ζεράλ, ποῦ ἤξερε τόσο καλὰ τὴν ἐθιμοτυπία θὰ ὤρθη πολὺ γελοῖον, καὶ μὲ τὸ δίκιο της, ἕναν καθὼς πρέπει κύριο ποῦ πηγαίνει νὰ δειπνήσῃ σ' ἕναν πύργο, ἀφήνοντας στὸ Παρίσι τὸ φράκο του.

Μὰ ἦταν κιόλας ἐρωτευμένος ὁ Λιονέλ; Γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, ἦταν πρὶν ἀκόμη ἀντικρύσῃ τὴ δεσποινίδα Φίτς-Ζεράλ. Γιατί, ἂν τὸ ἀγνώστο ποῦ παρουσιάζει ὁ γάμος τρομάξῃ λιγάκι τοὺς ἄνδρες τῆς ἡλικίας τοῦ κ. ντὲ Ριάζ, ἔχει ὡστόσο τὸ ἀγνώστο αὐτὸ ἕνα φωτεινὸ σημεῖο, μιὰ ἀποψὶ καινούργιας ζωῆς ποῦ ἐξασκεῖ ἐπάνω τους ἕνα ἀκατανίκητο θέλητρο. Δοκιμάζουν μιὰ συγκίνησι ποῦ εἶνε ἕνα εἶδος ἐρωτος καὶ μιὰ ἡδονή, ποῦ δὲν τὴν δοκίμασαν στὴν περασμένη τους ζωὴ.

Ἐρωτευμένος λοιπὸν ζωηρὰ μὲ τὸ φωτεινὸ ὄραμα μιᾶς νέας ποῦ θὰ γινόταν γυναῖκα του, ὁ Λιονέλ ὄχι μόνο συγκινήθηκε ὅταν εἶπε μπροστὰ του τὴν δεσποινίδα Φίτς-Ζεράλ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγάπησε ἀκόμη περισσότερο. Ἦταν στ' ἀλήθεια ἐξαιρετικὰ ὡμορφὴ καὶ πο-ἀκόμη περισσότερο. Ὁ Λιονέλ μόνο ὤρθη πὼς ἡ θεὰ αὐτῇ ἦταν ψυχρὴ. Καλὸ χαριτωμένη. Ὁ Λιονέλ μόνο ὤρθη πὼς ἡ θεὰ αὐτῇ ἦταν ψυχρὴ. Καλὸν ἡ σοβαρὴ στάσι της στὸ τραπέζι τὸν ἔκανε νὰ χάσῃ τελείως τὰ νερά του. Ἡ δνὶς Μαρία δὲν θὰ ἔδειχνε περισσότερη ἀδιαφορία ἂν εἶπε μπροστὰ της τὸν ἐφημέριο τῆς ἐνορίας. Ἦταν ἡσυχὴ, ἀφηρημέ-χε, εὐχάριστη μερικὲς στιγμὲς μὲ τὴν ἐξαδέλφη της τὴν κ. ντὲ Λόρρι, ἀπαντοῦσε σὲ τίς ἐρωτήσεις τοῦ Λιονέλ μὲ μιὰ εὐγενικὴ ἀμεριμνησία.

Αὕτῃ ἡ στάσι δὲν ἄργησε νὰ τρομάξῃ καὶ τὴ γρηῃδ μαρκησία, ὅσο κι' ἂν ἤξερε τὶς πονηρίες τοῦ φύλου της. Ὅταν σηκώθηκαν λοιπὸν ἀπὸ τὸ τραπέζι, πῆρε κατὰ μέρος τὴν Λουίζα καὶ τῆς εἶπε:

— Ἀγαπητὴ μου, ὅλα πάνε καλὰ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά: ὁ Λιονέλ εἶνε καταγοητευμένος, μὰ αὐτὸ τὸ κορίτσι μὲ ἀνησυχεῖ. Γιὰ προσπά-θηκε λοιπὸν νὰ μάθῃς τί ἰδέα ἔχει... χωρὶς νὰ καταλάβῃ τίποτε, ἐννοεῖται!

Ἐπὶ αὐτὴν ἀπὸ λίγες στιγμὲς, ἡ δυὸ ἐξαδέλφες ἔτρεχαν καὶ κυνηγιόντουσαν σὰν δυὸ μαθήτριες γύρω ἀπὸ τὰ παρτέρια ποῦ ἐστόλιν ἦσαν τὴν αὐλὴ, μπροστὰ στὴν πρόσοψι τοῦ πύργου. Ἀξάφνα, ἡ κ. ντὲ Λόρρι, πλησιάζοντας λαχανιασμένη ἕνα ἀπὸ τ' ἀνοιχτὰ καὶ χαμηλὰ παράθυρα τοῦ σαλονιοῦ, ἔσκυψε κι' ἔκανε ἕνα νόημα στὴν πεθερὰ της.

— Μαμά, τῆς εἶπε, ἡσυχάσε... Δὲν μοῦ εἶπε τίποτε. Μὰ εἶμαι θέ-βαιη πὼς τὰ ἔχει καταλάβῃ ὅλα καὶ πὼς τῆς ἀρέσει, γιατί μὲ φι-λάει διαρκῶς σὰν τρελλή.

Ὡστόσο τὸ τραῖνο γιὰ τὸ Παρίσι περνοῦσε σὲς ἑννεα ἡ ὥρα κι' ὁ Λιονέλ, πιστὸς στὸ πρόγραμμα τῆς νουνᾶς του, ἔπρεπε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν πύργο. Τοῦ ἔφεραν λοιπὸν τὸ ἄλλογὸ τοῦ σὴν αὐλῇ. Ἦταν ἕνας ἀραβικὸς κέλης ἀπὸ τοὺς πιδὸ ζωηροὺς καὶ τοὺς πιδὸ ὁμορφους. Ἡ δεσποινὶς Μαρία, φαίνεται πὼς τὸν ἤξερε, γιατί τὸν φώναξε «Σα-χιμπ». Εἶπαμε ἄλλωστε ὅτι ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ ἄλογα τοῦ στρατηγοῦ. Τὸν ἡσυχάσε λοιπὸν μὲ τὶς φωνὲς καὶ μὲ τὰ χάδια κι' ὕστερα τοῦ ἔ-δωσε λίγα πράσινα χόρτα. Στὸ τέλος μάλιστα τοῦ ἔδωσε κι' ἕνα μεγάλο τριαντάφυλλο ποῦ τὸ ἔβγαλε ἀπὸ τὴ ζώνη τῆς κ. ντὲ Λόρρι, γελῶντας. Ὅλες αὐτὲς ἡ περιποιήσεις ποῦ ἄρεσαν στὸ ἄλλογὸ, ἄρε-σαν ἐπίσης πιδὸ πολὺ καὶ στὸν καθάλλαρη.

ΥΣΤΕΡ' ἀπὸ λίγες ἐβδομάδες ἔφθασε στὸν πύργο τῶν Φίτς-Ζεράλ ἕνα πολὺ παράξενο πρόσωπο. Ἦταν ἡ κόμισσα Ἰουλιὰ ντὲ Μπρὺς, ἀδελφὴ τοῦ κόμητος Γιατρίε. Καθόταν στὰ περὶχω-ρα τοῦ Χερβούργου, σ' ἕναν παλῆ πύργο κοντὰ στὴ θάλασσα. Ἀπὸ ἐκεῖ πέρα δὲν ἔβγαине, παρὰ μόνο σ' ἐξαιρετικὲς οἰκογενειακὲς πε-ριπτώσεις. Ὁ ἐρχομὸς τῆς, ἔλεγαν, ἰσοδυναμεῖ μὲ μιὰ στέψι: κι' ἂ-

λήθεια πάντα θα γινόταν κάποιος γάμος. Ἡ κόμησσα Ἰουλία εἶχε φθάσει τὰ ἑβδομήντα. Ἦταν μιὰ κοντή καὶ γρη῏α κυρία μὲ ζωηρούς τρόπους καὶ μὲ μιὰ μοναστηρίσια ἀπλότητα. Πάντοτε ἐλάμπε ἀπὸ τὴν καθαριότητα. Εἶχε μείνει χήρα ἀπὸ ἐδῶ καὶ πενήντα χρόνια. Ἦταν ἀδύνατο δὲ νὰ φαντασθῇ κανεὶς τί εἶδους ἀνθρωπος ἦταν ὁ κόμης ντὲ Μπρύς, γιατί δὲν μιλοῦσε ποτὲ γιὰ τὸν ἄνδρα τῆς. Κι' ὅταν τῆς ἐξέφραζαν τὴν ἐκπληξί τους, ποὺ εἶχε μείνει τόσα χρόνια ζωντοχήρα, ἡ κόμησσα Ἰουλία ἔλεγε:

— Ἐξῆσα ὡς παντρεμένη πέντε μῆνες κι' αὐτὸ μοῦ ἦταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ καταλάβω τὸ ἀσήμαντο αὐτῆς τῆς διασκεδάσεως ποὺ λέγεται γάμος.

Κι' αὐτὸ ἦταν ὅλο ὅ,τι ἤξερε κανεὶς γιὰ τὸν ἄνδρα τῆς.

Ἡ κόμησσα λοιπὸν ἐφθασε τὸ πρῶτῃ τῆς παραμονῆς τῆς ἡμέρας ποὺ εἶχε ὀρισθῇ γιὰ τὸ γάμο τῆς Μαρίας καὶ τοῦ Λιονέλ, ποὺ τὸν τελευταῖο καιρὸ εἶχε ἐγκατασταθῇ στὸν πύργο τοῦ Κεβέρν, κοντὰ στὴ νοινά του, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ βλέπῃ συχνὰ τὴν ἀγαπημένη του. Ἐκείνη τὴν ἡμέρα μάλιστα εἶχε πάει στὸν πύργο τοῦ Φίτς-Ζεράλ ἀπὸ τὴν αὐγή. Ἔτσι, γνώρισε ἀμέσως τὴν κόμησσα Ἰουλία ποὺ τὸν κύτταξε μ' ἓνα ἀγριο βλέμμα καὶ τοῦ εἶπε μὲ μιὰ ἀπότομη φωνή:

— Κύριε, εἶμαι στίς διαταγές σας. Ἦσαστε πολὺ νόστιμος...

Μοῦ ἀρέσετε πάρα πολὺ... Μάλιστα!...

Κι' ὕστερα τοῦ γύρισε τὴν πλάτη καὶ ξαπλώθηκε σὲ μιὰ πολυθρόνα. Ἐπειτα, ξεδίπλωσε ἓνα μακρὺ πλεχτὸ κι' ἀρχισε ζωηρὰ κι' ἀποφασιστικὰ τὴ δουλειά της, δίχως νὰ προσέχῃ πειὰ κανένα.

Ἡ κυρία Φίτς-Ζεράλ ὥστόσο ὅρισκόταν σὲ μεγάλη ἀμηχανία, ποὺ τὴν ἐκμυστηρεύθηκε ἐμπιστευτικὰ στὴν κόμησσα Ἰουλία:

— Ἀγαπητή μου θεία, τῆς εἶπα, κάνετε πολὺ καλὰ ποὺ ἤρθατε ἀπὸ τὸ πρῶτῃ... Ἡ παρουσία σας μὲ θγάζει ἀπὸ μιὰ μεγάλη στενοχώρια. Περιμένουμε τὸ ἀπόγευμα καμμιὰ εικοσαριά συγγενεὶς καὶ φίλους... Ἐγὼ λοιπὸν νὰ ἐτοιμάσω ἓνα σωρὸ πράγματα κι' ἐπὶ πλέον πρέπει νὰ προσέχω καὶ τοὺς ἐρωτευμένους μας. Μὰ νά, καλὰ ποὺ ἤρθατε... Γιατί ἐσεῖς τώρα θ' ἀναλάβετε αὐτὴ τὴ δουλειά. Φυσικά, ἔχω ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὴ λεπτότητα τοῦ Λιονέλ... Μὰ, σὲ κατὰ τέτοιες περιπτώσεις καλὰ εἶνε νὰ ἔχῃ κανεὶς τὰ μάτια τοῦ ἀνοιχτά... Μετὰ τὸ γάμο τους ἂς κάνουν ὅ,τι θέλουν... Τώρα ὅμως πρέπει νὰ εἶνε φρόνιμοι... Δὲν πρέπει νὰ μείνουν μόνοι οὔτε μιὰ στιγμή... Ἀγαπητή μου θεία, σήμερα σοῦ τοὺς ἐμπιστεύομαι... Ἐγὼ πρέπει νὰ φροντίσω γιὰ τοὺς ξένους. Λοιπὸν, νὰ μείνω ἡσυχῇ, δὲν εἶνε ἔτσι;

Ἡ κόμησσα Ἰουλία ἀκούγε μ' ἓνα σαρκαστικὸ χαμόγελο τὰ λόγια τῆς ἀναιμίας τῆς. Ὅστόσο ἦταν ὁ κέρβερος ποὺ χρειάζοταν ἡ κ. Φίτς-Ζεράλ.

Μετὰ τὸ πρόγευμα, ἡ κόμησσα κάθησε κοντὰ σ' ἓνα παράθυρο καὶ ξαναπῆρε τὸ πλεχτὸ τῆς. Ὅσο ὅμως ἐπλεκε ἔρριχνε κάθε τόσο κι' ἀπὸ μιὰ αὐστηρὴ ματιά στοὺς δυὸ ἐρωτευμένους, στὴ Μαρία καὶ ἐπαίξε κάποιο κομμάτι στὸ πιάνο καὶ στὸ Λιονέλ ποὺ ἔσκυβε ἀπὸ ἐπάνω τῆς καὶ μ' ἓνα μελαγχολικὸ ὕφος γύριζε τὰ φύλλα τῆς μουσικῆς. Ἐνὰς γρήγορος διάλογος ὥστόσο εἶχε ἀρχίσει σιγανὰ μεταξὺ τῶν δυὸ νέων.

— Κύριε ντὲ Ριάζ; Ἐκανε ἡ δεσποινὶς Μαρία, χωρὶς νὰ πάψῃ νὰ παίξῃ.

— Δεσποινίς;

— Τί ἔχετε; Γιατί ἔχετε πάρει αὐτὸ τὸ ὕφος τοῦ μάρτυρος;

— Μὰ μήπως δὲν εἶμαι...

— Πῶς;

— Δὲν βλέπετε τί γίνεται ἐδῶ πέρα;

— Τί γίνεται;

— Ὅρίστε, τώρα μᾶς προσέχει ἓνας ἀγρυπνος κέρβερος... Ἡ μητέρα σας, μὰ τὴν ἀλήθεια, εἶνε ἀκατανόητη!

— Ξέρετε πόσο τῆς ἀρέσουν οἱ τύποι... Μήπως δὲν ἀρέσουν καὶ σ' ἐσᾶς;

— Δὲν ἤθελα νὰ πῶ αὐτό. Μὰ, εἰλικρινὰ, ἡ μητέρα σας...

— Ἐλάτε τώρα, μὴν κακολογεῖτε τὴ μαμά...

— Τὴ λατρεύω... Μὰ θὰ μποροῦσε νὰ εἶνε εὐχαριστημένη ποὺ μᾶς φύλαγε δυὸ ὁλόκληρους μῆνες. Σήμερα, μποροῦσε νὰ μᾶς ἀφήσῃ ν' ἀναπνεύσωμε λιγάκι... Εἶνε ἡ τελευταία ἡμέρα... Κι' ὅμως νά! Μᾶς παρέδωσε σ' αὐτὸν ἐκεῖ τὸν ἀγρυπνο φύλακα.

— Ἀλήθεια, δὲν εἶνε διασκεδαστικὴ ἡ θεία μου;

— Κάθε ἄλλο!...

— Προσέξτε! Δὲν εἶνε κουφή!...

— Λυποῦμαι πολὺ.

— Γιατί;

— Γιατί... φυσικά... ἔχω νὰ σᾶς πῶ χίλια δυὸ πράγματα.

— Μὰ γιατί δὲν τὰ λέτε; Θὰ παίζω πὶδ σιγά...

Ὁ Λιονέλ λοιπὸν ἔσκυψε στὸ αὐτὴ τῆς ἀρραβωνιαστικίᾳς του γιὰ νὰ τῆς ψιθυρίσῃ κανένα ἀπὸ τὰ τόσα καὶ τόσα πράγματα ποὺ εἶχε νὰ τῆς πῇ, ὅταν τὸν παρέλυσε ξαφνικὰ ἓνα αὐστηρότατο βλέμμα τῆς κομήσσης Ἰουλίας. Ἀμέσως κατόπιν ἡ παράξενη ἐκείνη γυναῖκα παρᾶτῃσε τὸ πλεχτὸ τῆς, καρφώσε τίς βελόνες στὰ μαλλιά τῆς καὶ τοὺς εἶπε:

— Παιδιά μου, γιὰ ἐλάτε πὶδ κοντά... Ἀκουσα νὰ λένε ὅτι ἀκόμη καὶ στὸν πὶδ εὐτυχισμένο γάμο ἡ καλύτερη ἡμέρα, εἶνε ἡ παραμονή του. Βρίσκω λοιπὸν ὅτι εἶνε παράλογο ποὺ δὲν σᾶς ἀφήνουν νὰ χαρῆτε τὴν ἐλευθερία σας. Γι' αὐτό, ἐγὼ σᾶς δίνω τὴν ἀδεια νὰ τὸ σκάσετε... ὁ καιρὸς εἶνε ὑπέροχος. Πηγαίνετε νὰ περπατήσετε λιγάκι... Ἐμπρός, λοιπὸν, πηγαίνετε νὰ κάνετε περίπατο...

Ἡ Μαρία ἔγινε κατακόκκινη.

— Μὰ, θεία μου... Ψιθύρισε.

Ἡ γρη῏α κόμησσα τὴν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν ἐσπρωξε ἐξω ἀπὸ τὸ σαλόνι. Ὁ Λιονέλ ἀμέσως τὴν ἀκολούθησε, ἀφοῦ πρῶτα φίλησε περνώντας τὸ χέρι τῆς κομήσσης ποὺ εἶχε μιὰ τόσο καλὴ καρδιά.

Ὅταν βγῆκαν ἐξω στὸν ἀέρα, οἱ δυὸ νέοι, σὰν δυὸ πουλιὰ κλεισμένα πολὺν καιρὸ στὸ κλουβί, σάστισαν λιγάκι ἀπὸ τὴν καινούργια ἐλευθερία τους. Κυττάχτηκαν γελώντας, κάπως στενοχωρημένοι γιὰ τὴν ἀνέλπιστη ἐκείνη τύχη τους. Τέλος, ἡ Μαρία πῆρε τὸ μπράτσο ποὺ τῆς προσέφερε ὁ Λιονέλ.

Καθὼς ὅμως προχωροῦσαν πρὸς τὴν πὶδ κοντινὴ δασοστοιχία τοῦ πάρκου, ἀνοίξε κάποιο παράθυρο στὸ ἐπάνω πάτωμα τοῦ πύργου.

— Ἡ μητέρα σας! Φώναξε εὐθυμὰ ὁ Λιονέλ. Χαθήκαμε!

Καὶ, ὑπερnikώντας τὴ δειλὴ ἀντίστασι τῆς νέας, τὴν παρέσυρε σ' ἓνα τρελλὸ τρέξιμο κάτω ἀπὸ τίς πυκνὲς φυλλωσιές. Σὲ λίγο, ἐφθασαν ἔτσι στὸ πρῶτο σταυροδρόμι τοῦ δάσους, ὅπου στάθηκαν λιγάκι γιὰ νὰ πάρουν τὴν ἀνάσα τους. Ἡ Μαρία, ποὺ τῆς ἄρεσε αὐτὴ ἡ περιπέτεια, ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶνε κρεμασμένη ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Λιονέλ.

— Ἀλήθεια, τὴ ρώτησε, λέτε νὰ μᾶς εἶδαν;

— Ἄ, βέβαια!... Μᾶς εἶδαν!...

— Ἡ μητέρα μου;

— Τί νομίζετε πῶς θὰ κἀνῃ τώρα;

— Θά πάη νά στείλῃ τὴν ἀστυνομία!
Κι' οἱ δυὸ τοὺς ἄρχισαν νά γελοῦν σάν δυὸ ἐρωτευμένοι πού ἦσαν, Κατόπιν, ἄξαφνα:

— 'Ακοῦστε! Εἶπε ἡ νέα. Εἶμαι θέβαιη πῶς κάποιος ἐρχεται...

— 'Ο Λιονέλ ἔστησε τὸ αὐτί του.

— Ναί, κάποιος ἐρχεται... Μᾶς κυνηγοῦν... "Ε, λοιπόν, δεσποινίς Μαρία, τί λέτε; Πρέπει νά παραδοθούμε;

— 'Απὸ τώρα; "Εκανε ἐκείνη λυπημένη.

Τὴν ἴδια στιγμή, ἕνας θόρυβος θημάτων, τοὺς ἔκανε νά τὸ θάλουν στὰ πόδια σάν δυὸ ζαρκάδια. 'Ο Λιονέλ καὶ ἡ Μαρία πῆραν τρέχοντας ἕνα μικρὸ μονοπάτι πού περνοῦσε ἀπὸ μιὰ λόχμη. "Επειτα, ὁ νέος στάθηκε κι' ἔβγαλε μὲ προσοχὴ τὸ κεφάλι του ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ πυκνά φυλλώματα.

— Ποιὸς εἶνε; Τὸν ρώτησε δειλά ἡ Μαρία. Βλέπετε τίποτε;

— Σοῦτί! Βλέπω τὸν θεῖο σας! Θά τὸν ἔστειλαν νά μᾶς κρατήσῃ συντροφία... Τὸν βλέπω νά κυττάζῃ τρίγυρω του... Νά, ἐρχεται ἀπὸ ἐδῶ... Γρήγορα, κρυφθῆτε!

'Εκεῖ κοντὰ τοὺς ἦταν τρεῖς-τέσσερις αἰωνόβιες θαλαντιδιές μὲ πελώριους κορμούς, ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλο. 'Ο Λιονέλ κρύφθηκε πίσω ἀπὸ αὐτοὺς, ἐνῶ ἡ Μαρία γονάτισε ἀπότομα στὴ ρίζα τῆς πιὸ μεγάλης. "Ετσι ἔμειναν λίγες στιγμές σιωπηλοί: ἐκεῖνος, ὄρθιος, μὲ τὸ δάχτυλο στὸ στόμα καὶ κυττάζοντάς τὴν μὲ τρυφερότητα. "Εκείνη, γονατιστὴ ἔμπρὸς στὰ πόδια του σάν ἕνα κοριτσάκι, μ' ἕνα γλυκὸ πρόσωπο πού ἔλαμπε ἀπὸ χαρά, ἀγάπη κι' ἀθωότητα.

'Ο κόμης Πατρίς, πού τὸν εἶχε στείλῃ ἡ κυρία Φίτς-Ζερῶλ γιὰ νά δώσῃ ἕνα τέλος σ' ἐκεῖνον τὸν ἀναρμόστο περίπατο τῶν νέων, ἀφοῦ ἔσανακτύταξε δεξιὰ κι' ἀριστερά, ἔκανε μιὰ χειρονομία, πού ἐσήμαινε ὅτι δὲν εἶχε καμμιά διάθεσι νά ἐξακολουθήσῃ τίς ἐρευνές του καὶ χάθηκε σὲ λίγο στὸ θάθος τῆς δονοροστοιχίας.

'Ο Λιονέλ τότε βγήκε μὲ τὴ Μαρία ἀπὸ τὴ λόχμη καὶ πῆρε μαζὺ τῆς ἕνα δρόμο τοῦ πάρκου.

— Καὶ τώρα τί θά κάνουμε; Ρώτησε ἐκείνη.

— Θά συνεχίσουμε τὸν περίπατό μας, ἔτσι, μόνοι, κάτω ἀπὸ αὐτὸν τὸν γαλανὸ οὐρανό... Μήπως δὲν εἶνε ὡμορφα;

— "Ω, ναί, εἶνε πολὺ ὡμορφα! "Εκανε ἡ Μαρία. "Ελάτε, θά σᾶς δείξω τίς κρυφές γωνιές τοῦ πάρκου πού μοῦ ἀρέσουν. "Εμπρός, ἀκολουθήστε με... Κι' ἔχετε ἔμπιστοσύνη σὲ μένα.

— Δὲν ξέρω ἂν μπορῶ νά σᾶς ἔχω ἔμπιστοσύνη, τῆς εἶπε παιγνιδιάρικα ὁ Λιονέλ. Εἶμαι θέβαιος πῶς θά χαθοῦμε...

— "Οχι, ὄχι, μὴ φοβάστε.

'Εκεῖνος τότε χαμογελώντας ἀκολούθησε τὰ βήματα τῆς θελκτικῆς ἐκείνης νέας πού εἶχε ἔσανακτύταξε μὲσα στὴ λόχμη καὶ προχωροῦσε λυγερῇ κι' ὀλόχαρη σάν μιὰ εὐτυχισμένη γυναῖκα. Σὲ λίγο ἔφθασαν στὴν ἀκρὴ ἑνὸς ρυακιοῦ πού ἀπλωνόταν σάν μικρὸ ποταμάκι. "Η Μαρία, εὐκίνητη, πήδησε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, μ' ἕνα χαρούμενο γέλιο. "Ο Λιονέλ ὅμως δὲν θά τὰ κατάφερνε καὶ θά ἔβρεχε τίς λουστρινένιες μπότες του, ἂν ἡ ἀρραβωνιαστικιά του δὲν τοῦ ἔδινε τὸ χέρι τῆς.

"Ετσι, μὲ γέλια, μὲ τρυφερὰ χαμόγελα, μὲ μιὰ ἀνεξάντλητη εὐθυμία ἡ Μαρία τοῦ ἔδειξε ὅλες τίς ὡμορφές γωνιές τοῦ δάσους, πού ἦσαν ἄλλες ρωμαντικὲς κι' ἄλλες ἀγριές καὶ πού ὅλες τίς εἶχε βαφτίσει μ' ἕνα συμβολικὸ ὄνομα. "Ενα ξέφωτο, μὲ ὡμορφες ἀναδενδράδες ὀλάνθιστες, ἦταν ἡ «αἰθουσα τοῦ χοροῦ». Μιὰ ἄλλη λόχμη ἦταν ἡ «καλύβα τοῦ ἐρημίτη». Κι' ἕνα ἄλλο ξέφωτο ἦταν ὁ «Νεραϊδότοπος». Τέλος, ἕνας βάλτος μὲ μαῦρα νερά, πού θά ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἔκρυβε κάποιον μυστήριον, ἦταν ὁ «βάλτος τοῦ κακοῦ», σάν νά εἶχε γίνῃ ἐκεῖ πέρα κανένα ἐγκλήμα. Οἱ δυὸ ἐρωτευμένοι μᾶς λοι-

πὸν διασκέδαζαν σάν μικρὰ παιδιὰ, μὲ ἕνα σωρὸ ἀστεῖα, μὲ χίλιες δυὸ τρυφερότητες, ὅταν ξαφνικὰ ἡ Μαρία κύτταξε τὸ ρολοὶ τῆς καὶ φώναξε τρομαγμένη:

— Πρέπει νά γυρίσουμε! Εἶνε ἄργα!...

— Κρίμα! "Εκανε ὁ Λιονέλ.

— Ναί, κρίμα... Ψιθύρισε κι' ἐκείνη.

Καὶ στέναξε μὲ παράπονο. Μά, τράβηξε ὥστόσο πρῶτῃ μπροστὰ καὶ πῆρε τὸν πιὸ ἴσιο δρόμο, γιὰ νά φθάσουν γρήγορα στὸν πύργο. "Ὅσο πλησίαζαν γινόντουσαν σιωπηλοί. "Η συνομιλία τους σὲ λίγο δὲν εἶχε πειὰ ἐκεῖνον τὸν εὐθυμο καὶ τρυφερὸ τόνο τῆς μεγάλης οικειότητος. "Ὅταν θρέθηκαν σ' ἕνα ἐξώστη τοῦ πάρκου ἀπ' ὅπου φαίνονταν ὁ μεγάλος δρόμος, ὁ Λιονέλ στάθηκε καὶ εἶπε:

— Θεέ μου! Πόσο ἤμουν ἀνήσυχος καὶ ταραγμένος τὴν πρώτη φορὰ πού πέρασα ἀπὸ ἐδῶ μὲ τὸ ἄλογο...

— "Αλήθεια; "Εκανε πονηρὰ ἡ Μαρία. Καὶ γιατί;

— Γιατὶ φοβῶμαι μὴπως δὲν σᾶς ἀρέσω κι' εἶχα πολὺ δίκη νά φοβάμαι, γιατί στ' ἀλήθεια, δὲν σᾶς ἄρεσα...

— Μὰ πῶς; Μοῦ φαίνεται ὅτι...

Κι' ἡ Μαρία ἀποτελείωσε τὴ φράσι τῆς μὲ μιὰ ματιά κι' ἕνα γλυκὸ χαμόγελο.

— Ναί, μὲ συνηθίσατε ἀπὸ τότε... Μά, πῆτε μου τὴν ἀλήθεια ὅτι τὴν πρώτη φορὰ πού μὲ εἶδατε δὲν σᾶς ἄρεσα διόλου...

— Πῶς σᾶς πέρασε αὐτὴ ἡ ἰδέα;

— Μά, νά, ἀπόδειξις εἶνε ἡ ὑποδοχὴ πού μοῦ κάνατε... "Ηταν φρίκη! Μάλιστα κάνατε πῶς δὲν μὲ βλέπατε!

— Καὶ ἔχετε γιατί; "Απλυστάτα γιατί σᾶς εἶχα δῆ!

— Πῶς; Ποῦ λοιπόν;

— "Εδῶ, τοῦ εἶπε καὶ τοῦ ἔδειξε τὸ δρόμο. "Ημουν κρυμμένη πίσω ἀπὸ τὰ φυλλώματα. Καὶ σᾶς εἶδα πού περνοῦσατε ἐπάνω στὸ ἄλογο...

— Πῶς! "Εκανε ὀλόχαρος ὁ Λιονέλ. "Ησαστε λοιπὸν σωστός διαβολάκος! Κι' ἔσφιξε μὲ τρυφερότητα τὸ χέρι τῆς.

"Εκείνη τότε τὸν κύτταξε σοβαρὰ καὶ τὸν ρώτησε:

— Πιστεύετε, ἀλήθεια, αὐτὸ πού εἶπε ἡ θειά μου... ὅτι ἡ παρμονὴ τοῦ γάμου εἶνε ἡ καλύτερὴ ἡμέρα του;

— "Ω, τὸ πιστεύω! Τῆς ἀπάντησε ὁ Λιονέλ μὲ συγκίνησι. Γιατὶ μοῦ φαίνεται πῶς δὲν μπορεῖ νά ὑπάρξῃ πιὸ γλυκεῖα ὥρα ἀπὸ αὐτή.

— Αὐτὸ λέω κι' ἐγώ... Μά, δὲν μπορούμε νά ἡμαστέ πάντα εὐτυχεῖς ὅπως ἡμαστέ τώρα;

"Ο Λιονέλ στάθηκε, πῆρε τὰ χέρια τῆς μέσα στὰ δικά του καὶ κυττάζοντάς τῆς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ μάτια, τῆς εἶπε:

— Ναί, θά ἡμαστέ πάντα εὐτυχισμένοι, Μαρία, γιατί σᾶς ἀγαπῶ...

Κι' ἡ φωνὴ του ἔσβυσε ἀπὸ τὴ συγκίνησι.

— Σ' ἀγαπῶ πολὺ!... "Επρόσθεσε σὲ λίγο.

Κι' ἀπαλά, τὴν ἔσυρε στὴν ἀγκαλιά του καὶ σκύβοντας ἐπάνω ἀπὸ τὸ ὠχρὸ πρόσωπό τῆς καὶ τὰ δακρυσμένα μάτια τῆς τὴν φίλησε στὸ πορφυρὸ τῆς στόμο.

IV

ΔΕΝ πρέπει τώρα νά φαντασθῇτε ὅτι ἡ κυρία Φίτς-Ζερῶλ ὑποδέχτηκε τοὺς δυὸ φυγάδες μ' ἐκρήξεις θυμοῦ καὶ μ' ἐπιπλήξεις, γιατί θά τὴν παρεξηγούσατε. Βέβαια δὲν θά ἤθελε νά γίνῃ ὅ,τι ἔγινε, γιατί ἀγαποῦσε τὴν ἐθιμοτυπία, μὰ εὗρισκε πῶς θά ἦταν πολὺ κακοῦ γούστου ἂν ἔδινε σ' αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιον μιὰ υπερβολικὴ σοβα-

ρότητα. Γι' αυτό χαμογέλασε και σήκωσε ελαφρά τους ώμους της όταν είδε τους ενόχους.

— Παιδιά μου, τούς είπε, ήσαστε γελοία! Φέρνεσθε σάν δυο αρραβωνιασμένα χωριατόπουλα!

— Μαμά, της είπε η Μαρία και την αγκάλιασε, δεν κάναμε τίποτε άλλο παρά ν' ακούσωμε τη θεία μου...

— Μά ή θεία σου, αγαπητή μου, η θεία σου είχε έναν αγριάνθρωπο! Ξέρεις πολύ καλά ότι δεν ξήση στόν κόσμο... Είναι μία γυναίκα των δασών ή θεία σου... Μά, επιτέλους!

Το απόγευμα κι' ως τὸ θράδυ ὁ πύργος ἦταν τὸ θέατρο μιᾶς ἐξαιρετικῆς κινήσεως. Τὰ διάφορα τραίνα ἀπὸ τὸ Παρίσι ἔφερναν κάθε τόσο κι' ἀπὸ ἕνα σωρὸ συγγενεῖς, φίλους, μάρτυρες καὶ θελκτικὰ δεσποινίδες, φίλες τῆς Μαρίας. Ὁ θόρυβος τῶν ἀμαξῶν στὴν αὐλὴ τοῦ πύργου, τὰ «καλωσορίσματα», τὰ γέλια τῶν κοριτσιῶν, ἡ φωνὴ τῶν λακέδων, ὅλα αὐτὰ ἔφερναν μιὰ ἀπερίγραπτη σύγχυσι. Ἡ κυρία Φίτς-Ζεράλ καὶ ἡ κόρη της, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ κόμητος Πατρὶς, ὑποδεχόντουσαν τοὺς ξένους τοὺς, τοὺς ὠδηγοῦσαν μέσα ἀπὸ τὸ δαῖδαλο τῶν διαδρόμων τοῦ πύργου καὶ τοὺς ἐδείχναν τὰ διαμερίσματά τους. Ὁ Λιονέλ, στόν κύκλο τοῦ ρόλου του, ἔδινε κι' αὐτὸς τὴν συνδρομὴ του μὲ μεγάλη χάρι κι' εὐγένεια, μοιρολότι δὲν ἔδινε καμμιά σημασία σ' αὐτὸ τὸ μέρος τῆς γιορτῆς. Ἐνα μόνον πρόσωπο ἔμενε ξένο πρὸς ὅλα αὐτά: ἡ κόμησσα Ἰουλίτ. Ἐξακολουθοῦσε νὰ κάθεται ἀπαθὴς κοντὰ στὸ παράθυρο καὶ νὰ ἀσχολῆται μὲ τὸ πλεχτό της.

Αὐτὴ τὴ μεγάλη φασαρία διεδέχθη σὲ λίγο ὁ ἀνάλαφρος καὶ γλυκὸς θόρυβος τῶν μεταξωτῶν ἀμφιέσεων μὲ τὶς μακρυὲς οὐρὲς στοὺς διαδρόμους καὶ στὶς σκάλες τοῦ πύργου. Ἐνα βασιλικὸ δεῖπνο συγκέντρωσε ὅλους τοὺς καλεσμένους σὲ μιὰ μεγάλη αἴθουσα, στολισμένη μὲ ἄφθονα λουλούδια. Ἐπειτα, ὅλοι ἐπέρασαν στὸ σαλόνι μ' ἐκείνη τὴν ὡμορφὴ διάθεσι γιὰ διαχυτικότητες κι' ἐκείνη τὴν ἀμοιβαία συμπάθεια ποὺ εἶνε παντοῦ, σ' ὅλες τὶς χώρες τοῦ κόσμου, τὸ σύνθημα ἀποτελεσματικὸ ἑνὸς καλοῦ δείπνου.

Τὴν ὥρα ποὺ ἔπαιρναν τὸν καφέ, ἡ δεσποινὶς Φίτς-Ζεράλ θεώρησε ἀπαραίτητο νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἀρραβωνιαστικὸ της σὲ δυὸ νεαρὲς γυναῖκες, στὴ δούκισσα τοῦ Ἑστερνὺ καὶ στὴν κυρία ντὲ Σέλ, ποὺ ἦσαν ὅπως ἡ Λουίζα ντὲ Λόρρις, ἐξαδέλφες της καὶ παιδικὲς της φίλες.

Ἡ κυρία ντὲ Σέλ, γελαστὴ πάντα, ζωηρὴ καὶ λιγάκι θορυβώδης εἶχε ὥστόσο μερικὲς στιγμὲς στὸ βάθος τῶν μαῦρων ματιῶν της μιὰ παραξενὴ ἔκφρασι ρεμβασμοῦ καὶ ἀδιόρατης μελαγχολίας.

— Αγαπητὴ μου, εἶπε ἀπότομα στὴ Μαρία, τὴν πρώτη φορὰ ποὺ θὰ πᾶς στὴν Ὀπερα ἢ στὸ θέατρο, θελῶ νὰ μὲ πάρῃς μαζί σου. Ἐπιθυμῶ νὰ χαρῶ τὶς πρώτες ἐντυπώσεις σου. Εἶνε πολὺ διασκεδαστικὸ, θὰ δῆς... Ἐγώ, παντρευτῆκα κυρίως γιὰ νὰ πηγαίνω στὰ εὐθυμα θέατρα. Μὰ τώρα ἀρχίζω νὰ τὰ βαριέμαι, γιὰτὶ ὁ ἄνδρας μου μὲ πηγαίνει διαρκῶς σ' αὐτά...

Ἡ δούκισσα τοῦ Ἑστερνὺ ἦταν ξανθὴ, λεπτὴ, ὑπέροκλη μὲ ὀνειρώδη μάτια, γεμάτα πάντα ἀπὸ μιὰ στυγνὴ μελαγχολία. Κι' ἦταν μελαγχολικὴ ἡ δούκισσα, γιὰτὶ ὁ ἄνδρας της δὲν τὴν ἀγαποῦσε σάν νὰ ἦταν ἐρωτευμένος μαζί της, ἀλλὰ σάν φίλος. Ὅταν ἡ ἐξαδέλφη της, ἡ Μαρία, τῆς παρουσίασε τὸν Λιονέλ, τὸν κύτταξε μ' ἕνα ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον κι' ἔπειτα, ἀγκαλιάζοντας τρυφερά τὴ δεσποινίδα Φίτς-Ζεράλ τοῦ εἶπε μ' ἕνα σοβαρὸ τόνο στὴ φωνή:

— Νὰ τὴν ἀγαπᾶτε πολὺ, πάρα πολὺ.

— Μάλιστα! Φώναξε ἀπὸ πίσω τοὺς ὁ δούξ τοῦ Ἑστερνὺ ἕνας εὐθυμος καὶ σωματώδης ἄνδρας. Αγαπητὴ μου, Λιονέλ, τί νὰ σοῦ

πῶ: τίς γυναῖκες πρέπει νὰ τίς ἀγαπᾷ κανεὶς μ' ἐρωτά, ἀλλοιῶς δὲν πρέπει νὰ ἀνακατεύεται μαζί τους. Ἐγώ... κάνω τὴν καὶ μὲν τὴ δούκισσα νὰ υποφέρῃ, γιὰτὶ δὲν εἶμαι τρελλὰ ἐρωτευμένος μαζί της, γιὰτὶ δὲν τῆς γράφω ἐρωτικὰ ποιήματα... Θεέ μου, θέβαια εἶνε μιὰ σωστὴ συμφορὰ, μὰ τί νὰ γίνῃ, δὲν ξέρω νὰ φτιάξω στίχους...

Σ' αὐτὸ τὸ μεταξύ, ὅσο μιλοῦσε ὁ ἄνδρας της ἡ δούκισσα ἐβγαζε τὰ γάντια της κι' εἰσάχνε τὰ δαχτυλίδια της μ' ἕνα ὕφος ψυχρῆς ἀδιαφορίας. Κι' ὅταν ὁ δούξ τελείωσε, γύρισε ἀπότομα πρὸς τὴ Μαρία καὶ τῆς εἶπε:

— Πάμε, αγαπητὴ μου;

Καὶ τράβηξαν κι' οἱ δυὸ τοὺς γιὰ τὸ πιάνο. Ἡ δούκισσα καταπράυνε πρῶτα τὴν ψυχὴ της μ' ἕνα σωρὸ χρωματικὲς γκάμμες κι' ἔπειτα ἔπαιξε ἕνα βάλλς μαζί μὲ τὴν ἐξαδέλφη της, ποὺ ἀνοῖξε ἀμέσως τὸ χορὸ...

Λίγο ἀργότερα, ὁ Λιονέλ πῆγε καὶ κάθησε κοντὰ στὴν κυρία ντὲ Λὰ Βέλ ποὺ παρακολουθοῦσε ἱκανοποιημένη αὐτὴ τὴν οἰκογενειακὴ γιορτὴ.

— Αγαπητὴ μου νουνά, τῆς εἶπε σοβαρά, θὰ ἤθελα ὅσο εἶνε ἀκόμη καιρὸς νὰ διαλύσω τοὺς ἀρραβῶνες μου...

— Πῶς; Τί εἶπες; Νὰ διαλύσῃς τοὺς ἀρραβῶνες σου; Φώναξε ἡ μαρκησία καὶ τινάχτηκε ἀπὸ τὴν πολυθρόνα της. Μήπως τρελλάθηκες, παιδί μου;

— Ἴσως... γιὰτὶ εἶμαι τρελλὰ ἐρωτευμένος μὲ τὴ δεσποινίδα Φίτς-Ζεράλ.

— Μὰ τότε;

Τὴν ἴδια στιγμὴ, ἡ Μαρία ποὺ χόρευε, στάθηκε μπροστὰ τους καὶ σκύβοντας ζωηρά, μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη, ρώτησε περιέργη:

— Τί σὰς λέει, κυρία;

— Μοῦ λέει πῶς εἶνε τρελλὸς γιὰ σένα!

— ὦ! Τί χαριτωμένη τρέλλα! Ἐκανε εὐθυμα ἡ Μαρία καὶ συνέχισε πάλι τὸ χορὸ της.

— Ποτὲ ἄλλοτε δὲν τὴν βρῆκα πιὸ ἀξιολάτρευτὴ ἀπὸ σήμερα... Ἐξακολούθησε ὁ Λιονέλ. Εἶνε ἀπλὴ, εἰλικρινὴς, τρυφερή, ἐνάρετη.

Εἶνε ἕνα ἐξαιρετικὸ πλάσμα!... Ἡ δεσποινὶς Φίτς-Ζεράλ, μαντευόντας πῶς μιλοῦσαν πάλι γι' αὐτὴν, στάθηκε γιὰ δευτέρη φορὰ.

— Μὰ τί σὰς λέει πάλι; Ρώτησε σιγανὰ τὴ μαρκησία.

— Μοῦ λέει πῶς εἶσαι ἕνα ἐξαιρετικὸ πλάσμα!

— Μὰ τὴν ἀλήθεια εἶνε τρελλός! Ἐκανε ὀλόχαρη.

Καὶ ξαναγύρισε εὐτυχισμένη στὸ χορευτὴ της.

— Κι' ὥστόσο, συνέχισε ὁ Λιονέλ, μὲ βασανίζουν ἀπόψε ἕνα σωρὸ μαῦρες ἰδέες.

— Τί ἰδέες, φίλε μου;

— Ἐπρόσεξα κάτι τρομακτικὸ, νουνά μου. Ἐχομε ἀνάμεσα στοὺς καλεσμένους ἑπτὰ ἢ ὀχτῶ ἀνδρόγυνα ποὺ δὲν ζοῦν διόλου ὁρμονικά. Ρίξτε μιὰ ματιὰ γύρω σας καὶ θὰ δῆτε πῶς ἔχω δίκιο.

Ἡ μαρκησία κύτταξε τριγύρω της μ' ἕνα κωμικὸ μορφασμὸ κι' ἔπειτα τοῦ ἀπάντησε:

— Ναί, δὲν μπορῶ νὰ πῶ πῶς ἔχομε ἐδῶ πέρα τὸ ἄνθος τῶν συζύγων...

— Ἐ, λοιπόν, ξανάπε ὁ Λιονέλ, συλλογιζομαι πῶς ὅλοι αὐτοὶ ἡ τοῦλάχιστον οἱ περισσότεροι, θ' ἀγαπιώντουσαν στὴν ἀρχή, ὅπως συμβαίνει τώρα μ' ἐμένα καὶ τὴ δεσποινίδα Φίτς-Ζεράλ καὶ πῶς ὅλοι θὰ πέρασαν μιὰ θελκτικὴ παραμονὴ γάμου, γεμάτη ἐλπίδες καὶ δεινὰ γιὰ τὸ μέλλον, ὅπως ἀκριβῶς εἶνε ἡ δική μας... Αὐτὰ μὲ κάνουν νὰ βγάλω τὸ συμπέρασμα ὅτι θὰ ὑπάρχουν δίχως ἄλλο στὶς

κοσμικές συνήθειές μας κάποιες αιτίες, ή ίδιες πάντα, που καταστρέφουν όλη τη γοητεία του γάμου!...αυτές δέ τις φοβερές σκέψεις τις κάνει ένας άνθρωπος που παντρεύεται αῤῥιο!

— Θεέ μου, δεν υπάρχουν αιτίες, δεν υπάρχουν καταστροφές, δεν υπάρχει τίποτε απ' όλα αυτά. Σου το είπα κι' άλλη μια φορά: υπάρχουν μόνο κακοί σύζυγοι.

— Μά δεν παραδέχομαι διόλου τη θεωρία σας! Φώναξε ο Λιονέλ. Δεν είναι σωστή!

— Μου επιτρέπεις, φίλε μου... "Ας εξετάσουμε λιγάκι αυτούς τους συζύγους σε παρακαλώ. "Ας πάρουμε πρώτα το δούκα του Έστερνυ. Είναι αναμφισβότως πολύ καλός άνθρωπος. Δεν είναι μάλιστα κακός σύζυγος, αν θέλετε... Μά είναι ένας αδέξιος! Η γυναίκα του είναι μια λεπτή και αίσθηματική μικρούλα... Αυτός είναι άγροίκος! "Επί πλέον την κοροϊδεύει διαρκώς για τους ρωμαντισμούς της και την ευαισθησία της. "Ετσι την πληγώνει, γίνεται ανυπόφορος. Κι' η δούκισσα θα καταλήξει να βρή κανένα που θα την καταλαβαίνει, να εισαι βέβαιος... Ποιός φταίει τώρα; "Αλλ' ας εξετάσουμε και τον ντε Σέλ...

— "Ω! Ο ντε Σέλ! Τον ξέρω πολύ καλά! "Εκανε ο Λιονέλ. Περιφέρει τη γυναίκα του όλη τη νύχτα στα κέντρα που πήγαινε όταν ήταν ελεύθερος. Είναι ανόητος!

— Θαυμάσια! Είπε η μαρκησία. "Εχουμε λοιπόν δυο συζύγους... Καταλαβαίνεις τώρα πώς οι άλλοι είναι ακόμη χειρότεροι. "Υπάρχουν μάλιστα και μερικοί που είναι πιό αδέξιοι από τους άλλους. Ξέρω έναν από αυτούς που κάνει φιλοσοφία του γάμου και γυρεύει να βρή την ουσία των πραγμάτων με τη γρηά νουνά του, αντί να χορεύει με την ωμορφή γυναίκα του...

Ο Λιονέλ κοκκίνισε κι' έτρεξε να συναντήσει την αγαπημένη του Μαρία. Σε λίγο, η ματιάς της θελκτικής νέας τον έκαναν να ξεχάσει τις μαύρες σκέψεις του και να ξανανοιώσει πώς ήταν ευτυχισμένος.

Η άλλη ημέρα — η ημέρα του γάμου — φάνηκε ανυπόφορη στο Λιονέλ. Είχε προτείνει δειλά, λίγες ημέρες πριν στην κυρία Φίτς-Ζεράλ ένα άλλο γάμο, είτε στις έξη ή ώρα το πρωί, είτε τα μεσάνυχτα, σε πολύ στενό οικογενειακό κύκλο. Μά η κυρία Φίτς-Ζεράλ δεν δέχθηκε ένα τέτοιο πράγμα, γιατί της φάνηκε πώς ήταν μια έκκεντρική του θά έδινε στο γάμο της κόρης της έναν όχι καθώς πρέπει χαρακτήρα. Ο γάμος λοιπόν έγινε το μεσημέρι, στην καταστόλιστη εκκλησία του χωριού, με κωδωνοκρουσίες και γενική χαρά.

Κατά την ιεροτελεστία, ο Λιονέλ πρόσεξε κάτι που μπορούσε να δώσει κάποιο δίκιο στις θεωρίες της νουνάς του. Μεταξύ των παρευρισκομένων, οι άνδρες είχαν ένα αψηγημένο, αδιάφορο ή ειρωνικό ύφος. Η γυναίκες αντιθέτως ήταν πολύ σοβαρές, έδειχναν ένα παθητικό ενδιαφέρον και καθώς ήταν σκυμμένες είχαν θυισθη σε μυστηριώδεις στοχασμούς. Μερικές μάλιστα έκλαιγαν. "Όλες θυμώνουσιν με άγνωση ότι είχαν περάσει κι' αυτές μια τέτοια ώρα, γεμάτη αγνότητα, έμπιστοσύνη, τρελλές ελπίδες και μεγάλους όρκους... Μά πόσο διαφορετική ήταν τώρα η ζωή τους!...

Στην αρχή είχαν πη να δώσουν ένα τέλος στη γιορτή του γάμου με την έναχώρησι των νεονύμφων για την Σκωτία ή την Ιταλία. Μά η κυρία Φίτς-Ζεράλ είχε παρακαλέσει τον Λιονέλ να της αφήσει ακόμη λίγο καιρό την κόρη της μαζί της κι' έτσι ο Λιονέλ που ήταν βέρος Παρισινός και δεν άγαπούσε διόλου τα ταξίδια, έμεινε στον πύργο με τη γυναίκα του.

Μά μετένοησε την άλλη ημέρα, όταν αναγκάστηκε να κατεβή στο σαλόνι την ώρα του προγεύματος και να γίνη το θέαμα καμμιά δωδεκαριά συγγενών και φίλων που είχαν μείνει στον πύργο. Σε κάτι

τέτοιες περιπτώσεις οι άλλοι πρέπει να παίρνουν ένα φυσικό ύφος, μά συνήθως δεν κάνουν τίποτε άλλο παρὰ να χαμογελούν πονηρά, να κάνουν ανόητα άστεία και να γελούν ειρωνικά. Το ίδιο συμβαίνει και με το γαμπρό που πολύ σπάνια παίρνει κι' αυτός ένα φυσικό ύφος.

Η κυρία ντε Ριάζ όμως παρουσιάστηκε με μια σατανική άνεσι που την έχουν μόνο ή νεαρές σύζυγοι την πρώτη ημέρα της καινούργιας ζωής τους. "Εσέρβιρε το τσάι όπως πάντα με το χαμόγελο στα χείλη, με άγνο μέτωπο, και με καθαρά μάτια.

"Εκείνο το πρωί ή κόμησσα Ιουλία έφυγε από τον πύργο. "Όταν ανέβηκε στην άμαξά της κάλεσε κοντά της τη Μαρία, τη φίλησε για τελευταία φορά και την άποχαιρέτησε μ' αυτό το απόφθεγμα:

— Νά έχης πάντα στο νου σου, παιδί μου, ότι ή γυναίκα είναι καμωμένη για να υποφέρει... και ο άνδρας για να υποφέρεται...

V

ΑΦΟΥ πέρασαν δυό-τρεις έβδομάδες στον πύργο, με τη γοητεία του έρωτός τους, ο Λιονέλ και ή Μαρία έγκατεστάθησαν στο Παρίσι στις αρχές του "Οκτωβρίου, σ' ένα μικρό γεγάρο της όδοι Βαννώ που άνηκε στον κ. ντε Ριάζ. Την ίδια εποχή, ή κ. Φίτς-Ζεράλ πήγε και κάθησε στο διαμέρισμά της στην όδο Σωσέ ντ' Αντέν. "Ηταν λιγάκι μακριά από την κόρη της, μά είχε συνηθίσει στη συνοικία της που ήταν όπως έλεγε διαρκώς, ή πιό ήσυχη συνοικία του Παρισιού.

"Ετσι ήρθε ο Φεβρουάριος κι' ή σελήνη του μέλιτος δεν είχε πάψει να λάμπη στον ούρανό του άνδρουγού, όταν ένα πρωί ή κ. ντε Ριάζ κάλεσε τη μητέρα της κοντά της μ' ένα κρυφό γράμμα. Η κ. Φίτς-Ζεράλ έτρεξε άμέσως στην όδο Βαννώ : κι' ύστερ' από μια μυστηριώδη συνδιάσκεψη με την κόρη της πήγε και βρήκε τον κ. Ριάζ που εργαζόταν στη βιβλιοθήκη του. Τα μάτια της ήταν δακρυσμένα μά το πρόσωπό της λαμποκοπούσε από τη χαρά.

— Φίλε μου, του είπε, ή Μαρία είναι λίγο αδιάθετη σήμερα το πρωί, μά δεν είναι τίποτε σοβαρό, τίποτε σοβαρό... Από μια δειλία, πολύ φυσική σε μια νεόπαντρη δεν τόλμησε να σάς το πη ή ίδια... Με δυο λόγια, φίλε μου, πηγαίνετε να τη φιλήσετε.

— Πώς; Είναι αλήθεια; "Εκανε ο Λιονέλ.

— Μά, ναι, ναι, πηγαίνετε να τη φιλήσετε... Θα της κάνη καλό... Είναι κάποια περίπτωση που έκπλησσει πάντα τις νεόπαντρες. Γι' αυτό, άκοδοσε τί σάς λέω... Πηγαίνετε να τη φιλήσετε.

Ο Λιονέλ βιάστηκε να πάη κοντά στη γυναίκα του, ενώ ή κ. Φίτς-Ζεράλ περπατούσε μέσα στη βιβλιοθήκη άργά-άργά, κάνοντας τον άέρα να ευωδιάζη γύρω με το μυρωμένο μαντηλάκι της.

"Υστερ' από λίγη ώρα, το οικογενειακό τραπέζι συγκεντρωνε για το πρόγευμα τρεις ευτυχισμένους συνδαιτημόνες. Η κ. Φίτς-Ζεράλ, υπερήφانه για την κόρη της την κύτταζε μ' ένα τρυφερό και στοργικό βλέμμα. Η Μαρία, υπερήφانه κι' αυτή για τον έαυτό της, έδειχνε μια χαριτωμένη ευθυμία. Ο Λιονέλ τέλος εθαύμαζε τη γυναίκα του που του φαινόταν πιό αξιολατρευτή τώρα που ήταν μητέρα...

Αυτό το χαρμόσυνο γεγονός καλάκευε τον Λιονέλ και έβασε ένα τέρμα στην πρώτη περίοδο της συζυγικής ζωής του. Αυτή ή περίοδος είχε άφιερωθή στη διασκέδασι της νεαρής γυναίκας του και ιδιαίτερα στις κοσμικές τέψεις που έχουν για μια νεόπαντρη το θέλητρο του άπηγορευμένου καρπού. Ο Λιονέλ την είχε πάει στα εθύμα θέατρα, μαζί με την εξαδέλφη της, την κ. ντε Σέλ, την είχε αφήσει να χαρή ως τα έξημερώματα τη μέθη των χορών, της είχε επιτρέψει να

λαμβάνη μέρος στα κυνήγια της άλεπούς που διωργάνωνε ή άριστοκρατία, με δυο λόγια την είχε περιποιηθή και με το πάρα πάνω κι' ως έρωτευμένος κι' ως «τζέντλεμαν».

Ανάμεσα σ' αυτές τις διασκεδάσεις υπήρχαν πολλές που δεν έλεγαν πειά τίποτε στον κ. ντέ Ριάζ. Το ίδιο συνέβαινε και με τις κοινωνικές υποχρεώσεις του. Πολύ σπάνια έκανε επισκέψεις κι' αυτές όταν ήταν άπαραίτητες κι' εύχαριστες. Άλλοτε ήταν ένας αδιόρθωτος ξενύχτης, μα τώρα δεν πίστευε πως είχε παίξει ποτέ αυτόν τον άνόητο ρόλο κι' έτσι ή κοσμικές συγκεντρώσεις του ήταν πειά άνυπόφορες. Περνούσε τα θράδυα του στη Λέσχη, όταν δεν έμεινε στη βίβλιοθήκη του. Καμμιά φορά πήγαινε στο θέατρο, μα τις περισσότερες φορές όχι για να παρακολουθήση την παράσταση, αλλά για να κάνει μια βόλτα στα παρασκήνια. Για μια στιγμή λοιπόν είχε ξαναγυρίσει στις παλιές τρέλλες του, θέλοντας να διασκεδάση την ώμορφη γυναίκα του που γνώριζε για πρώτη φορά όλη αυτή τη φαντασμαγορία. Άλλωστε αυτή ή φάσις της συζυγικής ζωής του ήταν στο πρόγραμμα που είχε καταστρώσει από πρίν. Μα ύστερ' από λίγο καιρό άρχισε να τον κουράζει και συλλογιζόταν με ποιο τρόπο θα κατάφερε να δώση μια ήρεμία και μια απλότητα στη συζυγική του ζωή, όταν ήρθε άπ'ένω στην ώρα ή εύχάριστη εκείνη άδιαθεσία της Μαρίας.

Όσοτοσο του είχε μείνει κάποιος φόβος: έκανε τη σκέψη ότι ίσως ή γυναίκα του να γκρίνιαζε λιγάκι με την τύχη της, που της είχε κόψει τόσο άπότομα την τρελλή φόρα που είχε πάρει για τις κοσμικές διασκεδάσεις. Μα στο σημείο αυτό έκανε λάθος. Άν είχε αυτός το πρόγραμμά του, είχε κι' ή γυναίκα του το δικό της κι' αυτό που της είχε συμβή ήταν ένα μέρος του. Αυτό ήταν το στολισμά της ως συζύγου κι' ως γυναίκας. Άντι μάλιστα να κρύβη τη μητρότητά της, την έλεγε σ' όλο τον κόσμο κι' ανέφερε τα συμπτώματά της με μια άθωα ύπερηφανεία. Έπαψε άμέσως να θγαίνει έξω το θράδυ κι' άρχισε από τη στιγμή αυτή να δέχεται τις επισκέψεις της με μια εύρυθμη ρόμπα, ξαπλωμένη στην αναπαυτική πολυθρόνα της.

Όλα αυτά είχαν ήσυχάσει τον Λιονέλ. Δεν άμφέβαλλε πειά ότι είχε βρή στο πρόσωπο της δεσποινίδος Φίτς-Ζεράλ την ιδανική γυναίκα που άναιρευόταν : μια οικόδεσποινα, στην πιό στενή σημασία της λέξεως.

Ίκανοποιημένος λοιπόν έβλεπε με μεγάλη έμπιστοσύνη τη μελλοντική ζωή του. Ήρεμος, εύτυχισμένος όπως ήταν άφωσιώθηκε στις μελέτες του κι' άρχισε να γράφη μια ιστορία της διπλωματίας κατά τον 18ον αιώνα. Μα, σαν αληθινός Παρισινός, έξακολούθησε να ενδιαφέρεται για όλες τις έκδηλώσεις της ζωής της κοσμώπολεως, να πηγαίνει στις κούρσες, στη Λέσχη του, στις άθλητικές συγκεντρώσεις και κάπου-κάπου και στα παρασκήνια των θεάτρων.

Τέλος, ο έρχομός της κομήσης Ίουλίνας, κατά το τέλος του Αυγούστου, έδωσε σ' αυτή τη ζωή ένα σοβαρώτερο χαρακτήρα. Ύστερ' από λίγες ήμέρες την είδαν στην έκκλησία της Άγίας Κλοτίλδης να βαφτίζει τον μικρούλη Λουί-Άνρύ-Πατρις ντέ Ριάζ. Την άλλη ήμέρα, ξανάφυγε με το πλεχτό της για τον παλιό πύργο της, στα περίχωρα του Χερβούργου.

VI

Η κυρία ντέ Ριάζ ανέλαβε γρήγορα, χάρις στην έξαιρετική ύγεια της κι' έκανε την εμφάνισή της στο βουλεβάρτο μ' όλη τη μητρική δόξα της, έχοντας μια τροφό από την Προθηγκία που κινούσε την προσοχή του κόσμου με το παράξενο χτένισμά της και τα μαύρα μάτια της. Ο Λιονέλ έπιθυμούσε να θηλάση ή ίδια

ή γυναίκα του το παιδί τους, μα ή κ. Φίτς-Ζεράλ αντίταχθηκε σ' αυτή την έπιθυμία, έξ δνόματος της υγείας και της ώμορφιάς της κόρης της, φέρνοντας ένα σωρό γυναικεία έπιχειρήματα, στα όποια οι άνδρες δεν βρίσκουν τίποτε ν' άπαντήσουν. Χάρηκε μάλιστα όταν πρόσεξε ότι ή νεαρή μητέρα φρόντιζε για το παιδί της μ' έξαιρετική στοργή. Μα είδε συγχρόνως ότι χάρις στην τροφό, είχε πάρει πολλές ώρες στη διάθεσί της. Κι' όσο για τη ζωή της γυναίκας του την ήμέρα, μια και δεν είχε βέβαια συνήθεια στους συζύγους να συνοδεύουν τις γυναικείες τους στις επισκέψεις τους, στους περιπάτους τους και στις εργασίες τους, δεν είχε να φέρη καμμιά αντίρρηση. Της άφηνε πλήρη έλευθερία κι' έτσι ο καθένας διατηρούσε την ανεξαρτησία του. Μα δεν συνέβαινε δυστυχώς το ίδιο και για τα θράδυα. Δεν θα μπορούσε ν' άφηση μόνη τη γυναίκα του να τρέχη στους χορούς και στις δεξιώσεις, στα θέατρα και στα νυχτερινά κέντρα. Κι' ωστόσο ή γυναίκα του ένοιωθε μια τρελλή έπιθυμία για όλα αυτά ύστερ' από τόσους μήνες που είχε μείνει κλεισμένη στο σπίτι. Η χειμερινή «σαιζόν» μάλιστα έκείνο το χρόνο ήταν από τις πιό ζωηρές κι' ο Λιονέλ εύρισκε πως ήταν τυχερός όταν ή γυναίκα του δεν του έλεγε να την συνοδεύση σε τρεις τέσσερες διαόοχικές δεξιώσεις. Άλλωστε, καταλάβαινε πως ή Μαρία είχε δικαίωμα τώρα κάποιας άνταμοιβής, γι' αυτό την συνόδευε παντού μ' όλη του την καρδιά. Είχε την έλπίδα ότι ήταν μια κρίσι που θα περνούσε γρήγορα.

Ένα πρωί λοιπόν, ύστερα από το πρόγευμα, ή γυναίκα του που ήταν σκυθρωπή και άνόρεχτη, έκρυψε άξαφνα το πρόσωπό της με τα χέρια της και άρχισε να κλαίη.

— Α! Θεέ μου! Μα τί έχεις; Φώναξε ο Λιονέλ κι' έτρεξε κοντά της.

— Τίποτε... Το άπάντησε εκείνη ανάμεσα από τα δάκρυά της. Δεν είναι τίποτε... Θα ήθελα μόνο να δώ τη μητέρα μου...

— Μα επί τελους τί έχεις; Τί σου συμβαίνει; Έκανε ανήσυχος ο άνδρας της.

— Τίποτε... Είδοποίησε τη μητέρα μου, σε παρακαλώ...

Την ίδια στιγμή, ή κ. Φίτς-Ζεράλ που θα είχε δίχως άλλο καμμιά προαίσθησι, μπήκε στην τραπεζαρία. Η κόρη της τότε την παρέσυρε άμέσως στο διπλανό σαλόνι, άπ' όπου ο Λιονέλ άκούσε σε λίγο πνιγμένα άναφυλλητά και σιγανά παράπονα.

Η θέσι του ήταν δύσκολη. Σήκωσε τους ώμους του, άναψε ένα πούρο κι' άρχισε να διαβάξη την έφημερίδα του άφηρημένα, περιμένοντας το τέλος του έπεισοδίου.

Ύστερ' από μισή ώρα, που του φάνηκε άτελείωτη, ή πόρτα του σαλονιού άνοιξε πάλι και βγήκε μόνο ή κυρία Φίτς-Ζεράλ, με τα μάτια κόκκινα από τα δάκρυα και με το πρόσωπο φλογισμένο. Υπόσχέθηκε στην κόρη της ότι θα έρχόταν να τη δη και το άπόγευμα, έκλεισε την πόρτα και περνώντας μπροστά από τον γαμπρό της, του είπε καθώς τυλιγόταν στις γούνες της:

— Θα μπορούσατε ν' αλλάξετε, υποθέτω και να μη σκοτώνετε έτσι την κόρη μου!

Και βγήκε μεγαλοπρεπώς από την τραπεζαρία.

Ο Λιονέλ έδειξε και σ' αυτή τη λεπτή περίπτωση πως είχε το πνεύμα και την καρδιά ενός «τζέντλεμαν». Άφου κατανίκησε όλες τις έσωτερικές αντιδράσεις της ύπερηφανείας του, πήγε και βρήκε τη γυναίκα του που ήταν ακόμη βουτηγμένη στα δάκρυα. Της μίλησε φρόνιμα, μ' ένα τρυφερό και παιγνιδιάρικο τρόπο, τη μάλλωσε λιγάκι, τη φίλησε πολλές φορές και κατάφερε να την πείση ότι ήταν ένα πλάσμα άξιο οίκτου, μα και πολύ εύτυχισμένο, με το όποιο ήταν τρελλά έρωτευμένος. Όταν ή κ. Φίτς-Ζεράλ ξαναγύρισε το άπόγευ-

μα, τούς έρῆκε καὶ τὴν δυὸ νὰ κάθωνται σ' ἓνα καναπέ, κρατώντας τρυφερά ὁ ἓνας τὸ χέρι τοῦ ἄλλου, χαμογελώντας στὸ μικρὸ τους Λουὶ πού ἔπαιζε ἀπάνω στὸ χαλί.

— Δὲν μπορεῖς νὰ φαντασθῆς, ἀγαπητῇ μου, εἶπε τότε ὁ Λιονέλ εὐθυμα στὴ γυναίκα του, πόσο ἦταν σκληρὴ μαζὺ μου ἡ μητέρα σου σήμερα τὸ πρωῒ!

— "Ω, φίλε μου, βλέπω ἔκανε ἡ κ. Φίτς-Ζεράλ, ἡσυχὴ πειὰ ἀπὸ τὴν οικογενειακὴ σκηνὴ πού ἔβλεπε μπροστὰ της, σὰς ζητῶ χίλιες φορές συγγνώμην... Εἶχα ἄδικο, τὸ παραδέχομαι... Μὰ ὑπάρχουν πράγματα πού μᾶς κάνουν ἄνω-κάτω... "Ἄν θέλατε νὰ κάνετε τὴν κόρη μου μιὰ κλῶσσα, ἔπρεπε νὰ τὸ πῆτε... Προειδοποιεῖ κανεὶς σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις... "Ἀλλωστε φαίνεται πὼς τῆς ταίριαζε αὐτὸς ὁ ρόλος. Γι' αὐτὸ, ἐγὼ δὲν ἔχω πειὰ νὰ προσθέσω τίποτε.

— "Ω, δὲν εἶμαι κατενθουσιασμένη, μαμὰ, φώναξε ἡ Μαρία, μὰ τί νὰ γίνῃ;...

Κι' ἀλήθεια, ἡ κ. ντὲ Ριάζ ἐπρόκειτο ν' ἀποχτήσῃ κι' ἓνα δευτέρου παιδί.

Ὁ Λιονέλ συλλογίσθηκε πὼς δὲν ἀγόρασε πολὺ ἀκριβὰ μ' αὐτὴ τὴ θύελλα, πού ἦταν ἄλλωστε περαστικὴ, τὴν περίοδο τῆς καινούργιας ἡσυχίας κι' ἀναπαύσεως τῆς γυναίκας του. Μὰ βγῆκε γελασμένος, νομίζοντας πὼς θὰ ἡσύχαζε κι' αὐτὸς ἀρκετὸ καιρὸ. Ἡ σιδερένια υγεία τῆς Μαρίας θριαμβεύσε κι' αὐτὴ τὴ φορά. "Ἔτσι, ἡ κ. ντὲ Ριάζ μπόρεσε νὰ κρύψῃ ἐπὶ πολὺν καιρὸ ἀπὸ τὸν κόσμον τὴν δευτέρη μητρότητά της. Ἐξακολούθησε λοιπὸν ν' ἀνακατεύεται στὴν κοσμικὴ κίνησι, ὅλο τὸν χειμῶνα, πέρασε τὸ καλοκαίρι στὴν Τρουβίλ, σύμφωνα μὲ τὶς συμβουλὲς ἐνὸς γιατροῦ, συνέχισε τὴν κοσμικὴ ζωὴ της καὶ δὲν κατέφυγε στὴν πολυθρόνα της, παρὰ μόνο τὸν τελευταῖο καιρὸ.

Ὁ Λιονέλ αὐτὴ τὴ φορά ἀποθαρρύνθηκε. Ἡ γυναίκα του, ἀντὶ ν' ἀφοσιωθῇ στὸ νέο παιδί της πού ἦταν ἓνα χαριτωμένο κοριτσάκι καὶ νὰ φροντίζῃ περισσότερο γιὰ τὴν οἰκογένειά τους πού εἶχε τώρα μεγαλώσει, ἐξακολούθησε τὴν κοσμικὴ ζωὴ της μὲ περισσότερη τρέλλα. Ὁ Λιονέλ τότε ἔβαλε μερικοὺς περιορισμοὺς καὶ γιὰ νὰ πετύχῃ τὴν ἐφαρμογὴ τους ζήτησε τὴ βοήθεια τῆς πεθερᾶς του, μιὰ ἡμέρα πού γίνθηκε λόγος γιὰ κάποια φιλανθρωπικὴ γιορτῇ. Ἡ Μαρία, στὴν ὁποία ἡ ἐπιτροπὴ εἶχε ἀναθέσει τὸ ρόλο τῆς «πωλητριάς» σ' ἓνα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ κομψὰ μαγαζιά πού πουλοῦν διάφορα εἶδη ὑπὲρ τῶν φτωχῶν, ζήτησε τὴν ἀδεια τοῦ ἀνδρός της.

— Ἀγαπητῇ μου, τῆς εἶπε ἐκεῖνος, μπορεῖς νὰ κάνῃς ὅ,τι σοῦ ἀρέσει... ἡ καλύτερα ἂς ἀφήσωμε τὴ μητέρα σὰς ν' ἀποφασίσῃ.

Καὶ γυρίζοντας πρὸς τὴν πεθερὰ του:

— Ἀλήθεια τῆς εἶπε ἐσεῖς πού ἔχετε ἓνα τόσο τάκτ σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα, τί λέτε;

— Ἀγαπητέ μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ κ. Φίτς-Ζεράλ πού εἶχε κολακευθῇ, θὰ μιλήσω εὐλκρινά, δὲν μ' ἐνθουσιάζουν καὶ τόσο αὐτὲς ἡ ἐπιδείξεις. Στὰ χρόνια μὲν δὲν κάναμε τέτοια πράγματα... Ἡ ἀλήθεια δὲ εἶνε ὅτι ἡ σημερινὴ γυναίκα δὲν τὰ πολυπροσέχουν.

— Βλέπεις τί λέει ἡ μητέρα σου; Εἶπε ὁ Λιονέλ στὴ Μαρία. "Ε, λοιπόν, σοῦ ἐξομολογοῦμαι ὅτι ἔχω κι' ἐγὼ τὴν ἴδια γνώμη. Δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ βλέπω τ' ὄνομά σου στὴν κοσμικὴ κίνησι τῶν ἐφημερίδων. Κι' ἐπειδὴ γίνεται τώρα λόγος γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα καὶ παίρνω ὕψος τυράννου, θὰ ἤθελα νὰ διαγράψω ἀπὸ τὸν κατάλογο τῶν διασκεδάσεων σου ὅλες ἐκεῖνες πού ἐκθέτουν μιὰ γυναίκα μ' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὴν ἀηδιαστικὴ ρεκλάμα... Βλέπω τὴ μητέρα σου νὰ μ' ἐπιδοκιμάζῃ μὲ τὴ ματιά της κι' αὐτὸ μοῦ δίνει θάρρος. Θὰ ἤθελα λοιπὸν νὰ σβύσω τὶς θορυβώδεις ἐμφανίσεις στὶς κούρσες, τὶς ἐμφανί-

σεις στὰ μικρὰ θέατρα μὲ τὶς σκανδαλώδεις παραστάσεις, τὴν τρελλὴ μανία τῆς «πρεμιέρας» στὰ θέατρα τῶν Βουλευτάρτων, τοὺς χοροὺς καὶ τὶς κωμωδίες πού παίζουν στὰ σαλόνια. Τέλος, μὲ δυὸ λόγια θὰ ἤθελα νὰ σβύσω ὅ,τι ἀρέσει στὴν ἐξαδέλφη σου κ. ντὲ Σέλ... Θὰ ἤθελα μάλιστα, ἂν τὸ βρίσκῃ σωστὸ ἡ μητέρα σου, νὰ διαγράψω ἀπὸ τὸν κατάλογο τῶν ἀγαπητῶν προσώπων σου κι' αὐτὴ τὴν ἴδια τὴν κ. ντὲ Σέλ, πού ἔγινε τώρα τελευταία κάπως ἀνυπόφορη. Τί λέτε κι' ἐσεῖς, κυρία Φίτς-Ζεράλ;

— Φίλε μου, εἶνε ἀλήθεια ὅτι ἡ κ. ντὲ Σέλ κάνει πολὺ θόρυβο... "Ἀλλωστε, ἡ κόρη μου δὲν στάθηκε ποτὲ τυχερὴ μὲ τὶς ἐξαδέλφες της. Ἐξαιρῶ φυσικὰ τὴ Λουίζα ντὲ Λόρρις πού εἶνε ἄφογος... Ὁμολογῶ δὲ ὅτι κι' ἐκεῖνη ἡ μικρὴ κούκισσα θὰ μ' ἔκανε ν' ἀνησυχῶ, ἂν ἦμουν ἄνδρας της...

— "Ω! Μαμὰ, φώναξε ἡ Μαρία πού δὲν ἄντεχε πειὰ σὲ τόσες θυσίες, ἀφήσέ μου τὴ δούκισσα! Εἶνε λίγο φιλάρεσκη, αὐτὸ εἶνε ἀλήθεια, μὰ τόσο λίγο... Κι' ἐπειτα μοῦ ἀρέσει τόσο πολὺ!

— Ἀφοῦ τῆς ἀρέσει τόσο, ἂς τῆς ἀφήσουμε τὴ δούκισσα!... "Ε, κανε ὁ Λιονέλ.

Κι' ἐπρόσθεσε πὼς κι' αὐτοῦνοῦ τοῦ ἄρεσε, πράγμα πού ἦταν ἡ ἀλήθεια.

Ἀφοῦ λοιπὸν περιώρισε ἔτσι τὶς διασκεδάσεις τῆς γυναίκας του, ὁ κ. ντὲ Ριάζ νόμιζε πὼς θὰ ἦταν πολὺ πὺ ἐυτυχισμένος ἀπὸ πρῶτα. Κι' εἶχε βέβαια ἐξουδετερώσει πολλοὺς κινδύνους, μὰ ἡ προσωπικὴ του ἀνεξαρτησία ἐξακολουθοῦσε νὰ συναντᾷ ἀκόμη πολλὰ ἐμπόδια.

Παρ' ὅλους τοὺς περιορισμοὺς ἀπὸ μέρους τοῦ ἀνδρός της, ἡ κ. ντὲ Ριάζ εἶχε διατηρήσει ἓνα ἀρκετὰ εὐρὺ κύκλον κοσμικῶν διασκεδάσεων. Ὁ Λιονέλ συνεπῶς ἦταν υποχρεωμένος νὰ τὴ συνοδεύῃ, πράγμα πού τὸν ἔκανε νὰ νοιώθῃ μιὰ θανάσιμη πληγὴ πού τὸν ἀπέλλπιζε.

VII

ΕΚΕΙΝΗ τὴν ἐποχὴ, ἡ κυρία ντὲ Ριάζ ἔχασε μὲ μεγάλη λύπη τὴ συντροφιά τῆς πιὸ ἀγαπημένης τῆς ἐξαδέλφης. Ἡ Λουίζα ντὲ Λόρρις εἶχε πάει νὰ συναντήσῃ τὸν ἄνδρα της, πού εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὴν Ἰνδοκίνα καὶ θὰ περνοῦσε ἓνα-δυὸ χρόνια στὸ Χερβούργο. Συγχρόνως, γιὰ νὰ φανῇ ἀρεστὴ στὸ Λιονέλ, ἡ Μαρία ἀφῆσε τὶς σχέσεις της μὲ τὴν κ. ντὲ Σέλ νὰ ψυχρανθοῦν αἰσθητά. Ἀφωσιώθηκε λοιπὸν στὴ δούκισσα ντὲ Ἐστερνύ, τῆς ὁποίας τὰ γλυκὰ θέλητρα, ἡ τρυφερὴ μεγαλοχολία καὶ ἡ ἀπαράμιλλη κομψότητα, τὴν ἐγοήτευαν. Ἐκεῖνο τὸ χρόνο εἶχαν ἓνα κοινὸ θεωρεῖο στὴν Ὀπερα καὶ στὴν «Κομεντί». Ἡ δούκισσα ἄλλωστε ἔδειχνε τὴν ἴδια ἀγάπη στὴν ἐξαδέλφη της. Καὶ κάθε τόσο τὴ ρωτοῦσε καρφώνοντας ἐπάνω της τὰ μελαγχολικὰ μάτια της.

— Σ' ἀγαπᾷ ὁ ἄνδρας σου, ἀγαπητῇ μου;

— Μοῦ φαίνεται, τῆς ἀπαντοῦσε ἡ κ. ντὲ Ριάζ.

— Μὰ σ' ἀγαπᾷ μ' ἔρωτα;

— Ναί, ἂν δὲν κάνω λάθος.

— Καὶ δὲν ἐπιθυμεῖς τίποτε περισσότερο;

— "Οχι.

— Φτώχῃ ἀγγελέ μου! Εἶσαι εὐτυχισμένη!

Καὶ τὴ φίλοσε στὸ μέτωπο μὲ μιὰ μητρικὴ στοργή.

"Ἀλλωστε, ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς συνήθειες τῆς δουκίσσης αὐτὴ ἡ ἀδιακρισία νὰ ρίχνῃ περιέργες ματιὰς στὴν ζωὴ τῶν φιλενάδων της. "Ὅλοι οἱ σύζυγοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν δικό της, ἦταν γι' αὐτὴν ἄξιοι ἰδίου.

με ή καλύτερα λυπήσου με, γιατί όπως ξέρεις συγχαίνομαι τον άνανδρό...

“Επειτα, της φίλησε τὰ μαλλιά και τράβηξε για τὸ δωμάτιό του. Ὁ Λιονέλ αὐτὴ τὴ φορὰ ἦταν πάρα πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτό του. Μ’ ἕναν ἐπιδέξιο χειρισμὸ εἶχε θγῆ ἀπὸ μιὰ δύσκολη θέσι, γιατί ἀπὸ κατηγορούμενος εἶχε γίνεи κατηγορος! “Επειτα, με τίς πιὸ δικαιολογημένες προφάσεις εἶχε κερδίσει πάλι τὴν ἐλευθερία του κι’ ἔτσι μποροῦσε νὰ ξαναγυρίσῃ στὶς μελέτες του και στὴ διπλωματικὴ ἱστορία του. Μὰ εἶχε περιορίσει ἐπίσης ἀκόμη πιὸ πολὺ τίς διασκεδάσεις τῆς γυναίκας του και εἶχε τὴν ἐλπίδα ὅτι πολὺ γρήγορα θὰ γινόταν ἡ πιὸ ἱδανικὴ σύζυγος.

VIII

Τὸ ἄλλο πρωί, ἡ Μαρία φόρεσε μιὰ ἀπλὴ κι’ αὐστηρὴ τουαλέτα κι’ ἔμεινε στὸ σπῖτι τῆς ὅλη τὴν ἡμέρα. “Επαίξε πιάνο για νὰ σκοτώσῃ τὴν ὥρα τῆς κι’ ἄρχισε ἕνα κέντημα.

Τὸ ἀπόγευμα δέχτηκε τὴν ἐπίσκεψι τῆς δούκισσας ντ’ Ἑστερνύ, ποὺ ἔφθασε κατακουρασμένη, πρᾶγμα διόλου παραξένο, ἀν δὲν εἶχε φάτῃ τίποτε, ὅπως ἔλεγε, ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἡμέρα. Ἡ δυὸ ἐξαδέλφες φίλησαν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη ὅπως πάντα. “Υστερα ἡ Μαρία πῆρε τὸ κέντημά της κι’ ἀφωσιώθηκε σ’ αὐτό. Ἡ δούκισσα τῆς ἔρριχνε διαρκῶς ἀνήσυχες ματιές. Ἡ κουβέντα τους, χωρὶς κανένα ἐνδιαφέρον ἐσθύσε σιγά-σιγά. Ἡ δούκισσα τότε, ἄρχισε ν’ ἀναστενάζῃ μέσα σ’ ἐκείνη τὴν παγερὴ σιωπῇ.

— Μήπως εἶσαι ἄρρωστη; Τὴν ρώτησε ξηρὰ ἡ κ. ντὲ Ριάζ, χωρὶς νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια ἀπὸ τὸ κέντημά της.

— Πῶς σοὺ ἦρθε αὐτὴ ἡ ἰδέα;

— Μὰ δὲν κάνεις τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἀναστενάζῃς.

— Ναί... Εἶμαι λίγο ἀδιάθετη... κι’ ἔπειτα, ἔτσι μοῦ ἔρχεται νὰ κλάψω.

— Γιατί θέλεις νὰ κλάψῃς;

— Μὰ τί θέλεις!... Τὰ ἴδια πάντα!

— Δηλαδή;

— Νά, εἶμαι τόσο δυστυχισμένη με τὸν ἄνδρα μου!

— Κι’ ἔχεις τὴν ἐλπίδα νὰ γίνῃς εὐτυχισμένη με τὸν δικό μου; Τῆς εἶπε ἀπότομα ἡ Μαρία, σηκώνοντας τὸ κεφάλι και κυττάζοντάς τὴν στὸ πρόσωπο.

Ἡ δούκισσα τοῦ Ἑστερνύ, τὰ ἔχασε λίγα λεπτά κι’ ἀπόμεινε μ’ ἀνοιχτὸ στόμα. “Επειτα ἔπεσε στὰ πόδια τῆς ἐξαδέλφης της και χλωμαίνοντας, ξέσπασε σὲ δάκρυα.

— Τί θὰ σκέπτεσαι για μένα! Ψιθύρισε.

— Σκέπτομαι πῶς δὲν εἶσαι καλὴ φίλη... Νὰ τί σκέπτομαι.

— Κι’ ὁμως σὲ θεθαίω πῶς εἶμαι... Ἦταν μιὰ στιγμὴ τρέλλας!...

Ζήλευα τὴν εὐτυχία σου!... Ναί, εἶνε ἀλήθεια, σὲ ζήλευα. Μὰ τιμωρήθηκα, ταπεινώθηκα τόσο σκληρὰ!... Εἶδα τόσο καθαρὰ πῶς δὲν μ’ ἀγαποῦσε ὁ ἄνδρας σου!

— Δὲν θὰ θέλῃς νὰ σὲ παρηγορήσω ἐγώ, ὑποθέτω;

— Ἐσένα μόνο ἀγαπάει, ἐσένα!... Πρέπει νὰ εἶσαι ἡσυχῇ...

— “Ελα, δὲν φταίς ἐσύ, σῆκω τώρα, ἀγαπητὴ μου... Σοὺ εἶπα ὅτι εἶχα στὴν καρδιά για νὰ ξαλαφρώσω. “Ελα, ἄς μὴ ξανακάνου-με λόγο γι’ αὐτὸ τὸ ζήτημα.

— Σ’ ἔκανα νὰ πονέσῃς, Μαρία; Τὴ ρώτησε ἡ δούκισσα ξαναρχίζοντας τὰ δάκρυα.

— Πολύ... Τῆς εἶπε ἐκείνη.

— Ἀγαπημένη μου!

— Σοὺ εἶχα τόση ἐμπιστοσύνη! “Εκανε ἡ κ. ντὲ Ριάζ με πνιγμένη φωνὴ ἀπὸ τὴ συγκίνησι.

— Θεέ μου! Θεέ μου! Στέναξε ἡ δούκισσα.

Και τὸ τέλος αὐτῆς τῆς σκηνῆς χάθηκε μέσα σὲ φιλιὰ και σὲ δάκρυα.

“Όταν γύρισε τὸ θράδυ ὁ Λιονέλ ὄρῃκε τὴ γυναίκα του νὰ κεντάῃ.

— Οὐρανέ! Φώναξε. Τί βλέπω; Ἡ μήπως με ξεγελοῦν τὰ μάτια μου; Τί κάνεις ἐκεῖ πέρα;

— Κεντάω κάτι για τὴ μητέρα μου.

— Τί λές; Μπράβο! Καὶ κεντᾷς πολὺ ὁμορφα... Βλέπω μάλιστα ὅτι ἔχεις προχωρήσει ἀρκετά... Κεντοῦσες λοιπὸν ὅλη τὴν ἡμέρα;

— “Όλη τὴν ἡμέρα.

— Πῶς!... Δὲν θγῆκες ἔξω καθόλου;

— “Όχι.

— Δὲν πῆγες στὰ ἐμπορικά;

— “Όχι.

— Οὐτε στὶς μοδιστρος;

— Οὐτε.

— Μὰ τότε ἦρθε τὸ τέλος τοῦ κόσμου! “Εμεινες ἔτσι μόνη, ὅλη τὴν ἡμέρα;

— Ἦρθε ἡ δούκισσα... “Εκανε με ἀφέλεια τόχα ἡ Μαρία.

— “Α! Ἀλήθεια, ἦρθε ἡ δούκισσα! Τί λές;... Λοιπὸν; Πῶς... πῶς χωριστήκατε;

— “Όπως πάντα. Σὰν δυὸ καλὲς φίλες.

— Τί φρόνιμη γυναικούλα ποὺ εἶσαι! Τῆς εἶπε ὁ Λιονέλ και τὴ φίλησε με τρυφερότητα.

— Κλάψαμε λιγάκι κι’ ἡ δυὸ, αὐτὸ εἶνε ὅλο!

— “Ω αὐτό... Αὐτὸ θὰ συνέβαινε!

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἡ Μαρία ἐξακολούθησε νὰ δείχνῃ ὅτι εἶχε πάρει τὴν ἀπόφασιν ν’ ἀλλάξῃ τὴ ζωὴ της. “Επαῖξε πάλι νὰ εὐαῖνῃ τὸ θράδυ και περιώρισε παρὰ πολὺ τίς ἐπισκέψεις της. Σ’ ἐκείνους τὸ θράδυ και περιώρισε παρὰ πολὺ τίς ἐπισκέψεις της. Σ’ ἐκείνους δὲ ποὺ παραξενεύοντοσαν ποὺ δὲν τὴν ἔβλεπαν πειὰ στὰ σαλόνια:

— Τί θέλετε! Τοὺς ἔλεγε ἡ κυρία Φίτς-Ζερὰλ σηκώνοντας τὰ μάτια της πρὸς τὸν οὐρανό. Τῆς κόρης μου τῆς ἀρέσει πάρα πολὺ τὸ σπῖτι της. Κι’ αὐτὸ εἶνε εὐνόητο: ὁ γαμπρός μου εἶνε τόσο ἀξιολάτρευτος!...

Μὰ ὅσο ἀξιολάτρευτος κι’ ἂν ἦταν ὁ Λιονέλ, δὲν κατάφερε νὰ κάνῃ εὐχάριστες ὅλες τίς μονότονες ὥρες τῆς γυναίκας του. Ἡ δούλεις του κι’ ἡ μελέτες του τὸν ἀπορροφούσαν ὅλη τὴν ἡμέρα. Τὸ θράδυ, τῆς κρατοῦσε λίγη συντροφιά, ὅστερ’ ἀπὸ τὸ δειπνο, τὴν ἔβαζε νὰ παίξῃ κανένα κομμάτι στὸ πιάνο κι’ ὅστερ’ ἀπὸ τὸ δειπνο, τὴν ἔβαζε νὰ γράψῃ στὸ γραφεῖο του ἡ νὰ κάνῃ ἕνα περίπατο στὸ νυχτερινὸ Παρίσι. Καμμιά φορὰ τὴν πῆγαινε στὸ θέατρο, μὰ συνήθως τὴν ἄφηνε μόνη, με τὴ θεθαίωτητα πῶς θὰ κατάφερε νὰ ξεχάσῃ τὴ μοναξιά της.

Ἡ ἀλήθεια τώρα εἶνε ὅτι αὐτὴ ἡ ζωὴ της, ποὺ δὲν παρουσίαζε κανένα ἐνδιαφέρον, ἄρχισε νὰ γίνεται βαρετὴ. Ἡ συνομιλία τους ἦταν ἀδιάφορη, ἀσήμαντη, πληκτικὴ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ ζωερὴ ἐξυπνάδα της, ἡ Μαρία δὲν εἶχε καμμιά ἐξαιρετικὴ μόρφωσιν ὅπως ὅλες σχεδὸν ἡ νεαρὲς Γαλλίδες. Για τὴν τέχνη, τὴ φιλολογία, τὴν ἱστορία, τὴν πολιτικὴν, ἤξερε μερικὰ πρόχειρα και συγκεχυμένα πράγματα, ὅπως κάθε Παρισινὴ. Αὐτὲς ἡ γνώσεις με τὰ χρόνια και με τὴν πείρα κατασταλάζουν σιγά-σιγά και ἐπιτρέπουν ἔτσι σὲ μιὰ ἐξυπνὴ γυναίκα νὰ ἔχῃ σωστὲς κρίσεις και νὰ μπορῇ νὰ συζητᾷ στὰ σαλόνια με

κάποια ευχάριστη άνεση. Μά ή κ. ντέ Ριάζ ήταν ακόμη νέα και γι' αυτό είχε μέσα στο κεφάλι της ένα σωρό μπερδεμένες κι' άσφαείς γνώσεις. 'Η άγνοιά της λοιπόν, πού μπορούσε να διασκεδάσει στην αρχή του γάμου τους τόν Λιονέλ, τώρα τόν στενοχωρούσε και τόν τρώμαζε.

Μιά ήμέρα, ή Μαρία είδε τόν άνδρα της σκυθρωπό.

— 'Αγαπητή μου, της είπε σε λίγο, θέλεις λοιπόν να με γελοιοποιήσης;

— 'Εγώ; Μά πώς, φίλε μου;

— 'Απλούστατα, διαδίδεις σ'όλο τόν κόσμο πώς γράφω μιά ιστορία της διπλωματίας κατά τόν... 8ο αιώνα!

— Μά νόμιζα... μου είχες πη...

— Δεν σοῦ είχα πη ποτέ μιά τέτοια άνοησία... Μά ποιά είνε εκείνη ή γαλλική διπλωματία κατά τόν 8ο αιώνα, πριν από τόν Καρλομάγνο; Είνε κουτό! 'Όταν μπερδεύη κανείς τόν 8ο αιώνα με τόν 18ο, αφήνει ήσυχη την ιστορία και μιλάει για τη μόδα.

— Σοῦ ζητώ συγγνώμην, τοῦ είπε ή Μαρία καταλυτημένη. Μά, επί τέλους άν γελοιοποιήθηκε κανείς από αυτές τις άνοησίες, αυτός είμαι εγώ...

— 'Όχι, γελοιοποιηθήκαμε κι' οι δύο μας! Της άπάντησε ό Λιονέλ με σοβαρότητα.

Τό μπουντουάρ λοιπόν της κ. ντέ Ριάζ έγινε τό θέατρο κι' άλλων μικροσκηνών σάν κι' αυτές. 'Η πλήξι της, τὰ χασμουρητά της, τὰ κρυφά της δάκρυα δέν έκαναν τίποτε άλλο παρὰ να νευριάζουν τόν άνδρα της.

— Είνε άπίστευτο... 'Ελεγε, δέν άρέσει πεια τό σπίτι στις γυναίκες. Θέλουν να βρίσκωνται διαρκώς έξω. Είνε πολύ λυπηρό.

Όταν γυρίζει τό βράδυ, την εύρισκε να κοιμάται επάνω στο κέντημά της ή σε κάποιο είκονογραφημένο περιοδικό. "Αλλοτε πάλι την έπιανε να έχη κρυφές συνομιλίες με τη μητέρα της κι' από τὰ κόκκινα μάτια της καταλάβαινε πώς είχε κλάψει.

— 'Αγαπητή μου φίλη, της είπε μιά ήμέρα, δέν μου άρέσει αυτό τό ύφος τοῦ θυμάτος πού συνηθίζεις να παίρνης και πού φαίνεται ό-τι τό ένθαρρύνει τόσο ή μητέρα σου... Δέν είμαι κανέννας δεσμο-φύλακας... 'Αν μένης στο σπίτι κάθε βράδυ, μόνη σου τό θέλησες. Φύλακας... 'Αν μένης στο σπίτι κάθε βράδυ, όπου θέλεις μαζί με τη Ξέρις πολύ καλά πώς μπορείς να πηγαίνης όπου θέλεις μαζί με τη μητέρα σου. 'Εμπρός, λοιπόν! Τί περιμένεις; 'Εγώ θα περνάω να σε παίρνω από τὰ σαλόνια, φεύγοντας από τη λέσχη...

'Η Μαρία πού υπέφερε στ' αλήθεια χρησιμοποίησε όσο μπορού-σε καλύτερα αυτή την άδεια. Ξαναγύρισε λοιπόν θριαμβευτικά στις κοσμικές συγκεντρώσεις και παρασύρθηκε γρήγορα από την μεθυ-στική κι' επικίνδυνη τρέλλα τους.

IX

ΓΙΑ να δώσουμε τό δικηο στον καθένα, ποῦ να πούμε πώς Λιονέλ ήταν πιό δυστυχισμένος από τη γυναίκα του. Κι' ένῶ εκείνη διασκεδάσε με πάθος στον καλό κόσμο, αυτός συλλογι-ζόταν με πίκρα τις άπογοητεύσεις πού δοκίμαζε κι' έβλεπε με λύπη τη συζυγική ζωή του να παίρνη ένα κοινό, κι' άσήμαντο χαρακτήρα. 'Ενα βράδυ τοῦ 'Ιανουαρίου, ύστερ' από ένα μελαγχολικό πε-ρίπατο στοῦ βουλεβάρτα πηκε μηχανικά σ' ένα θέατρο πού συγκέν-τρωνε εκείνη την εποχή όλο τό νυχτερινό Παρίσι. 'Ο λόγος δέ ήταν ή θριαμβευτικές εμφανίσεις μιάς νέας ήθοποιού πού την έλεγαν Ζαν-νέττα Σύλβα και πού είχε έρθει έσχάτως από τη Ρωσία με μιά έξαιρετική φήμη για την όμορφιά της και τό ταλέντο της. 'Η Σύλ-

βα, όταν λίγα χρόνια πριν είχε παρατήσει τό Παρίσι για την Πε-τρούπολι, ήταν μιά ήθοποιός τρίτης τάξεως. 'Από νεφέλωμα λοιπόν είχε γίνει σ' αυτό τό μεταξύ ένας άστέρας πρώτου μεγέθους και τό παρισινό κοινό πού ξέρει να εκτιμά την όμορφιά και τό ταλέντο τη χειροκροτούσε κάθε βράδυ μ' ένα ειλικρινή ένθουσιασμό. 'Ο Λιονέλ πού δέν είχε δη ακόμη τη Σύλβα, άλλ' είχε ακούσει να μιλοῦν γι' αυτήν στη λέσχη του, παραξευήτηκε όταν άνεγνώρισε στο πρόσωπό της μιά μικρούλα ήθοποιό πού άλλοτε την είχε συναντήσει μερικές φορές έδώ κι' εκεί στα παρασκήνια. Θαύμασε λοιπόν εκείνη την έκ-πληκτική μεταμόρφωσή της και θεώρηθε καθήκον του να πάη να την συγχαρή.

'Ο Λιονέλ θρήκε τη Σύλβα τυλιγμένη μ' εκείνο τό φῶς της άπο-θεώσεως πού ρίχνουν πίσω από τη σκηνή τὰ έκτυφλωτικά φῶτα. Στε-κόταν όρθια και δεχόταν με χάρι και με χαμόγελα βασιλίσσας τό θαυμασμό και τὰ συγχαρητήρια ενός πλήθους άριστοκρατών.

'Ο κ. ντέ Ριάζ περίμενε ν' άρραιώσουν πρώτα αυτοί οι θαυμα-σταί, όταν είδε μιά στιγμή τό βλέμμα της ήθοποιού να σταματά ή-πίμονα επάνω του και τό πρόσωπό της να παίρνη άμέσως μιά σοβα-ρή έκφραση. 'Η Σύλβα στάθηκε μιά στιγμή σιωπηλή κι' άκίνητη. 'Επειτα, διασχίζοντας τόν κόσμο πού ήταν μαζεμένος τριγύρω της πλησίασε τόν Λιονέλ κι' άκούμπησε τό γαντοφορεμένο χέρι της στο μπράτσο του.

— 'Επί τέλους, ήρθατε! Τοῦ είπε.

— Με γνωρίσατε λοιπόν άμέσως; 'Εκανε χαμογελώντας ό Λιο-νέλ και προσπαθώντας να κρύψη τη ζωνηρή έκπληξί του.

— Φυσικά! Τοῦ άπάντησε ή Σύλβα γελώντας.

'Επειτα, έγινε πάλι σοβαρή και κυττάζοντάς τον θαυιά στα μάτια του ξαναείπε με μιά παράξενη φωνή:

— 'Επί τέλους! Σας ξαναβλέπω! 'Ε, λοιπόν, πρέπει να όμολο-γήση κανείς πώς υπάρχουν στη ζωή μερικές στιγμές πολύ ευχά-ριστες.

Κι' ύστερ' από μιά μικρή σιγή, πρόσθεσε:

— Δέν καταλαβαίνετε τίποτε, δέν είνε έτσι;

— Θεέ μου! Δεσποινίς... Σας ζητώ συγγνώμην... Ψιθύρισε ό Λιο-νέλ. 'Ησαστε βέβαιη πώς δέν κάνετε λάθος;

— 'Ω, όχι, κ. ντέ Ριάζ, όχι, σας διαβεβαιώ πώς δέν κάνω λάθος!

Τοῦ είπε ή Σύλβα μ' ένα γλυκό και τρυφερό τόνο στη φωνή της. Μά, πητε ειλικρινά, πώς με βρίσκετε;

— Πολύ όμορφη.

'Εκείνη έκανε μιά κίνησι άνυπομονησίας.

— Ναί... ξαναείπε. Μά έχω ταλέντο;

— Πολύ... Με συγκινήσατε όσο δέν μπορείτε να φαντασθήτε έδώ και λίγη ώρα... 'Ησαστε μιά μεγάλη ήθοποιός.

— 'Ε, λοιπόν, τό ξαναλέω, έκανε εύθυμα: υπάρχουν στη ζωή με-ρικές στιγμές πολύ ευχάριστες. Χαίρετε, κ. ντέ Ριάζ.

— Μά, δεσποινίς Σύλβα, της είπε ό Λιονέλ, δέν μπορείτε να μ' αφήσετε έτσι;... 'Υπάρχει μεταξύ μας κάποιο μυστήριο, κάποιο αί-νιγμα... Μπορώ να τό μάθω;

— Είνε άπαραίτητο. 'Εκανε ή Σύλβα μ' ένα θελκτικό χαμόγελο.

— Τί λέτε! Θα μ' ευχαριστούσε πάρα πολύ.

— Δέν μπορώ να σας πῶ τίποτε... 'Ησαστε παντρεμένος, μοῦ φαίνεται...

'Ο Λιονέλ έκανε μιά μικρή υπόκλιση, σοβαρός.

— Μά τότε, γιατί όχι;... Ψιθύρισε ή Σύλβα σάν ν' άπαντούσε σε μιά κρυφή σκέψη της. 'Ησαστε παντρεμένος... 'Εγώ πάλι έχω γερά-σει (ήταν είκοσιεπτά χρόνων)... Μπορούμε να μιλήσουμε γι' αυτή

την ιστορία, πού είχε τόσο παληά και πού δεν ήταν τίποτε άλλο παρά μιὰ παιδική τρέλλα. Έμπρός, καθήστε εδώ πέρα...

Κι' ή Σύλβα τόν έβαλε νά καθήση δίπλα της σ' ένα παληό πάγκο πού ήταν στό βάθος, σέ μιὰ γωνιά τών παρασκηνίων.

— Κύριε ντέ Ριάζ, τού είπε τότε, θυμάστε ότι συναντούσατε εδώ και πέντε χρόνια, εδώ σ' αυτά ακριβώς τά παρασκήνια ένα δειλό κι άσήμαντο κορίτσι πού τó έλεγαν άπλως Ζανέττα;...

— Τό θυμάμαι πολύ καλά.

— Άν λέγατε λιγάκι θά ήσαστε πιό ειλικρινής. Μά δεν πειράζει... Τότε λοιπόν δεν είχα ούτε παρουσιαστικό, ούτε ταλέντο... Μά είχα καρδιά πολύ τρυφερή, πολύ φλογερή, πολύ φιλόδοξη. Έρχόσαστε συχνά εδώ πέρα για νά φλερτάρετε μέ τις μεγάλες συναδέλφους μου και μου φαινόσαστε σάν ένας άνδρας... πώς νά σάς πώ;... όχι πολύ ώμορφος, αλλά καθώς πρέπει... σωστός τζέντλεμαν. Δεν σάς άγαπούσα ώστόσο, γιατί θά ήταν σωστή τρέλλα, μά σάς θαύμαζα... Μου φαινόταν πώς άν μου λέγατε κάποτε κανένα συμπαθητικό λόγο, θά έπαιρα θάρρος και θά γινόμουν κάτι. Ένα θράδυ, προσπάθησα νά σάς κάνω νά με προσέξετε και καθώς περνούσατε από κοντά μου για νά πάτε νά χαιρετήσετε τη «βεντέττα» πού τη μισούσα δόξα δεν μπορέιτε νά φαντασθήτε, άφησα νά πέση μπροστά στά πόδια σας ένα ματσάκι μενεξέδες πού κρατούσα στά χέρια μου... Ήταν μιὰ πρόφασι για νά πιάσουμε κουβέντα, καταλαβαίνετε... Έσείς όμως, πού είχατε άλλο τó νού σας πατήσατε τούς μενεξέδες μου... και βλέποντας τó λυπημένο πρόσωπό μου, νομίσατε πώς μενεξέδες μου... σάτε και μου είπατε: «Συγγνώμη, μικρούλα μου...». Έπειτα προχωρήσατε και μπήκατε στό καμαρίνι της «βεντέττας»... Εγώ τότε ήρθα και κάθησα εδώ πέρα κι' άρχισα νά κλαίω μέ πικρά δάκρυα... Ή Σύλβα βρισκόταν σ' αυτό τó σημείο της ιστορίας της, όταν ό όδηγός της σκηνής της ύπενθύμισε μέ σεβασμό πώς ήταν ή σειρά της νά θυγή.

— Ω, Θεέ μου! Έκανε και σηκώθηκε άπότομα. Είχα ξεχάσει πώς παίζω...

Και παίρνοντας μιὰ θαθεία άναπνοή, έδωσε μιὰ ζωηρή έκφρασι στό πρόσωπό της και θυγήκε στη σκηνή. Ήταν τó τέλος της πράξεως. Ή Σύλβα έπαιζε σ' αυτό μιὰ πολύ μικρή, μά και πολύ δραματική σκηνή. Ό Λιονέλ άκούγε κάπου-κάπου τη φωνή της ν' άντηχή μέσα σέ μιὰ τόσο θαθεία σιωπή πού θά έλεγε κανείς πώς ήταν άδεια ή πλατεία. Έπειτα, άκούστηκε μιὰ σπαρακτική κραυγή κι' άμέσως άντήχησαν ζωηρά χειροκροτήματα κι' έπευφημίες. Ή Σύλβα ξαναάντηχσαν ζωηρά χειροκροτήματα κι' έπαιτα παραπατώντας, θυγήκε δυό-τρεις φορές για νά χαιρετήση κι' έπειτα παραπατώντας, σάν νά είχε ζαλισθή από τόν ήλιγγο τού θριάμβου της, μέ τó πρόσωπο φλογισμένο από την έξαψι, έπιασε τρυφερά τά δυό χέρια πού της άπλωνε ό Λιονέλ.

— Κι' όμως σ' έσάς χρωστώ όλα αυτά. Τού είπε.

Και ξανακάθησε δίπλα τού.

— Δεν θυμάμαι πια πού είχαμε μείνει... Έκανε. Άλλωστε πρέπει νά συντομέψω την ιστορία μου, γιατί αλλόζω φορεμικ στό διάλειμμα... Με δυό λόγια λοιπόν, όπως ήμουν λυπημένη κι' άπογοητευμένη, έφυγα για τή Ρωσία, κάνοντας όρκο πώς ή έπρεπε νά πεθάνω εκεί κάτω στά χιόνια ή νά γίνω μεγάλη ήθοποιός... «Όταν θά γίνω κι' εγώ, βεντέττα, θά μέ προσέξη...», συλλογίζόμουν. Και βλέπετε τώρα τί μπορεί νά κάνει μιὰ γυναίκα μ' έπιμονή και μεγάλα όνειρα... Έργάσθηκα πολύ και ό,τι έχω, τó έχω κερδίσει μέ κόπο... Στη Ρωσία σημείωσα θριαμβευτικές έπιτυχίες... Μά κι' από τó Παρίσι δεν είμαι διόλου δυσάρεστημένη... Κάθε άλλο!... Μ' άγαπούν πολύ!... Ένοιωσα μάλιστα πώς ήμουν σ' αλήθεια εύτυχισμένη όταν

σάς είδα, εδώ και λίγη ώρα, νά έρχεσθε πρós τó μέρος μου... Ω, ναι, ήμουν πολύ εύχαριστημένη! Είχα πραγματοποιήσει τó πιό κρυφό όνειρό μου... Και τώρα φεύγω, γιατί πρέπει ν' αλλάξω.

Κι' ή Σύλβα σηκώθηκε και τού έδωσε τó χέρι της.

— Θά σάς ξαναδώ;

— Δεν ξέρω σ' αλήθεια, της είπε ό Λιονέλ. Πέρασαμε κι' οι δυό λίγες θελκτικές στιγμές. Μου φαίνεται πώς όνειρεύομαι... Μήπως ή πεζότητα της ζωής καταστρέψη όλη αυτή τη μαγεία;...

— Μπορεί... Τού άπάντησε ή Σύλβα. Όπως θέλετε!

Και χάθηκε μέσα στό καμαρίνι της.

Ό Λιονέλ θυγήκε από τó θέατρο και τράβηξε για τó σπίτι του, μέ τó πνεύμα άνάστατο από ένα σωρό παραξενες σκέψεις. Αυτή ή περιπετεια τόν είχε γοητεύσει. Γιατί νά μή δεχόταν τόν έρωτα αυτής της άμορφης «βεντέττας», πού τη θαύμαζε και τη χειροκροτούσε όλο τó Παρίσι; Ή συζυγική ζωή του δεν τόν έκανε νά δοκιμάζη τίποτε άλλο παρά πικρίες και τραγικές άπογοητεύσεις.

Μά δίσταζε λιγάκι. Καταλάβαινε ότι αυτή ή τρέλλα του μπορούσε νά είχε επίδρασι στη ζωή του. Ό πειρασμός ήταν μεγάλος, μά κι' ό κίνδυνος άκόμη μεγαλύτερος. Μήπως όμως είχε βρή στο γάμο ό,τι όνειρευόταν;

Ή γυναίκα του είχε θυγή έξω εκείνη τη νύχτα, όπως πάντα. Είχε πάει σέ μιὰ χορευτική δεξίωσι μέ τη μητέρα της. Δεν μπορούσε λοιπόν νά ζητήσει βοήθεια από τη γυναίκα του, σ' αυτή την κρίσιμη στιγμή της ζωής του. Και τότε κατέφυγε στά παιδιά του... Είχε τη συνήθεια, όταν ή Μαρία έλειπε τη νύχτα, νά περνά από τó δωμάτιό της για νά μπη στό δωμάτιο τών παιδιών. Διέσχισε λοιπόν τόν κοιτώνα της γυναίκας του κι' έκπληκτος είδε πώς ή Μαρία είχε γυρίσει από ώρα, γιατί κοιμώταν βαθειά, μέ τó κεφάλι έπάνω στό γυμνό μπράτσο της. Τό άχρο και φλογερό πρόσωπο της ήθοποιού, πού ό Λιονέλ είχε ως τότε μπροστά στά μάτια του, χάθηκε ξαφνικά μπροστά σ' αυτό τó χαριτωμένο κεφάλι, — άγνό και ήρεμο σάν ένα λουλούδι. Στάθηκε λοιπόν και την κύτταξε: ή καρδιά του ξεχείλισε από τρυφερότητα... Όχι! Δεν είχε χάσει για πάντα την εύτυχία του! Όχι, όχι! Δεν θά κατέστρεφε τη ζωή του. Γιατί ήταν τόσο άπειτισμένος; Τί όπηρε μετὰς τους; Τίποτε... Μερικά νέφη, μερικές παρεξηγήσεις πού ένας τρυφερός λόγος, ένα έρωτικό άγκάλισμα θά τά διέλυε για πάντα... Άν δοκίμαζε; Άν της έλεγε. «Άκουσε, άνάπη μου... Σ' άγαπώ και μ' άγαπάς... Ήμαστε κι' οι δυό άγνοί, τίμιοι... Έχομε την εύτυχία μέσα στά χέρια μας κι' όμως μάς ξεφεύγει. αλλοίμονο!... Γιατί; Άς βρούμε μαζί την αίτία... Θεέ-λεις; Πές μου, θέλεις;»

Πήγε πιό κοντά στό κρεβάτι, όταν ξαφνικά ξύπνησε ή Μαρία: ή ματιά της, έκπληκτη στην άρχή, πήρε σέ λίγο μιὰ άνήσυχη και φοβισμένη έκφρασι. Κι' άμέσως άποτραβήχτηκε δειλά, σάν νά ήθελε νά προφυλαχθή.

Ό Λιονέλ έγινε άπότομα κατάχλωμος και τó πρόσωπό του πήρε μιὰ σκληρή και παγερή έκφρασι.

— Όχι, μή φοβάσαι, της είπε ειρωνικά, πήγα να νά δώ τά παιδιά... Δεν ήξερα πώς είχες γυρίσει. Άλήθεια, είνε θαύμα τó ό,τι βρίσκεσαι τέτοια ώρα στό κρεβάτι σου... Νά μου έπιτρέψης λοιπόν νά σού πώ, μιὰ και παρουσιάσθηκε ή εύκαιρία, πώς τó έχεις ρίξει έξω πάρα πολύ. Δεν είσαι στό σπίτι σου ούτε την ήμέρα, ούτε τη νύχτα... Αυτό υπερβαίνει τά όρια!

— Δεν ξεχνώ τά καθήκοντά μου... Τού άπάντησε ή Μαρία. Θά τó έβλεπες, άν μέ πρόσεχες λιγάκι. Όταν λοιπόν φροντίζω για τά παι-

διά μου και για το σπίτι, διασκεδάζω όπως μπορώ... Πηγαίνω στα σαλόνια, στις κοσμικές συγκεντρώσεις, όπου πάνε όλες ή γυναίκες της τάξεώς μου... Βρίσκεις ότι δεν είναι σωστό; Έγω όμως όχι... Δεν θέλεις να με συνοδεύεις, δεν θέλεις να πηγαίνω μόνη μου, δεν θέλεις να πηγαίνω, όπως μου φαίνεται, ούτε με τη μητέρα μου... Μά τι θέλεις λοιπόν; Να είμαι σαν ένα επιπλο του σπιτιού σου;... "Ένα επιπλο που δεν νοιώθει τίποτε, που δεν συλλογίζεται τίποτε, που δεν κάνει τίποτε;... "Αν αυτό θέλεις, να μου το πής!

— Δεν θέλω τίποτε, της απάντησε ο Λιονέλ με περιφρόνηση... 'Αντίο, Μαρία.

Και βγήκε από το δωμάτιο.

Σ' εκείνο τον περιφρονητικό αποχαιρετισμό του είχε ένα τόσο σοβαρό και τόσο παράξενο τόνο που η Μαρία κατάλαβε άμέσως τη βαθεία σημασία του.— Είχαν χωρίσει! — Σηκώθηκε λοιπόν απότομα με απόγνωση, έτοιμη να τον φωνάξει, αυτόν, που έφευγε από κοντά της, αυτόν που είχε αγαπήσει τόσο τρυφερά και που εξακολουθούσε παρ' όλα αυτά να τον αγαπάει... Μά ο πόνος παρέλυσε τις δυνάμεις της κι' έπεσε πάλι στο κρεβάτι, θυθίζοντας το πρόσωπό της στα μαξιλάρια για να πνίξει τους λυγμούς της.

X

ΕΙΧΑΝ περάσει δυο χρόνια από εκείνη τη νύχτα. Η Μαρία, από τις αρχές του 'Ιουλίου είχε εγκατασταθή στη Ντωβίλ για τη θερινή «σαιζόν» με τη μητέρα της και τα παιδιά της. Καθόταν στη βίλλα με τις τριανταφυλλίες που ήταν ανάμεσα στο καζίνο και στην άμμουδιά. Γύρω της είχε πολλές φίλες της από το Παρίσι και ιδιαίτερες τις κυρίες ντέ Σέλ και ντ' Εστερνύ. Η τρεις εξαδέλφες καθόντουσαν κοντά κι' αποτελούσαν τον άξονα της πιο κομψής, της πιο αριστοκρατικής και της πιο εύθυμης συντροφιάς της λουτροπόλεως. Μερικοί μάλιστα χορευτάι τους της χειμερινής «σαιζόν» τις είχαν ακολουθήσει πιστά «για να δώσουν ζωή στο τοπίο», όπως λένε. Η δουλειά τους κάθε ημέρα ήταν να βρίσκουν καινούργιες διασκεδάσεις στην ακρογιαλιά ή στα σαλόνια. Σ' όλη αυτή την εύθυμη συντροφιά κυριαρχούσε το φλέρτ, ο τρελλός έρωτας. Οι μόνοι δέ που δεν ελάμβαναν μέρος σ' αυτή την «κοσμική ζωή» ήταν ή κυρία Φίτς-Ζεράλ που έκανε «κούρα» κι' ο Λιονέλ ντέ Ριάς που κάθε τόσο γύριζε για πολλές ημέρες στο αγαπημένο του Παρίσι. Η ζωή του με την γυναίκα του δεν είχε αλλάξει. Μεταξύ τους υπήρχε μια κρυφή έχθρότητα, που βασιλεύει σε γύρα και τόσα ανδρόγυνα και που εκδηλώνεται με μικρές σκηνές, με λόγια που πληγώνουν, με σαρκασμούς και με διαρκείς αντιλογίες.

Η Μαρία έβλεπε με χαρά να χάνεται στον ορίζοντα το σοβαρό κι' ειρωνικό πρόσωπο του άνδρός της. 'Αντιθέτως, ή κ. Φίτς-Ζεράλ έκανε ό,τι μπορούσε, μάταια είχε ή αλήθεια, για να κρατήσει κοντά της έναν γαμπρό που δεν είχε βέβαια πραγματοποιήσει όλες τις ελπίδες της, μά που εξακολουθούσε να τον αγαπάει, δίχως να παίρνει τραπεζικά τις έρωτικές περιπέτειές του στα θέατρα.

— Αυτό που μ' εκπλήσσει, έλεγε στη μαρκησία ντέ Λά Βέλ, είναι ή στάσι του με την κόρη μου. Θεέ μου!... Για όλα μπορεί να τον συγχωρήσει κανείς... και για τις τρέλλες του στα παρασκήνια (αλήθεια, έμαθα πως παράτησε τη Σύλβα και πως τώρα κυνηγάει τις χορεύτριες της "Οπερας) και για τις άπιστιές που κάνει της κόρης μου και για όλα, για όλα. "Ετσι είναι οι περισσότεροι σύζυγοι... Μά εκείνο που δεν μπορεί κανείς να του συγχωρήσει είναι ότι δεν τά

έχει καλά με τη Μαρία!... Κι' όμως έμένα μου είναι πάρα πολύ συμπαθητικός, γιατί είναι πάρα πολύ θελκτικός, όταν θέλη...

— "Ετσι είναι... Το ζώνω! Ψιθύρισε ή γρηά μαρκησία.

Με την κόρη μου μαλλώνει διαρκώς. Κι' αυτό, για ένα σύζυγο που άπατάει τη γυναίκα του είναι άκατανόητο! Μά τί γυρεύει; Θέλει να θασανίση την κόρη μου; "Ας την άπατάει όσο θέλει μά ας είναι ευχάριστος μαζί της... Αυτό είναι το ουσίωδες! Γιατί άλλωδες ή κόρη μου θα χάζει καμιά ημέρα το μυαλό της... γιατί έχει ένα σωρό θαυμαστές αυτή ή νεαρή γυναίκα... Βέβαια, της έχω άπόλυτη έμπιστοσύνη, μά στο κάτω-κάτω της γραφής δεν είναι από μάρμαρο! "Αγαπώ πολύ το γαμπρό μου — παρ' όλα τα παράλογα πράγματα που κάνει — και θα λυτηθώ πολύ, αν του συμβή τίποτε το δυσάρεστο. Είλικρινά, είναι πολύ επιπόλαιος... πολύ επιπόλαιος!...

— Είναι τρελλός! Φώναξε ή μαρκησία. Σας λέω πως είναι τρελλός... Δεν θέλω να ξανακούσω τίποτε πειά γι' αυτόν τον θεότρελλο!..

Οι φόβοι, που το ένστικτο της γυναίκας και της μητέρας είχε ξυπνήσει μέσα στην ψυχή της κυρίας Φίτς-Ζεράλ ήταν, δυστυχώς, πολύ δικαιολογημένοι.

Η Μαρία είχε φθάσει σ' εκείνη τη μοιραία ώρα της ζωής της, για την όποια της είχε κάνει λόγο, ο άνδρας της. Είχε βαρεθή σιγά-σιγά τις θορυβώδεις διασκεδάσεις που την μεθούσαν στην άρχή. Η κοσμική κίνησι, ή τουαλέτες, ο χορός, ή διαρκής έπιθυμία της ζωής της, δεν της ήταν πειά άρκετά. Η φαντασία της και ή καρδιά της την παρακινούσαν να προσθέση σ' αυτές τις συνηθισμένες τέρψεις κάποιο καινούργιο ένδιαφέρον, πιο ζωηρό και πιο σοβαρό. Κι' ή αλήθεια είναι ότι είχε πολλούς άνδρες γύρω της, έτοιμους να την βοηθήσουν σ' αυτό το είδους τις διασκεδάσεις.

Σ' αυτές τις κοσμικές συγκεντρώσεις υπάρχει πάντα ένα πρόσωπο που έχει το προνόμιο να προκαλή ένα τρελλό συναγωνισμό φιλαρέσκειας ανάμεσα στις γυναίκες και που ή κατάρκτησί του δεν είναι μόνο μια ικανοποίηση της καρδιάς, αλλά είναι συγχρόνως κι' ένας θριαμβός για τον έγωισμό και την υπερηφάνεια μιας γυναίκας. Αυτόν τον ευχάριστο ρόλο λοιπόν έπαιζε στον κύκλο της Μαρίας ντέ Ριάς ένας όμορφος νέος, ο υπηκόμος Ροζέ ντέ Ποντινύ, που ήταν συγγενής της ξανθιάς δούκισσας. "Ηταν ένα είδος συμπαθητικού διαβόλου. "Αφού πρώτα έφαγε όλη του την περιουσία στα παρασκήνια και τις κούρσες, σε ήλικία είκοσιπέντε χρόνων κατατάχθηκε σ' ένα σύνταγμα Ουσάρων, όπου δεν άργησε ν' άποκτήση το βαθμό του ύπολοχαφού. "Επειτα, κληρονόμησε μια ημέρα μια άνέλπιστη περιουσία και ξαναγύρισε στις παλιές τρέλλες του. Η περιπέτειές του, το θάρρος του, ή κατακτήσεις του προκαλούσαν το ένδιαφέρον των γυναικών. "Όλες τους τον αγαπούσαν για τα έξαπτά του. "Ηταν ένας άδιόρθωτος γλεντζές κι' ένας άκούρατος έμψυχωτής των κοσμικών συγκεντρώσεων: διοργάνωνε χορούς, γιορτές, δεξιώσεις, κυνήγια της άλεπούς, πίκ-νίκ, θεατρικές παραστάσεις στα σαλόνια και κάθε άλλου είδους τρέλλα που θα τύχαινε να περάση από το μυαλό του.

Εκτός όμως από αυτά, ο κόμης Ροζέ ντέ Ποντινύ ήταν κι' ένας τρομερός Δόν Ζουάν, από τους πιο επικίνδυνους. Τρελλά έρωτευμένος με τη Μαρία ντέ Ριάς είχε καταλάβει από την πρώτη στιγμή σε ποιο σημείο έπρεπε να κατευθύνη την έπιθεσί του. Τέτοιες γυναίκες δεν κατακτώνται, παρὰ μόνο μ' αϊφνιδιασμούς, μά και με μια σοφή τακτική. Στην άρχή έκανε πως δεν την πρόσεχε καθόλου και πολιορκούσε στενά τις δυο εξαδέλφες της. Η Μαρία που ήξερε ότι ήταν από ώμορφη από αυτές, πεισματώθηκε λιγάκι και δεν άργησε ν' άπαντάη στην περιφρόνησί του με περιφρόνησι. Αυτή ήταν ή πρώτη

— Πώς θέλεις να μη μου άρέση ο αδελφός σου!... Βέβαια, είναι πάρα πολύ σοβαρό για το είδος της όμορφιάς μου... μά είναι αδελφός σου, δεν είναι έτσι; Λοιπόν, τον αγαπώ... Μήπως θέλεις να τον αγαπώ περισσότερο, να τον λατρεύω; Πές μου το!

— Όχι, δεν σου είπα τίποτε τέτοιο. Μά, σε παρακαλώ, Μαρία, να φανείς λιγάκι καλή, ευχάριστη μαζί του. Προσπαθώ τόσο να τον σώσω από τον έαυτό του... Είναι τόσο δυστυχισμένος... και τόσο καλός!... Του χρωστώ τόσα!... Ξέρεις, αυτός με μεγάλωσε...

— Και σ' έκανε το διαμάντι που είσαι! Την διεκοψε ή κ. ντέ Ριάζ και τη φίλησε με μεγάλη έγκαρδιότητα. "Ε, νά, ήσύχασε τώρα, αγαπητή μου... Θα τον διασκεδάσουμε, μέινε ήσυχη, θα τον διασκεδάσουμε... Φαίνεται πως δεν είναι και τόσο εύκολο αυτό, μά με λίγη καλή θέλησι!...

Η Λουίζα ντέ Λόρρις, που είχε στο νου της πάντα τη σωτηρία του αδελφού της, είχε αναπτύξει την πιο τρυφερή ευγλωτία της για να την παρασύρη μαζί της στην Τρουβίλ. Για να κάνει τον αδελφό της να βγίη από τη μοναξιά του και τη στυνή μελαγχολία του, ύπελόγιζε στην εύκολία των σχέσεων και στην οικειότητα των συνηθειών που χαρακτηρίζουν τις λουτροπόλεις. Η παράξενη όμοιότητα που είχε ή εξαδέλφη της ντέ Ριάζ με τη γυναίκα του και το ιδιαίτερο βέλγητρο που ή όμοιότητα αυτή μπορούσε να προσφέρει στον αδελφό της δεν ήταν, βέβαια, μέσα στους ύπολογισμούς της. Μά όταν είδε ότι έτσι θα μπορούσε ίσως να πετύχη καλύτερα το σκοπό της, παράτησε κάθε ένδοξασμό. Γιατί αυτή ή φρόνιμη γυναίκα ήταν άπλευστα τα γυναίκα και ή αδελφική αγάπη της, που ήταν το μοναδικό περίπου πάθος της καρδιάς της της έκρυψε τον ύποπτο κάπως χαρακτήρα που είχε αυτό το κατά τα άλλα συγκινητικό σχέδιό της. Η Μαρία θει ή διπλωματία της Λουίζας ντέ Λόρρις και τον δέχθηκε με μια θελκτική χάρι, στην οποία ανάκατευόταν μια μεγάλη δόσι περιγείας κι' ίσως και πονηριάς.

Αυτή ή άθωα συνωμοσία δεν θρήκε στον Άνρ ντέ Κεβέρν όλη την αντίστασι που μπορούσαν να φοβούνται. Η αδελφή του, κατά τις μακροχρόνιες άπουσίες του άνδρός της ήταν καταδικασμένη σε άύστηρή κι' άποτραβηγμένη ζωή, που δεν ταίριαζε στην ήλικία της. Ο αδελφός της ήταν ο μόνος προστάτης της. Αυτός μόνο μπορούσε να της δώση λίγη ελευθερία και λίγη χαρά, με το να τη συνοδεύη από καιρό σε καιρό σε άριστοκρατικά σαλόνια. Πολλές φορές είχε κατηγορήσει τον έαυτό του ως δειλό. Μά μήπως θα εύρισκε το θάρρος που ήθελε στο μελαγχολικό εκείνο ένδιαφέρον που του ένέπνεε ή κ. ντέ Ριάζ; "Όπως κι' άν ήταν δέχθηκε να δειπνήση την άλλη ήμέρα στη βίλλα της. Η Μαρία τότε, μετά το δείπνο, τον προσκάλεσε σε μια μικρή έκδρομή που θα έκανε τη μεθεπομένη ήμέρα ή συντροφιά της. Ο Άνρ ντέ Κεβέρν δέχθηκε πάλι να συνοδεύη την αδελφή του, έτσι που δεν δίστασε να πιστέψη ότι ο κ. ντέ Κεβέρν ήταν πολύ πιο κάτω από τη φήμη του:

— «Η άθωότητά του άρχισε τώρα να τον βαραινίη!»

Είπε γελώντας στην εξαδέλφη της ντέ Σέλ, όπως άγγελλαν τους κλασσικούς στίχους οι ήθοποιοί της «Γαλικής Κωμωδίας».

Στο γυρισμό από την έκδρομή όπου είχε δείξει αρκετό κέφι ο Άνρ ντέ Κεβέρν, ή συντροφιά άρχισε να χορεύη στη βίλλα της Μαρίας. Κι' εκείνη τότε, για να δείξη τη δύναμή της με το να παρασύρη στο χορό αυτόν τον απαρνηγόρητο χήρο, έτρεξε ξαφνικά κοντά του και προσπάθησε να τον πάρη για ένα βάλς. Ο Άνρ ντέ Κεβέρν όμως άρνήθηκε μ' ένα ξηρότατο όχι, που το συνώδευσε και με μια παγερή ματιά. Πολύ λίγο συνηθισμένη σ' αυτό το είδος τις άποτυχίας, έκανε με πείσμα μια θαθεία υπόκλιση κι' έτρεξε να κρύψη την

ταραχή της στην άγκαλιά του ύποκόμητος Ροζέ, που δεν ήθελε τίποτε καλύτερο. Όταν τελείωσε το βάλς, ή Μαρία άναψε ένα σιγαρέττο πάλι στο πείσμα του. Ο Άνρ ντέ Κεβέρν τότε πήγε κοντά της και χαιρετώντας την μ' ένα χαμόγελο που έδινε στο σοβαρό πρόσωπό του ένα πολύ γλυκό θέλγητρο, της είπε:

— Σας ζητώ συγγνώμην... Έδώ και λίγη ώρα θα με βρήκατε πάρα πολύ άκεφο...

— Άκριβώς.

— Έλάτε, κυρία, έκανε με καλωσύνη ο Άνρ. "Ας καταλάβουμε ο ένας τον άλλο. Από αγάπη για την αδελφή μου και για να έχω την ευχαρίστησι να σας βλέπω, πήρα την άπόφασι να ξαναγυρίσω στον κόσμο.. Προσπαθώ δε να μη χαλώ καμιά δισκεδάσι... Δεν έρχομαι ανάμεσά σας για να δείξω τους πόνους μου. Σεις όμως τους ξέρετε: γιατί δεν τους σέβεσθε; Γιατί θέλετε να με κάνετε γελοίο; Δεν είναι σωστό... Δεν κάνει έτσι μια φίλη... κι' εγώ είχα την έλπίδα πως θα ήσαστε για μένα μια καλή φίλη.

Σ' αυτά τα άπλά λόγια του ύπήρχε ένας τόνος ειλικρινείας κι' έκμυστηρεύσεως που συνεκίνησε τη Μαρία ντέ Ριάζ, που είχε μια τρελλή μιά κι' όχι διεφθαρμένη καρδιά. Έδωσε λοιπόν το χέρι της στον Άνρ ντέ Κεβέρν και του είπε με χαρούμενη τρυφερότητα:

— Μια δεύτερη αδελφή, λοιπόν;

— Θα το έπιθυμούσα πολύ. Της είπε εκείνος.

Η Μαρία κατόπιν σώπασε λίγα καπνίζοντας το σιγαρέττο της. Κι' ύστερα συνέχισε μ' ένα σοβαρό τόνο:

— Είναι αλήθεια πως θα χρειαζόμουν πάρα πολύ έναν αδελφό.

Ο Άνρ ντέ Κεβέρν έκανε μια υπόκλιση χωρίς ν' άπαντήση

— Θα το έχετε ύπ' όψιν σας, δεν είναι έτσι; Τον ρώτησε.

— Άκριβώς.

— Όταν δεν θα ήσαστε ευχαριστημένος από μένα, θα με μάλώνετε, δεν είναι αλήθεια;

— Έστω! Έκανε. Και τώρα άμέσως, άν θέλετε!

— "Α! Είμαι πολύ περιεργή!...

— "Ε, λοιπόν, της είπε χαμογελώντας, μη καπνίζετε.

"Ενα ρόδινο χρώμα σκέπασε το θελκτικό πρόσωπο της Μαρίας.

Άμέσως πέταξε πέρα το σιγαρέττο της.

— Σύμφωνοι, του είπε.

Και κάθησε στο πιάνο.

Τις άλλες ήμέρες, ύστερ' από αυτό το περιστατικό, ή Μαρία θρήκε πως ήταν ένα χαριτωμένο παιγνίδι να υποβάλλη στην κρίσι και στον έλεγχο του Άνρ ντέ Κεβέρν κάθε κινήσι της και κάθε πράξι της. Τον ρωτούσε για τις τουαλέτες της, φοβόταν ότι ήταν πάρα πολύ χτυπητές, ζητούσε τη γνώμη του για τον τρόπο που χόρευε, για μερικές έκφράσεις που μεταχειριζόταν, για κάθε τι τέλος που άφορευσε τη ζωή της. Του άρεσαν ή κίτρινες μπότες που φορούσε στην ύπασιά; Έπρεπε να κρατά ή ένα λεπτό μπασκουνάκι; Μήπως γελούσε πολύ; Μήπως ήταν πολύ διαχυτική; Μήπως...

Ο Άνρ ντέ Κεβέρν την άκουγε με μια είρωνική έκφρασι στο πρόσωπο. Μά δεν άφησε να φανή ότι κατάκρινε γενικά ό,τι έλεγε κι' ό,τι έκανε, τόσο στο σύνολο, όσο και στις λεπτομέρειες. Ωστόσο, ή Μαρία το κατάλαβε και μια ήμέρα, είπε στη Λουίζα:

— Μά την αλήθεια, αγαπητή μου, ο αδελφός σου είναι όκληρός!

Μά αυτός ο όκληρός την άπασχολούσε και της επέβάλλετο. Η ίσχυρή προσωπικότητα του Άνρ ντέ Κεβέρν, ή διανοητική άνωτερότητά του, ή μυθιοτορηματική χροιά της ζωής του, ή έπιβολή του χαρακτήρα του της ένέπνεε ένα σεβασμό που είχε κάποιο άκατανίκητο θέλγητρο. Από αυτόν ίσως έξαρτάτο να πάρη στην καρδιά αυτής

της ωμορφης γυναίκας τη θέσι που είχε κλέψει ο υποκόμης ντὲ Ποντινύ. Αυτό όμως δὲν τὸ εἶχε συλλογισθῇ ποτὲ τοῦ ὁ Ἄνρὺ ντὲ Κεβέρν. Περιωριζόταν στὸν ἀδελφικὸ ρόλο τοῦ εἶχε ἀναθέσει ἡ Μαρία καὶ μόλις ἐκείνη παρεσύρετο σὲ καμμιὰ τρέλλα ἀπὸ τὶς φίλες της. μὲ μιὰ αὐστηρὴ ματιά, μ' ἓνα σοβαρὸ λόγο, τὴν γύριζε πάλι γρήγορα στὸν ἴσιο δρόμο.

Ἡ γυναίκες δυστυχῶς δὲν θέλουν νὰ τῆς ἀγαπήσῃ κανεὶς κατὰ τὸ ἥμισυ κι' ἡ κυρία ντὲ Ριάζ, στὴν κρίσι που περνοῦσε τότε, ἀπληστί νὰ προκαλῇ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ νὰ δῖνῃ κάποια περιπάθεια στὴ ζωὴ της, δὲν εὑρίσκε καὶ τόσο ἐξαιρετικὴ αὐτὴ τὴν ἀμοιβαία συμπάθεια. Ὁ φλογερὸς υποκόμης, ἐξ ἄλλου, διπλασίαζε αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὶς τολμηρὲς ἐπιθέσεις του. Εἶχε ἀρχίσει νὰ τῆς γράφῃ καὶ τὰ γράμματά του νὰ κρατοῦσε ἡ Μαρία καὶ τὰ διάβαζε... Καὶ γιὰ ἐκείνους ποὺ ἤξεραν νὰ βλέπουν, ἡ ἰδιαιτέρως συνομιλίες τους, ἡ ματιές τους ποὺ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά ἦταν ἱκετευτικές κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη τρυφερές, ὅλα ἔδειχναν τὴν προσεχὴ καὶ μοιραία λύσι αὐτῆς τῆς ἐρωτικῆς περιπέτειας.

Αὐτὰ τὰ συμπτώματα ἄλλωστε ἦταν φανερά στὸν κ. ντὲ Κεβέρν, γιὰτὶ ἡ Μαρία ἔδειχνε μιὰ παράξενη ἐπιμονὴ νὰ φαίνεται πιὸ τρυφερὴ στὸ Ροζέ ντὲ Ποντινύ, ὅταν ἦταν μπροστὰ ὁ ἀδελφὸς τῆς Λουίζας. Ἐκανε μάλιστα καὶ κάτι ἄλλο. Ἐνα ὁμορφο ὄραδὺ τοῦ Αὐζας. Ὁ κ. ντὲ Σέλ στὰ περίχωρα τοῦ Κάν κι' ὅπου εἶχαν δειπνήσει μὲ τὸν πιὸ τρελλὸ καὶ τὸν πιὸ εὐθυμὸ τρόπο, ἡ Μαρία παρὰτῃσε ἄξαφνα τὴν συντροφιά τοῦ υποκόμητος Ροζέ καὶ πλησίασε τὸν κ. ντὲ Κεβέρν, ποὺ προχωροῦσε λίγο ἀποτραβηγμένος ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ μέσα στὶς σκιὲς τῆς νύχτας τοῦ εἶπε τὰ ἑξῆς:

- Θὰ ἤθελα νὰ σὰς μιλήσω...
- Κυρία μου...
- Ἡ φιλία σας μοῦ εἶνε πολὺτιμη, ναί, κάθε ἡμέρα βλέπω πὼς εἶνε ἀνεκτιμήτου ἀξίας...
- Εἶμαι πολὺ εὐτυχής...
- Μὰ νομίζετε πὼς μιὰ τέτοια φιλία εἶνε ἀρκετὴ γιὰ τὴν καρδιά μιᾶς γυναίκας;
- Δὲν εἶχα τὴν πρόθεσι νὰ γεμίσω τὴν καρδιά σας μὲ τὴν φιλία μου.
- Πολὺ καλὰ. Μὰ, ἀκούστε τώρα... Ἄν μιὰ ἡμέρα ἓνα πιὸ δυνατό αἶσθημα κατέκλυζε τὴ ζωὴ μου, ἂν στὸ αἶσθημα αὐτὸ θυσίαζα ἓνα σωρὸ καθήκοντα... θὰ μπορούσα νὰ υπολογίζω ἀκόμη στὴ φιλία σας;
- Ὅχι! Εἶπε μὲ παγερὸ ὕφος ὁ Κεβέρν.
- Πῶς ὄχι; Γιατί; Μὰ δὲν θὰ μοῦ ἦταν πιὸ χρήσιμη, πιὸ ἀπαραιτήτῃ ἀπὸ κάθε ἄλλη, φορὰ στὴ συμφορὰ μου...
- Μπορεῖ... Μὰ ἐμένα δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ παίζω τὸ ρόλο τοῦ ἐμπίστου σ' ἓνα ἔνοχο ἔρωτα. Δὲν μοῦ ταυριάζει...
- Τοῦλάχιστον, ἂν συνέβαινε τίποτε τέτοιο... θὰ μοῦ θυμώνατε;
- Πάρα πολὺ!
- Μήπως ἐπειδὴ θὰ ζηλεύατε;
- Δὲν θὰ ζήλευα, γιὰτὶ δὲν εἶμαι ἐρωτευμένος μαζὺ σας κι' οὐτε θὰ μπορέσω ποτὲ νὰ σὰς ἐρωτευθῶ. Ἡ ἀναμνήσεις ποὺ μοῦ ξυπνᾶτε μέσα μου, δὲν θὰ μ' ἀφῆναν νὰ σὰς ἀγαπήσω. Μὰ θὰ σὰς θυμώνα ἂν συνδέατε αὐτὲς τὶς ἀναμνήσεις μὲ κάτι τὸ πάρα πολὺ ἀσχημὸ. Μὲ καταλαβαίνετε;
- Ὅχι... Ἐκανε ἡ Μαρία. φαίνεται πὼς δὲν μπορῶ νὰ σὰς καταλάβω.

Χτύπησε τὸ ἄλογό της μὲ τὸ μαστίγιο κι' ἔτρεξε νὰ πάρῃ πάλι

τὴ θέσι τῆς ἀνάμεσα στὴν κυριώτερη συντροφιά, ὅπου ἄκουσε πολλὰ ἤχηρὰ γέλια.

Λίγο πιὸ κάτω λοιπόν, οἱ ἐκδρομεῖς σταμάτησαν σὲ μιὰ βίλλα ποὺ εἶχε ἡ κ. ντὲ Σέλ στὴ Βιλλέρ γιὰ νὰ σουπάρουν καὶ νὰ χορέψουν φυσικὰ ὡς τὸ πρῶτ. Ὁ κ. ντὲ Κεβέρν ποὺ ἤθελε βέβαια νὰ διασκεδάσῃ τὴν ἀδελφὴ του, μὰ ὄχι πειὰ τόσο ὑπερβολικὰ, ἀρνήθηκε νὰ σταματήσει στὴ Βιλλέρ καὶ ἐξακολούθησε τὸ δρόμο τοῦ ὡς τὴν Τρουβίλ. Εἶχαν συμφωνήσει νὰ πάρουν μαζὺ τους καὶ τὴ Μαρία ντὲ Ριάζ, γιὰτὶ ἡ μητέρα της εἶχε πάει γιὰ λίγες ἡμέρες στὸ Παρίσι, μὰ ἡ κ. ντὲ Ριάζ δὲν θέλησε νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ καὶ νὰ παρατήσῃ ἑστὶ ξαφνικὰ τὴν εὐθυμὴ συντροφιά της. Τοὺς εἶπε λοιπὸν πὼς μπορούσαν νὰ φύγουν, γιὰτὶ ἐκείνην θὰ τὴν συνόδευε ὡς τὴ βίλλα της ἡ ἐξαδέλφη της ντὲ Σέλ.

Κι' ἔτσι, ὕστερ' ἀπὸ λίγο, καθὼς προχωροῦσαν σιωπηλοί, ὁ Ἄνρὺ ντὲ Κεβέρν εἶπε ἀπτόμα στὴν ἀδελφὴ του

- Λουίζα, ἡ ἐξαδέλφη σου κινδυνεύει νὰ χαθῇ... καὶ θὰ χαθῇ...
- ὦ! Ἄνρὺ! Στέναξε ἡ ἀδελφὴ του.
- Ἐ! Βέβαια, τὸ καταλαβαίνω, εἶνε λυπηρό... Κι' ὅμως ὁ ἄνδρας της δὲν εἶνε οὔτε κουτός, οὔτε γελοῖος... Ποῦ ἔχει τὸ νοῦ του;

XI

Α ἦταν ἔντεκα ἡ ὥρα, ὅταν ἡ Λουίζα ντὲ Λορρις γύρισε στὴ βίλλα της, ὅπου ἔμενε μαζὺ μὲ τὸν ἀδελφὸ της. Σχεδὸν ἀμέσως, ἔμαθε κατάπληκτη ὅτι ὁ Λιονέλ ντὲ Ριάζ ἤθελε νὰ τῆς μιλήσῃ. Δίχως νὰ ξέρῃ τί νὰ κάνῃ ἔρριξε μιὰ ἐρωτηματικὴ ματιά στὸν ἀδελφὸ της.

— Μὰ βέβαια, τῆς εἶπε ἐκεῖνος. Πρέπει νὰ τὸν δεχθῇς.

Κι' ἀποτραβήχθηκε στὸ δωμάτιό του.

Ὁ Λιονέλ παρουσιάσθηκε πολὺ εὐθυμὸς ἢ τοῦλάχιστον ἤθελε νὰ φαίνεται πὼς ἦταν εὐθυμὸς.

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, τῆς εἶπε, ποὺ σὰς ἐνοχλῶ τέτοια ὥρα, μὰ ἔμαθα πὼς ἡ γυναίκα μου εἶχε φύγει τὸ πρῶτ μαζὺ σας γιὰ μιὰ ἐκδρομὴ στὴν Κάν... Γι' αὐτὸ ἦρθα νὰ σὰς ρωτήσω ἂν θὰ ἔχω τὴν εὐχαρίστησι νὰ τὴ δῶ...

— Εἶνε πολὺ πιθανόν... Τοῦ ἀπάντησε ἡ κ. ντὲ Λορρις, ξεσπώντας σ' ἓνα ἤχηρὸ γέλιο. Μὰ καθῆστε λοιπόν...

— Ὅχι, ὄχι, δὲν θὰ καθίσω... Πῆτε μοῦ μόνο ποῦ εἶνε ἡ γυναίκα μου, καὶ θὰ φύγω ἀμέσως.

— Εἶνε στὴ Βιλλέρ μαζὺ μὲ τοὺς Σέλ, ποὺ θὰ σὰς τὴν φέρουν ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμὴ ὡς τὴν ἄλλη...

— Μὰ γιὰτὶ δὲν γύρισε μαζὺ σας;

— Ἐγὼ ἤμουν λικο κουρασμένη καὶ δὲν θέλησα νὰ τὴν πάρω τόσο γρήγορα ἀπὸ τοὺς φίλους μας... Μὰ ἀπὸ πότε ἦσαστε ἐδῶ πέρα;

— Ἦρθα ἀπὸ τὸ Παρίσι στὶς πέντε... Στὴ βίλλα μοῦ εἶπαν ὅτι ἡ μητέρα εἶχε γυρίσει στὸ Παρίσι μὲ τὰ παιδιὰ καὶ πὼς δὲν ἤξεραν ποῦ εἶνε ἡ γυναίκα μου... Ἐδέπνησα λοιπὸν μὲ μεγάλη ὄρεξι ὅπως θὰ φαντάζεσθε καὶ ἦρθα... Ἐλπίζω ὅτι θὰ φαίνωμαι πολὺ γελοῖος... Καληνύχτα σας, ἀγαπητὴ μου κυρία...

— Καληνύχτα σας... Μὴν ἀνησυχῆσετε, ἂν ἀργήσῃ λιγάκι νάρθῃ.

— Ὅχι, ὄχι... Καληνύχτα σας.

Κι' ἔκανε νὰ φύγῃ. Μὰ ἡ Λουίζα τὸν χτύπησε ἐλαφρὰ στὸν ὦμο μὲ τὸ κουφὸ μαστίγιό της.

— Κύριε ντὲ Ριάζ;

— Κυρία μου...

— Δέν μου φαίνεσθε και τόσο καλά... Μήπως ήσαστε αδιάθετος;...

— "Οχι, διόλου, σας ευχαριστώ πολύ.

— Δέν θα μαλλώσετε τη Μαρία όταν θα γυρίση, δέν είνε έτσι; 'Ο Λιονέλ την κύτταξε κατάπληκτος, χωρίς νά της απαντήση.

— Πρέπει νά έχετε στο νου σας πώς είνε λιγάκι μόνη τον τελευταίο καιρό.

'Ο Λιονέλ την κύτταξε πάλι με την ίδια έκπληξι κι' ύστερα της είπε:

— "Ωστε λοιπόν με καταδικάζετε κι' έσεις!

— "Αγαπώ πολύ τη Μαρία.

— Κι' εγώ την αγαπούσα πολύ... Της είπε με υπόκωφη φωνή.

— Και τώρα; Ρώτησε ή Λουίζα ντε Λόρρις.

— Τώρα, κυρία μου... Τά πράγματα είνε πολύ διαφορετικά.

Κι' έπειτα μ' ένα ξαφνικό ξέσπασμα:

— Είνε μόνη, είπατε; Μα ποιός λογικός και αξιοπρεπής άνδρας θα μπορούσε ν' άνεχθί μιá τέτοια ζωή σαν την δική της;

— Συγγνώμην, τού είπε με ήρεμο τρόπο, μά μήπως κι' ή δική σας ή ζωή είνε καλύτερη;

— "Η δική μου; "Ω, Θεέ μου! Μά μήπως αυτή δέν μ' ανάγκασε νά κάνω μιá τέτοια ζωή;

— Προσέξτε: μπορεί νά πη κι' εκείνη τó ίδιο για τη δική της.

— "Ε, θέβαια, έκανε με πικρία ό Λιονέλ, σ' εκείνην δίνετε τó δικηό! "Εγώ έχω όλα τ' άδिका! Κι' όμως αν υπάρχει στόν κόσμο ένας πρόσωπο που πρέπει νά είνε δικαιο μαζί μου, αυτό τó πρόσωπο ήσαστε έσεις!... Γιατί αν είμαι τώρα δυστυχισμένος... κι' είμαι όσο δέν φαντάζεστε... έσεις ήσαστε ή αίτία.

— "Εγώ;

— Μάλιστα, έσεις... Σας παρακαλώ νά μη θεωρήσετε τά λόγια μου σαν μιá έρωτική έξομολόγησι που δέν θα είχε διόλου τη θέσι της εδώ, σ' αυτές τις στιγμές... Μα θυμηθήτε εκείνο τó θράδυ που άποφασίζόταν ή τύχη μου... εκείνο τó θράδυ που ή νουνά μου προσπαθούσε νά παρυσιάση ως παράλογες όλες τις αντιρρήσεις μου για τó γάμο... "Α, μη νομίζετε πώς θριάμβευσε μόνη με την ευγνωμία της... Δέν μ' έπείσε μόνο εκείνη, αλλά κι' ή παρουσία σας τότε στο σαλόνι... Τό καλύτερο έπιχειρημά της ήσαστε έσεις... Τό παράδειγμά σας... Σας κύτταξα κι' έλεγα μόνος μου: "Ε, ναι, είνε αλήθεια, υπάρχουν γυναίκες σαν τη Λουίζα ντε Λόρρις, υπάρχουν! "Ετσι, μπορεί κανείς νά ευτυχίση...

— Θεέ μου! "Εκανε εκείνη. Σας παρακαλώ, κύριε ντε Ριάζ, αφήστε με, έμένα... Ξέρω τη γυναίκα σας από πολύ καιρό... Είνε πολύ ανώτερή μου σε πολλά πράγματα... Πρέπει νά πιστέψετε ότι ήταν άξια νά κάνει ευτυχισμένο έναν άνδρα.

— "Εστω! "Εκανε πάλι με πίκρα ό Λιονέλ. "Εγώ λοιπόν είμαι ή αίτία που την έχασα... "Εγώ φταίω... Χαίρετε, κυρία ντε Λόρρις.

'Ο Λιονέλ πέρασε τη γέφυρα που ένώνει τις δυό λουτροπόλεις, την Τρουβίλ και την Ντωβίλ και προχώρησε μελαγχολικά προς τη «βίλλα με τις τριανταφυλλίες». "Όταν έφθασε εκεί ήταν μεσάνυχτα. "Η Μαρία δέν είχε γυρίσει ακόμη. 'Ο Λιονέλ ανέθηκε στο δωμάτιο και προσπάθησε νά διαβάση κάτι. Μά δέν μπορούσε νά συγκεντρώση την προσοχή του. "Ηταν τρομερά ανήσυχος. Κι' έτσι, έξω φρενών, άρχισε νά βηματίζει μέσα στο δωμάτιό του θυτισμένος στις πιό μαύρες σκέψεις για την τύχη του.

"Όσο περνούσε ή ώρα, τόσο περισσότερο τον έπνιγε ό θυμός. Γιατί ό Λιονέλ δέν είχε υποχωρήσει όπως κάνουν τόσοι και τόσοι άνδρες σε παρόμοιες περιπτώσεις. Όυτε μιá στιγμή δέν είχε άνεχθί

αυτή την άταξία που έβασίλευε στό σπίτι του. "Ηταν από εκείνους για τούς όποιους ό γάμος γίνεται μαρτύριο, όταν παψη πειά νά είνε ένα θέληγτρο. "Η γυναίκα για την οποία είχε κάνει τόσες έλπίδες ευτυχίας και τόσα τρελλά όνειρα για τη ζωή του, μπορούσε νά τού ήταν μισητή, μά ποτέ αδιάφορη. Μισητή, τού ήταν, ναι, γιατί τού είχε καταστρέψει τó ωραιότερο όνειρο της ζωής του: τόν ευτυχισμένο γάμο. "Επίσης τού ήταν ακόμη μισητή γιατί στην αρχή τόν είχε αφήσει νά πιστέψη πώς ένα τέτοιο όνειρο μπορούσε νά πραγματοποιηθή. "Ελεγε δέ, και με τó δίκιο του, ότι είχε σταθή στο ύψος του, ότι ήταν ένα υπόδειγμα συζυγίου, ότι είχε κάνει τά πάντα για νά διατηρήση την ευτυχία του. Κι' ήταν πιστός, όσο λίγοι, ως την ήμερα που ή γυναίκα του με τó ίδιο της τó χέρι έσπασε τó δεσμό του γάμου. "Από τότε εκείνη φαινόταν πώς ήταν ευτυχισμένη, ενώ ό άπογοιτευμένος Λιονέλ ήταν ό πιό δυστυχής άνθρωπος τού κόσμου. Δέν εύρισκε πειά εύχρηστη καμμιá διασκέδασι. Παντού συναντούσε την πληξη και την αηδία. "Η τρέλλες της γυναίκας του τόν έκαναν νά πιστεύη ότι ήταν ό άθλιότερος άνθρωπος τού κόσμου. Είχε χάσει την ήσυχία του, τη διάθεσί του για δουλειά, τά όνειρά του για τó μέλλον και σέ λίγο — χάρις σ' αυτήν! — θα έχανε και την υπόληψι του. Κι' όμως πόσο άδικοι ήσαν όλοι! Αυτήν συμπονούσαν, αυτήν δικαιολογούσαν κι' αυτόν τόν κατεδικάζαν! "Η σκέψις μάλιστα ότι ή θελκτική και φρόνιμη Λουίζα ντε Λόρρις ήταν κι' αυτή με τó μέρος όλων εκείνων που την κατηγορούσαν ως υπαίτιο αυτής της θλιβερής καταστάσεως, τόν έκανε τρελλό από τη λύσσα του.

Τά πρώτα φέγγη της αύγης μπήκαν από τó παράθυρό του και τόν απέσπασαν από τις μαύρες σκέψεις του. "Ηταν περίπου πέντε ή ώρα κι' όμως ή γυναίκα του δέν είχε γυρίσει ακόμη από τη Βιλλέρ. Αυτή ή τρέλλα της νά περάση όλη τη νύχτα έξω από τó σπίτι της, χωρίς τη συντροφιά της μητέρας της ή τού άνδρός της, μαζί μ' ένα σωρό νεαρούς άσώτους και υπό την αλγίδα της κ, ντε Σέλ, ήταν μά την αλήθεια άσυγχώρητη. "Ο Λιονέλ τέλος έχασε την υπομονή του. "Εξαλλος λοιπόν κατέβηκε στο σταύλο, είπε νά τού σφαλλώσουν ένα άλογό κι' έφυγε για τη Βιλλέρ.

'Ο δρόμος της Ντωβίλ προς τη Βιλλέρ περνάει πρώτα από ένα κάμπο κι' ύστερα άνεβαίνει στην άκρη μιας βραχώδους κι' απότομης άκτής που είνε πάνω από τη θάλασσα. "Ο Λιονέλ λοιπόν άνέβαινε αυτό τόν άνήφορο, όταν ξαφνικά στόν καθαρό άέρα της αύλης άκούσε κάτι γέλια κι' ένα σωρό εύθυμες φωνές.

Σέ λίγο στην κορυφή τού ύψωματος, με φόντο τόν γαλάζιο όριζοντα διεγράφησαν ή σιλουέτες μιας συντροφιάς από καθάλλαρηδες και άμαζόνες. "Αμέσως κατάλαθε πώς ή γυναίκα του θα ήταν μαζί μ'αυτούς τούς τρελλούς άριστοκράτες που γύριζαν στη Ντωβίλ με την άνατολή τού ήλιου.

"Η συντροφιά προχώρησε με φωνές και με γέλια κι' άρχισε νά κατεβαίνει την απόκρημνη άκτή, όταν σιγά-σιγά τά γέλια έπαψαν, ή φωνές έγιναν ψιθυρισμοί και τέλος όλη εκείνη την εύθυμή διαδέχθηκε μιá παράξενη σιωπή. Θα είχαν δη. άσφαλώς τη σιλουέττα τού άλλόκοτου εκείνου καθάλλαρη που έστεκε σαν σκοπός στην άκρη τού δρόμου. Θα τόν είχαν μάλιστα άναγνωρίσει.

"Ο κ, ντε Ριάζ τότε προχώρησε και δέν άσχησε νά φθάση κοντά στην έφιππη συντροφιά. "Επειτα στάθηκε και δίχως νά δείξη με κανένα τρόπο την ταραχή του, παρά μόνο με τη μεγάλη ώχρότητα τού προσώπου του, χαιρέτησε τούς φίλους της γυναίκας του.

— Σου ζητώ συγγνώμην, είπε κατόπιν στη Μαρία με μιá χαμηλή και ήρεμη φωνή, μά ήμουν λιγάκι ανήσυχος και γι' αυτό ήρθα νά σε προϋπαντήσω...

— Καθώς βλέπετε όμως, του είπε η κ. ντέ Σέλ, έχει μιά καλή συντροφιά.

— "Ω, εξάίρετα! 'Απάντησε ο Λιονέλ. Σας είμαι ευγνώμων... 'Ερχεσθε, αγαπητή μου;

Χαιρέτησε πάλι, γύρισε το αλογό του προς τη Ντωβίλ κι' άρχισε να προχωρή δίπλα στη γυναίκα του, ενώ η κ. ντέ Σέλ με τη συντροφιά της τράβηξε για τη Βιλλέρ,

"Υστερ' από μιά καταθλιπτική στιγμή μεταξύ των συζύγων, η Μαρία βρήκε το θάρρος να τον ρωτήσει:

— Πότε ήρθες;

— Χθές το βράδυ.

— "Α!

Κι' έγινε πάλι στιγμή.

— Είδες τη μητέρα μου στο Παρίσι;

— "Όχι.

— Θα γυρίση σε δυο ημέρες... Ξέρεις ότι πήρε μαζί της τα παιδιά;

— Το ξέρω.

— Πώς;

— 'Από τους υπηρέτες...

— Πώς έμαθες ότι ήμουν στη Βιλλέρ,

— Το έμαθα από τους ξένους...

— 'Από ποιούς;

— 'Από την κυρία ντέ Λόρρις.

— "Α! 'Από τη Λουίζα...

"Η Μαρία έβλεπε καθαρά ότι ο Λιονέλ αυτή τη φορά είχε θυμώσει στ' αλήθεια. 'Η άπαντήσεις του ήταν ζωηρές, απότομες. Το πρόσωπό του ήταν πελιδνό κι' είχε μιά τραγική έκφραση. Σε λίγο μπήκαν στην αύλη της βίλλας τους.

Σιωπηλοί, ανέβηκαν τη σκάλα που ώδηγοῦσε στα διαμερίσματά τους. Τη στιγμή δὲ πού η Μαρία άνοιξε την πόρτα του δωματίου της κι' έτοιμαζόταν να την ξανακλείση:

— Συγγνώμη! Της είπε ο Λιονέλ και μπήκε κι' αυτός μέσα.

"Επειτα καρφώνοντας τα μάτια του στο πρόσωπο της γυναίκας του που είχε πάρει μιά έκφραση τρόμου κι' ένοχης, της φώναξε με μιά θραυχή φωνή γεμάτη λύσσα:

— "Α! Δεν έννοείς λοιπόν να παρατήσης αυτή τη ζωή της παλαιογυναίκας;

"Η Μαρία έγινε άσπρη σαν το κερί. Για μιά στιγμή άρχισε να περπατάει και θα έπεφτε αν δεν πρόφθαινε να στηρίξη το χέρι της σ' ένα έπιπλο. "Επειτα, όταν συνήλθε λιγάκι, άνέκτησε την ψυχραιμία της και κυττάζοντας με θάρρος τον άνδρα της, του είπε:

— Μά νόμιζα ότι ο μόνος τρόπος για να σου άρέσω ήταν να μοιάζω μ' αυτές τις γυναίκες.

— Βλέπεις πολύ καλά ότι δεν είναι αλήθεια!... Της φώναξε σκληρά ο Λιονέλ. "Α! "Ολες σας παραπονιέστε ότι σας παρατάνε μόνες οι άνδρες σας, ότι δεν ήσαστε γι' αυτούς παρά η τρυφερές φίλες μιάς ημέρας... "Ε, λοιπόν! Αυτή είναι η αλήθεια, δεν ήσαστε τίποτε άλλο! Και ξέρετε γιατί; Γιατί μοιάζετε μ' αυτές τις γυναίκες! Γιατί έμεις γυρεύουμε σε σας τις συζύγους το αντίθετο απ' ό,τι βρίσκουμε στις παλιογυναίκες... Γιατί σας ζητάμε να διαφέρετε από αυτές κι' όχι να τις μοιάζετε! Τέλος γιατί δεν τις μοιάζετε διόλου, ναί, δεν τις μοιάζετε! Δεν ήσαστε τίποτε άλλο παρά ώχρες και αδέξιες απομιμήσεις. 'Απομιμήστε τις τουαλέτες τους, τους τρόπους τους, τον τόνο τους, τη γλώσσα τους... "Εχετε όλη την παιδαριωδία τους, την τρέλλα τους, την αμάθειά τους... Σαν κι' αυτές

νοιώθετε περιφρόνησι για το καθήκον και φόβο για τα παιδιά, Μά, πρέπει να με πιστεψής!... Σ' αυτό τον άνταγωνισμό, σ' αυτή την πάλη, εκείνες θριαμβεύουν! 'Εσείς ήσαστε η νικημένες. "Ετσι χάνετε το θέλημα σας, χωρίς να φθάρητε να φθάσετε το δικό τους, Δεν ήσαστε παιδιά ένάρετες γυναίκες, μά δεν ήσαστε ούτε εταίρες!.. "Ησαστε σύζυγοι χωρίς άρετή και τρυφερές φίλες χωρίς θίτσια!... Δεν ήσαστε τίποτε!...

Σ' αυτά τα σκληρά, τ' άδυσώπητα λόγια του, η Μαρία δεν άπάντησε. Προχώρησε μόνο με άπάθεια και έσήμανε.

— Μου επιτρέπεις, του είπε, να φωνάξω την καμαριέρα μου. Είμαι λιγάκι κουρασμένη...

"Ο Λιονέλ έγῆκε γρήγορα από το δωμάτιό της, έχοντας κι' ένα άλλο παράπονο εναντίον της: ότι τον άνάγκασε να χάση την συνήθη ψυχραιμία του και να της μιλήση μ' ένα βίαιο τρόπο.

"Υστερ' από λίγη ώρα, στην αύλη της βίλλας τον περίμενε μιά άμαξα για να τον μεταφέρει στο σταθμό. Καθώς έβγαине από το δωμάτιό του, συνάντησε στον προθάλαμο την καμαριέρα της γυναίκας του.

— "Η κυρία θα κοιμάται άσφαλώς... Της είπε.

— Μάλιστα, κύριε, κοιμάται... Του άπάντησε εκείνη ξηρά.

— Δεν θέλω να την ξυπνήσω... Ξαναείπε. "Αλλωστε την είδωποίησα ότι ήμουν υποχρεωμένος να φύγω πάλι άμέσως για το Παρίσι.

Κι' έφυγε.

Το άπόγευμα της ίδιας ημέρας, η κ. ντέ Λόρρις έπεσκέφθη την εξάδέλφη της για να μάθῃ τί είχε συμβῆ. 'Από το ώχρο πρόσωπο και τα δακρυσμένα μάτια της Μαρίας κατάλαβε πως είχαν μαλλώσει οι δυο σύζυγοι. Κι' ενώ ήταν έτοιμη να της μιλήση με σκληρό τρόπο για τις τρέλλες της, μπροστά στην τραγική εκείνη κατάσταση της, μετανόησε κι' άρχισε να τη χαϊδεύει και να την παρηγορη.

Σε λίγο όμως παραξενεύτηκε όταν άκουσε την εξάδέλφη της να της λέη:

— Μή με φιλάς τόσο πολύ, αγαπητή μου Λουίζα. Θα μετανοήσης ίσως σε λίγο.

Κι' η Μαρία την κύτταξε μ' ένα πικρό χαμόγελο.

— Θα μετανοήσω; Και γιατί;

— Θα σου πώ...

Σηκώθηκε άποτομα, πήρε ένα γράμμα από το μικρό γραφείο της, και το πέταξε επάνω στα γόνατα της Λουίζας.

— Νά! Διάβασέ το... Της είπε.

"Η Λουίζα ντέ Λόρρις διάβασε εκείνο το γράμμα θιαστικά. "Ηταν από τον υποκόμητα Ροζέ ντέ Πατιόν. Της έγγραφε με φλογερό πάθος πως την ελάτρευε και πως η άπουσία της κυρίας Φίτς-Ζεράλ από την Ντωβίλ ήταν μιά πρώτη τάξεως σόκαιρία για ένα ραντε-βου τους την έπομένη νύχτα. "Ο Ροζέ την ικέτευε να μη του άρνηθῇ αυτή τη χάρι. Τί ζητούσε άλλωστε; 'Απλώς να της πῇ δυο λόγια στον κήπο της βίλλας. "Ηθελε να είνε μόνος, γιατί στα σαλόνια, μπροστά στον κόσμο δεν μπορούσε να της εξομολογηθῇ τον έρωτά του. Θα παρουσιαζόταν λοιπόν μπροστά στα κάγκελλα της βίλλας και θα περίμενε εκεί πέρα από τις ένδεκα ως τα μεσάνυχτα τη ζωή ή τον θάνατο.

— Μά πώς, πώς, εκτίθεσαι και δέχεσαι ένα τέτοιο γράμμα; Της είπε αυστηρά η κ. ντέ Λόρρις. "Ελπίζω ότι θα του άπάντησες όπως του άξιζε.

— Βέβαια... Της είπε τότε η Μαρία ντέ Ριόζ με το παράξενο χαμόγελό της. Χθές άπάντησα σ' αυτό το γράμμα όπως έπρεπε, γιατί

χθές ήμουν μιὰ ἐνάρητη γυναίκα... Σήμερα όμως είμαι μιὰ παληο-
 γυναίκα και γι' αυτό θ' ἀπαντήσω ἀλλοιώς, ὅπως μου ταιριάζει...

— Ἀρπάξε λοιπὸν νευρικά ἕνα μολύβι κι' ἔγραψε γρήγορα κάτω ἀπὸ τὴν ὑπογραφή τοῦ ὑποκόμητος αὐτὴ μόνη τὴ λέξι: «ΝΑΙ!» Ἐ-
 πείτα ἔδειξε τὸ γράμμα στὴν ἐξαδέλφη της, ἔγραψε σὲ μιὰ γωνία τὴν διεύθυνσι κι' ἔσημανε.

— Ἡ Λουίζα ντὲ Λόρρις εἶχε σηκωθῇ ἀπὸ τὴ θέσι της και τὴν ἐκύ-
 ταξε μὲ γουρλωμένα μάτια.

— Μαρία! Τῆς φώναξε. Σὲ παρακαλῶ! Τρελλάθηκες;

— Ἐκείνη τὴ στιγμή μῆκε ἕνας ὑπηρετής.

— Ζάν, τοῦ εἶπε ἡ κ. ντὲ Ριάζ, νὰ πάρης ἀμέσως ἕνα ἄλογο και
 νὰ πᾶς αὐτὸ τὸ γράμμα στὴ διεύθυνσί του...

— Ἐπειτα, ἡ Μαρία γύρισε ἀπότομα κοντὰ στὴν ἐξαδέλφη της και
 τῆς εἶπε, μόλις βγήκε ὁ ὑπηρετής:

— Κι' ἐσὺ τώρα, μὴ χάνης ἀδικὰ τὰ λόγια σου... Δὲν θέλω νὰ
 μοῦ πῆς τίποτε. Οὔτε μιὰ λέξι!... "Ἀφησέ με μόνη!... "Ἀφησέ με!..
 Γύρισε στὸ σπίτι σου!... Ἐμπρός! Πήγαινε νὰ με κλάψης...

— Μαρία, μὲ διώχνεις;

— Ναί, σὲ διώχνω... Φύγε!...

— Ἀγαπητὴ μου φίλη, τῆς εἶπε ἡ Λουίζα μὲ μιὰ ματιά ὅλο τρυ-
 φερότητα και γλυκύτητα, τὸ ξέρεις πολὺ καλὰ πὼς σ' ἀγαπῶ και
 θὰ σ' ἀγαπῶ πάντα... Ἡσύχασε λοιπὸν... Ἡσύχασε... Εἶσαι πολὺ
 ταραγμένη αὐτὴ τὴ στιγμή και δὲν μπορεῖς νὰ μ' ἀκούσης... Ναί!
 Ναί!... Τὸ βλέπω... Μὰ θὰ ξαναγυρίσω...

— Καί μ' ἕνα στοργικὸ φιλί στὸ μέτωπο τὴν ἄφησε κι' ἔφυγε.

— Ἡ Λουίζα λοιπὸν ξαναγύρισε στὴ «Βίλλα μὲ τις Τριανταφυλ-
 λίδες» κατὰ τις ἔξη τὸ ἀπόγευμα, ἀφοῦ πρῶτα ἔκανε μερικὲς ἐπισκέ-
 ψεις. Ἐκπληκτὴ ὅμως ἔμαθε ἀπὸ τοὺς ὑπηρετὲς ὅτι ἡ Μαρία ντὲ
 Ριάζ δὲν ἦταν στὸ σπίτι της, ὅτι εἶχε βγῇ ἔξω κι' ὅτι δὲν θὰ δειπνοῦσε
 στὴ Βίλλα. Ἀπὸ τὸ ὕφος τοῦ ὑπηρετῆ, κατάλαβε πὼς ἡ ἐξαδέλφη
 της εἶχε δώσει τὴν διαταγὴ νὰ μὴ τὴν δεχθοῦν.

— Καθὼς ὅμως ἔμπαινε στὴ Βίλλα της, ὕστερ' ἀπὸ λίγο, μὲ λυπη-
 μένη καρδιά, τῆς ἔδωσαν ἕνα γράμμα ἀπὸ τὴν Μαρία ντὲ Ριάζ.

— Ἡ Λουίζα τὸ ἀνοίξε μὲ ἀγωνία και διάβασε αὐτὴ τὴ φράσι:

«Μὴν πῆς τίποτε στὸν ἀδελφὸ σου.»

— Ἡ πρώτη σκέψι πού τῆς ἦρθε ὕστερα ἀπὸ τὸ σημείωμα αὐτὸ ἦ-
 ταν νὰ τὰ πῇ ἀκριβῶς ὅλα στὸν ἀδελφὸ της. Εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ συμ-
 βουλές. Ἡ πεθερά της, ἡ μαρκησία ντὲ Λὰ Βέλ εἶχε γυρίσει στὸ Πα-
 ρίσι και σιινεπὼς δὲν μπορούσε νὰ τῆς γράψῃ και νὰ περιμένη τὴν
 ἀπάντησί της. Δὲν εἶχε καιρό. Ἐπρεπε νὰ θιασθῇ. Ἐξ ἄλλου, ἡ πα-
 ράξενη φροντίδα πού ἔδειχνε ἡ Μαρία ντὲ Ριάζ γιὰ νὰ μὴ μάθῃ τι-
 ποτε ὁ Ἀνρὺ ντὲ Κεθέρν, φανέρωνε καθαρὰ τὴν ἐπίδρασι πού εἶχε
 ἐπάνω της ἡ προσωπικότης τοῦ ἀδελφοῦ της. Θὰ μπορούσε λοιπὸν νὰ
 ἐκμεταλλεῖται αὐτὴν τὴν ἐπίδρασι. Ναί... Μὰ μὲ κάποιο τρόπο...

— Ὡστόσο θεώρησε καλύτερο νὰ παρατήσῃ τὰ τεχνάσματα και νὰ τρα-
 θῇξη μπροστὰ ὅπως τῆς ἔδειχνε ἡ καρδιά της. Ἐτσι, ἔτρεξε στὸ δω-
 μάτιο τοῦ ἀδελφοῦ της, γονάτισε μπροστὰ του σὰν ἕνα μικρὸ κορι-
 τσι και μὲ χαμηλὴ και ζωηρὴ φωνὴ τοῦ διηγῆθηκε ὅλα τὰ θλιβερά
 ἐπεισόδια τῆς ἐπισκέψεως της στὴ Μαρία ντὲ Ριάζ και τελείωσε δει-
 χνεντάς του τὸ παράξενο ἐκεῖνο σημείωμα τῆς ἐξαδέλφης της. Κι'
 ἔπειτα μὲ ὅλη τὴν εὐγλωττία τῶν μεγάλων ἱκετευτικῶν ματιῶν της,
 τὸν παρακάλεσε νὰ τὴ βοηθήσῃ γιὰ νὰ σώσῃ ἀπὸ τὴν ντροπὴ τὴν πιὸ
 ἀγαπητὴ φίλη της.

— Ὁ Ἀνρὺ ντὲ Κεθέρν τὰ εἶχε ἀκούσει ὅλα αὐτὰ χωρὶς ν' ἀφήσῃ
 νὰ φανῇ στὸ πρόσωπό του ἡ παραμικρὴ συγκίνησι. Κι' ὅταν τελείω-
 σε ἐκείνη, τῆς εἶπε:

— Ἀγαπητὴ μου, καταλαβαίνω πολὺ καλὰ τὸν πόνο σου... Λυ-
 ποῦμαι κι' ἐγώ... Μὰ τί θέλεις νὰ κάνω; Εἶμαι σχεδὸν ξένος γι' αὐ-
 τὴ τὴ γυναίκα... Πὼς θέλεις νὰ παλαίσω μ' ἕνα σύζυγο και μ' ἕνα
 τρυφερό φίλο πού τὴν σπρώχνουν στὴν ἀβυσσο; Εἶνε ἀδύνατον! Ἀλ-
 λωστε ἡ ἐπέμβασι μου δὲν εἶνε εὐκόλη... Καὶ τέλος, τί νὰ σοῦ πῶ,
 δὲν μπορῶ νὰ σπᾶσω τὴν πόρτα της.

— Ἀν τῆς ἔγραφες; Τοῦ πρότεινε δειλὰ ἡ Λουίζα ντὲ Λόρρις.

— Μὰ τί διάβολο θέλεις νὰ τῆς γράψω;

— Ὅ,τι νομίζεις πὼς πρέπει νὰ τῆς πῆς!

— Ὁ Ἀνρὺ ντὲ Κεθέρν συλλογίσθηκε μιὰ στιγμὴ μ' ἕνα ὕφος στε-
 νοχωρημένο και κατόπιν κάθησε στὸ γραφεῖο του κι' ἔγραψε αὐτὸ
 τὸ λακωνικὸ σημείωμα:

«Αὔριο βὰ εἰσθε πολὺ δυστυχῆς.

ΚΕΒΕΡΝ».

— Στείλτε της αὐτὸ τὸ σημείωμα, ἀγαπητὴ μου, τῆς εἶπε. Μὰ
 σὲ εἰδοποιῶ ὅτι εἶνε χαμένος κόπος. Ἄν συλλογισθῇ καλὰ θὰ δῆς
 ὅτι αὐτὰ τὰ λόγια θὰ πέσουν ἐπάνω σὲ μιὰ γυναίκα πού τὴν ἔχει κυ-
 ριέψει τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως και τὸ πάθος τοῦ ἔρωτος και συνε-
 πῶς μισοῦν μὲ μιὰ σταγόνα νεροῦ σὲ μιὰ μεγάλη φωτιά.

— Θὰ ζητήσω μιὰ ἀπάντησι...

— Ὡ, ναι, μπορεῖς νὰ ζητήσης ὅσες θέλεις... Τῆς ἀπάντησε εἰ-
 ρωνικά ὁ Ἀνρὺ ντὲ Κεθέρν.

— Ὑστερ' ἀπὸ μιὰ ὥρα, τὴ στιγμή πού τελείωσε τὸ δεῖπνο τους, ὁ
 ὑπηρετὴς πού εἶχε πάει τὸ σημείωμα μῆκε στὴν τραπεζαρία και
 εἶπε:

— Ἡ κ. ντὲ Ριάζ εἶπε πολὺ καλὰ και ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀπάντησι...

— Ὁ Ἀνρὺ ντὲ Κεθέρν πῆρε τὴν ἀδελφὴ του και κατέβηκε μαζὺ
 της στὴν παραλία. Στὸ δρόμο ἐνοιωθε πὼς ἔτρεμε κι' ἀνατρίχιαζε
 στὸ μπράτσό του.

— Καὺμένη Λουίζα... Λυπᾶσαι, ἔ; Τῆς εἶπε μιὰ στιγμή.

— Ναί, πάρα πολὺ... Μὰ κάνει και κρύο ἀπόψε... Θὰ ἔλεγε κα-
 νεις πὼς ἔχουμε φθινόπωρο.

— Ἐ, λοιπὸν! Ξέρεις τί πρέπει νὰ κάνουμε; Νὰ γυρίσουμε στὸ
 σπίτι, ν' ἀνάψουμε μιὰ καλὴ φωτιά στὸ τζάκι και νὰ δημιουργήσου-
 με ἔτσι τὴν αὐταπάτη ὅτι περνοῦμε μιὰ ἡσυχὴ χειμερινὴ βραδυὰ κον-
 τὰ στὴ φωτιά. Εἶνε κάτι, ὅταν κανεὶς ὑποφέρει, νὰ ἔχῃ γύρω του ἕνα
 γελαστὸ περιβάλλον.

— Κι' οἱ δύο ἀδελφοὶ γύρισαν στὴ Βίλλα τους και σὲ λίγο καθόντου-
 σαν σ' ἕνα μικρὸ σαλόνι πού εἶχε στὸ τζάκι του μιὰ μικρὴ εὐχάριστη
 και κάπως χαρούμενη φωτιά. Ἡ Λουίζα εἶχε πάρει πάλι τὸ κέντημά
 της κι' ὁ ἀδελφός της, πού καθόταν ἀπέναντί της, τῆς διάβαζε ἕνα
 ἄρθρο ἀπὸ κάποιο περιοδικό. Στὴν ἀρχή, ἡ Λουίζα φάνηκε πὼς ἀ-
 κούγε μὲ μεγάλη προσοχή. Ἀλλ' ὅσο προχωροῦσε ἡ νύχτα, φαίνό-
 ταν ὅλο και πιὸ ἀφηρημένη. Τὰ μάτια της κύτταζαν κάθε τόσο τὸ
 ἐκκρεμές και τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου της ἔδειχναν καθα-
 ρὰ τὴν ἀγωνία πού τῆς ἐσφίγγε τὴν καρδιά. Στις ἔντεκα ἡ ὥρα, ὁ-
 ταν ἔπαψαν οἱ χτύποι τοῦ ἐκκρεμοῦς ἡ Λουίζα δὲν μπόρεσε ν' ἀνθέ-
 ξῃ περισσότερο. Χοντρά δάκρυα ἀρχισαν νὰ κυλοῦν ἀπὸ τὰ μάτια
 της και νὰ πέφτουν ἐπάνω στὸ κέντημά της. Ἐκεῖνος τότε παρήτησε
 τὸ διάβασμα και τὴν ἔπιασε ἀπὸ τὰ χέρια:

— Ἐλα, ἔλα, ἀγαπητὴ μου... τῆς εἶπε.

— Μὰ τί θέλεις, Ἀνρὺ; Στέναξε ἡ Λουίζα. Δὲν μπορῶ... δὲν
 ἀντέχω. Μοῦ εἶπε νὰ τὴν κλάψω... και τὴν κλαίω.

— Καὶ ξέσπασε σὲ ἀναφυλλητά.

— Ἀξαφνα ὅμως σήκωσε τὸ κεφάλι και σκούπισε ζωηρὰ τὰ μάτια

της. Μιά άμαξα είχε σταθή μπροστά στη βίλλα. "Υστερ' από λίγα δευτερόλεπτα, άκούστηκαν θήματα στη σκάλα. 'Η Λουίζα σηκώθηκε γρήγορα, έτρεξε προς την πόρτα του σαλονιού και την άνοιξε. Μπροστά της, παρουσιάσθηκε τὸ ὠχρὸ κι' άριστοκρατικό πρόσωπο τῆς κυρίας ντε Ριάζ. 'Η Λουίζα τρομαξε κι' ἔβγαλε μιὰ κραυγή:

— Μαρία! Εσύ; "Ω! Θεέ μου!...

"Επειτα τὴν ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὴν ἔπνιξε στὰ φιλιὰ.

'Η Μαρία, τρέμοντας ἀπὸ τὴ συγκίνησή της τῆς εἶπε μιὰ στιγμή μὲ μιὰ νευρικότητα πὺ προσπαθοῦσε νὰ τὴν κρῦψη κάτω ἀπὸ ἕνα γέλιο:

— Ἀλήθεια, ἀγαπητὴ μου Λουίζα, μπορεῖς νὰ μὲ φολοξενήσης;

— Νὰ σὲ φιλοξενήσω;

— Μά, ναι, Θεέ μου, ναι... Καὶ ξέρεις γιατί; Γιατὶ φοβάμαι στὸ σπιτί, ὅταν εἶμαι μόνη μου τὴ νύχτα... Καὶ τώρα λείπουν καὶ τὰ παιδιὰ καὶ ἡ μητέρα... Θυμήθηκα λοιπὸν ὅτι ἡ πεθερά σου ἔφυγε κι' ἐκείνη γιὰ τὸ Παρίσι καὶ ἔκανα τὴν σκέψη πὺς θὰ μπορούσες νὰ μὲ φιλοξενήσης στὸ διαμέρισμά της γιὰ ἕνα-δύο ἡμέρες... δηλαδὴ δυὸ νύχτες!

— "Αν μπορῶ! Φώναξε ἡ Λουίζα ὁλόχαρη. "Αν μπορῶ!...

Κι' ἀμέσως κάλεσε τὴν καμαριέρα της. Τὴ στιγμή ὅμως πὺ τῆς ἔδινε διάφορες παραγγελίες μὲ χαμηλὴ φωνή, ἡ Μαρία ντε Ριάζ προχώρησε πρὸς τὸν κ. ντε Κεθέρν, πὺ ἔστεκε διακριτικά κατὰ μέρος, ἀπὸ τὴν στιγμή πὺ εἶχε μπῆ ἐκείνη στὸ σαλόνι καὶ δίνοντάς του τὸ χέρι, τοῦ εἶπε:

— Εὐχαριστῶ!

'Ο Ἄνρῦ ντε Κεθέρν ἔκανε μιὰ θαθεῖα ὑπόκλιση χωρὶς ν' ἀπαντήση.

'Η Μαρία κατόπιν κάθησε ἀνάμεσα στὸν ἀδελφὸ καὶ στὴν ἀδελφή, ξεδίπλωσε προσεχτικά τὸ κέντημά της, πὺ εἶχε νὰ τὸ πιάση στὰ χέρια της ἀσφαλῶς ἀπὸ πολλὰ χρόνια, στηρίχθηκε ἀναπαυτικά στὴν πολυθρόνα καὶ τῆς εἶπε:

— "Εχετε ἀνάψει φωτιά; Τί ὠμορφὴ ιδέα! Εἶνε κανεὶς τόσο εὐχάριστα ἐδῶ πέρα!

XII

ΑΠΟ αὐτὴ τὴ στιγμή τὰ κυριώτερα πρόσωπα αὐτῆς τῆς ἱστορίας ἄρχισαν μετὰξὺ τους μιὰ μεγάλη ἀλληλογραφία. Ἀντιγράφουμε λοιπὸν ἐδῶ τ' ἀναγκαῖα γράμματα γιὰ τὴ συνέχεια τῆς ἀφηγήσεώς μας.

'Η κυρία ντε Λόρρις στὸν κύριο ντε Ριάζ, στὸ Παρίσι.

«ΤΡΟΥΒΙΑ, 23 Αὐγούστου.— Ἀγαπητὴ κύριε ντε Ριάζ, χθές, μετὰ τὴν ἀναχώρησί σας, ἡ γυναῖκά σας εἶχε τὴν χαριτωμένη σκέψη νάρθη νὰ μοῦ ζητήση νὰ τὴν φιλοξενήσω, μέχρις ὅτου γυρίση ἡ μητέρα της. Τὴν βρίσκετε κι' ἐσεῖς χαριτωμένη αὐτὴ τὴν τόσο θελκτικὴ σκέψη της;»

'Ο κύριος ντε Ριάζ στὴν κυρία ντε Λόρρις.

«Ἀγαπητὴ κυρία, τὴν βρίσκω ἐξαίρετη.»

'Η κυρία ντε Λόρρις στὸν κύριο ντε Ριάζ.

«Μοῦ δίνετε θάρρος... Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ἄράγε νὰ φανῶ μαζί σας ἀδιάκριτη;...»

'Ο κύριος ντε Ριάζ στὴν κυρία ντε Λόρρις.

«"Όσο πὺ ἀδιάκριτὴ φανῆτε, τόσο πὺ πολὺ θὰ μοῦ ἀρέση αὐτὴ ἡ ἀδιακρισία σας.»

'Η κυρία ντε Λόρρις στὸν κύριο ντε Ριάζ.

«Μὲ κάνετε νὰ σαστίζω... "Όπως κι' ἂν εἶνε ὅμως, ἀκούστε: Ἀγαπητὴ μου ἐξάδελφε, δὲν εἶμαι τόσο ἀναίσθητη, ὅσο νομίζατε πὺς ἦμουν τὸ περασμένο Σάββατο πὺ μὲ μάλλωσες. Ἦμουν, κατὰ τὴ γνώμη σας, ἡ ἀφορμὴ πὺ σὰς ἔκανε ν' ἀποφασίσετε τὸ γάμο σας... Τὸ δικό μου παράδειγμα σὰς ἔκανε νὰ σχηματίσετε γιὰ τὶς γυναῖκες μιὰ τόσο κολακευτικὴ ιδέα, ὥστε ὅλες ἡ ἀντιρρήσεις σας γιὰ τὸ γάμο διαλύθηκαν ξαφνικά, σὰν τὴν ομίχλη μπροστὰ στὸν ἥλιο... Αὐτὸ εἶνε πολὺ ὠμορφο. Δέχομαι τὸ φιλοφρόνημα, φθάνει νὰ μὲ ἀφήσετε νὰ κάνω τὰ καθήκοντα πὺ μοῦ ἐπιβάλλει. Θεωρῶ τὸν ἑαυτό μου ὡς ὑποχρεωμένο νὰ πραγματοποιήσῃ τὶς ἐλπίδες πὺ σὰς ἔκανα νὰ δοκιμάσετε. Θέλω λοιπὸν νὰ εἶνε εὐτυχισμένος ὁ συζυγικός βίος σας. Θὰ μοῦ πῆτε πὺς εἶνε πολὺ ἀργά: δὲν τὸ πιστεύω, εἶμαι ἔτοιμη νὰ σὰς ἀποδείξω τὸ ἀντίθετο. Μὰ πρέπει νὰ μὲ βοηθήσετε μὲ τὴν ἐμπιστοσύνη σας καὶ τὴν καλὴ θέλησί σας. Πρέπει νὰ μπορῶ νὰ ἀπαιτήσω ἀπὸ σὰς ἕν ἀνάγκη καὶ μερικὲς θυσίες... Παραδείγματός χάριν, μπορεῖτε, μολονότι ἦσατε ἕνας θέρος Παρισινός, νὰ κάνετε ἕνα μικρὸ ταξίδι ἐκτὸς τῆς Γαλλίας, ὅταν θὰ σὰς ὑποδείξω τὴν ἀνάγκη του;...»

'Ο κύριος ντε Ριάζ στὴν κυρία ντε Λόρρις.

«Μάλιστα, ἂν μὲ συνοδεύσετε.»

'Η κυρία ντε Λόρρις στὸν κύριο ντε Ριάζ

«Δὲν μοῦ συγχωρεῖτε, ἀγαπητὴ κύριε, τὸ ὅτι πῆρα τὸ μέρος τῆς γυναίκας σας προχθὲς τὸ βράδυ κι' ἐκδικεῖσθε τώρα μὲ μιὰ αὐθάδεια. Θὰ ἐκδικηθῶ κι' ἐγὼ τώρα μὲ τὸν τρόπο μου: νὰ σὰς πῶ δηλαδὴ ὅτι ἡ συνομιλία μας ἐκείνη μ' ἔκανε νὰ νοιώσω γιὰ σὰς μιὰ μεγάλη συμπάθεια. 'Ο τόνος τῆς εἰλικρινείας καὶ τοῦ πόνου πὺ εἶχατε ἐκείνο τὸ βράδυ μὲ συνεκίνησε, ἄρχισα νὰ πείθωμαι ὅτι εἶχα γελασθῇ ὅταν σὰς κατηγοροῦσα ἡ τοῦλάχιστον ὅταν κατηγοροῦσα μόνο ἐσὰς ὡς ὑπεύθυνο γιὰ τὶς θλιβερὲς ἱστορίες τοῦ σπιτιοῦ σας. Μὲ δυὸ λόγια δὲν ἦταν μόνο ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὴ Μαρία, ἀλλ' ἦταν κι' ἀπὸ ἐκτίμησι πρὸς ἐσὰς, ὅταν σὰς προσέφερα τὶς ὑπηρεσίες μου. Δὲν μοῦ ἀπομένει τώρα νὰ κάνω τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ σὰς ζητήσω συγγνώμην.»

'Ο κύριος ντε Ριάζ στὴν κυρία ντε Λόρρις.

«Ἀγαπητὴ μου κύρια, δὲν ξέρετε πόσο ντρέπομαι γιὰ τὴν ἀνοησία μου. Ἦμουν, στ' ἀλήθεια μὲ τὸ θάρρος τῆς σκέψεώς ὅτι μὲ εἶχατε πουλήσει στὸν ἐχθρὸ κι' ὅτι δὲν φροντίζατε παρὰ μόνο γιὰ τὰ συμφεροντά του. Θὰ πρέπει λοιπὸν νὰ παραδεχθῆτε ὅτι ἡ ξαφνικὴ ἐκείνη πρότασί σας νὰ κάνω ἕνα ταξίδι ἔξω ἀπὸ τὴ Γαλλία, δὲν ἦταν τέτοια πὺ νὰ μπορούσε νὰ ἀλλάξῃ αὐτὴ τὴν πικρὴ πεποίθησί μου.

»Τὸ ἐξαιρετικὰ χαριτωμένο γράμμα σας, μὲ κάνει τώρα νὰ παραδίδωμαι ὁλόκληρος σ' ἐσὰς. Δὲν ἀστειεύωμαι πειὰ, δὲν συλλογίζομαι καὶ δὲν κρίνω: Ἀκούω καὶ ὑπακούω. Εἶμαι ἔτοιμος νὰ πιστέψω ὅτι μὲ τὸ νὰ μοῦ ὑποδεικνύετε νὰ ἐκπατρισθῶ, μοῦ δίνετε ἔτσι ἕνα δεῖγμα τῆς φιλίας σας πὺ φροντίζει γιὰ τὸ καλὸ μου. Πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσετε ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ πάῃ πὺ μακριὰ ἡ ἐμπιστοσύνη

καί ὁ σεβασμός. Περιμένω τις διαταγές σας κι' ἐτοιμάζω τις βαλίτσες μου.»

Ἡ κυρία ντὲ Λόρρις στὸν κύριο ντὲ Ριάζ.

«Ἐπὶ τέλους, ἡ ὑποταγή! Αὐτὸ μοῦ φθάνει...»

Ἀφηνῶ τώρα αὐτὸν τὸν ἐλαφρὸ τόνο ποὺ ταιριάζει πολὺ λίγο στὶς δικές μου ἀλλὰ καὶ στὶς δικές σας σοβάρες σκέψεις. Θὰ καταλάβετε πὼς ἡ γυναίκα σας μοῦ εἶπε ὅλα τὰ μυστικά της. Τῆς εἶπατε πολὺ σοβαρὰ λόγια, λόγια ποὺ πληγώνουν καὶ προσβάλλουν, λόγια ἀπερίσκεπτα. «Υστερ' ἀπὸ μιὰ τέτοια σκηνὴ καὶ στὴν ψυχικὴ κατάστασι ποὺ ὀρίσκεσθε, δὲν νομίζετε ὅτι ἡ συμβίωσις σας θὰ ἦταν δύσκολη; Ὅτι ἡ συμβίωσις αὐτὴ δὲν θὰ ἔκανε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἐπιδεινῶσι τις πληγές σας καὶ νὰ τις κἀνὴ ἀγιάτρευτες; Δὲν ἔχετε τὴ γνῶμη ὅτι πρέπει ν' ἀφήσετε νὰ περάσῃ λίγος καιρὸς γιὰ νὰ ἡσυχάσετε καὶ οἱ δύο, νὰ ξεχάσετε τὰ παραπονά σας καὶ γιὰ νὰ θυμηθῆτε ἴσως τὸ ἀδίκό σας; Σὰς ἱκετεύω νὰ τὰ συλλογισθῆτε ὅλα αὐτὰ μαζί μου. Ἡ γυναίκα σας θὰ γυρίσῃ στὸ Παρίσι, σὲ ὀχτῶ ἡμέρες. Σὰς ἀκούσα ἄλλοτε νὰ λέτε πὼς ἓνα ταξίδι στὴν Ἀγγλία θὰ σὰς ἦσαν ἀπαραίτητο γιὰ τις ἔρευνες ποὺ κάνετε γιὰ τὸ ἱστορικὸ σύγγραμμά σας. Πάρετε σήμερα αὐτὸ τὸ θάρρος σὰς παρακαλῶ. Εἶμαι πεπεισμένη ὅτι ὑπάρχει ἀκόμη ἀρκετὴ εὐτυχία στὴ ζωὴ σας. Ὅσο θὰ λείπετε, θ' ἀναλάβω ἐγὼ τὴ γυναίκα σας. Θὰ μένῃ στὸ σπίτι της ἢ στὸ σπίτι τῆς μητέρας της, ὅπου θέλετε. Θὰ ἤμαστε ὅμως πάντα μαζί. Εἶνε πάντα ἀνταξία σας. Γι' αὐτὸ εἶμαι βέβαιη! Μὰ αὐτὸ δὲν φθάνει ἀφοῦ ἐσεῖς δὲν τὴν ἀγαπᾶτε ὅπως εἶνε... Ἐ, λοιπόν! Θὰ κάνω ὅ,τι μοῦ εἶνε δυνατόν γιὰ νὰ θρῆτῃ αὐτὴ τὴν γυναίκα τῶν ὀνείρων σας. Μονάχα, ἀγαπητέ μου ἐξάδελφε, ἂν θέλῃς νὰ τὴν διατηρήσῃς ὅπως ἐλπίζω νὰ σοῦ τὴ δώσω, θὰ πρέπει νὰ κἀνῃς, σὲ παρακαλῶ, κι' ἐσύ, μερικὲς ἀβάρεις. Πρέπει ν' ἀλλάξῃς λιγάκι... Μὰ γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἔχω ἓνα σωρὸ ἰδέες, τις ὅπως θ' ἀφήσω νὰ ὀριμᾶσουν καὶ θὰ ἔχω τὴν τιμὴ νὰ σοῦ τις ἐκθέσω ὅταν θάρθῃ ἡ κατάλληλ' ἡ ὥρα...»

Ὁ κύριος ντὲ Ριάζ στὴν κυρία ντὲ Λόρρις.

«Ἀγαπητὴ μου κυρία, δέχομαι τὴ δοκιμασία. Δὲν περιμένω τίποτε ἀπὸ αὐτὴν γιὰ τὴν εὐτυχία μου. Περιμένω ὅμως τὰ πάντα γιὰ τὴ δικαίωσί μου. Δὲν θ' ἀργήσετε νὰ καταλάβετε πὼς ὑπάρχουν ἀγιάτρευτες τρέλλες ποὺ ἀποθαρρύνουν καὶ τὴν πιδὺ ὑπομονετικὴ στοργή. Θὰ μοῦ δώσετε τότε περισσότερο δίκιο κι' ἐγὼ πάλι δὲν θὰ μετανοήσω γιὰ τὴ θυσία ποὺ κάνω, ἂν κερδίσω μ' αὐτὴν τὴ φιλία μιᾶς καρδιάς τόσο λεπτῆς σὰν τὴν δική σας.

»Φεύγω γιὰ τὸ Λονδίνο, ὕστερ' ἀπὸ δύο ἡμέρες. Ἐπιθυμῶ ὅπως ἡ κυρία ντὲ Ριάζ ἐξακολουθήσῃ νὰ κάθεται σπίτι της. Παρακαλῶ δὲ τὴν κυρία Φίτς-Ζεράλ νὰ μοῦ γράφῃ κάποτε-κάποτε τί κάνουν τὰ παιδιά...»

Ἡ κυρία Φίτς-Ζεράλ στὸν κύριο ντὲ Ριάζ.

Λονδίνον, ξενοδοχεῖον «Κλάρτον».

«ΠΑΡΙΣΙ, Ὀκτώβριος.— Ἀγαπητέ μου Λιονέλ, σὰς στέλνω μερικὲς καινούργιες φωτογραφίες τῶν παιδιῶν σας, ποὺ εἶνε καὶ τὰ δύο μιὰ χαρά. Καθὼς βλέπεis, ἐπόξαραν μὲ μιὰ φρονιμάδα ποὺ εἶνε ἀξιοπρόσεχτη γιὰ τὴν ἡλικία τους. Ἄς εἶνε... Ἐλπίζω ὅτι ἡ ἔρευνές σας γιὰ τὸ ἱστορικὸ ἔκείνο σύγγραμμα ἐξακολουθοῦν. Ἐγὼ κι' ἡ κόρη μου λογαριάζομαι νὰ μὴ ἔγουμε σχεδὸν καθόλου κατὰ τὴ χειμερινὴ σαίζον. Ἡ κόρη μου εἶνε πειὰ ἀχώριστὴ μὲ τὴν ἐξαδέλφη

της τὴ Λουίζα ντὲ Λόρρις. Διαβάζουν μαζί τις «ἐπιστολές» τῆς κυρίας ντὲ Σεβινιέ. Δὲν γράφουμε πειὰ ὅπως αὐτὴ ἡ γυναίκα.

Πολλοὺς χαιρετισμούς, φίλε μου. Πότε λοιπὸν θὰ μᾶς ἔρθετε;»

Ὁ κύριος ντὲ Ριάζ στὴν κυρία Φίτς-Ζεράλ, Παρίσι.

«ΛΟΝΔΙΝΟΝ.— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, ἀγαπητὴ κυρία, ἀλλὰ ἔχω τὴ γνῶμη πὼς μερικὲς γυναῖκες γράφουν ἀκόμη σὰν τὴν κυρία ντὲ Σεβινιέ καὶ τὸ ἐλκτικὸ γράμμα σας εἶνε μιὰ ἀπόδειξι.

Θέλετε νὰ μάθετε πότε θὰ γυρίσω; Τί νὰ σὰς πῶ; Ἡ κυρία Λουίζα ντὲ Λόρρις θὰ σὰς πληροφρήσῃ καλύτερα ἀκόμη ἀπὸ μένα. Εἶμαι ἀράγε ἐδῶ πέρα γιὰ δύο μῆνες ἢ γιὰ δέκα χρόνια; Μήπως πρέπει νὰ μῖνω Ἀγγλος ὑπῆκοος; Μόνο ἐκεῖνη ἔχει.

Φιλῶ μὲ σεβασμό, ἀγαπητὴ κυρία, τὰ ὠραιότερα χέρια τοῦ κοσμοῦ. Δὲν ὑπάρχουν τέτοια στὴν Ἀγγλία.»

Ἡ κυρία ντὲ Λόρρις στὸν κύριο ντὲ Ριάζ.

Παρίσι, Νοέμβριος.

«Μοῦ εἶπαν, ἀγαπητὴ μου ἐξάδελφε ὅτι θὰ ἤθελες νὰ ξέρῃς πόσον καιρὸ θὰ μείνῃς στὴν Ἀγγλία. Τίποτε τὸ πιδὺ φυσικόν... Μὰ δὲν μποροῦσα, κι' ὑποθέτω πὼς τὸ καταλαβαίνετε, νὰ σὰς ὀρίσω ἀπὸ πρῶτα τὸν χρόνον τῆς παραμονῆς στὸ Λονδίνο. Τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἔργου ποὺ ἀναλαμβάνει κανεῖς. Ἡ ἀξιολόγησις λοιπὸν γυναίκα σας μ' ἐβοήθησε τόσο πολὺ, ὥστε μπορῶ ἀπὸ τώρα νὰ σὰς πῶ ὅτι δὲν πρόκειται νὰ μείνετε πολὺ καιρὸ μακριὰ μᾶς. Τὸ πολὺ τρεῖς ἢ τέσσερις μῆνες... Τί θέλετε; Εἶνε πολλοί; Ἄν ποῦμε μάλιστα ἐξῆ, θὰ ἤμαστε βέβαιοι ὅτι ὁ καιρὸς διώρθωσε πολὺ τὰ πράγματα.»

Ἡ ἴδια στὸν ἴδιο.

Παρίσι, Δεκέμβριος.

Θὰ εἶχατε ἀδικο, ἂν νομίζετε, ἀγαπητὴ κύριε, ὅτι ἡ γυναίκα σας κι' ἐγὼ ζοῦμε μιὰ ζωὴ τελείως μοναστηρίσια. Ἡμαστέ, γιὰ νὰ σὰς ποῦμε τὴν ἀλήθειαν, δύο εὐθumes χῆρες. Τριγυρίζουμε στὸ Παρίσι σὰν δύο ἐπαρχιώτισσες καὶ ἀνακαλύπτουμε πολλὰ παράξενα πράγματα,—ὅπως παραδείγματος χάριν τὸ Μουσεῖο τοῦ Λουβρου, τὸ Μουσεῖο τοῦ Κλυνύ, τὸ Μουσεῖο Καρναβάλι... κι' ἐγὼ δὲν ξέρω τί ἄλλο. Πᾶμε μάλιστα εἰς τὸ Μουσεῖο τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, περνώντας ἀπὸ τὸ περίπτερον τοῦ Ἑρρίκου τοῦ 4ου ὅπου τρῶμε θαυμάσια, ὑπέροχα. Συχνά, πολὺ συχνά ἔχουμε μαζί μᾶς ἓναν ὁδηγόν, πολὺ ὑποχρεωτικόν καὶ πολὺ μορφωμένον, (κι' ὁ ὁποῖος δὲν μᾶς ἐκθέτει διόλου, μπορεῖτε νὰ μὲ πιστέψετε) ποὺ μᾶς δείχνει ὅ,τι πρέπει νὰ δοῦμε καὶ ποὺ μᾶς ἐξηγεῖ τὰ πάντα... Ἐτσι κάνουμε τώρα τις μελέτες μᾶς, ποὺ τις εἶχαμε παρατήσῃς λιγάκι, τὸ παραδεχόμεστε.

Μὰ καὶ μέσα στὸ σπίτι ἔχουμε πολλὰς δουλειὰς γι' αὐτὸ δὲν πολυεργαίνουμε ἔξω. Μήπως δὲν εἶνε καιρὸς ν' ἀρχίσῃ ἡ μόρφωσις τῶν παιδιῶν μας; Λίγο ἀλφάβητο, λίγο πιάνο, λίγα θρησκευτικὰ, εἶνε ἀρκετὰ πρὸς τὸ παρόν. Μὰ ἀργότερα, ὅταν θὰ μποροῦν νὰ μάθουν περισσότερα, θὰ προχωρήσουμε πιδὺ πολὺ. Ἐπειτα ἔχουμε καὶ τὰ λουλουδία μᾶς: αὐτὴ ἦταν ἰδέα τῆς γυναίκας σας. Ἀδειάσε τις σέρρες τῆς φθὲν γιὰ νὰ γεμίσῃ τὸ σπίτι της μὲ ἀνθὰ καὶ πρασινάδες. Ξέρετε δὲ τί φασαρία εἶνε ἡ περιποίησις τῶν λουλουδιῶν. Πρέπει νὰ τὰ γυρίζῃ κανεῖς ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος δύο φορές τὴν ἐβδομάδα, νὰ τὰ μετατοπίζῃ, νὰ τὰ ποτίζῃ κι' ἓνα σωρὸ ἄλλα πράγματα. Ὑστερα εἶνε τὰ ροῦχα τὸ σπίτι, ἡ φροντίδες γιὰ τὸ προσωπικόν καὶ τόσες καὶ τόσες ἄλλες ἀναρίθμητες δουλειές. Ἄν θέλετε τώρα νὰ ἔχετε

μιά πλήρη ιδέα τού πώς περνούμε τις ημέρες μας, πρέπει να προσθέσετε σ' όλα αυτά τα φιλανθρωπικά έργα. Μά γι' αυτά δεν επιτρέπεται να γίνεται λόγος...

»Το θράδυ είναι αφιερωμένο στην τέχνη: σοβαρό θέατρο, μουσική και διάβασμα. Διαβάζουμε Σαίν-Σιμόν όταν γυρίζουμε από τις Βερσαλλίες και κυρία ντε Σεβινιέ ή κυρία ντε Λαφαγιέτ όταν βγαίνουμε από το μουσείο Καρναβαλέ και κανένα μυθιστόρημα, όταν θέλουμε να κοιμηθούμε.

»Μά πώς! Θα πήτε... Παρατήσατε και τη μόδα και τους χορούς και τις γιορτές και τις κοσμικές συγκεντρώσεις; Συγχωρήστε με, αγαπητέ μου κύριε, μά ενδιαφερόμαστε λιγάκι και γι' αυτά, γιατί στο κάτω-κάτω της γραφής ήμασταν γυναίκες του κόσμου και δεν θέλουμε να πάφουμε να ήμασταν, κι αυτό για να μη πάφουμε να σάς αρέσουμε, γιατί, έσας, σάς αρέσουν ή νοικοκυρές, αλλά με τόν όρο να έχουν κατάσπρα χέρια, ρόδινα νύχια και κομψές τουαλέτες. Συνεπώς πηγαίνουμε στόν καλό κόσμο όταν πρέπει: ξέρουμε πολύ καλά ότι η κοσμική κίνηση είναι μια τέρψη, μια διασκεδάσι, μά ξέρουμε επίσης ότι όλες αυτές η τέρψεις και η διασκεδάσις που επιτρέπονται, καταντούν τρέλλες και ελαττώματα, όταν κανείς κατάχρησι. Γι' αυτό, όλα γίνονται με μέτρο. Διασκεδάζουμε όσο πρέπει να διασκεδάξω μια καθώς πρέπει γυναίκα, μια έναρετος σύζυγος και τίποτε περισσότερο.

»Βέβαια, θα δυσκολεύεστε πολύ να με πιστέψετε, αγαπητέ μου εξάδελφε. Μια τέτοια μεταμόρφωσι στις συνήθειες και στις προτιμήσεις της γυναίκας σας, τόσο άποτομη και τόσο πλήρης, θα σάς φαίνεται άπίθανη. Και θα ήταν στ' αλήθεια, αν δεν υπήρχε κάποιος λόγος, κάποια κρυφή αίτια, που δεν θα έπρεπε να αποκαλύψω: αυτή η μεταμόρφωσι έγινε, γιατί υπάρχει κάποιος που θέλει να τόν εύχαριστήση η γυναίκα σας κι' αυτός ο κάποιος ήσαστε έσείς, αν δεν κάνω λάθος, εξάδελφέ μου, μολονότι δεν είσαι άξιος για όλα αυτά...»

»Η κυρία ντε Λόρρις στόν κύριο ντε Ριάξ.

»ΜΑΡΤΙΟΣ.— Όρίστε λοιπόν που έπέρασε ο καιρός. "Υστερ' από λίγες έβδομάδες θα ήσαστε πάλι στο Παρίσι. Η υπομονή σας όμολογώ με συνεκίνησε. Νοιώθω όλη την αξία της έμπιστοσύνης σας και έχω την έλπίδα πώς φάνηκα άντάξιά της. Με τη βοήθεια του αδελφού μου, στόν όποιο κι' έγώ όφείλω ό,τι είμαι σήμερα, προσπάθησα να σάς έτοιμάσω μια από τις πιο εύτυχισμένες ζωές. Η γυναίκα σας με όοήθησε κι' αυτή στο έργο μου μ' όλη την καρδιά της και μ' όλη την εξυπάδα της. Δεν μου μένει τώρα τίποτε άλλο, παρά να σάς ζητήσω να κάνετε κι' έσείς το ίδιο. Αυτό δεν είναι το λιγότερο λεπτό μέρος του έργου μου και για να τόν φέρω εις πέρας μου χρειάζεται κάποια τολμηρή είλικρίνεια, για την όποια ζητάω όλη την επιείκειά σας.

»Πρίν ακούσω από σάς, αγαπητέ μου εξάδελφε, τις έκμυστηρεύσεις που μου κάνετε. Είχα συλλογισθή πολλές φορές, με τόν πιο σοβαρό τρόπο τόν γάμο σας. "Ηξερα πολύ καλά τη γυναίκα σας. Έπίσης πίστευα ότι ήξερα πολύ καλά κι' έσας. Ο γάμος λοιπόν δυό ανθρώπων σάν κι' έσας με τόσα προτερήματα και ικανών να νοιώσουν όλη την εύτυχία της ζωής ήταν κάτι τόν εύκολονόητο. Ποτέ μου δεν θα μπορούσα να φαντασθώ ότι θα κατέληγε σε διαφωνίες και διχόνοιες.

»Ε, λοιπόν, έχω τη γνώμη ότι κάτι τέτοιες περιπτώσεις τόν εδικοί τόν έχει περισσότερο ο σύζυγος. Ξέρω πώς η γυναίκες στη Γαλλία ανατρέφονται με κάποια ελαφρότητα, ότι η μόρφωσί τους είναι επι-

φανειακή, επιπόλαιη, αποκλειστικά κοσμική και πώς τις προετοιμάζει πολύ άσχημα για τόν γάμο και τη συζυγική ζωή. Μά παρ' όλα αυτά, τολμώ να σάς βεβαιώσω ότι όλες, άνεξαίρετως, είναι ήθικώς άνώτερες από τόν άνδρα που παντρεύονται και πιο ικανές από αυτόν για τήν οικογενειακή ζωή. Και θα σάς πώ γιατί: γιατί όλες η γυναίκες έχουν περισσότερο από σάς τη μεγαλύτερη άρετή τού γάμου: τόν πνεύμα της θυσίας. Μά τούς είναι δύσκολο να παρατήσουν τα πάντα, όταν ο άνδρας τους δεν έγκαταλείπη τίποτε κι' ώστόσο αυτό ακριβώς τούς ζητάει.

»Νομίσατε, αγαπητέ μου εξάδελφε, ότι ήσαστε ένα υπόδειγμα συζύγου και από πολλές άπόψεις ήσαστε στ' αλήθεια ένα υπόδειγμα. Μά κάνετε τόν λάθος, όπως όλοι οι σύζυγοι να σχηματίζετε μια καθαρή ιδέα για τόν καθήκοντα που επέβαλλε ο γάμος στη γυναίκα σας και μια άσαφή ιδέα για τόν δικά σας. Ο γάμος δεν είναι ένας μόνολόγος: είναι ένα έργο με δυό πρόσωπα. Κι' έσείς δεν μελετήσατε παρά μόνο ένα ρόλο κι' αυτός δεν ήταν ο δικός σας. "Ησαστε παρά πολύ είλικρινής και γι' αυτό θα παραδεχθήτε ότι η προσωπική σας αντίληψις για τόν γάμο ήταν απλούστατα η έξης: να προσθέσετε στις συνήθειες τέρψεις σας και μια άλλη εύχαριστη τέρψη, μια έναρετη και χαριτωμένη γυναίκα για να στολίση τόν σπιτί σας, για να διαγωνισθή τ' όνομά σας και για να σάς φέρη τέλος, χωρίς έσείς να ένοχληθήτε, ένα συμπλήρωμα άνέσεως και υπολήψεως. Όλοι σας προσπάθητε να βρήτε στο Παρίσι, στην έπαρχία, στην Κίνα αυτή την υπέροχη γυναίκα που έπρεπε να κάνει όλες τις θυσίες και να μην απαιτήση καμιά. Δεν την βρήκατε και κανείς δεν θα τη βρή, γιατί αυτό τόν σπάνιο πουλί που όνειρεύεσθε, — τη γυναίκα τού σπιτιού — υποθέτετε ένα ακόμη πιο σπάνιο πουλί — τόν άνδρα τού σπιτιού.

»Και τί είναι τώρα ένας άνδρας τού σπιτιού; Δεν είναι βέβαια ένας άνδρας που κεντάει στα πόδια της γυναίκας του, που φτιάχνει τόν «μενού» και γράφει τις προκλήσεις, που φροντίζει για τήν καθαριότητα και κουνντίζει τόν ρολόγια τού τείχους. Έμεις η γυναίκες λέμε για έναν άνδρα ότι είναι τού σπιτιού, όταν διαβάζουμε τόν ίδιο βιβλίο, όταν βλέπουμε μαζί τήν ίδια θεατρική παράστασι, όταν θαυμάζουμε μαζί τόν ίδιο πίνακα ζωγραφικής ή τόν ίδιο τοπίο, όταν συμμερίζεται μ' έμάς, αν όχι όλες τις φροντίδες του, τούλάχιστον όλες τις άνακαύσεις του: με δυό λόγια, όταν φέρνη στο γάμο όλη τη ζωή του, χωρίς κανένα έγωισμό. Γίνετε αυτός ο άνδρας και θα κάνετε τη γυναίκα σας ν' άφοσιωθή στο σπιτί της και να σάς κάνει ν' άφοσιωθήτε κι' έσείς σ' αυτό. Η έστία σας δεν είναι μόνο μέσα στο σπιτί σας. Τήν φέρνετε μαζί σας, παντού σάν ένα οικογενειακό βωμό. Θα είναι παντού όπου θα ήσαστε μαζί με τη γυναίκα σας. Θα είναι μέσα στην καρδιά σας όπως θα είναι και μέσα στη δική της, παντού όπου θα ένώνετε σε μια στήρικτη οικειότητα τις σκέψεις σας, τις έντυπώσεις σας και τούς ένθουςισμούς σας.

»Θεέ μου! Άκούω κιόλας τις αντίρρήσεις σας: η νεαρή καρδιά και τόν νεαρό πνεύμα της γυναίκας σας θα ξεφευγε από τις φροντίδες σας. Σ' αυτές θα παρουσίαζε τη ματαιοδοξία, τη φιλαρέσκεια, με δυό λόγια τήν αγίατρευτη επιπολαιότητα των γυναικών. Έγώ ώστόσο δεν πιστεύω στην αγίατρευτη επιπολαιότητα των γυναικών, ούτε κι' έσείς, άλλωστε, γιατί βλέπετε κάθε ημέρα αυτή την αγίατρευτη επιπολαιότητα να μεταμορφώνεται από τόν οίκτο, τήν πίστι ή τη συμπόρα σε μια αυστηρή άφοσίωσι και σε σκληρές στερήσεις. Πώς; Γιατί δεν θα υποχωρούσε στη γλυκειά επιβολή αυτής της τόσο δυνατής πρώτης αγάπης στη γυναικεία καρδιά, που ξαναφαίνεται σ' όλα, όσο έκείνη ζή, άνάμεσα στις λύπες της, στις χαρές της, στις έκδικήσεις της και στις τύψεις της;

«Όχι, όμολογήστε πώς δέν κάνατε καμμιιά τέτοια προσπάθεια. Είχατε φαντασθή ότι αυτό τό κορίτσι πού παντρευθήκατε θά γινόταν άπότομα άπό τή μιιά ήμέρα ως τήν άλλη, χάρις στη στέψι και μόνο σ' αυτή, μιιά τελεία γυναίκα. "Ε, λοιπόν, κύριε, αυτό τό θαύμα έπρεπε νά τό κάνατε έσείς ό ίδιος.

»Εύτυχώς όμως πού τελειώνω. Σας ζητώ συγγνώμη. Για συλλογισθήτε αυτό τό γράμμα μου, κατά τις τελευταίες ήμέρες τής έξορίας σας και θά τελειοποιήσετε έδώ πέρα τό έργο πού έπλασα μέ τ' άσθενή χέριά μου.»

Η κυρία ντέ Ριάζ στον κύριο ντέ Ριάζ.

«Απρίλιος.— Κρίνατε άναγκαίο, άγαπητέ μου Λιονέλ, νά βάλετε μεταξύ μας λίγη περισυλλογή και λίγη σιωπή. Δέχθηκα αυτή τήν κατάστασι ως τήν τελευταία τής ώρας. Μά δέν θέλω νά σας αφήσω νά γυρίσετε χωρίς νά σας στείλω δυό λόγια άπό τήν καρδιά μου. Έλπίζω ότι στο έξής θά ήσαστε πιό εύχαριστημένος άπό τήν πιστή γυναίκα σας πού σας αγαπάει.

ΜΑΡΙΑ».

«Αν δέν έχετε αντίθετη γνώμη, λογαριάζω νά έγκατασταθώ στο έξοχικό σπίτι μας, άπό τήν Πρωτομαγιά. Έκεί πέρα θά σας περιμένω. Μά δέν θά χάσω τήν συντροφιά τής άγαπημένης μου Λουίζας, γιατί θά έγκατασταθώ κι' εκείνη στο Παρίγιόν, στο σπίτι του άδελφού τής.»

XIII

Ο Λιονέλ ντέ Ριάζ ήταν πάρα πολύ καλός άνθρωπος, είχε υποφέρει σ' αλήθεια άπό τις άτυχίες τής συζυγικής ζωής του κι' έτσι άρχισε νά συλλογίζεται μέ κάποια τρυφερή συγκίνησι τις καλύτερες ήμέρες πού του υπέσχετο μέ τά γράμματά τής ή Λουίζα ντέ Λόρρις και τέλος κι' ή γυναίκα του. Βέβαια δέν συμμερίζετο διόλου τις θεωρίες τής κυρίας ντέ Λόρρις, πού τις χαρακτήριζε ως πολύ γυναικείες, μά όποια κι' άν ήταν ή άφορμή τής κακής διαγωγής τής γυναίκας του, του ήταν άρκετό ότι άνεγνώριζε τά σφάλματά τής κι' ότι ήταν έτοιμη νά διορθωθή. «Αφίσε λοιπόν κατά μέρος τή φιλοτιμία του, τόν έγωισμό του και χωρίς νά θέλη νά κατεμερίση τις ευθύνες, πήρε τήν άπόφασι νά δεχθή ειλικρινά και μ' όλη του τήν καρδιά τήν εύτυχία πού και πάλι του προσφερόταν. Είδη στην έγκατάστασι τής γυναίκας του στην έξοχή, στον πύργο του φρένκ, για τή στιγμή του γυρισμού του μιιά λεπτή πρόθεσι. Έκεί είχαν δη ό ένας τόν άλλο για πρώτη φορά, εκεί είχαν άγαπηθή κι' εκεί είχαν παντρευθή. Έκεί πέρα πάλι θά συναντιώντουσαν για νά ξαναρχίσουν τήν κοινή ζωή τους. Υπήρχε σ' αυτή τή σκέψι κάτι τό τρυφερό και τό συγκινητικό κι' ό Λιονέλ προσπάθησε κι' αυτός νά δείξη άπό μέρους του και άγάπη και καλή θέλησι, σαν νά ήταν ένας νεόπαντρός.

Θέλησε μάλιστα νά κάνη μιιά έκπληξι στη γυναίκα του και γύρισε δυό-τρεις ήμέρες πιό γρήγορα άπό τήν Αγγλία. Στο Παρίσι, πέρασε μισή ήμέρα στο σπίτι του, όπου θαύμασε τήν τάξι του και κατά τις έπτά τό θράδυ ξεκίνησε για τόν πύργο. «Υστερ' άπό δυό ώρες κατέβηκε στο σταθμό πού ήταν εκεί κοντά. Κι' έπειδή δέν έβρηκε καμμιιά άμαξα, τράβηξε μέ τά πόδια, εύθυμος όπως ήταν, αφήνοντας τις βαλίτσες του στο σταθμό.

Ήταν ένα ωμόρφο άνοιξιότικο θράδυ πού φωτιζόταν απαλά άπό ένα ήμισέληνο κι' άπό χιλιάδες άστρα. Ο Λιονέλ προχωρούσε μέ συγκίνησι σ' αυτό τό δρόμο πού τόν είχε περάσει τόσες φορές, όταν ήταν έρωτευμένος μέ τήν άρραβωνιαστικιά του.

«Επειτα μπήκε στο πάρκο κρυφά, άπό ένα μονοπάτι του δάσους και σέ λίγο είδε άνάμεσα άπό τά φυλλώματα τά φώτα του πύργου. Η καρδιά του χτυπούσε δυνατά όταν πλησίασε τά παράθυρα του οικογενειακού σαλονιού. Κι' είχε τήν περιέργεια νά ρίξη μιιά ματιά πριν μπή εκεί μέσα. Τό όνειρό του ήταν νά έβρη τή γυναίκα του μόνη σ' αυτή τήν πρώτη τους συνάντησι. Μά ή Μαρία δέν ήταν μόνη, πρῶγμα πού δέν ήταν διόλου παράδοξο τή στιγμή πού δέν τόν περίμενε.

Ήταν άλλωστε μέ μιιά πολύ ήσυχη συντροφιά. Είχε γύρω τής τή μητέρα τής, τά παιδιά τής, τήν εξαδέλφη τής Λουίζα ντέ Λόρρις και τόν Άνρϋ ντέ Κεβέρν. Στην άκρη του μεγάλου σαλονιού, ή κυρία Φίτς-Ζεράλ και ή Λουίζα έπαιζαν μαζί μιιά σονάτα στο πιάνο. Κοντά στο τζάκι, μπροστά σ' ένα τραπέζι, ή Μαρία ήταν ξαπλωμένη άναπαυτικά σέ μιιά χαμηλή πολυθρόνα και χαίδευε τά ξαυθά μαλλιά του γυιού τής, ενώ ή κόρη τής, λίγο πιό πέρα, καθόταν επάνω στα γόνατα του Άνρϋ ντέ Κεβέρν. Όλοι τους έκύτταζαν, ένα μεγάλο έμβλίο μέ φωτογραφίες, για τις όποιες ό κ. ντέ Κεβέρν έδινε πολύ ενδιαφέρουσες εξηγήσεις, άν έκρινε κανείς άπό τό προσεχτικό ύφος των παιδιών και τής μητέρας τους. Άπό καιρού εις καιρόν αυτά τά χαριτωμένα κεφάλια άνασηκώνόντουσαν για νά ρωτήσουν κάτι ή νά χαμογελάσουν άπό εύχαρίστησι.

Αυτό τό θέαμα πού δέν παρουσίαζε καμμιιά «κοσμική ματαιοδοξία» δέν άρεσε ώστόσο στον Λιονέλ ντέ Ριάζ. Υπήρχε σ' αυτή τή μικρή συγκέντρωσι και πρό παντός στη συντροφιά τής Μαρίας και του Άνρϋ ντέ Κεβέρν μιιά άτμόσφαιρα ήσυχης οικειότητας, πού θά ήταν σ' αλήθεια μεγάλη άδεξιότητα νά τήν ταράξη κανείς μέ μιιά έκπληξι, όσο εύχάριστη κι' άν ήταν.

Ο Λιονέλ άποτραβήχθηκε άπό τό παράθυρο σκυθρωπός. Μά, ύστερ' άπό μερικά θέματα ξαναγύρισε. «Όσο κύτταζε εκείνη τήν οικογενειακή σκηνή ένα πιό σοβαρό και πιό βαθύ αίσθημα, άπό μιιά άπλή δυσάρεσκεια, φαινόταν καθαρά στο πρόσωπό του. Πήρε μάλιστα μιιά έκφορσι πόνου όταν είδε τά δυό παιδιά του, πού έπρεπε νά πάνε νά κοιμηθούν, ν' άγκαλιάζουν τόν Άνρϋ ντέ Κεβέρν και νά τόν γεμίζουν χάδια.

Έκείνη τή στιγμή έφεραν τό τσάι. Ο Λιονέλ έκανε τή σκέψι ότι ή Λουίζα και ό άδελφός τής δέν θ' άργούσαν νά φύγουν. Πήρε λοιπόν τήν άποφασι νά περιμένη τήν άναχώρησί τους για νά παρουσιασθή στη γυναίκα του. Προχώρησε, έτσι, στην πρώτη δεντροστοιχία πού έβρηκε μπροστά του και ευθίστηκε στις σκέψεις του.

Υστερ, άπό λίγα λεπτά, άκουσε ν' άνοιγη ή πόρτα του σαλονιού πού έβγαζε στο πάρκο κι' είδε πρώτα νά θγαίνη ή Λουίζα ντέ Λόρρις κι' ύστερα ή γυναίκα του, πού έστηρίζετο στο μπράτσο του Άνρϋ ντέ Κεβέρν. Άπό τήν κατεύθυνσι πού πήραν καταλαβε ότι ή Λουίζα και ό άδελφός τής θά γύριζαν πεζή ως τό σπίτι τους. γοητευμένοι άπό τις όμορφίες τής νύχτας κι' ότι ή Μαρία, κατά πάσαν πιθανότητα θά τους έπροβόδιζε ως τήν καγκελωτή πόρτα του πάρκου. Τους άφησε λοιπόν ν' απομακρυνθούν κι' ύστερα τους πήρε σιγά-σιγά άπό πίσω για νά βρεθί στο δρόμο τής γυναίκας του, όταν θά γύριζε πίσω στον πύργο. Η τύχη του έτοιμάζε επιτέλους αυτή τή συνάντησι πού τήν είχε επιθυμήσει τόσο πολύ και πού δίχως νά ξέρη γιατί, έννοιθε ότι δέν θά ήταν και τόσο εύχάριστη.

Σέ λίγο είδε τή Μαρία νά γυρίζη μόνη, ευθισμένη στις σκέψεις τής. Προχωρούσε μέ τά χέρια σταυρωμένα στο στήθος και μέ σκυμμένο τό κεφάλι. Λίγο πιό πέρα άπό όπου έστεκε ό Λιονέλ ήταν ένας πάγκος. Η Μαρία κάθισε ξαφνικά σ' αυτόν, σαν νά τήν έγκατέλειπαν ή δυνάμεις τής και κρύβοντας τό πρόσωπό μέσα στα χέρια τής

άρχισε να κλαίει πικρά.

Μπροστά σ' αυτή την παράξενη σκηνή ή πρώτη έντύπωσι του Λιονέλ ήταν ένας σκληρός πόνος κι' ύστερα ένα ανατρίχιασμα που τον πλήγωσε ολόκληρο. "Εβλεπε καθαρά πώς δεν τον αγαπούσε ή γυναίκα του και ότι ή αναμνήν ή γυρισμού του έκανε τη γυναίκα του να κλαίη... Αυτή ήταν ή σκέψι που τον άναστατώνε. Μά γρήγορα κατάφερε να τη διώξη από τὸ μυαλό του. Είχε αρκετή έμπιστοσύνη στα γράμματα της Λουίζας ντε Λόρρις και έτσι δεν μπορούσε να ήταν αυτό, ή άφορμή που έκανε τη γυναίκα του να κλαίη. "Η Μαρία όπως όλες ή γυναίκες είχε εύκολα τὰ δάκρυα. "Εκείνη τη στιγμή λοιπόν θά είχε υποκύψει σέ καμμιὰ κρίσι νευρικής μελαγχολίας. "Ισως πάλι να έκλαιγε, για τελευταία φορά, για τις τέρψεις που είχε θυσιάσει...

"Ο Λιονέλ για να μὴ κάνη άλλες υποθέσεις που τον βασάνιζαν, βγήκε ξαφνικά από τη σκιά και προχώρησε στο φωτισμένο δρόμο του πάρκου. Στον θόρυβο των βηματων του, ή Μαρία σηκώθηκε άμέσως από τη θέση της. "Ο Λιονέλ της έκανε από μακριά ένα φιλικό νεύμα με τὸ χέρι του και της φώναξε μ' ένα εύθυμο τόνο:

— Θα με περάσης για πολύ παιδί... Μά θέλησα να σου κάνω μιὰ έκπληξι!...

"Εκείνη σκούπισε γρήγορα τὰ δάκρυά της και προχώρησε προς τὸ μέρος του. "Ο Λιονέλ τότε την έπιασε από τὰ δυο χέρια κι' έπειδή είδε πώς έτρεμε, της είπε:

— Θεέ μου!... "Αγαπητή μου, πόσο είμαι άδέξιος. Σ' έτρόμαξα;

— Λιγάκι, ψιθύρισε εκείνη. Δεν είχα διόλου στο νοῦ μου ότι μπορῶσες να παρουσιασθής έτσι ξαφνικά. Καθώς βλέπεις, τρέμω ολόκληρη...

— Δεν με φιλάς λοιπόν, Μαρία;

— Συγγνώμην.

Και τὸυ έτεινε τὸ μέτωπό της.

Κι' ύστερ' από την ψυχρή αυτή συνάντησι, την τόσο διαφορετική από εκείνη που είχε φαντασθ ή Μαρία, εξακολούθησαν μαζί τὸ δρόμο για τὸν πύργο. Στην αρχή τὸς θάραινε και τὸς δυο μιὰ στενόχωρη σιωπή, μά σὲ λίγο ή Μαρία άρχισε να τον ρωτάη με ζωηρότητα για τὸ ταξίδι του, για τὰ τράινα, για τὰ καράβια. "Επειτα, με τὸν ίδιο τόνο άρχισε να τὸυ μιλάη για τὰ παιδιά τους, για τις προόδους τους και για τὰ έξυπνα λόγια τους... Είχαν πάει στο δωμάτιό τους, μά είχε την έλπίδα πὸς δεν είχαν άκόμη κοιμηθῇ.

Μόλις μπήκαν στον πύργο, ή Μαρία τον παρέσυρε στην κάμαρά τους. Τὰ παιδιά όμως κοιμώντουσαν θάθειά κι' ο Λιονέλ δεν θέλησε να ξυπνήσῃ.

Κατέβηκαν λοιπόν στο σαλόνι, όπου ή κυρία Φίτς-Ζεράλ, που την είχαν ειδοποιήσει θιαστικά, δεν άργησε να φθάσῃ με τη νυχτερινή σκούφια στο κεφάλι. "Ολόχαρη, άρχισε τις φωνές από την έκπληξί της, φίλησε με άγωνία τὸν γαμπρό της κι' ύστερα ζήτησε συγγνώμην για την περιβολή της και ξαναγύρισε στην κρεβάτοκάμαρά της.

"Όταν έμεινε μόνος με τη γυναίκα του ο Λιονέλ, δεν άργησε να προσέξῃ ότι παρ' ὅλο τὸ χαρούμενο ὕφος της και τις άπαντήσεις της για κάθε τι που την ρωτούσε, ήταν λιγάκι άφηρημένη. Θα έλεγε κανείς πὸς είχε τὸ νοῦ της αλλοῦ. "Η εύθυμία της, που φαινόταν καθαρά πὸς ήταν προσποιητή, έσβυνε κάθε τόσο σὲ μιὰ παγερή σιγή. Κι' ὅσο προχωρούσε ή νύχτα, ο Λιονέλ έβλεπε στα μάτια της μιὰ έκφρασι στενωχώρας και δυσαρέσκειας, άνησυχίας και άγωνίας. "Αναγκασθηκε, έτσι, στενόχωρημένος κι' αὐτὸς να δῶσῃ ένα τέλος

στην συνομιλία τους.

— Τὸ δωμάτιό μου εἶνε έτοιμο, δεν εἶνε έτσι, άγαπητή μου; Γῆρώτησε, καθὼς σηκώθηκε

— Ναί, ναί... Βέβαια!

Κι' έπειτα, ή Μαρία στέναξε, δίχως να τὸ θέλῃ.

Στεκόταν ὀρθια, μπροστά του, μ' ένα χαμόγελο στα χείλη, μά φανερά στενωχωρημένη. "Ο Λιονέλ την κύτταξε θάθειά στα μάτια κι' εκείνη κοκκίνισε.

— Καληνύχτα! Τῆς εἶπε σιγανά.

Κι' έπειτα της έσφιξε δειλὰ τὸ χέρι και βγήκε από τὸ σαλόνι. Παρ' ὅλη την κούρασι τὸυ ταξιδιῦ και τις συγκινήσεις, ο Λιονέλ οὔτε καν προσπάθησε ν' αναπαυθῇ. Πολλές ὥρες δεν έκανε τίποτε άλλο παρὰ να βηματίζῃ μέσα στο δωμάτιό του σὲ μιὰ αξιοθρήνητη κατάστασι. Τις έλπίδες του για την καινούργια ζωῇ που είχε άνειρευθῇ, διαδεχόταν τώρα, ή πιὸ σκληρή κι' ή πιὸ πικρῇ άπογοήτευσι. "Η πρώτη του έντύπωσι, μπροστά σ' εκείνα τὰ παράξενα δάκρυα της γυναίκας του θά ήταν δίχως άλλο σωστή κι' αληθινή. "Ο γυρισμός του ήταν γι' αὐτήν μιὰ λύπη, μιὰ απελπισία, ένας τρόμος. "Από τῇ στιγμή εκείνη είχε καταλάβῃ ὅλη την άδυσώπητη αλήθεια... "Οχι, ή Λουίζα ντε Λόρρις δεν τον είχε γελάσει. Μά, χωρίς να τὸ ξερῇ, δεν τὸυ είχε φανερώσει παρὰ ένα μέρος μόνο της πραγματικότητας. "Ηταν αλήθεια πὸς ή Μαρία είχε παρῆσῃ τις τρέλλες της κοσμικῆς ζωῆς, ὅτι είχε κάνει πιὸ σοβαρή τη ζωῇ της, ὅτι προσπαθοῦσε με πάθος να έξυψώσῃ τὸ πνεῦμα της και την ψυχῇ της. "Ηταν αλήθεια πάλι πὸς είχε κάνει ὅλα αὐτὰ για ν' άρέσῃ στὸν άνδρα που αγαπούσε. Μά ο άνδρας που αγαπούσε δεν ήταν αὐτός, ο Λιονέλ: ήταν ο "Ανρὺ ντε Κεβέρν. Νά, τί δεν τὸυ είχε πῇ ή Λουίζα ντε Λόρρις. Κι' αὐτὸ άσφαλῶς δεν θά τὸ ήξερε. "Ο Λιονέλ εγνώριζε τῇ έμπιστοτητι την άπόλυτά της και την άπόλυτη έμπιστοσύνη που είχε για τὸν άδελφό της. Και τὸυ είχε ζητήσει να τη βοηθήσῃ στο έργο της, χωρίς να υποψιάζεται τη μορφή που θά έπαιρνε αὐτή ή συνδρομή.

"Ανάμεσα τώρα σ' αὐτὲς ὅλες τις άνησυχίες του, ο Λιονέλ κατηγοροῦσε και τὸν έαυτό του ὡς υπαίτιο αὐτῆς της καινούργιας κατάστασως, γιατί ἐπὶ τέλους ὅ,τι αὐτὸς ο άνθρωπος κατάφερε να πετύχῃ, θά μπορούσε θαυμάσια να τὸ καταφερῇ κι' αὐτὸς. "Όπως αὐτός, είχε κι' ο Λιονέλ άγαπηθῇ κι' είχε κάθε δύναμιν να ξανακερδίσῃ την καρδιά της γυναίκας του, μά είχε παραμελήσει να μεταχειρισθῇ αὐτή τη δύναμιν του και τώρα, ένας άλλος τὸυ έκλεβε την καρδιά της Μαρίας.

Δεν ήταν ή πρώτη φορά που ο Λιονέλ ντε Ριάξ συναντοῦσε στη ζωῇ του έναν από αὐτοὺς τὸς «ιεροκήρυκες» που γίνονται οί έξομολογητὲς τῶν κοσμικῶν κυριῶν και που τις σώζουν συνήθως για να τις παρῶσῃ στο χαμό. "Ηξερε ὅτι οί περισσότεροι από αὐτοὺς τὸς συμβουλάτορες ἦσαν επικίνδυνοί ὑποκριτὲς κι' ὅσοι από αὐτοὺς δεν εἶνε ὑποκριτὲς εἶνε συνήθως οί πιὸ επικίνδυνοί. Σε ποιὰ από τις δυὸ κατηγορίες άνήκε άράγε ο "Ανρὺ ντε Κεβέρν; Αὐτὸ ήταν τὸ λιγώτερο πὸν ἐνδιέφερε. "Εκείνο που τὸυ φαινόταν ὡς βέβαιο, ἦταν ὅτι ο "Ανρὺ ντε Κεβέρν είχε πάρῃ τη θέση του στο σπίτι του, στην καρδιά της γυναίκας του, κι' άκόμη και στην ψυχῇ τῶν παιδιῶν του. Κι' αὐτὸ ήταν αρκετὸ για να νοιώσῃ γι' αὐτὸν ένα θανάσιμο μῖσος και για να ὀρκισθῇ πὸς θά τον έκανε να τὸυ πληρώσῃ πολὺ άκριβὰ ὅλους τὸς πόνους που αὐτὸς τὸν έκανε να υποφέρῃ. Και με τη σκέψι αὐτή, που τὸυ ἔδινε μιὰ έλπίδα, μιὰ διέξοδο, μπόρεσε στο τέλος, κατὰ τὰ εξημερώματα να βρῇ με κόπο λίγες ὥρες ὕπνου.

XIV

ΜΟΛΙΣ ξύπνησε, ο Λιονέλ κατέστρωσε άμέσως τὸ σχέδιό του. Για νὰ ἔχη τὸ δικαίωμα ν' ἀφήσῃ νὰ ξεσπάσουν τὰ αἰσθήματα πού τὸν ἐπνίγαν, τοῦ χρειαζόντουσαν ἀποδείξεις, ἀναμφισβήτητες ἀποδείξεις κι' ὄχι μόνο ὑπόνοιες. Καὶ τίς ἀποδείξεις; αὐτές δὲν θὰ τίς εἶχε ἂν ἔκανε νὰ ὑποφιασθοῦν τίποτε οἱ ἔνοχοι. Ἀποφάσισε λοιπὸν νὰ τοὺς δώσῃ κάθε ἀσφάλεια κάνοντας τάχα πῶς τοὺς εἶχε ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη. Ἡ συνήθειός του ἄλλωστε πού ἦσαν πάντα ψυχρὲς κι' ἐπιφυλακτικὲς θὰ τὸν βοηθοῦσαν νὰ παίξῃ ἀπὸ τὸν ρόλο.

Τὸ περίεργό δὲ εἶνε ὅτι ἀπὸ τὴν πρώτη κιόλας ἡμέρας εἶδε μὲ πικρία τίς ὑποψίες του νὰ ἐπιβεβαιώνωνται σὲ πολλές περιστάσεις. Ἡ πιὸ ὀδυνηρὴ ἀπ' ὅλες ἦταν ἡ ἀσυναίσθητη μαρτυρία τῶν παιδιῶν του. Κάθε τόσο τοῦ μιλοῦσαν γιὰ τὸν Ἀνρὺ ντὲ Κεβέρν! Ἦταν ἀνακατεμένος σ' ὅλες τίς ἀναμνήσεις τους, σ' ὅλα τὰ παιγνίδια τους, σὲ κάθε λεπτομέρεια τῆς καθημερινῆς ζωῆς τους. Ἡ γυναίκα του ἀντιθέτως δὲν ἀνέφερε διόλου τ' ὄνομά του. Κι' ἂν καμμιὰ φορὰ μιλοῦσε γι' αὐτόν, ἔδειχνε μιὰ στενωχωρημένη ἐπιφύλαξη. Ἀκούγοντάς την κανεὶς νόμιζε πῶς ὁ Ἀνρὺ ντὲ Κεβέρν ἦταν γι' αὐτὴν ἕνας ξένος, πού μόλις καὶ μετὰ θίας ἔμπαινε στὸ σπίτι της, ἐνῶ ἀπὸ τὸ στόμα τῶν παιδιῶν φαινόταν καθαρά πῶς ἦταν ὁ πιὸ στενὸς φίλος τῆς οἰκογενείας.

Ὁ Λιονέλ θέλησε νὰ πάῃ τὴν ἴδια ἐκείνη ἡμέρα νὰ ὑποβάλῃ τὰ σέβη του στὴ Λουίζα ντὲ Λόρρις καὶ στὸν Ἀνρὺ ντὲ Κεβέρν. Ὁ ἀδελφὸς τῆς Λουίζας τὸν δέχτηκε μὲ μιὰ ἥρεμη ἐγκαρδιότητα. Ἡ φυσιολογία ὅμως καὶ ἡ στάσις τῆς κυρίας ντὲ Λόρρις τὸν ἔκαναν νὰ συλλογισθῇ πῶς ἦταν θάσιμες ὅλες ἐκεῖνες ἡ ὑποθέσεις του. "Ὑστερ' ἀπὸ τὴν ἀλληλογραφία τους, ἦταν λογικὸ νὰ περιμένῃ νὰ δῇ τὴ Λουίζα χαρούμενη καὶ διαχυτική. Κι' ὠστόσο τὴ ὥρκει ἐξαιρετικὰ δειλὴ καὶ ἐπιφυλακτικὴ. Στὰ μάτια της φαινόταν καθαρά κάποια ταλαχὶ κι' ἕνα σύννεφο λύπης στὸ μέτωπό της. Ἀπὸ αὐτὰ κατέλαβε πῶς κι' ἐκείνη θὰ ἤξερε τὴν ἀλήθεια κι' ὅτι θὰ ἦταν σοβαρά ἀνήσυχη, τόσο στὴν καρδιά της, ὅσο καὶ στὴ συνείδησί της.

Κατὰ τίς τρεῖς τέσσαρις κατοπινὲς ἡμέρες, ὅλοι ἐξακολούθησαν νὰ ζοῦν μὲ τὴν ἴδια στενὴ οἰκειότητα. Μὰ παρ' ὅλη τὴν ἐγκαρδιότητα τοῦ Λιονέλ, ἦταν φανερό πῶς στὶς σχέσεις αὐτές θασίλευε τώρα κάποια στενωχώρα καὶ κάποια κρυφὴ ἀγωνία. Ὁ Ἀνρὺ ντὲ Κεβέρν παρ' ὅλη τὴ συνηθισμένη ἡρεμία του, φαινόταν πῶς θασανίζόταν ἀπὸ κρυφὲς μέριμνες. Ἡ Μαρία πάλι, ἄλλοτε νευρική κι' ἄλλοτε χωρὶς δυνάμεις, χλωμὴ διαρκῶς κι' ἀδιάθετη, φαινόταν πῶς δὲν ὄντεχε ἀπὸ τὸ θάρος τῆς ὑποκρισίας της. Πρόσχεχε τὸν ἑαυτὸ της μπροστὰ στὸν ἄνδρα της μὲ μιὰ ἀδεξιότητα ποὺ τὴν ἐξέθετε. Ἀπέφευγε κάθε ἰδιαίτερη συνομιλία μὲ τὸν Ἀνρὺ ντὲ Κεβέρν, μὰ τὰ μάτια της τὸν ἀναζητοῦσαν διαρκῶς καὶ τὴν ἐπρόδιδαν. "Ὅσο γιὰ τὴ Λουίζα ντὲ Λόρρις, πού ἀπὸ ἡμέρα σὲ ἡμέρα φαινόταν καὶ πιὸ λυπημένη, πιὸ μελαγχολικὴ, παρακολοῦθοῦσε τὸν Λιονέλ μὲ μιὰ περίεργη προσοχή, σὰν νὰ φοβόταν τὴ διορατικότητά του. Κάθε τόσο εἶχε κρυφὲς συνομιλίες μὲ τὴ Μαρία. "Ὅταν δὲ ξαναγύριζαν στὸ σαλόνι, τὰ μάτια τους ἦταν κόκκινα ἀπὸ τὰ δάκρυα. Ἦταν λοιπὸν συννόχος τους ἡ Λουίζα; Ἡ τυφλὴ ἀγάπη της γιὰ τὸν ἀδελφὸ της ἐφθανε ὡς τὸ σημεῖο νὰ προστατεύῃ καὶ τοὺς ἐρωτές του; Ἡ μήπως προσπαθοῦσε νὰ πείσῃ τὴ Μαρία νὰ ἔρθῃ στὰ λογικὰ της;

"Ὅ,τι κι' ἂν ἦταν, ἦταν φανερό, γιὰ ὅλο τὸν κόσμον, ἐκτὸς βέβαια ἀπὸ τὴν ἐξαιρετὴ κυρία Φίτς-Ζεράλ, ὅτι ὁ Λιονέλ δὲν εἶχε κάνει διόλου καλὰ πού εἶχε φύγει ἀπὸ τὴν Ἀγγλία κι' ὅτι εἶχε γυρίσει ἀπὸ αὐτὴν γιὰ νὰ παίξῃ μέσα στὸ σπίτι του καὶ στὴν οἰκογένεια

νειὰ του τὸ ρόλο ἑνὸς ὀκληροῦ κι' ἑνὸς παρείσακτου.

Ὁ Λιονέλ περίμενε μὲ μιὰ ζοφερὴ ἀνησυχία τὴ στιγμή πού θὰ ἐπαίρνε τέλος αὐτὴ ἡ ἀβάσταχτη κατάστασις, ὅταν ἡ τύχη τὸν ἔφερε ξαφνικὰ μπροστὰ σὲ μιὰ δραματικὴ λύσι. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὸ Λονδίνο, ὑπέφερε ἀπὸ ἀϋπνίες κι' ἔτσι ἔμενε ξύπνιος πολὺ ἀργὰ στὸ δωμάτιό του. Πολλὲς φορὲς μάλιστα ἔσβυνε καὶ τὰ φῶτα γιὰ νὰ μὴν τὸν ἐνοχλοῦν. Τὴν πέμπτη νύχτα λοιπὸν ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του στὸν πύργο, ἄκουσε κατὰ τὴ μιὰ ἡ ὥρα, ὕστερ' ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα τὸ τρίξιμο μιᾶς πόρτας πού ἄνοιγε κάποιος μὲ προφύλαξι πρὸς τὸ μέρος τοῦ πάρκου. Κι' ἀμέσως μετὰ εἶδε μιὰ λευκὴ καὶ κομψὴ σιλουέττα νὰ περνᾷ κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά του, νὰ γλυστράῃ μὲ θήματα φαντάσματος ἐπάνω στὴν πελούζα καὶ νὰ χάνεται μέσα στὴν πυκνὴ σκία μιᾶς δεντροστοιχίας. "Ἐνα εἶδος πικρῆς ἱκανοποιήσεως συνῆσπασε ἀξαφνα τὰ χεῖλη τοῦ Λιονέλ. Ἀρπάζει γρήγορα μιὰ θήκη πού εἶχε μέσα δυὸ πιστόλια σκοποβολῆς, μὰ τὴν ἴδια στιγμή κυριάρχησε μιὰ ἄλλη σκέψις στὸ νοῦ του. Πέταξε τότε τὰ πιστόλια ἐπάνω σ' ἕνα καναπέ, βγήκε ἀπὸ τὸ δωμάτιό του καὶ κατέβηκε στὸ πάρκο.

Ἡ λοξὴ δεντροστοιχία πού εἶχε πάρει ἡ λευκὴ σιλουέττα, δηλαδή ἡ Μαρία ντὲ Ριάζ, κατέληγε σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ πάρκου πού γειτόνευε μὲ τὸ πάρκο τῆς Βίλλας τοῦ Ἀνρὺ ντὲ Κεβέρν. Ἐκεῖ λοιπὸν θὰ πῆγαινε ἡ γυναίκα του, ἂν ὁ σκοπὸς τοῦ νυχτερινοῦ ἐκείνου περιπάτου της ἦταν αὐτὸς πού ὑπέθετε ὁ Λιονέλ. Ἀντὶ τώρα ν' ἀκολουθήσῃ τὰ ἴχνη της, πῆρε ἕνα μόνοπάτι πού συντόμευε τὴν ἀπόστασι. Μὰ ἦταν τόσο ταραγμένος πού δὲν ἄργησε νὰ χαθῇ μέσα στὰ σκοτάδια. Κι' ἐνῶ προσπαθοῦσε νὰ βρῇ ἕνα δρόμο ἀνάμεσα στὶς πυκνὲς λόχμες, θυμήθηκε μὲ πόνο τὸν περιπατο πού εἶχε κάνει μιὰ ἡμέρα, τὴν παραμονὴ τοῦ γάμου του, σ' αὐτὸ τὸ ἴδιο πάρκο, μαζὺ μὲ τὴ δεσποινίδα Φίτς-Ζεράλ πού ἦταν τόσο τρελλὰ ἐρωτευμένος μὲ τὴ θελκτικὴ ὠμορφιά της. Ἡ ἀντίθεσις ἀνάμεσα στὰ αἰσθήματα πού εἶχε τότε καὶ σ' αὐτὰ πού δοκίμαζε τώρα τοῦ ξέσκισε τὴν καρδιά.

Κι' ἀξαφνα στάθηκε: ἕνα ψιθύρισμα ἀπὸ κάποιες φωνὲς καί, ὅπως τοῦ φάνηκε, μερικοὶ στεναγμοὶ ἐφθασαν ὡς τ' αὐτίς του μέσα στὴ σιωπὴ τοῦ πάρκου καὶ τῆς νύχτας. "Ἐσκυψε λοιπὸν, παραμέρισε τὰ φυλλώματα καὶ σὰν τὸν Ἐρυθρόδερμο πού παραμονεύει προχώρα σὲ θόρυβον. "Ἐτσι βγήκε στὸ δρόμο πού χώριζε τὰ δυὸ πάρκα. Στὸ ἡμίφως τῶν ἀστρῶν εἶδε τότε δυὸ σκιὲς πού περπατοῦσαν ἡ μιὰ δίπλα στὴν ἄλλη. Ἦταν ἡ Μαρία ντὲ Ριάζ κι' ὁ Ἀνρὺ ντὲ Κεβέρν! Ὁ Λιονέλ κράτησε τὴν ἀναπνοή του καὶ θὰ ἤθελε νὰ σταματήσουν καὶ οἱ χτύποι τῆς καρδιάς του, γιὰ ν' ἀκούσῃ καλύτερα, μὰ ἡ συνομιλία τῆς γυναίκας του καὶ τοῦ Κεβέρν ὀρισκόταν στὸ τέλος της. Δὲν ἀνταλλάσσανε πιά παρὰ κάπου-κάπου κι' ἀπὸ μιὰ λέξι, μὲ πνιγμένη φωνή. Ἡ Μαρία, κάθε τόσο, ἔφερνε τὸ μαντήλι της στὸ πρόσωπό της. "Ἀξαφνα ὁ Ἀνρὺ ντὲ Κεβέρν στάθηκε, τὴν κύτταξε σιωπηλὰ καὶ τὴν ἔσφιξε τρυφερά στὴν ἀγκαλιά του.

"Ἐνα κόμα αἵματος τύφλωσε τὸν Λιονέλ γιὰ λίγες στιγμές. "Ὅταν συνῆλθε ἀπὸ αὐτὴ τὴ ζάλη, ὁ Ἀνρὺ ντὲ Κεβέρν καὶ ἡ Μαρία εἶχαν γίνῃ ἀφαντοί.

XY

ΤΗΝ ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωῒ, ὁ καμαριέρης τοῦ Λιονέλ ἔδωσε στὰ χεῖρα τοῦ Ἀνρὺ ντὲ Κεβέρν αὐτὸ τὸ γράμμα:

"Ἡμουν χθὲς τὴ νύχτα στὸ πάρκο. Θὰ σᾶς εἶμαι εὐγνώμων, ἂν θὰ ἔχετε τὴν καλωσύνη νὰ περιμένετε αὐριο, στὶς ἑννέα ἡ ὦρα τὸ πρωῒ, τοὺς μάρτυράς μου.

ΛΙΟΝΕΛ ΝΤΕ ΡΙΑΖ.

Μόλις έστειλε αυτό το γράμμα, ο Λιονέλ έφυγε για το Παρίσι. Έκει, πήγε και έβηκε ένα συγγενή του, τον κ. ντ' Εμπλι, που ήταν «ειδικός» στα ζητήματα τιμής. Του είπε λοιπόν ότι είχε πολλές φορές μαλλώσει, από την ημέρα που γύρισε στον πύργο του, μ' ένα γείτονά του, τον κ. ντ' Κεθέρν, για τα όρια των κτημάτων τους κι' ότι έσχάτως ο καυγάς τους είχε όξυνθ' τόσο που δεν υπήρχε καμμιά άλλη λύσι παρά ή πρόσφυγι στα όπλα. Έπρεπε να μονομαχήσουν. Τέλος, τον παρακάλεσε να δεχθ' να είνε ένας από τους μάρτυρές του. Ο κ. ντ' Εμπλι, μολονότι είχε τη γνώμη πως μιὰ τέτοια ιστορία θα κατέληγε σε μιὰ συμφιλίωσι, του υποσχέθηκε ότι θα πήγαινε την άλλη ημέρα στις όχτ' ή ώρα στον πύργο του.

Ο Λιονέλ κατόπιν πήγε στο μέγαρο του δουκός του Έστερνν, μα ο δούξ ήταν στη λέσχη. Τράβηξε λοιπόν να τον συναντήσ' εκεί. Καθώς όμως έμπαινε σ' ένα από τα σαλόνια, όπου μιὰ συντροφιά νέων ήταν γύρω από ένα τραπέζι του γουϊστ, κάποιος από τους παίκτες έπρόφερε τ' όνομα του Άνρ' ντ' Κεθέρν. Άμέσως μιὰ παράξενη σιωπή απλώθηκε σ' όλους, μόλις είδαν τον Λιονέλ ντ' Ριάζ. Έκείνος είχε έτσι ακόμη μιὰ πικρή απόδειξι της συζυγικής δυστυχίας του, γιατί κατάλαβε πως ήταν γνωστή σ' όλο τον κόσμο. Ο δούξ του Έστερνν δέχτηκε μ' ένα σ'σβαρό ύφος τον Λιονέλ κι' άκουσε, χωρίς σχόλια την εξήγησι που του έδωσε για την άφορμή της μονομαχίας. Όσο όμως άπιθανη κι' άν του φάνηκε, δέχθηκε κι' αυτός να παραστή ως μάρτυράς του.

Όταν ο Λιονέλ γύρισε στον πύργο κατά τις έξη ή ώρα το βράδυ βρήκε στο σαλόνι την κυρία Φίτς-Ζεράλ μόνη και λυπημένη. Η πεθερά του λοιπόν του είπε ότι ή κόρη της ήταν άρρωστη όλη την ημέρα κι' ότι είχε κατακλιθ' με την παράκλησι να μην την ένοχλήσ' κανένας. Ο Λιονέλ, άφου τη ρώτησε για μερικά άλλα άσημ'ντα πράγματα, προφασίσθηκε κι' αυτός πως ήταν λιγάκι κουρασμένος κι' ανέβηκε στο δωμάτιό του για να ήσυχάσ'.

Κατά τα μεσάνυχτα, όπως καθόταν μπροστά στο γραφείο του κι' άποτελείωνε κάποιο γράμμα, ή πόρτα της κάμαράς του άνοιξε σιγανά και μπήκε μέσα ή Μαρία, ώρη σαν πεθαμένη. Ο Λιονέλ κάρφωσε άπάνω της ένα βλέμμα παγερής σοβαρότητος.

— Τί θέλετε από μένα; Της είπε.
— Θέλω να σ' μιλήσω... Ψιθύρισε εκείνη με μισόσβυστη φωνή:
— Μιλήστε.
— Λιονέλ, είμαι σαν τρελλή... Έξακολούθησε με μιὰ έκφρασι τραγικού πόνου. Σ'σ παρακαλώ, δεν άντέχω πειά... Μή μ' άποτελειώνετε!...

— Τί σημαίνουν αυτά, άγαπητή μου;
— Η Λουίζα μου τ'α είπε όλα... Μιὰ στιγμή που έλειπε ο άδελφός της είδε το γράμμα...
— Και τί σ'σ είπε;
— Ξέρω ότι αύριο θα μονομαχήσετε με τον κ. ντ' Κεθέρν.
— Λοιπόν;
— Λιονέλ! Σ'σ παρακαλώ...
— Μά τί θέλετε;
— Άκούστε, σ'σ ικετεύω...
Ο Λιονέλ σηκώθηκε από το γραφείο του και στάθηκε άπεναντί της.

— Μαρία, της είπε με ψυχρότητα, λυπούμαι πολύ που έμαθες αυτή τη λεπτομέρεια. Μά θα παραδεχθ' ότι δεν φταίω εγώ... Τί έρχεσθε τώρα να κάνετε έδω πέρα; Χάνετε άδικα τον καιρό σας. Πρέπει να καταλάβετε ότι ή ικεσίεσ σας τώρα πειά δεν χρησιμεύουν

σε τίποτε. Η ύποδοχή που μου κάνατε και ή διαρκείς έπιφυλάξεισ σας δεν μου άφήνουν καμμιά άμφιβολία για τον χαρακτήρα των σχέσεών σας με τον κ. ντ' Κεθέρν. Χθές τη νύχτα σ'σ παρακολούθησα. Σ'σ είδα μαζί... Είδα το άγκάλιασμά σας... Τίποτε λοιπόν δεν μπορεί τώρα να μ' έμποδίσ' να σώσω από την τιμή μου, ό,τι μπορεί να σώθ'.

Έλάτε!... Γυρίστε στο δωμάτιό σας.

Η Μαρία σωριάσθηκε σε μιὰ καρέκλα και με μάτια τρελλής, προσηλωμένα στο κενό, στέναξε με πόνο:

— Θεέ μου! Ω! Θεέ μου!...
— Σ'σ παρακαλώ, άφήστε με μόνο!... Της φώναξε σκληρά ο κ. ντ' Ριάζ.

Η Μαρία σηκώθηκε κι' έκανε μερικά βήματα προς την πόρτα. Άξαφνα όμως γύρισε πίσω κι' έπεσε στα πόδια του.

— Έμπρός, λοιπόν! Φώναξε. Σκότωσέ με! Μά έμένα μόνο!... Μόνο έμένα!... Μόνο έμένα!

Κι' ή φωνή της πνίγηκε από τους λυγμούς.

— Πώς δεν καταλαβαίνετε, της άπάντησε άπότομα ο Λιονέλ ότι κάθε λέξι σας είνε κι' από μιὰ ακόμη προσβολή;

— Όχι... Στέναξε ή Μαρία. Δεν έχετε δίκ'... Δεν ξέρετε!...

Σ'σ τ' όρκίζομαι! Μά δεν θα μπορέσετε να με καταλάβετε ποτέ; Άφήστε με να σ'σ τ'α π'ω όλα, σ'σ ικετεύω!... Α! Θα ή'ητε π'ω λέω την αλήθεια! Ναι, είμαι ένοχη... Ναι, άγαπ'ω τον κ. ντ' Κεθέρν...

Ναι, άν ήθελε... Θα μ' έκανε δική του... Μά δεν θέλησε... Άκούστε;... Δεν θέλησε!... Αυτός με κράτησε άγνή... Κι' έσείς τώρα θέλετε να τον σκοτώσετε... Μά δεν μπορεί, δεν πρέπει να γίν' ένα τέτοιο πράγμα... Θα ήταν κάτι το φριχτό... το άπαίσιο!

Σ'σ ικετεύω... σ'σ ικετεύω... δεν πρέπει να τον σκοτώσετε! Έλάτε! Κάθεθ' βλέπω τον άγαπάτε πάρα πολύ... Έκανε ο Λιονέλ και ξανακάθισε άπότομα.

— Ναι, τον άγαπ'ω! Του φώναξε ή Μαρία που έξακολουθούσε να είνε γονατισμένη στα πόδια του. Τον άγαπ'ω, γιατί δεν μ' έσωσε μόνο από τον έαυτό μου, αλλά κι' από τους άλλους!... Όρτισε...

Εδ'ω και λίγους μήνες, στην Τρουβίλ... ύστερ' από εκείνη τη σκηνή... που ίσως να την άξιζα... μά που με πλήγωσε τόσο... όπως ήμουν μόνη, άπελπισμένη... θα έκανα μιὰ μεγάλη τρέλλα... ύπ'ηρχε τότε κάποιος που με πολιορκούσε με τον έρωτά του... και που κι' εγώ νόμιζα πως τον άγαπούσα... Ναι... Καταλαβαίνετε ποιός είνε... Έ, λοιπόν, περιμένα αυτόν τον άνδρα, τη νύχτα... όταν ο κ. ντ' Κεθέρν με μιὰ μόνο λέξι μ' έσωσε... Κι' αυτόν τώρα... έσείς θέλετε να τον σκοτώσετε!... Από τότε, τον άγάπησα κι' ίσως να μ' άγάπησε κι' αυτός... Μά ό έρως έμεινε στις καρδιές μας... δεν ήταν ποτέ έγκληματικός! Ποτέ!... Μας είδατε και τους δυό χθές το βράδυ... Αλλοίμονο! Μ' είδατε στην άγκαλιά του... και καταλαβαίνω πως θα νομίσατε... πως νομίζετε ακόμη, Θεέ μου, πως πρέπει να έκδικηθ' για μιὰ θανάσιμη προσβολή... Κι' όμως δεν συνέβη τίποτε!... Άπολύτως τίποτε!... Ήταν μιὰ στιγμή άδυναμίας... ή πρώτη κι' ή τελευταία μεταξύ μας... Ήταν ο άποχαιρετισμός ενός φίλου... ενός άδελφού που δεν έπρεπε πειά να τον ξαναδ'ω... αυτή είνε ή αλήθεια, ή μόνη αλήθεια! Από την ημέρα που γυρίσατε από την Άγγλία, ήμαστε όλοι, εκείνος, ή άδελφή του κι' εγώ άναστατωμένοι... Η Λουίζα ήθελε να τον άναγκάσ' να φύγ'...

Εκείνος, δισταζε, γιατί φοβ'όταν ότι ή ξαφνική άναχώρησί του θα σ'σ έκανε να ύποψιασθ'... Εγώ, δεν ήθελα να φύγ'... Κι' έπειτα... αυτή ή ζωή κάθε ημέρα μεταξύ σας... αυτή ή κοροϊδία...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

μ' έκαναν ν' αηδιάσω. Καί χθές τή νύχτα έκανα μιά μεγάλη θυσία... Θέλησα νά τόν δώ για νά δώσω ένα τέλος σ' αυτή τήν ιστορία... Δέν άντεχα πειά... Καί τότε, σάν τρελλή, πήγα νά τόν βρώ, τή νύχτα πού με είδατε... Σήμερα ακριβώς θα έφευγε... Κι' εγώ, θα σας έλεγα ένα μέρος από αυτά πού σας λέω τώρα!... Ναί... Είχα πάρει αυτή τήν απόφασι... "Ηθελα νά είχα ήσυχη τήν καρδιά μου... καί τή συνείδησί μου... Καί τότε, θα με πιστεύατε ίσως... Ένω τώρα δέν με πιστεύετε!...

— "Οχι! "Έκανε ξηρά ο Λιονέλ. Δέν σας πιστεύω!...

"Εγινε μιά μεγάλη σιγή. Η Μαρία έκλαιγε σπασμωδικά με πικρούς λυγμούς.

— "Αλλωστε, τής είπε πάλι ο Λιονέλ, — γιατί μά τήν αλήθεια ήσαστε παράξενη, — μήπως δέν υπάρχει, ακόμη καί σ' αυτά πού σεις όμολογεíte, κάτι τó ύποπτο πού είνε αρκετό για νά δικαιολογήσῃ τó άδυσώπητο μίσος ενός άνδρός;

— Βέβαια, μπορεί νά έχετε δίκη... Παραδέχθηκε η Μαρία. Ναί... κι' όμως ήσαστε βέβαιος, Λιονέλ, ότι δέν υπήρχε τίποτ' άλλο μεταξύ μας... Απολύτως τίποτε!... "Αν ήσαστε βέβαιος πώς μόνο ο έγωισμός σας πληρώθηκε... Κι' ότι η τιμή σας δέν έπαθε τίποτε... τó έναπανόρθωτο... θα νοιώθατε κάποιο όικτο, όχι για μένα, αλλά τούλάχιστον για εκείνη τήν δυστυχισμένη αδελφή του, πού είνε τόσο άθώα καί τόσο άφωσιωμένη σ' έμάς... Μά τί θέλετε λοιπόν νά κάνετε; Θέλετε νά τήν σκοτώσετε κι' αυτήν ή νά τήν κάνετε νά τρελλαθῇ; Φτωχή μου Λουίζα! Νά ποιά είνε τώρα η ανταμοιβή της για τήν τόση αγάπη της. "Α! "Αν είχατε αυτή τήν καλωσύνη, Λιονέλ, αν ήσαστε τόσο ψύχραιμος, ώστε νά υπερνικήσετε τήν όργή σας καί νά αφήσετε κατά μέρος τήν πληγωμένη φιλοτιμία σας... σας όρκίζομαι... ναί... πώς θα υπήρχε ακόμη καί για μάς αρκετή ευτυχία!... Ναί... Θα σας ήμουν τόσο εύγνώμων... Θα με είχατε συγκινήσει τόσο πολύ με τή γενναωφροσύνη σας... Θα μπορούσατε νά περιμένετε τά πάντα από τήν καρδιά μου... "Ηταν δική σας πάλι... Ξαναγύριζε σ' εσάς. Βέβαια δέν είνε τώρα η στιγμή για νά μιλήσω για τó άδικο σας... Μά θα ξεχνούσα μερικά σφάλματά σας... Ναί! Θα τά ξεχνούσα για πάντα... Καί θα ήμουν τόσο εύτυχισμένη... Θα σας έκανα νά ξεχάσετε καί τά δικά μου! "Α! Σας παρακαλώ, Λιονέλ... Σας ίκετεύω!... Θα σας αγαπώ σάν τόν καλό Θεό!...

Καί σώπασε, πνιγμένη από τά δάκρυα πού κυλούσαν από τά ώμορφα μάτια της.

Ο Λιονέλ ντε Ριάξ είχε σηκωθῇ από τή θέσι του, δείχνοντας φανερά πώς ήταν πάρα πολύ συγκινημένος. "Έκανε μερικά νευρικά θέματα μέσα στο δωμάτιο, με μιά άπερίγραπτη ταραχή. Τό κατάγλωμο πρόσωπό του, τά χείλη του πού έτρεμαν σπασμωδικά, έπρόδιδαν τήν φρικτή πάλη πού γινόταν μέσα στην πληγωμένη ψυχή του.

"Αξαφνα, πήγε πάλι κοντά στο γραφείο του, πήρε ένα χαρτί κι' έγραψε γρήγορα μερικές λέξεις. "Επειτα πλησίασε τή γυναίκα του, πού τόν κύτταζε σάν τρελλή, όπως ήταν γονατισμένη μπροστά του καί της έδωσε τó σημείωμα πού είχε γράψει:

— Μπορείτε νά τó διαβάσετε!... τής είπε. Είνε για τήν κ. ντε Λόρρις.

Η Μαρία έρριξε πρòς τά πίσω τά λυτά μαλλιά της πού έπεφταν στο πρόσωπό της καί διάβασε εκείνο τó σημείωμα πού έγραφε τά εξής:

"Εχετε τήν καλωσύνη νά πῆτε σάν αδελφό σας, κυρία μου, νά μη περιμένη κανένα από μέρους μου αύριο τó πρωί."

Η Μαρία έρριξε μιά κραυγή έκπληξεως καί χαράς, σηκώθηκε άπότομα κι' έπιασε τά χέρια του άνδρός της για νά τ' άκουμπήσῃ έπάνω στην καρδιά της. Κι' έπειτα, χαμηλώνοντας τά δακρυσμένα μάτια της τού είπε με μισόσβυστη φωνή:

— Λιονέλ... Δέν τολμώ νά σοῦ πω τίποτε...

— "Οχι... "Οχι... Δέν θέλω νά μοῦ πῆς τίποτε... τώρα... σε παρακαλώ πολύ, Μαρία... Τής άπάντησε κι' εκείνος στόν ένικό αυτή τή φορά καί με φανερή συγκίνηση. "Ας δώσουμε ένα τέλος σ' όλα αυτά... "Ελα, Μαρία, πήγαινε, πηγαινε νά ήσυχάσῃς...

Εκείνη έσκυψε τó κεφάλι, γέμισε τά χέρια του με τά φιλιά της κι' έπειτα βγήκε από τόν κοιτώνά του.

XVI

Τ Ο ύψος τών αισθημάτων του Λιονέλ ντε Ριάξ σ' αυτή τή συγκινητική σκηνή, δέν μπορούσε δυστυχώς νά κρατήσῃ επί πολύ. Η σκέψι, ή ψυχρή λογική, ή πικρή πείρα δέν άργησαν νά τόν κάνουν νά ξαναγυρίσῃ στις άνησυχίες του καί στοῦς πόνους του. Κάθε ήμέρα, όσο περνούσε ο καιρός κι' ή πρώτη έντύπωσι από τά φλογερά λόγια τής γυναίκας του, από τόν τόνο τής αλήθειας πού είχε πάρει, από τίς συγκινητικές ίκεσίες της έσθυνε μέσα στη μνημη του, ή άμφιβολία καί ή δυσπιστία άρχισαν πάλι νά τόν βασανίζουν. "Ετσι σε λίγο έφθασε στο σημείο ν' άναρωτιέται μήπως ή έμπιστοσύνη πού είχε δείξει δέν ήταν τίποτε άλλο, παρά άφέλεια κι' ότι είχε γίνει ά φασουλής μιάς σατανικής κωμωδίας από εκείνες πού ξέρον νά παίζουν ή γυναίκες με τά δάκρυά τους;

Η συμβίωσι με τή γυναίκα του ήταν τότε, έξωτερικά τούλάχιστον, όλο συμπάθεια, γλυκύτητα καί φιλία. Η Μαρία φρόντιζε διαρκώς νά άποφεύγῃ ό,τι δέν άρεσε στόν άνδρα της, νά γυρεύῃ ό,τι τού άρεσε, μιά δειλή αγάπη, μιά τρυφερή αγάπη πού κάνει εύτυχισμένο έναν άνδρα. Ο Λιονέλ πάλι τής έδειχνε μιά ευγένεια όλο χάρι καί μιά καλωσύνη πού τήν συγκινούσε. Ποτέ, ούτε μιά στιγμή δέν έδειξε με τά λόγια του ή με τήν έκφρασι τών ματιών του καμμία μνησικακία ή επίπληξι, γιατί δέν καταδεχόταν νά ξανακάνῃ λόγο για τή συγγνώμη του καί τó λόγο πού είχε δώσει.

Μά άνάμεσα σ' αυτή τή γλυκεία άτμόσφαιρα τού σπιτιού, πού φαινόταν ότι πραγματοποιούσε τά ωραιότερα όνειρα τής ζωής του, ένειωθε στο βάθος τής ψυχής του πώς ήταν πιδ δυστυχισμένος από κάθε άλλη φορά. Μιά άγιάτρευτη ύποψις τόν κατέτρωγε: είχε σταθῇ εύπιστος, τόν είχαν κοραϊδέψει! Ο Κεθάρν καί ή γυναίκα του τόν ειρωνευόντουσαν κρυφά για τήν άφέλειά του καί τήν άνοησία του. Αυτή ή άδιάκοπη σκέψις τόν βύθιζε σε μιά στυγνή μελαγχολία. Θα ήταν πάντα άνάμεσα στην γυναίκα του καί σ' αυτόν καί θα πάγωνε στα χείλη του τήν τρυφερότητα καί τόν έρωτα. Κι' έτσι είχε φθάσει στο σημείο νά λυπάται πού είχε φανῇ τόσο γενναϊόκαρδος, γιατί αν δέν συνέβαινε αυτό δέν θα βασανιζόταν τώρα από αυτό τó αιώνιο μαρτύριο τής άμφιβολίας.

"Ενα πρωί, περί τά τέλη του Ιουλίου, καθώς κάπνιζε ένα ποῦρο στην αόλη του πύργου, είδε από μακριά τή γυναίκα του πού τραβούσε μ' ένα γρήγορο βήμα πρòς τó πάρκο. Στην άρχή υπέθεσε πώς θα πήγαινε σ' ένα μικρό χωριό πού ήταν πιδ πέρα, όπως συνήθιζε για νά βοηθήσῃ κανένα φτωχό. Μά ήταν ακόμη πολύ πρωί κι' αυτό

τὸν παραξένεψε. Τὴν ἴδια στιγμή μιὰ ἄλλη σκέψι, πιὸ πιθανή, πέρασε ἀπὸ τὸ μυαλό του. Ἐκείνη ἀκριβῶς τὴν ὥρα περνοῦσε ὁ ταχυδρομικὸς διανομεὺς κι' ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν δεντροστοιχία ὅπου ἔκανε τὸν πρωτὸν περίπατό της ἡ Μαρία. Ὁ Λιονέλ λοιπὸν ὑπωπιάσθηκε ὅτι ἡ γυναῖκα του ἤθελε νὰ τοῦ δώσῃ κρυφὰ κάποιο γράμμα κι' ὅτι γι' αὐτὸ εἶχε πάρει νὰ τὸν περιμένῃ ἐκεῖ πέρα. Κ' εἶδε πῶς εἶχε δίκιο, ὅταν πρόσεξε ὅτι ἡ Μαρία γύρισε γρήγορα στὸν πύργο, μόλις ὁ γραμματοκομιστὴς πέρασε ἀπὸ ἐκείνη τὴν δεντροστοιχία. Ὁ Λιονέλ τότε λόξεψε ἀμέσως, πήρε δυό-τρία μονοπάτια ποὺ ἔκοβαν τὸ δρόμο καὶ σὲ λίγο ἔφθασε τὸν ταχυδρομικὸ ὑπάλληλο, τὴ στιγμή ποὺ αὐτὸς ἔβγαινε ἀπὸ τὸ πάρκο.

— Τρόμαξα νὰ σὲ φθάσω!... Τοῦ εἶπε. Δὲν πήρες ἐδῶ καὶ λίγη ὥρα ἀπὸ τὸν πύργο ἕνα γράμμα γιὰ τὸν κ. κ. ντὲ Κεθέρν;

— Μάλιστα, κύριε, μοῦ τὸ ἔδωσε ἡ κυρία...

— Ἀκριβῶς... Κάνε μου τὴ χάρι νὰ μοῦ δώσῃς πίσω αὐτὸ τὸ γράμμα, γιατί ἐγὶνε λάθος στὴ διεύθυνσι... Τὸ παίρνεις αὐριο. Ὁ γραμματοκομιστὴς τοῦ ἔδωσε τὸ γράμμα καὶ ἐξακολούθησε τὸ δρόμο του.

Τὸ γράμμα εἶχε τὴν ἐξῆς διεύθυνσι:

«Κύριον Ἀνρὺ ντὲ Κεθέρν, ξενοδοχεῖον «Μπέργκ», Γενεύη.»

Ὁ Λιονέλ κύτταξε αὐτὸν τὸν φάκελλο, τὸν γύριζε καὶ τὸν ξαναγύριζε στὰ χέρια του μὲ μιὰ ἀνέκφραστη ἀγωνία. Νὰ τὸν ἀνοίξῃ καὶ νὰ παραδιάσῃ τὸ μυστικὸ του ἦταν μιὰ πρᾶξι ποὺ τὴν ἀπεχθάνετο. Νὰ σεβασθῇ πάλι τὸ ἀπόρητο; Θὰ ἔχανε δίχως ἄλλο τὴ μοναδικὴ εὐκαιρία γιὰ νὰ δώσῃ ἕνα τέλος στὶς φρικτὰς ἀγωνίες κι' ἀθεβαιότητες ποὺ δηλητηρίαζαν τὴ ζωὴ του.

Κάθησε λοιπὸν σ' ἕνα κορμὸ δένδρου κοντὰ στὰ κάγκελλα τοῦ πάρκου καὶ θυβήθηκε στὶς σκέψεις του, ὅταν ἄξαφνα ἀκούσε νὰ περνᾷ μιὰ ἄμαξα. Ἦταν τὸ κουπὲ τῆς Λουίζας ντὲ Λόρρις. Θυμῆθηκε τότε ὅτι θὰ ἔτρωγαν μαζὺ τὸ μεσημέρι στὸν πύργο. Βλέποντας τὸν Λιονέλ, ἡ Λουίζα νόμιζε πῶς εἶχε πάει νὰ τὴν προῦπαντήσῃ καὶ εἶπε τοῦ ἄμαξά νὰ σταθῇ. Ἐπειτα κατέβηκε κι' ἔστειλε πίσω στὴ βίλλα της τὴν ἄμαξα.

— Εἶνε πολὺ εὐγενικὸ ἀπὸ μέρους σας Λιονέλ... Τοῦ εἶπε. Τί κάνει ἡ Μαρία; Εἶνε καλά;

— Πολὺ καλά... Τί ὥμορφη ἡμέρα, δὲν εἶνε ἔτσι;

Καὶ προχώρησε δίπλα στὴν κυρία ντὲ Λόρρις. Μὰ ὕστερ' ἀπὸ λίγα βήματα, βλέποντας ἐκείνη τὸ συλλογισμένο καὶ ἀφηρημένο ὕφος του, τοῦ εἶπε:

— Λοιπὸν; Τί νέα, Λιονέλ;

— Μὰ... τίποτε.

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην... Μὰ τὸ μέτωπό σας εἶνε συννεφιασμένο. Κι' ἔπειτα, ἔχετε ἕνα τέτοιο ὕφος σὰν νὰ συλλογίζεσθε κανέναν ἐγκλημα.

— Πολλὰς φορὲς ἡ σκέψις μου εἶνε θλιθερὴς... Τῆς ἀπάντησε ὁ Λιονέλ.

— Μὰ γιατί; Τί ἔχετε;

— Τί ἔχω;...

— Μὰ, ναί, δὲν θὰ μπορέσετε λοιπὸν ποτὲ νὰ γίνετε εὐτυχισμένος;

— Ξέρω κι' ἐγώ;

— Πῶς δὲν ξέρετε!

— Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι δὲν θὰ μπορέσω ποτέ μου.

— Τί ἀπογοήτευσί!...

— ὦ, δὲν εἶνε ἀπογοήτευσί καὶ μελαγχολία... Εἶνε κάτι ἄλλο, πρὸς τοῦτο...

Ἡ Λουίζα τὸν κύτταξε κατάπληκτη.

— Ἀλήθεια; Ἐκανε.

— ὦ, ναί, κι' αὐτὸ μὲ κάνει νὰ λυπᾶμαι τόσο πολὺ...

Ἡ κ. ντὲ Λόρρις στάθηκε τότε ἀπότομα στὴ μέση τοῦ δρόμου.

— Μὰ γιὰ νὰ δοῦμε... Τοῦ εἶπε. Τί σὰς λείπει; Ἡ ἐμπιστοσύνη;

— Ὁ Λιονέλ δὲν ἀπάντησε.

— Θεέ μου! Μὰ τί πρέπει λοιπὸν νὰ γίνῃ γιὰ νὰ ἔχετε αὐτὴ τὴν ἐμπιστοσύνη;

— Τί νὰ γίνῃ; Ἐκανε σαρκαστικὰ ὁ Λιονέλ. Ἀκούστε λοιπὸν...

Θὰ ἤθελα νὰ μάθω τί γράφει αὐτὸ τὸ γράμμα...

Καὶ τῆς ἔδειξε τὸ γράμμα ποὺ εἶχε πάρει ἀπὸ τὸν ταχυδρομικὸ διανομέα.

— Αὐτὸ τὸ γράμμα; Καὶ τί γράμμα εἶνε αὐτό; Ἀπόρησε σαστισμένη ἡ Λουίζα.

Ἐπειτα, ὅταν διάβασε τὴ διεύθυνσί του, χλώμιασε λιγάκι.

— Ὅμοια, ἀκούστε τώρα ποιά εἶνε ἡ ἱστορία αὐτοῦ τοῦ γράμματος. Εἶδα σήμερα τὸ πρωτὶ τὴ Μαρία νὰ τὸ δίνει κρυφὰ στὸν γραμματοκομιστή... Ἀμέσως, ἡ ἰδέα ν' ἀφήσω νὰ φύγῃ αὐτὸ τὸ γράμμα μαζὺ μὲ τὸ μυστικὸ του, γιὰ πάντα, μ' ἔκανε νὰ τὰ χάσω... Ἦταν ἀδύνατον! Ἐπρεπε νὰ μάθω τί ἔγραφε αὐτὸ τὸ γράμμα... Καὶ τὸ πήρα πίσω ἀπὸ τὸν διανομέα... Μὰ δὲν μπορῶ νὰ τὸ ἀνοίξω. Δὲν θέλω νὰ τὸ ἀνοίξω... Πάρτε το... Δὲν σὰς στήνω καμμιὰ παγίδα...

Θὰ ἦταν ἀπαίσιο... Μὴ τὸ ἀνοίξετε, σὰς παρακαλῶ, δὲν θέλω νὰ τὸ ἀνοίξετε... Κάψτε το χωρὶς νὰ τὸ διαβάσετε καὶ χωρὶς νὰ πῆτε τίποτε σὲ κανέναν... Ὅσο κι' ἂν ἦσατε βέβαιη γιὰ τὴ φίλη σας καὶ γιὰ τὸν ἀδελφὸ σας, τὸ καλὺτερόν ποὺ ἔχετε νὰ κάνετε εἶνε νὰ μὴ τὸ ἀνοίξετε... Μοῦ δίνετε τὸ λόγο σας πῶς θὰ τὸ κάψετε...

Ἡ Λουίζα ντὲ Λόρρις ἔτεινε τὸ χέρι της ποὺ ἔτρεπε καὶ πήρε τὸ γράμμα. Κατόπιν κύτταξε θαθεῖα στὰ μάτια τὸν Λιονέλ ντὲ Ριάζ κι' ἔσκισε τὸ φάκελλο. Γιὰ μιὰ στιγμή ὅμως ἡ ἡρωϊκὴ ἐκείνη γυναῖκα, ἐνοιώσε μιὰ μικρὴ λιποψυχία. Τὰ μάτια της θάμπωσαν κι' ἔκανε μερικὰ βήματα παραπατώντας σὰ μεθυσμένη. Ἐπειτα ἄρχισε νὰ διαβάξῃ μὲ θάρρος ἐκείνο τὸ μυστηριώδες γράμμα ποὺ ἔλεγε τὰ ἑξῆς:

«Ἀγαπητὲ μου φίλε,

»Ἐγὼ ἄδικο ἄραγε ποὺ σὰς γράφω αὐτὲς τίς γραμμὲς; Δὲν θέλω νὰ τὸ πιστέψω, μολονότι τίς γράφω κρυφὰ ἀπὸ τὸν ἄνδρα μου. Ξέρετε δὲ γιατί; Γιατί δὲν θέλω νὰ τοῦ θυμῶσω παληὰ θλιθερὰ πράγματα... Μὰ καὶ ἀπέναντί σας νοιώθω πῶς ἔχω τὸ καθήκον νὰ σὰς πῶ πῶς εἶμαι εὐτυχισμένη. Σὰς ξέρω πολὺ καλά κι' ἔτσι εἶμαι βέβαιη πῶς ἡ εὐτυχία μου εἶνε γιὰ σὰς ἡ καλύτερη ἀνταμοιβὴ καὶ ἡ καλύτερη παρηγορία. Θυμᾶμαι ἀκόμη τὰ λόγια σας κατὰ τὴν τελευταία μας συνομιλία ποὺ λίγο ἔλειψε νὰ ἔχῃ τόσο μοιραῖες συνάψεις... Ἡ πιὸ καλὴ εἰδησιὴ ποὺ μπορῶ νὰ μάθω ποτέ, μοῦ λέγατε, εἶνε ὅτι ἐβάλατε τὴν καρδιά σας πρὸς τὸ μέρος ποὺ ὑπαγορεύει τὸ καθήκον σας.

»Ἀλλοίμονο! Αὐτὸ μοῦ φαινόταν ἀκατόρθωτο τότε κι' ὅμως ὅ-

στερ' από λίγες ώρες είχε γίνει αυτό το θαύμα! 'Ο άνδρας μου σ' έσωσε από τις αγωνίες του θανάτου. 'Η συγκινητική έμπιστοσύνη του, ή πραγματικά θεϊκή καλωσύνη του, δεν μου έπέβαλλαν μόνο την ευγνωμοσύνη, αλλά μου ένέπνεαν και μιὰ έκτίμησι, ένα σεβασμό, μιὰ τρυφερότητα. 'Από εκείνη τη στιγμή με είχε πάλι κατακτήσει κι' είχα αρχίσει πάλι νά τον αγαπώ, όπως πρώτα, παράφορα.

»Κάθε ήμέρα, όταν θυμάμαι εκείνη την τρομερή νύχτα, όταν θυμάμαι τις τρέλλες, τις άνοησίες, τὰ απείρησκεπτα λόγια μου, γιατί, για νά του δείξω καλύτερα την ελικορίνειά μου, παρουσίαζα τον έαυτό μου πιό ένοχο απ' ό,τι ήταν, όταν συλλογιζομαι τη σπαργμένη καρδιά του, την πληγωμένη του υπερηφάνεια, ό,τι τον έκανε νά υποφέρει, τους πόνους του, τις πίκρες του, τις άπογοητεύσεις του, όταν συλλογιζομαι ότι κατάφερε νά υπερνικήση τον ίδιο τον έαυτό του για νά μου δώση τó χέρι... μου έρχεται νά πέσω στα πόδια του και νά τον λατρεύω σαν είδωλο.

»Μά δεν τολμώ. Είναι γλυκομίλητος, καλός, μά και λιγάκι άνησυχος, λιγάκι καχύποπτος ακόμη στο βάθος της καρδιάς του. Τό νοιώθω... Τό διαισθάνομαι... Και καμμιά φορά καταφέρνω νά τó διαβάσω μιὰ στιγμή στα μάτια του. Και υποφέρω, πονώ, μά δεν χάνω τó θάρρος μου, δεν άπογοητεύομαι. Γιατί νοιώθω επίσης ότι τó μέλλον είναι δικό μου και ότι όλη ή άλήθεια πού βρίσκεται μέσα στην καρδιά μου, θά βγῇ μιὰ ήμέρα στο φώς, θά περάση μέσα στη δική του την καρδιά. Και τότε θά μου δοθῇ κι' εκείνος όλόκληρος, θά πάψῃ ν' άνησυχῇ, νά θυμάται τó παρελθόν: θά μ' αγαπήσῃ.

»Νά, αυτά ήθελα νά σ'α γράψω, αγαπητέ μου φίλε. Σ'α θεωρώ πάντα ως τον καλύτερο φίλο μου, μά τώρα δεν είμαι πειά μόνη στη ζωή, δεν είμαι άπογοητευμένη, δεν είμαι άπροστάτευτη. 'Εχω τον άνδρα μου πού τον λατρεύω και ή αγάπη μου αυτή με κάνει νά βλέπω τó μέλλον με την πιό μεγάλη έμπιστοσύνη.

»Σ'α εύχαριστώ για τις συμβουλές σας, για τὰ φρόνιμα λόγια σας, για την άδελφική αγάπη σας. Σ'α είμαι ευγνώμων για πάντα.

ΜΑΡΙΑ ΝΤΕ ΡΙΑΖ.»

»Όταν τελείωσε τó διάβασμα του γράμματος με μιὰ φωνή πού έτρεμε από τη συγκίνησι, ή Λουίζα ντε Λόρρις είδε ότι ό Λιονέλ είχε σκεπάσει με τó ένα χέρι τὰ μάτια του κι' ότι θερμά δάκρυα κυλούσαν στο πρόσωπό του.

»Υστερ' από αυτό τó περιστατικό ή ζωή του Λιονέλ και της Μαρίας άλλαξε ξαφνικά, σαν νά μη είχε συμβῇ τίποτε και σαν νά συνεχιζόντουσαν τὰ πρώτα ευτυχισμένα χρόνια του γάμου τους.

Οί δυο σύζυγοι, με την πείρα τώρα, την άπαραίτητη για την πραγματοποίησι κάθε ευτυχίας, ένιωθαν τó γάμο σαν μιὰ άμοιβαία θυσία και μιὰ άμοιβαία υποχώρησι. 'Ο έρως τους πάλι δεν είχε τις τρέλλες και τις ιδιοτροπίες του πρώτου καιρού. 'Ηταν ένα σοβαρό, σταθερό αίσθημα, ισχυρό σαν τó θάνατο. 'Η Μάρια τó ένιωθε αυτό και έλεγε συχνά της Λουίζας ντε Λόρρις:

— Τί παράξενο αίσθημα πού είναι ό έρως! Στην αρχή, νομίζει κανείς πως είναι ανάλαφρος, επιπόλειος, παιγνιδιάρης. Μά δεν άργεί νά καταλάβῃ ότι ό πραγματικός έρως έχει στο βάθος μιὰ αφάνταστη τραγικότητα κι' ότι είναι ένα αύστηρό αίσθημα πιό δυνατό από τη ζωή, πιό δυνατό ακόμη κι' από τó θάνατο.

— Είσαι ευτυχισμένη, τώρα; τη ρωτούσε ή Λουίζα.

— Τώρα ακριβώς νοιώθω την άληθινή ευτυχία. Της άπαντούσε ή Μάρια.

Κι' έπειτα έπρόσθετε:

— Θυμάσαι τις τρέλλες μου;

— Και τούς χορούς...

— Και τις κοσμικές συγκεντρώσεις;

— Και την έπιπολαιότητά μου;

— "Ω, ναι, ήσουν μιὰ άλλη Μάρια.

— Αυτό κι' εγώ συλλογιζομαι τώρα. Θεέ μου. Πώς μπορεί νά παρυσυρθῇ κανείς! Πώς μπορεί ν' αλλάξῃ και νά ξεχάσῃ τὰ πάντα: Γιατί τώρα δεν νοιώθω κανένα πάθος για τις διασκεδάσεις τις κοσμικής ζωής; Γιατί απ' όλη αυτή τη ζωή δεν μου έμεινε καμμιὰ καλή ανάμνησι;... "Α! Λουίζα, πόσο είχες δίκιο...

— ... "Ότι τίποτε δεν είναι πιό σπουδαίο και πιό αξιολάτρευτο από τó σπίτι μας, από την οικογένειά μας. 'Ο γάμος είναι ή πιό ευχάριστη διασκέδασι, ή πιό ευτυχισμένη ζωή, όταν ξέρουμε νά τον εκτιμήσουμε και ν' άφοσιωθοῦμε σ' αυτόν.

Κι' ή δυο εξαδέλφες έπεφταν ή μιὰ στην άγκαλιά της άλλης κι' έκλαιγαν πολλές φορές από τη χαρά τους για την καινούργια εκείνη ευτυχία τους.

'Ο Λιονέλ, είχε προσέξει τις συμβουλές της Λουίζας, αυτής της έξυπνης γυναίκας πού ήξερε τόσο καλά τη ζωή, γιατί άκουγε πάντα τη φωνή της άθώας καρδιάς της κι' είχε γίνει στ' άλήθεια υπόδειγμα συζύγου. 'Η Μάρια τον εύρισκε κάθε ήμέρα και πιό αξιολάτρευτο. 'Η ζωή του τώρα δεν ήταν όπως πρώτα, κενή, με μονότονες κι' ασημαντές τέρψεις. Τη χαίρόταν μαζί με τη γυναικά του. Πήγαινε μαζί της στα θέατρα, στα σαλόνια, στις κουρσες, στις λουτροπόλεις, όταν έρχόταν τó καλοκαίρι, μά ήξερε κιόλας νά μείνῃ μαζί της στο σπίτι, κοντά στο τζάκι του μεγάλου σαλονιού και νά συνομιλή ευχάριστα μαζί της τις χειμωνιάτικες βραδυές.

Μιὰ ήμέρα, ή Μάρια του είπε:

— Είναι καιρός νά φροντίσης και για τη διπλωματική ιστορία σου...

— Μά τη θυμάσαι; 'Απόρησε ό Λιονέλ;

— Ναι! Πρέπει νά τó τελειώσης αυτό τó σύγγραμμα...

— "Ω, τώρα πειά...

— Γιατί; Τό βαρέθηκες;... Ξέρεις; 'Εχω μάθει πολλά πράγματα... Τά έμαθα μαζί με τη Λουίζα... Θά μπορούσα λοιπόν νά σε βοηθήσω...

— Μάρια! 'Εσύ; Θά δεχόσουν νά με βοηθήσης;

— Ναι, Λιονέλ... Θά μου άρεσε πολύ νά ταιριάζω τις σημειώσεις σου, νά καθαρογράφω τὰ σχέδια πού θά φτιάχνῃς, ν' άκούω τὰ κεφάλαια πού θά τελειώνῃς...

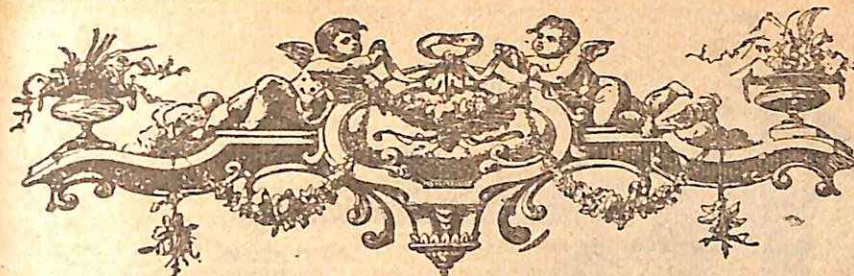
Μιὰ τέτοια ευτυχία δεν μπορούσε νά τη φαντασθῇ ποτέ του ό Λιονέλ ντε Ριάζ.

Κι' από εκείνη την ημέρα, άρχισε πάλι τις μελέτες του και είχε αποφασίσει να θάλη ένα σκοπό στη ζωή του : να πετύχη μιὰ θέσι πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας, μετὰ τὴν έκδοσι τῆς διπλωματικῆς ιστορίας του.

Αὐτὴ ἡ ἰδέα εἶχε ἐνθουσιάσει τὴ Μαρία, ποὺ τὸν λάτρευε τώρα με περισσότερο πάθος καὶ με μιὰ ἀφοσίωσι ποὺ τὴν ἔκανε ὑπόδειγμα συζύγου.

Καὶ τώρα δὲν μπορούμε νὰ τελειώσουμε τὴν ἀφήγησι αὐτῆς τῆς ἱστορίας, χωρὶς νὰ ὑπενθυμίσουμε στὸν ἀναγνώστη ὅτι οἱ Κεβέρν εἶνε πολὺ σπάνιοι στὸν κόσμον κι' ὅτι δὲν πρέπει κανεὶς νὰ λογαριάζη πάντα ὅτι θὰ ἔχη τὴ βοήθειά τους γιὰ τὴ δημιουργίαν τῆς εὐτυχίας του. Μιὰ τέτοια ἀνιδιυτελής βοήθεια εἶνε κάτι τὸ ἐξαιρετικὸ ποὺ δὲν συναντιέται κάθε ἡμέρα. "Ενας ζηλότυπος λοιπὸν σύζυγος θὰ κἀνη καλὰ νὰ φροντίζει μόνος του γιὰ τὴν τελειοποίησι τῆς γυναίκας του, γιατί δὲν εἶνε φρόνιμο ν' ἀφήσῃ κανεὶς ἕνα τέτοιο ἔργο στοὺς ἄλλους.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

Ἡ νεανικὴ ζωὴ τοῦ μεγάλου Γάλλου συγγραφέως ἐπέρασε γεμάτη περιπέτειες. Μετὰ τὴν εἰς Γαλίαν ἐπιστροφή του καὶ τὴν δημοσίευσι τῶν πρώτων ἔργων του, περιῆλθε σὲ διάστασι πρὸς τὸν πατέρα του, ὁ ὁποῖος τὸν προώριζε γιὰ τὸ πολυτεχνεῖο. Πιεζόμενος ἀπὸ οἰκονομικὰς ἀνάγκας ἀναγκάστηκε νὰ δεχθῇ ἐπιχορήγησι ἡ ὁποία τοῦ ἀπενεμήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Λουδοβίκου ΙΗ'. Ο Οὐγκὼ ἐνόμιζε ὅτι αὐτὴ τοῦ ἐδίδετο ὡς ἐνθάρρυνσι γιὰ ὅσα εἶχε γράψει. Βραδύτερον ὅμως ἐμελλε νὰ μάθῃ τὴν ἀληθινὰ αἰτία τῆς εὐνοίας αὐτῆς ὡς ἑξῆς:

Κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἶχε ἀνακαλυφθῇ συνωμοσία κατὰ τῆς Βασιλείας, τῆς ὁποίας οἱ ἀρχηγοὶ εἶχαν ὅλοι συλληφθῇ, ἐκτὸς ἐνὸς ὀνομαζομένου Βελόν, τὸν ὁποῖον εἶχε ἄλλοτε γνωρίσει ὁ Οὐγκὼ.

Συγκινηθεὶς ἀπὸ τὴν εἰδησι αὐτὴ ὁ Οὐγκὼ δὲν χάνει καιρὸ καὶ αὐθόρμητως γράφει πρὸς τὴ μητέρα τοῦ ἐπαναστάτου δίδοντας ὅς αὐτὴ τὴ διεύθυνσι τῆς κατοικίας του καὶ παρακαλῶντας τὴν νὰ εἰδοποιήσῃ τὸ γιὸς τῆς, ὅτι εἶνε ἕτοιμος νὰ τὸν δεχθῇ καὶ νὰ τὸν κρύψῃ, ὅποιαδήποτε ὥρα τῆς ἡμέρας ἢ τῆς νύχτας. Τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν, χωρὶς νὰ ὑπολογίσῃ τίποτα, τὴν ἔρριξε στὸ ταχυδρομεῖο.

Ἡ ἀστυνομία ὅμως κατορθώνει νὰ τὴν ἀνακαλύψῃ, τὴν ἀνοίγει, διαβάζει τὸ περιεχόμενον, παραφυ-

λάει καὶ συλλαμβάνει τὸν Βελόν. Ο Λουδοβίκος μαθαίνει τὸ γεγονός, ὑποθέτων δὲ ὅτι ὁ Οὐγκὼ, ἐπίτηδες ἔρριξε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ συνωμοτοῦ, τοῦ ἀπονέμει τὴν ἐπιχορήγησι.

Ἡ ἀπελπισία τοῦ Οὐγκὼ, ὅταν μιὰ ἡμέρα ὁ Διευθυντὴς τοῦ ταχυδρομείου, γιὰ νὰ γελάσῃ μαζί του ἀφηγήσῃ τὰ συμβάντα, προσθέτων ὅτι ὁ Βελὼν ἐτούφεκίσθη ἦταν ἀνέκφραστη.

— Ἀλλὰ τότε τὸ ἐπίδῃμα ποὺ παίρνω, εἶνε ἡ τιμὴ αἵματος ! ὦ ! ξεφώνησε κλαίοντας ὁ ποιητής. Εἶμαι ἕνας ἄθλιος !...

* * *

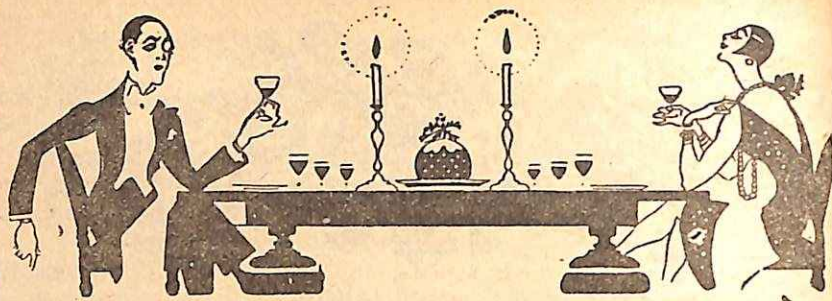
Δὲν ἦτο ἀκόμα εἰκοσιτριὼν ἐτῶν ὅταν ἀπεφασίσθη, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Καρόλου Ι' νὰ τοῦ ἀπονεμηθῇ τὸ παράσημο τοῦ ἱππότη τοῦ τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς.

Ὁ τότε ὑπουργὸς Λαροσφουκὼ, παρουσίασε στὸ Βασιλεῖα καὶ τὰ δύο ὀνόματα τοῦ Λαμαρτίνου καὶ τοῦ Οὐγκὼ, μετὰ πλήθος ἄλλων, οἱ ὁποῖοι ἐπροτείνοντο πρὸς τὸν ἴδιον σκοπὸν.

Ὁ Βασιλεὺς ἐπῆρε τὴν πέννα καὶ ἔσθυσε τὰ δύο αὐτὰ ὀνόματα.

— Πῶς; Γιατί, Μεγαλειότατε; Δυὸ ἄνθρωποι τόσο ἐνδοξοὶ! εἶπε κατάπληκτος ὁ Λαροσφουκὼ.

— Ἀρκιῶς γιατί εἶνε τόσο ἐνδοξοὶ τοὺς ἔσθυσας, ἀπακρίβηκε ὁ Κάρολος Ι'. Τὰ ὀνόματα τῶν δὲν πρέπει νὰ συγχυθοῦν με αὐτὸ τὸ σωρὸ. Παρουσιάσατέ μου, παρακα-

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ "ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ", ΤΟΥ ΜΙΣΕΛ ΠΡΟΒΕΝ ΕΝΑΣ ΓΑΜΟΣ

ΠΕΤΡΟΣ — 28 χρονών
ΞΕΝΗ — 20

(Στο δωμάτιο της Ξένης—δωμάτιο με πολύ καλαισθησία επιπλωμένο. Η Ξένη είν' άρρωστη στο κρεβάτι. Ο Πέτρος κάθεται δίπλα σε μία πολυθρόνα).

ΞΕΝΗ.— Μά δεν το βλέπεις; Δεν είμαι πια διόλου καλά. Το νοιώθω... το νοιώθω, ημέρες τώρα, πώς θά πεθάνω...

ΠΕΤΡΟΣ.— Σώπα, αγαπημένη μου, σώπα... Δε θέλω να σ' ακούσω... Δεν πεθαίνει κανείς έτσι με τό τίποτε... (Προσπαθεί να κρύψει μία βαθειά συγκίνηση που τον κατέχει).

ΞΕΝΗ.— Κι' όσο σκέπτομαι ότι σήμερα ήταν ή μέρα που είχαμε ό-ρίσει για τους γάμους μας που ύ-στερ' από τριών χρόνων αγάπη θά κάναμε επί τέλους... για τους γάμους μου που δε θά γίνουν ποτέ...

ΠΕΤΡΟΣ.— Πάψε, αγάπη μου, αυτά τα λόγια σου με πικραίνουν... Γιατί

λές άνοησίες, σά μικρό παιδί; Σε δέκα, δεκαπέντε μέρες που θά γίνης καλά θά παντρευτούμε...

ΞΕΝΗ.— "Αχί δε θά παντρευτούμε ποτέ!... ποτέ!... Έσύ, ναι, όταν εγώ δεν θά υπάρχω πια, ίσως θά παντρευτής με κάποιαν άλλη... Βέβαια πρέπει να παντρευτής με μίαν άλλη που θάνε καλύτερη από μένα... που θά ταιριάζη στη θέσι σου... Ο δικός μας γάμος δεν έπρεπε να γίνη και γι' αυτό δε θά γίνη.

(Ο Πέτρος κάνει μία προσπάθεια να την έμποδισή να μιλήσ, μα έκείνη του πιάνει το χέρι κι' έξακολουθεί)—Δεν ήταν σωστό να γίνη. Έγώ μία θεατρινούλα συνοικισκού θεάτρου να πάρω έσένα τον ένδοξο συγγραφέα που τά έργα σου παίζονται στην «Κομεντί» και στο «Ζυμνάζ»... "Επειτα κ' οί δικοί σου, δεν τον θέλουνε αυτό το γάμο... Έχουνε δικηο. Έχουνε δικηο... Μά εγώ σ' αγαπούσα, σ' αγαπούσα

λω, ένα χαριστό διάταγμα, για τους Λαμαρτίνο και τον Ούγκω.

* * *

Οί αντίπαλοι έναντίον των οποίων είχε να παλαίστη στο φιλολογικό του στάδιο, ήσαν οί μέγιστοι ίσως των ποιητών και συγγραφέων των νεωτέρων χρόνων. Αλλά, μετά τις πρώτες έπιτυχίες του, δεν έβράδυνε να έννοήσ η ποιιά ύπέροχη θέσι έμελλε να καταλάβη μεταξύ όλων μύθων.

Τήν συναίσθησι λοιπόν αυτή —ή τον έγωισμό, αν θέλετε— θέλοντας να πειράξη κάποτε, ο γνωστός δραματικός συγγραφέας Barrière, τον ρώτησε πονηρά :

— Ποιός είνε ο πρώτος ποιητής της Γαλλίας κατά την γνώμη σας, κ. Ούγκω;

Και ο Ούγκω απάντησε πονηρότερα:

— Ο Μυσσέ είνε ο δεύτερος.

μ' όλη την φλόγα της φτωχής μου καρδιάς και δεν έβλεπα γύρω μου. Νόμιζα πως στον κόσμο μόνο ή αγάπη μας ύπήρχε. Τώρα που ζυγώνω προς το θάνατο βλέπω πιο καθαρά... Βλέπω ότι κι' εσύ ο ίδιος δεν ήθελες το γάμο μας... Γιατί τρία χρόνια τώρα δεν παντρευόμαστε ; Μόλις πρό δεκαπέντε ημερών μου έκανες λόγο για γάμο όταν εγώ έπεφτα άρρωστη.

ΠΕΤΡΟΣ.— Αγαπημένη μου, ούτε εσύ μου είχες μιλήσει ποτέ για γάμο. Έγώ δε σου έλεγα, γιατί με το γάμο νόμιζα πως θάκοβα τά φτερά του έρώτά μας, πως θά πύαμε να πετάμε σαν τά ελεύτερα πουλιά, πως θ' αναγκαζόμαστε να συμμορφωθούμε με τους τύπους και τις άλλες άηδίες που έπιβάλλει ή κοινωνική ζωή και ή θέσι μου.

ΞΕΝΗ.— Έχεις δίκηο... "Ας ζούσα κι' ως μη παντρευόμαστε ποτέ. Να ζούσαμε έτσι πάντοτε μαζί όπως ήμαστε και πρώτα. Μ' αν σου μιλάω τώρα για γάμο δεν το κάνω για κανέναν άλλο λόγο παρά μόνο γιατί φοβάμαι... Φοβάμαι πως δε μ' αγαπούσες, φοβάμαι πως δε μ' αγαπάς... Ένας νέος σαν κι' εσένα με όνομα, με δάξα, με περιουσία που ζή μέσ, τά θέατρα, στάν σαλόνια, στάν κόσμο, είνε δυνατόν ν' αγαπάη ένα φτωχό κι' ασήμαντο κορίτσι, όπως εγώ; Δεν ξέρω τίποτα από τη ζωή σου, ούτε από σεβασμό σε σένα, ζήτησα να μάθω ποτέ. Έρχόσουν μ' έθλεπες μία δυό ώρες κι' έπειτα έφευγες... Που πήγαινες, ποιές έθλεπες στά κέντρα, που γύριζες ; Δεν ξέρω, ούτε και ποτέ θά μάθω... Το γάμο τον ήθελα μόνο μ' αυτόν γιατί θά θεβαινώμουν ότι μ' αγαπάς... Μ' άλλοίμουν, θά μπώ στον τάφο, με την πιο τρομερή άμφιβολία στην καρδιά μου... Δεν μ' αγαπάς... (Ξεσπάει σε λυγμούς).

(Έκείνος με δάκρυα στά μάτια, της περνάει το χέρι του στο λαιμό και προσπαθεί να την ήσυχάση. Σιγυχρόνως ζμως έκτός από τη συγκίνηση που του προκαλούν τά λόγια της Ξένης δείχνει και κάποιαν άνησυχία, κάποιαν άδημονία, σαν να περιμένη κάποιον που δεν θά ήθελε

νάρθη. Η Ξένη συνέχεται, αλλά έξαντλημένη από την ταραχή γέρνει το κεφάλι της στο μαξιλάρι κι' άποκοιμείται αργά-αργά).

ΠΕΤΡΟΣ, (μόνος του). Δυστυχισμένη μικρούλα... Τι κακό που σου έχω κάνει κι' ακόμα δεν ξέρεις τίποτε... Πόσο είμαι έννοχος... Ω! αν μπορούσα τώρα να έπανορθώσω το έγκλημά μου... Μά είνε άργά πια... Ο γιατρός υούπε, πως μία δυό μέρες, ώρες ίσως, θά ζήσης ακόμα...

(Ακουμπάει το χέρι του στο κομμένο κι' αρχίζει να σκέπτεται. Βγάζει σιγά από την τσέπη του ένα άρωματισμένο γράμμα και το διαβάζει: «Πέτρο μου, στίς πέντε θά περάσουμε εγώ κ' ή μαμά με τ' αιώτακίνητο να σε πάρουμε να πάμε στίς κουρσες. Σε φιλώ ή μνηστή σου Ιουλιέττα ντε Φ... Βγάζει το ρολόι του και το κυττάει).

ΠΕΤΡΟΣ.— Η ώρα είνε πέντε παρά δέκα. Σε δέκα λεπτά θά περάσουν απ' το σπίτι. Φυσικά δε θά με θρουν εκεί... "Ας μη με θρουν!.. Κι' αν θυμώσουν λίγο με νοιάζει... Καλύτερα. Μακάρι να μπορούσε να ματαιωθή αυτός ο γάμος... Ένα άλλος γάμος θά έπρεπε να γίνη μ' αυτό έδω το άφωτισμένο, το τρυφερό πλάσμα... Ένας γάμος από αγάπη... μα τόσα χρόνια τώρα δεν το θέλησα εγώ... Έ... τότε ούτε ο ένας, ούτε ο άλλος θά γίνη... (Πιάνει το χέρι της Ξένης που τώχει άφημένο άπάνω στην κουδέρτα). Φτωχή μου αγάπη, που σε λίγο θάχης σβύσει για πάντα... Μικρούλα... μικρούλα...

(Ακούγεται χτύπος στην πόρτα. Άνήσυχος ο Πέτρος σηκώνεται, πηγαίνει στο παράθυρο και κυττάει).

ΠΕΤΡΟΣ.— Ο Μιχάλης ! Ο ύπηρετής του σπιτιού μας. Έρχεται να μου πη πως ή κυρίες με περιμένουν στο σπίτι.

(Πηγαίνει στη διπλανή κάμαρα κι' ανοίγει. Σε λίγο φαίνεται από τη μισάνοιχτη πόρτα να μιλάη με τον ύπηρετή).

ΠΕΤΡΟΣ.— Ήρθαν ;

ΜΙΧΑΛΗΣ.— Ήρθαν και σάς περιμένουν. Τους είπα, όπως μου είχατε πει, ότι σάς φώναξαν για λίγη ώρα κάπου και ότι σε πέντε λε-

ΡΟΔΟΦΥΛΛΑ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

(Σκέψεις και γνώμες του Ντιντερώ για το ωραίο φύλο)

— Πολλές γυναίκες προξενούν πειρα αυτοκτονονίας... — Γι' αυτό ο βήμαρχος της πόλεως Μιλέ έδηλωσε κάποτε ότι η πρώτη γυναίκα που θ' αυτοκτονήσει θα έκτεθι ολόγυμνη στη δημοσία πλατεία! Κατόπιν αυτού καμιά γυναίκα δεν ξανάπαιξε με τον θάνατο.

— Η γυναίκες εισάστε σαν τα μικρά παιδιά. Θλιβερές, ανήσυχες, μελαγχολικές. Ζήτη δίπλα στους γονείς σας που ανησυχούν όχι μόνον για την υγεία σας και τη ζωή σας, αλλά ακόμη και για το χαρακτήρα σας. Η νεότης είναι η κρίσιμη στιγμή που ένα κορίτσι γίνεται, αυτή που θα μείνη σ' όλη της τη ζωή! Έξυπνη ή ανόητη, μελαγχολική ή ζωήρ, σοβαρή ή φλύαρη, καλή ή κακή.

— "Αν έχετε έχετε περισσότερο μυαλό απ' τις γυναίκες, αυτές έχουν περισσότερο ένστικτο από μας.

— "Αν έχετε έχετε περισσότερο μυαλό απ' τις γυναίκες, αυτές έχουν περισσότερο ένστικτο από μας.

— «Συζητάτε άφοβα με τις γυναίκες, έλεγε ο Άγιος Γερωνύμος. Παραδέχονται άμέσως ότι τους λένε γιατί είναι αγράμματες. Σας άπαντούν μ' ευκολία γιατί είναι φλύαρες, κι' επιμένουν πολύ γιατί είναι πεισματάρες»

— Υποκρίνονται τη μέθη του πάθους, όταν έχουν μεγάλο συμφέρον να σας άπατήσουν.

— Υστερική γυναίκα στην νεότητά της, γίνεται θρησκομανής στην προχωρημένη της ηλικία.

— Πολλές όμως φορές ο υστερισμός των γυναικών είναι ψεύτικος. Σ' αυτόν όφείλονται και ή ψευτοαπό-

ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ

ΝΥΧΤΑ ΚΑΙ ΣΕΛΗΝΗ

— Ω! πόσο τα λουλούδια αυτά του πάρκου, γεμίζουν την Ψυχή μου, από μια θεία χαρά... από μια υπερτάτη ευτυχία!

— Έλα! Νά ή Σελήνη!

— Έλα! Νά τα λουλούδια!

— Ας κυτάξουμε μόνο την ευτυχία!

Μακριά... μακριά! Διώξε τον πόνο!

— Έλα!

Για τους έρωτευμένους ή ζωή!

πτά θα γυρίσετε.

ΠΕΤΡΟΣ.— Τότε άς πεταχτώ να πώ ότι μου έτυχε μια κατεπείγουσα δουλειά κι' ότι δε θα μωρέσω να βγώ μαζί τους άπόψε.

(Μπαίνει στην κάμαρη της Ξένης, τη βλέπει πώς κοιμάται, παίρνει σιγά-σιγά το καπέλλο του και φεύγει. Ήουχία. Σέ λίγα λεπτά ή Ξένη ξυπνάει, κυττάει γύρω της δε βλέπει κανένα. Μιά θανάσιμη άγωνία άπλώνεται στα χαρακτηριστικά της. "Άξαφνα τα μάτια της πέφτουν στο γράμμα, που ο Πέτρος το είχε αφήσει μέσα στη θιάσι του στο κομοδίνο. Μ' ένα νευρικό κίνημα του χεριού της το παίρνει και το διαβάσει).

ΞΕΝΗ.— Θεέ μου!.. "Ωστε έχω δίκιο! Αυτή ήταν ή αλήθεια! Έφυγε! Πάει να έρθι εκείνη, που θα γίνει γυναίκα του... Κι' έγω... θά πεθάνω μόνη... μόνη...

(Τη στιγμή εκείνη γυρίζει κι' ο Γέτρος. Βλέπει το γράμμα στα χέρια της Ξένης. Τρέχει, της το παίρνει και το σκίζει).

ΞΕΝΗ.— Νά λοιπόν... Ήταν αλήθεια... αλήθεια...

ΠΕΤΡΟΣ.— "Όχι, άγαπημένη, όχι... Την άφησα κι' έφυγα... Ήρθα σ' εμένα... σ' εμένα που άγαπώ. Αυτή είναι εκείνη που ήθελαν να μου δώσουν, ενώ εσύ είσαι αυτή που θα πάρω έγω.

ΞΕΝΗ.— Τώρα πειά. "Όταν δεν θα υπάρχω. (Κλαίει σιωπηλά). "Ω, ναι, τώρα θέλω να πεθάνω... "Αχ, άς ήταν να πέθαινα αυτή τη στιγμή... Τώρα, ναι, θα ήθελα να πεθάνω...

ΠΕΤΡΟΣ, (παίρνει το καπέλλο του).— Περίμενε. Σέ δυο λεπτά είμ' έδώ.

(Φεύγει και σέ λίγο γυρίζει συνοδευόμενος από έναν παπα, έναν συμβολαιογραφικό υπάλληλο, δυο μάρτυρες κι' ένα μικρό που κρατάει διάφορα αντικείμενα. Η Ξένη τους βλέπει και μια λάμψη άπλώνεται στο σθυσμένο πρόσωπό της).

ΞΕΝΗ.— Άγάπη μου...

ΠΕΤΡΟΣ.— Με πιστεύεις τώρα...

(Σέ λίγα λεπτά ο γάμος έχει γί-

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΕΝΟΣ ΝΕΑΡΟΥ ΣΥΖΥΓΟΥ

(Βαρυμετρικές παρατηρήσεις σχετικές με τα νεύρα της συζύγου μου)

ΔΕΥΤΕΡΑ: Νέφη πυκνά. Καθ' όλη την ημέρα ο ήλιος άόρατος.

ΤΡΙΤΗ: Συννεφιά και Ψύχρα. Ο καιρός λίαν δυσάρεστος.

ΤΕΤΑΡΤΗ: Ψύχος κάτω του μηδενός. Η ψυχρότης άρχεται να γίνεται δριμυτάτη.

ΠΕΜΠΤΗ: Ούρανος νεφελώδης. Ο ήλιος άντέιλε έρυθρότατος. Όλα τα σημεία προμηνύουν θύελλα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ: Την πρωία θύελλα μετά θροντών και άστραπών. Κατά το διάστημα της ημέρας άρχεται να αϊθριάζ καταφανώς.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ: "Ηλιος λαμπρός άρχίζει χλιαρότης καιρού. Προς το έσπέρας πέφτει χάλαζα... λογαριασμών!...

ΚΥΡΙΑΚΗ: Πρωί, πρωί έλαφρός μπάτης. Κατά το δείπνο καιρός διαυγέστατος και αϊθριος. Το έσπέρας, μετά την επιστροφή απ' το θέατρο, θύελλα και σεισμός τρομερός. Πέφτει χαλάζι και βροχή... γρονθοκοπήμάτων!...

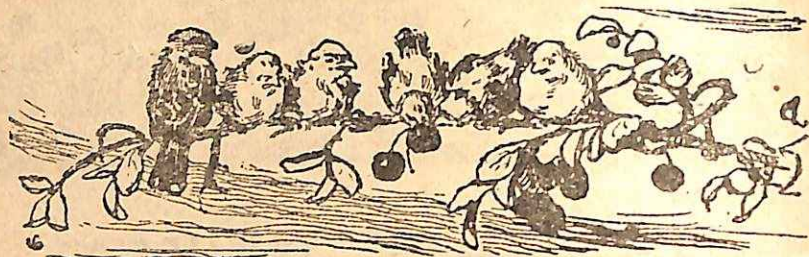
ναι. Οί Ξένοι φεύγουν κι' άπομένουν μόνον τους οί νεόνυμφοι).

ΠΕΤΡΟΣ, (άγκαλιάζει την Ξένη). — Γυναίκουλα μου...

(Μά ή Ξένη δε μιλάει πειά ή άλλεπάλληλες συγκινήσεις επιτάχυναν το τέλος. Άπλώνει το χέρι της σά να θέλη κι' αυτή να τον άγκαλιάσει μά μ' ένα άπτόμο σπασμό ξεφεύγει απ' την άγκαλιά του Πέτρου και πέφτει άπάνω στο κρεβάτι ξερή).

ΠΕΤΡΟΣ, (πέφτοντας άπάνω με φωνές). — Γυναίκουλα μου... Γυναίκουλα μου...

ΜΙΣΕΛ ΠΡΟΒΕΝ

ΣΕΡΒΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΝΤΖΟΥΡΑ ΓΙΑΚΕΙΤΣ

Ο ΤΡΕΛΛΟΣ

Ο Πέτρος Γιόβιτς ήταν ένας παλλη-
καρής δημοσιογράφος. Δεν λογά-
ριζε κανένα. Ούτε υπουργούς,
ούτε βουλευτές, ούτε τον περίφη-
μο ακόμα Βλάδαν Γεώργεβιτς,
τον Έλληνοστρίτσαρον (Έλληνό-
θλαχο) που καβαλλίκευε τόσα
χρόνια το Κράτος μας ως Πρωθυ-
πουργός. "Αν και του έκανε μία
μεγάλη πολεμική με τα άρθρα του,
τόση μαεστρία είχε, που δεν γνώ-
ρισε ποτέ τη φυλακή.

Επειτα όμως από τη μάχη της
Σλιβνίτσας (Σερβοβουλγαρικός
πόλεμος) ο Γιόβιτς τὰ έβαλε με τὰ
βασιλέα το Μιλάνο. Σάν καλός δέ
δημοσιογράφος που ήταν, ήξευρε
ότι το μόνο που σκοτώνει ήταν ή
είρωναία.

Ακόμη ο Γιόβιτς ήξευρε και το
έξης:

"Ότι άλλο είχε ένας ιδιώτης ή
πυλαιοτήτης κι' άλλο ένας βασιληάς.

Για να χτυπήσει το πρόσωπο του
βασιλέως πρέπει να λάβει κανείς
προκαταβολικά τα μέτρα του και
να προετοιμάσει και το έδαφος.

"Ετσι συνέβη τότε το έξης πρω-
τάκουστο, στα χρόνια της δημοσιο-
γραφίας:

"Η «Δνέβνικ», ή εφημερίδα που
δηρύθνε ο Πέταρ Γιόβιτς, άρχισε
να δημοσιεύει άρθρα εναντίον αυ-
τού το... Πέταρ Γιόβιτς. Στην άρ-
χή ο κόσμος νόμισε ότι ο Πέταρ
Γιόβιτς, έπαυσε να εργάζεται εκεί.
"Αλλά όλοι τον βλέπαν να πηγαίνει
τακτικά και να εργάζεται στής

«Δνέβνικ» τὰ γραφεία.

Μερικοί θέλησαν να πουν, ότι ο
ίδιος γράφει τὰ άρθρα εκείνα, κα-
τά του έαυτού του. "Αλλά τὰ άρθρα
εκείνα είχαν τόση δριμύτητα κατά
του Πέταρ Γιόβιτς, που κανείς πο-
τέ, δεν θέλησε να τὸ πιστέψει.

Τὸ μυστήριο αυτό άπασχολούσε
την κοινή γνώμη του Βελιγραδίου.

Ένας συντάκτης της «Πολίτικα»
για να ανακαλύψει τι συμβαίνει πη-
γε στην «Δνέβνικ» να πάρη συνέν-
τευξι με τον Πέταρ.

Θα κάμω μήνυσι εναντίον εκεί-
νου που γράφει τὰ άρθρα αυτά έ-
ναντίον μου. Αυτή την εξέγηση μπο-
ρείτε να δώσετε στους άναγνώστας
σας, ελπεν ο Πέταρ.

— Και ποιός είνε αυτός, επί τέ-
λους που τὰ γράφει; Σας υπόσχο-
μαι ότι ή «Πολίτικα» θά σας ενισχύ-
ση. Η κοινή γνώμη είνε με τὸ μέρος
σας, τὸ εἶπε.

— Σήην έρωτησί σας, θ' άπαντή-
ση μόνον τὸ δικαστήριο, άπάντησε
ο Πέταρ.

— Δέν θέλετε να πήτε τ' όνομά
του;

— Σας εἶπα ότι τὸ ζήτημα αυτό
είνε της άρμοδιότητος του δικαστη-
ρίου.

Ο συντάκτης έφυγε δυσареστη-
μένος και έγραψε ένα μεγάλο άρ-
θρο στην «Πολίτικα» ότι κάποιος
που θέλει να πάρη τη θέση του Πέταρ
στην εφημερίδα του, τὸ έστῆσε
τον πόλεμο αυτό. Έπρόσθετε δέ
ότι ο Πέταρ ήταν μία δύναμις για

τη «Δνέβνικ» και ή άποχώρησί του
από εκεί θα έβλαπτε τὸ φύλλο.
Φαίνεται όμως, έλεγε, ότι και ο
Πέταρ Γιόβιτς έχει τούς φίλους του
εκεί και έτσι μένει ακόμα, κρατη-
μένος με τὰ δόντια. Έπρόσθετε δέ
ότι ή υπόθεσις αυτή θα λυθῇ από
τὸ δικαστήριο, από τη εύθυκρισία
του οποίου, περιμένει ίκανοποίησι
ο προσβληθείς τίμιος και πατριώ-
της δημοσιογράφος.

Τὸ άρθρο αυτό έκαμε καταπλη-
κτική έντύπωσι. Ο κόσμος άρχισε
να διαμαρτύρεται και να έπιτίθεται
κατά της δικαιοσύνης, που άφηνε
την τιμή ενός ανθρώπου να διασύ-
ρεται έτσι. Και τί ανθρώπου! Δη-
μοσιογράφου, που όλη ή ζωή του
ήταν γεμάτη από αν-
θρωπιστικές πράξεις
και πατριωτικές. "Ως-
που μιά ήμέρα διεδό-
θη ότι ο Πέταρ Γιόβιτς
υπέβαλε μήνυσι «επί
έξυθρίσει κατά του..
έαυτού του!

Την είδισι αυτή ή
εφημερίδες την συνώ-
δευσαν και με ένα άρ-
θρο που έλεγε ότι ο
Πέταρ άρχισε να δινη
σημεία άνισορροπίας
και ότι πρέπει να κλει-
σῇ σε κανένα άσylum.

Η έκδοχή αυτή της
άνισορροπίας έκαμε
όλους να τὸ πιστέψου-
νε.

Έν τὸ μεταξύ ο ά-
νακριτής του πρώτου τμήματος Βε-
λιγραδίου, εκάλεσε τον Γιόβιτς στο
τηλέφωνο για να τον εξετάσει. "Αρ-
χισε να του διαβάξει:

«Μήνυσις του Πέταρ Γιόβιτς κα-
τά του Πέταρ Γιόβιτς» κλπ.

— Δηλαδή, τὸ εἶπε, σεις και
ο αντίπαλός σας έχετε τὸ ίδιον ό-
νομα, τὸ ίδιον επώνυμον, τὸ ίδιον
έ πάγγελμα, τὸ ίδιον όνομα πατρός
και μητρός και επιτέλους και την
αἰδία κυτοκία! Μήπως, άραγε έ-
χετε και την ίδια ηλικία;

— Ναί, κύριε άνακριτά, τεσσαρά-
κοντα τεσσάρων ετών.

— Σας ζητῶ συγγνώμην αλλά κα-
τά τις πληροφορίες της άστυνομίας,

μέσα στο Βελιγράδι δεν υπάρχει
παρά ένα μόνον άτομο, που να έχη
τὸ όνοματεπώνυμο και τὰ χαρακτη-
ριστικά του Πέταρ Γιόβιτς και αυ-
τὸ τὸ άτομο είστε σεις. Τότε τί να
κάνουμε για να συλλάβουμε τον
μηνυόμενο;

— Να συλλάβετε εκείνον εις τον
όποιον ταυρίζουν αυτά τὰ χαρα-
κτηριστικά.

— Δηλαδή εἰσας. Φίλε μου, κατά
τὸ νόμο κανείς δεν δύναται να μη-
νύση τον έαυτό του. Εκτός όμως
αυτού, έπειδή τὸ παρελθόν σας εἶ-
νε λευκό, έπειδή έχετε προσφέρει
ύπηρεσιες εις τον τόπο, αποφασίσα-
με με τον κ. εισαγγελέα να διαγρά-
ψουμε από τὸ διεθλίό μας τη μήνυσι
σας και να σκεπάσουμε
τὸ άστείο σας, για τὸ
όποιο μπορούσατε να
καταβιωνήτε.

— Σας παρακαλῶ,
κύριε άνακριτά, να κα-
μετε τὸ καθήκον σας.

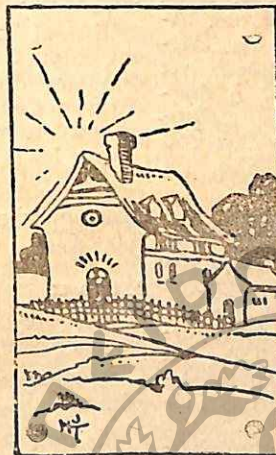
— Και εἰγὼ πάλι, κύ-
ριε Πέταρ Γιόβιτς, σας
παρακαλῶ να παύσετε
να εκθέτετε την σοθα-
ρότητα του δικαστηρί-
ου με τ' άστεία σας.

Ο τηλεφωνικός διά-
λογος αυτός μεταξὺ
Γιόβιτς και άνακριτού,
άγνωστον πῶς, διεδό-
θη και ήμέρες δλοκλη-
ρες ή εφημερίδες τον
σχολιάσαν. "Αλλοι έλε-
γαν ότι ο Γιόβιτς έ-

τρέλλάθηκε και άλλοι ότι τὸ κάνει
για ρεκλάμα. Ο εισαγγελεύς άναγ-
κάστηκε να κάμῃ ανακοινώσεις στις
εφημερίδες:

«Ο Πέταρ Γιόβιτς έχει προσφε-
ρει πολλές ύπηρεσιες στην πατρί-
δα. Η Δικαιοσύνη κακουργεί κατά
της χώρας, όταν στιγματίζει σύ-
ρουσα εις τὰς φυλακάς διανοού-
μένους και λογίους της δυνάμεως
του Γιόβιτς. Όταν ό,τι καλόν έχη
μια κοινωνία φθαρή από την Δικαι-
οσύνην, τότε τί θα μείνη στον τόπο;

Η Δικαιοσύνη της Σερβίας δεν εἶ-
νε μοχθηρά, οὔτε μικρά, μικρόνους
για να ζητή να ταπεινώση κορυ-
φάς. Η Δικαιοσύνη της Σερβίας έ-

χει πατριωτικήν και ανθρωπιστικήν αποστολήν και είνε Δικαιοσύνη ούσιας και όχι Δικαιοσύνη τύπων. Με τὰς ιδέας μάλιστα αὐτάς συνεφώνησε καὶ ἡ Α. Ε. ὁ κ. Πρωθυπουργὸς καὶ ὁ Γιόθις θὰ μείνῃ ἐντελὼς ἀκαταδίωκτος καὶ ἀν ἀκόμη κατηγορεῖτο διὰ βαρύτερον ποινικὸν παράπτωμα.

“Υστερα ἀπ’ τὸ ἀνακοινωθὲν αὐτὸ τὸ εἰσαγγελιῶς ἔπαψε ἡ φασαρία τοῦ τύπου, ὅταν νέο πραξικόπημα τοῦ Γιόθις, ἔφερε νέα ταραχή. Ἐδημοσίευσεν στὴ «Δανέβνικ» σφοδρὸν ἄρθρο κατὰ τοῦ Βασιλέως Μιλάνου τῆς Σερβίας. Τὸ ἄρθρο ἦταν τόσο ὕβριστικὸ καὶ δυνατὸ, πού ὅλοι περίμεναν τὴν σύλληψιν ὅλου τοῦ προσωπικοῦ τῆς «Δανέβνικ». Ἀπεναντίας ὅμως... Κανεὶς δὲν ἐνωχλήθηκε. Κατασχεθῆκαν μόνον τὰ φύλλα τῆς ἐφημερίδος καὶ ἡ ἐφημερίδες τοῦ Βελιγραδίου ἡ κυβερνητικὴς ἔγραψαν ὅτι ἡ τρέλλα τοῦ Γιόθις τὸν ἔσπρωξε νὰ θέλῃ, με κάθε μέσον νὰ πᾶν φυλακῇ.

Ἡ ἀρθρογραφία ὅμως ἐξακολούθησε φοβερή, ἡ ἀστυνομία, περιορίζονταν νὰ κατάσχῃ μοναχὰ τὰ φύλλα, ὁ λαὸς ἐμάθαινε πράγματα καὶ σκάνδαλα, ὅπου δὲν ἔξευρε, φωνὲς καὶ διαμαρτυρίες ἀκούγονταν κατὰ τοῦ ἡγεμόνος. Γιά νὰ σκεπάσῃ τὰ πράγματα ὁ συμπολιτευόμενος τύπος ἔγραφε ὅτι ὁ Γιόθις ἦτανε τρελλός.

Τέλος θυῆκε καὶ ἐπίσημον ἀνακοινωθὲν, πού πιστοποιοῦσε τὴν παρφορσύνῃ τοῦ δημοσιογράφου.

Ὡς τρελλὸς ὁ Γιόθις ἦταν ἐλεύθερος νὰ γράψῃ ὅ,τι ἤθελε.

Ἀπὸ τὰ ἄρθρα τοῦ ὁ κόσμος στὴ Σερβία θράζει.

—...Οἱ Σέρβοι τραγουδοῦν ἀντιβασιλικά τραγούδια... Φασαρίες γίνονται στὸ Βελιγράδι. Ὁ θρόνος τοῦ Μιλάνου τρίζει.

Ὁ Γιόθις πίσω ἀπὸ τὸ πιστοποιητικὸ τῆς τρέλλας του, κανέναν δὲν φοβάται.

Κάνει καὶ ἀντιβασιλικά συλλαλητήρια στὸ Τοπσιντέρ.

— Τρελλαθῆτε ὅλοι, λέει, ἀν θέλετε νὰ γλυτώσῃ ἡ Σερβία. “Ὅ,τι δὲν μπόρεσαν δύο ἑκατομμύρια

ΠΑΝΣΕΔΕΣ

ΓΝΩΜΙΚΑ ΤΟΥ Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ

Ὁ Ἰησοῦς ὠνειρεύθη τὸν κόσμον δημιουργηθέντα δι’ ἑνὸς φιλήματος, καὶ ἤθελε τὸ φίλημα νόμον τοῦ κόσμου.

Ἡ ποίησις τοῦ Παράσχου εἶνε ποτήριον ὕδατος θολοῦ, τοῦ ὁποῦ τοῦ ἀνω μέρους κατεστάλαξε καὶ εἶνε διαλυγὲς ὡς κρύσταλλον, τὸ δὲ ἄλλο εἶνε... ὡμα.

Ὁ μὴ πλατωνικὸς ἔρω εἶνε ἡλεκτρισμὸς παραγόμενος ἐκ προστριβῆς δύο ἐπιδερμίδων.

Ἐάν οἱ Ἕλληνες ὅλοι ἦσαν τοιοῦτοι, οἱ θνήσκοντες ἀναγράφονταν ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων, ἡ Ἑλλάς θὰ ἐπραγματόυνη τὴν ὠνειρευθεῖσαν Δημοκρατίαν τοῦ Πλάτωνος.

Ἐάν ἦμουν αὐτοκράτωρ, θὰ ἔσταλνα κατὰ διαβόλου τὴν αὐτοκρατορίαν καὶ θὰ ἐγινόμουν Χαλβατζῆς. Ἡ τοῦλάχιστον Πρωθυπουργὸς στὴν Ἑλλάδα.

Ἀσχημὴ στὸν περίπατο εἶνε φύλλο λαχάνου στὴν ἀνθοδέσμη!

Ἡ ὠραία σύζυγος γεννᾷ ὠραῖα τέκνα.

Ὁ ἄσχημος σύζυγος γεννᾷ ὠραῖους... φίλους!

Φρόνιμοι νὰ κάνουν, τὸ πέτυχε ἕνας τρελλός!... Ἐγώ!

Εἶμαι μὲ ὅλους τοὺς τύπους τῶν νόμων «ἐλεύθερος ἐπαναστάτης», γιατί εἶμαι «ἐπίσημος τρελλός...»

Πέρασε λίγος καιρὸς — λίγα χρόνια. Ὁ Πέταρ Γιόθις, φρόνιμος πλέον ἄνθρωπος καὶ ἥσυχος πολλῆς, γεύεται μὲ τοὺς φίλους καὶ τοὺς δικούς του τῆς ἐλευθερίας τὰ καλὰ, ἐνῶ ὁ δυνατὸς Μιλάνος χάθηκε πέρα ἀπὸ τὸ Δούναβι καὶ σήμερα οὔτε τὸν τάφο του γνωρίζουν.. Ἡέοι ἄρχοντες καὶ βασιλεῖς διοικούν τὴν Σερβία.

ΑΠΟ ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΜΟΥ

ΤΟΥ κ. ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ

Η ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΔΑ

Ὁ ξένος πού διαμένει λίγο καιρὸ στὴν Πορτογαλία φεύγει, συνήθως, χωρὶς ν’ ἀποκομίσῃ καμμία σχεδὸν ἐντύπωσιν ἀπὸ τὶς γυναῖκες τῆς. Σπανίως τοῦ δίδεται εὐκαιρία πρὸς τοῦτο. Ἡ Πορτογαλία διάγει ζωὴν σπιτική. Δὲν συχνάζει σὲ κέντρα, ἡ κοσμικὴ ζωὴ εἶνε περιωρισμένη καὶ ὁ τύπος τῆς ὡμορφιάς τῆς δὲν εἶνε ἀπὸ ἐκείνους πού θαμβώνουν καὶ διατηροῦνται μέσα στὶς ἀναμνήσεις μας, ὅπως τῆς Ἰσπανίδας. Ἐξ ἄλλου, ὡς γυναῖκα, ἡ Πορτογαλίδα δὲν εἶνε οὔτε κοκέττα, οὔτε προκλητικὴ. Ντύνεται ἀπλᾶ καὶ σεμνὰ, περνάει στὸ δρόμο ἀπαρητήρη καὶ οὔτε ξέρει, ἀλλὰ οὔτε καὶ θέλει, νὰ προκαλῇ μὲ τὴν περιβολὴ τῆς, τὸ θάδισμά τῆς ἢ τὴ ματιά τῆς τὸν πόθο τῶν διαβυτῶν. Γι’ αὐτὸ καὶ ὡς γυναῖκα εἶνε ἀπὸ τὶς πιὸ ἀσήμαντες. Ὑπάρχει στὴ Λισσαβὼνα ὀλόκληρη μιὰ συνοικία, τὸ Μπαίρο Ἄλτο, γυναικῶν πού ζοῦν μὲ τὸν ἔρωτα. Ἡ γυναῖκες αὐτές, μολοντί αὐτὸ εἶνε τὸ ἐπάγγελμα τους, δὲν ξέρουν τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο νὰ ἐλκύουν. Ἡ συνοικία αὐτὴ, πού ἄλλοι θὰ ἦταν ἡ συνοικία τῶν θορυβῶν, τῶν τραγουδιῶν καὶ τῶν ὀργάνων, εἶνε ἡσυχία, νοικοκυρεμένη, σχεδὸν πένθιμη. Ἀνέφερα αὐτὸ γιὰ νὰ δείξω ὅτι ἡ Πορτογαλία δὲν ἐλκύει ἱερωτικῶς τὸν ἄνδρα. Εἶνε μιὰ φύσις χωρὶς πολὺπλοκὴ ψυχὴ, γεμάτη καλωσύνη καὶ τρυφερότητα. Τὸ ἐπίθετό πού τῆς δίνουν οἱ Πορτογάλοι εἶνε «μέγικα», δηλαδὴ τρυφερή. Ἐνας μεγάλος Πορτογάλος ποιητὴς, νεκρὸς τώρα, ὁ Γκέρα Ζουνκίρο, μιλῶντας μου κάποτε στὸ σπίτι του γιὰ τὴν διαφορά πού ὑπάρχει μεταξὺ Ἰσπανί-

δας καὶ Πορτογαλίδας μοῦ ἐδείξε δύο παλὰ πιάτα πορσελάνης. Τὰ ἔνα, μεγάλο, γεμάτο χρυσὰ στολίδια, πλούσιο, ἐκθαμβωτικὸ. Τὸ ἄλλο μικρὸ, σεμνὸ, κάτασπρ, με λίγα λουλούδια τῶν ἀγρῶν ζωγραφισμένα στὸ βάθος του. «Τὸ πρῶτο εἶνε ἡ Ἰσπανίδα, μοῦ εἶπε. Τὸ δεύτερο ἡ Πορτογαλίδα». Ἡ πεῖρα μου, ἀργότερα, ἐδικαίωσε τὸν ποιητὴ. Ἡ ἀπλότης εἶνε ἀπὸ τὰ πιὸ χαρακτηριστικὰ τῆς. Ἐνα αἶσθημα μ’ αὐτὴν δὲν ἔχει τίποτα τοῦ κολασμένου : δὲν ὑπάρχει σ’ αὐτὸ ἐκ μέρους τῆς κανέναν σαδισμό, κανέναν σατανισμό διὰ τὴν πρόκλησιν ζηλοτυπίας. Εἶνε σπότη καὶ σταθερή. Ὅλα σ’ αὐτὴν εἶνε ἡρεμα, — σὰν τὰ στρατὰ νερὰ ἐνὸς ποταμοῦ. Μαζὺ τῆς, ξέρει κανεὶς πιάντα πού θὰ τὸν θγάλλῃ ὁ ὁδὸς...

Ὅλα αὐτὰ θὰ ἔκαναν ἴσως κανένα νὰ νομίσῃ ὅτι ἡ Πορτογαλίδα εἶνε μᾶλλον πλασμένη γιὰ μητέρα παρὰ γιὰ ἐρωμένη. Ἐν τούτοις θάσιν τῆς πορτογαλικῆς ζωῆς εἶνε ἡ γυναῖκα καὶ ὁ ἔρωτας. Ἡ Πορτογαλίδα ἀγαπάει καὶ ἀγαπιέται ὅσο λίγες γυναῖκες τῆς Εὐρώπης. Ὁ ὅλος σχεδὸν ἡ λαϊκὴ πορτογαλικὴ ποίησις εἶνε ἱερωτικὴ. Συνίσταται σὲ «κουάδρας» ἢ τετράστιχα τὰ ὁποῖα τραγουδοῦν τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς πόνοους ἢ τίς χαρὲς πού δίδει ἡ ἀγάπη. Κι’ ἡ ἀγάπη στὴν Πορτογαλία δὲν εἶνε ὅ,τι σ’ ὅλον τὸν κόσμον σήμερα : ἕνα ἐφήμερο αἶσθημα, γεννῶμενο ἀπὸ τὸν πόθο καὶ μαραινόμενο μὲ τὴν ἱκανοποίησίν του. Οἱ Πορτογάλοι ἐξακολουθοῦν ν’ ἀγαπᾶν ὅπως ἀγαποῦσαν στὸν παλὸν καλὸ καιρὸ : μὲ τὴν καρδιά τους καὶ γιὰ πολὺ χρό-

νο. "Ενα από τὰ συχνότερα θεάματα που παρέχονται στον ξένο στην Πορτογαλία είναι τὸ τῶν ἐρωτευμένων οἱ ὁποῖοι, τὰ θράδρια καὶ ἐπὶ ὄρεσ ὁλόκληρες, στέκονται κατὰ τὸ ἀπὸ τὰ παράθυρα τῆς «ναυοράδας» των — τῆς καλῆς των — καὶ μιλοῦν μαζύ της. Οἱ διαβάτες περνούν χωρίς νὰ τοὺς κυττάζουν, γιατί ἡ ἐρωτικὴ αὐτὴ σιχομιθίς μεταξὺ πεζοδρομίου καὶ παραθύρου εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ συνήθη πράγματα τῆς πορτογαλικῆς ζωῆς. Οὔτε αὐτοὶ πάλι δίδουν καμμιὰ προσοχὴ στοὺς διαβάτες. Ἡ νέες διπλωμένες στὸ σάλι τους, μὲ τὸ μισὸ κορμὶ ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο, δὲν ἔχουν μάτι κατὰ γὰ τὸν «ναυοράδο» πους ὁ ὁποῖος πάλι ὄρθιος στὴ μέση τοῦ πεζοδρομίου καὶ μὲ τὸν λαϊμὸ τεταμένο πρὸς τὰ ὕψη τοῦ παραθύρου, τῆς μιλάει— ὄχι μόνο ἀδιάφορος πρὸς τὸν κόσμον ἀλλὰ καὶ στὴν ὀρθοστάσια, καὶ στὸ κρὺ τῆς θραυδῆς, καὶ κάποτε, καὶ στὴ βροχή...

Ἐάν σκεφθῇ κανεὶς ὅτι οἱ ναυοράδοι σπινώως παραλείπουν μιά θραυδὰ ἀπὸ τὸ νὰ περάσουν μερικὲς ὄρες κατὰ ἀπὸ τὰ παράθυρα τῆς νέας πού ἀγαποῦν, καὶ ὅτι περνᾶν κάποτε καὶ τρία καὶ τέσσερα χρόνια προτοῦ ὁ ἔρως των αὐτὸς καταλήξῃ σὲ γάμον, πείθεται ὅτι λίγες εἶναι ἡ γυναῖκες τῆς Εὐρώπης πού ἀγαπιούνται ὅπως ἡ Πορτογαλίδες. Αἰφνὺ δὲ ὅτι ἡ Πορτογαλίς εἶναι ἴσως, ὁ μόνος τόπος τῆς Εὐρώπης στὸν ὁποῖο δὲν ἔχει νόμιμη καθιέρωσις ἡ προίκα. Προίκα δὲν δίνουν στὰ κορίτσια τοὺς ἀκόμα καὶ οἱ πλουῖοι γονεῖς. Τὰ χρήματά τους πηγαίνουν σ' αὐτὰ μόνο μετὰ τὸν θάνατό τους. Ὅποιος ζητάει μιά σὲ γάμον ὄχι μόνο δὲν διαβεβαίεται νὰ ζητήσῃ καὶ χρήματα(θὰ τὸν ἐδιωχναν μὲ τὶς κλωτσιές!), ἀλλὰ καὶ ὀφείλει νὰ ἔχῃ προετοιμάσει ἐπιπλωμένη κατοικία γιὰ τὴν ἐγκαταστάσι τους.

Υπὸ τέτοιους ὁρους, λίγες νέες θὰ πανθρεύοντο στὴν Ἑλλάδα, δὲν εἶναι ἔτσι; Στὴν Πορτογαλία δὲ

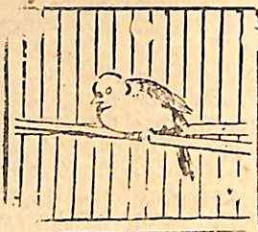
μὲς πανθρεύονται — καὶ κάθε ἔρως τελειώνει, σχεδὸν πάντα μὲ γάμον.

Κι' αὐτὸ γιὰ τὴν Πορτογαλίδες ἐμπνέουν τὰ εὐλικρινέστερα θυτῆρα καὶ διαρκέστερα αἰσθήματα. Ὁ ἔρως γι' αὐτὴς εἶναι μιά σθεναρὴ ὑπόθεσις, — ἡ σθεναρότερη τῆς ζωῆς της. Ἀφήνονται σ' αὐτὸν μετὰ τὴν ψυχὴ καὶ ζοῦν στὴ μεγαλύτερη δυνατὴ ἔντασι. Ἡ ὥραιότερες, θερμότερες καὶ πλέον γευστικὲς ἀπὸ πάθος ἐρωτικὲς ἐπιστολὲς πού ὑπάρχουν στὸν κόσμον ἔχουν γραφῇ ἀπὸ μιά Πορτογαλίδαν, ἡ ὁποία μάλιστα, ἦτο καὶ μοναχὴ: τὴν ἀδελφὴ Μαριάνναν Ἀλκοφοράδο, ἡ ὁποία ἐξῆσε κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα. Ὁ ἐρωτικὸς παροξυσμὸς τὸν ὁποῖο ἐνοιῶσε ἡ Πορτογαλίδαν αὐτὴ μοναχὴ, θρίσκειται ὅλος στὴν ἐξῆς φράσι, μὲ τὴν ὁποία τελειώνει μιά ἐπιστολὴ τῆς: «Κάνε με νὰ ποῦ ὅλο καὶ περισσότερο!». ἔγραφε

στὸν ἐραστὴ της ὁ ὁποῖος τὴν εἶχε ἐγκαταλείψει.

Ἰκανὲς νὰ ἀγαπήσουν τόσο δυνατὰ ἡ Πορτογαλίδες — ἔχουν ἐμπνεύσει καὶ τὰ πιὸ δυνατὰ αἰσθήματα. Δὲν ὑπάρχει στὴν ἐρωτικὴ ἱστορία ὁ ὅλος τοῦ κόσμου τίποτα ὥραιότερο, θαυότερο

καὶ τραγικώτερο ἀπὸ τὸν ἔρωτα τοῦ Πορτογάλου βασιλέως δὸν Πέδρο τοῦ Σκληροῦ καὶ τῆς ὥραιας κυρίας τῆς τιμῆς Ἰνὲς ντὲ Κάστρο, τὸν ὁποῖο ἐτραγοῦδησε ὁ Κάμπος, Πρίγκιψ ἀκόμα ὁ δὸν Πέδρο εἶχε νυμφευθῇ κρυφὰ τὴν Ἰνὲς μὲ τὴν ὁποία ἀγαπιώσανε μὲ μιά ἀγάπη ἐξαισία. Μερικοὶ ὅμως αὐλικοὶ, μὴ θέλοντας νὰ ἔχουν ὡς βασίλισσα μιά ἡμέρα τὴν Ἰνὲς, ἐπωφελήθησαν μιάς ἀπουσίας τοῦ δὸν Πέδρο καὶ τὴν ἐδολοφόνησαν. Ὁ δὸν Πέδρο ἐφάνηκε δεχθεὶς τὸν θάνατον τῆς ἀγαπημένης του μὲ ψυχραιμία. Δὲν εἶδε τίποτα ἀπὸ ὅτι αἰσθάνθηκε. Μυστικὰ ὅμως ἐφρόντισε κι' ἔμαθε ποῖοι ἦσαν οἱ δολοφόνοι, Κι' ὅταν δυὸ χρόνια ἀργότερα, διεδῆχτο στὸ θρόνον τὸν πατέρα του, τὸ πρῶτο πράγμα πού ἔκανε ἦταν νὰ ἐξεβάψῃ τὸ βυλσαμωμένο πτώμα τῆς

ΤΟ ΦΟΒΕΡΟ ΠΕΙΡΑΜΑ

Εἶχα πάει νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν παλὸ μου φίλον τὸν δόκτορα Ἀντρέ Ντεμάρ. Δὲν τὸν εἶχα ξαναδεῖ ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού ἔγινε ἡ κηδεῖα τῆς Δίδος Μάρθας Σαρριέ, τῆς μνηστῆς του.

Ἦταν ἡ ἰκὴρ τοῦ ἐξόχου καθηγητοῦ Σαρριέ, τοῦ ἴδιου πού εἶχε γίνῃ πολὺ γνωστὸς γιὰ τὰ πειράματά του ἐπὶ τῶν κατατομήσεων καὶ γιὰ τὶς ἐργασίες του ἐπὶ τῆς, μετὰ τὴν ἀποκεφάλισι, ἐπιζήσεως τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῆς καρδιάς.

Ὁ καθηγητὴς Σαρριέ εἶχε ἐξαφανιστῇ ἀφότου ἡ κόρη του — πού τὴν ἀγαποῦσε μὲ πάθος — εἶχε σκοτωθῇ σ' ἓν' αὐτοκινητικὸ δυστύχημα.

Ἰνὲς νὰ τὸ ντύσῃ μὲ βασιλικά ρούχα, νὰ τὸ τοποθετήσῃ σ' ἓνα θρόνον πλάι στὸν ἰδικὸν του καὶ νὰ διατάξῃ ὅλη τὴν αὐλὴ νὰ παρελάσῃ ἐνώπιον τοῦ πτώματος — καὶ νὰ φιλήσῃ τὸ χέρι τῆς πεθαμένης, ὡς νὰ ἦταν ζωντανή καὶ βασίλισσα.

Κατόπιν ἔφερε μπροστὰ τοῦ τοῦ δολοφόνου καὶ μ' ἓνα μάχαιρον πού κρατοῦσε στὸ χέρι του ἔσχισε τὰ στήθη τῶν ἀφῆρεσε τὶς καρδιὰς τους καὶ ἀφοῦ τὶς ἐδάγκασε λυσσασμένα — τὶς ἐποδοπάτησε!

Ἐχτισε ὕστερα ἓνα μεγαλοπρεπὲς τάφο γιὰ τὴν Ἰνὲς καὶ, πλάι τῆς, τὸν δικὸν τοῦ Σ' αὐτὸν τὸν ἔθαψαν ὅταν πέθανε, καὶ, σήμερον, τοὺς βλέπει κανεὶς νὰ κοιμοῦνται πλάι — πλάι ἐνωμένοι «Μέχρι Συντελείας τοῦ Κόσμου», — ὅπως εἶναι ἀναγραφμένο κατὰ διαταγὴν τοῦ ἀπάνω στὴν ἐπιτάφιο πλάκα τους.

Πεῖς ἄλλη γυναῖκα μπορεῖ νὰ καυχῇ ὅτι ἐνέπνευσε ἓνα τέτοιο αἰσθημα;

μα. "Ελεγον πὼς ἐταξίδευε γιὰ νὰ ξεχάσῃ.

Ὅταν ἐμπήκα στὸ ἐργαστήριον τοῦ δόκτορος Ντεμάρ, ἐναεὺρῶς διαμέρισμα γεμάτο ἐργαλεῖα, αὐτὸς στεκόταν ὀρθὸς μπροστὰ στὸ παράθυρο, μὲ τὸ μέτωπό του ἀκουμπισμένο στὸ τζάμι καὶ τὸ βλέμμα του ἀπλανές...

Ἀκούγοντας τὴ φωνή μου στράφηκε καὶ ἔτρεξε νὰ μοῦ σφίξῃ τὰ χεῖρα μὲ δύναμι. Ἡ λύπη του τὸν εἶχε ἀλλάξῃ πολὺ. Τοῦ μίλησα στὴν ἀρχὴ γιὰ τὶς ἐργασίες του, καθὼς καὶ γιὰ τὶς ἐργασίες τοῦ Σαρριέ τὶς εἰποῖς αὐτὸς συνέχισε.

Κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς ὁμιλίας τὰ μάτια μου ἔπεσε σ' ἓνα περίεργον ἐργαλεῖο, ἓνα εἶδος ἡλεκτρικῆς μηχανῆς, πού ποτὲ δὲν τὸ εἶχα ξαναδεῖ στοῦ φίλου μου.

— Εἶναι καμμιὰ νέα εφεύρεσι σου; τὸν ἐρώτησα.

— Ὁχι, ἀπάντησε ἐκεῖνος ἀποτομα. Αὐτὴ ἡ συσκευή κατασκευάστηκε σύμφωνα μὲ τὶς ὑποδείξεις τοῦ Σαρριέ. Χρησίμευε γιὰ μελέτη τῶν ὁποίων διάκοψε ὁ θάνατος τῆς... — Ἐξήγησέ μου τὴν χρῆσιν τοῦ, ἔσπευσα νὰ τὸν διαικλώσω γιὰ ν' ἀπομακρύνω τὴ σκέψιν τοῦ ἀπὸ τῆς ὀδυνηρῆς ἀναμνήσεως του.

Ἐπακολούθησε σιωπὴ καὶ ἔπειτα μίλησε:

— Ξέρεις ποῖα ἦταν ἡ θεωρία τοῦ Σαρριέ. Ὁ θάνατος τὶς περισσότερες φορές, χαρακτηρίζεται μὲ τὸ σταμάτημα τῆς καρδιάς. Αὐτὸ τὸ σταμάτημα ἐπέρχεται ἀμέσως; Καὶ νεὶς δὲν ξέρει. Ὁ Σαρριέ ἰσχυρίζετο ὅτι θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ σώσῃ πολλοὺς ἀνθρώπους, ἀν θὰ μπορούσε νὰ ἰκάνῃ τὴν καρδιά νὰ ξαναρχίσῃ τὴν πορεία της μὲ τὸ

μέσον ενός ηλεκτρικού έρεθισμού και να της αποδώσει τεχνητώς τους παλμούς της. Στην αρχή έσημειώσαμε κάποια επιτυχία σ' αυτό, σέ ανθρώπους, στο Νοσοκομείο.

— Καί ποιά ήταν τ' αποτελέσματα;

— Αυτή η μηχανή, είπε ο Ντεμάρ, προσέφερε μεγάλες υπηρεσίες σε περιπτώσεις συγκοπών. Έσωσε πολλούς.

— Έπεμβαίνατε πολύ άργά μετά το θάνατο ή αμέσως;

— Σχεδόν αμέσως, γιατί οι νεκροί δέν άνικαίνονται. Γιατί άμα περάσουν λίγες ώρες έπέρχονται στο νεκρό χημικές καταστροφές άνεπανόρθωτες...

Πλησίασα τόπεριεργο μηχανήμα για να τό εξέτάσω καλύτερα: ήταν ένα είδος δυναμομέτρου πού ένα μακρύ σύρμα τό συνέδεε με μία

μεταλλική στήλη. Ο Ντεμάρ μου έξήγησε πώς έπετύχαναν άπ' αυτό τό ένα ηλεκτρικό ρεύμα άλληλοδιαδόχως διακοπτόμενο, τό φυσικό ρυθμό της διαστολής και της συστολής.

Η καρδιά τοú ανθρώπου έπικοινωνούσε κατ' ευθείαν με τόν ηλεκτρικό γαγγίον με μία θαθεία έντομή πού γινόταν στο ύπογάστριο.

Ενώ ο Ντεμάρ μου έδινε αυτές τις εξηγήσεις μία έπιμονή σκέψη μου ήρθε. Η δίσ Μάρθα Σαρριέ δέν είχε πεθάνει συνεπεία της τρομερής πτώσεως τοú αυτοκινήτου, αλλά συνεπεία καρδιακής προσβολής πού έπληθε λόγω της πτώσεως.

Τι μοναδική περίπτωση πειραματισμού για τό Σαρριέ!

Και θυμήθηκα την πένθυμη εκείνη σκηνή πού ο πατέρας κοιμάτιαζε τό πτώμα της κόρης του για να έμφυση στην καρδιά της καινούργια ζωή. Δέν μπόρεσα ν' άντισταθώ σ' ένα κίνημα νοσηρής περιεργείας και, με κίνδυνο να ξαναφέρω στο φίλο μου οδυνηρές άναμνήσεις, τόν

έρώτησα δυνατά:

— Καί γιατί δέν έκάνατε μία τελευταία άπόπειρα στο πτώμα της μηστής σας;

— Την έκάναμε, μου απάντησε με μία φωνή θαθεία.

Και παίρνοντας με άπό τό μπράτσο, έπρόσθεσε:

— Υποσχέσου ότι δέ θα φανερώσης σέ κανένα ό,τι θα σού πώ. Ο κόσμος πρέπει να μη μάθη τίποτε.

Τόν καθηύχασα για την άσφάλεια τοú μυστικού πού θα μου έμπιστευότανε, τό όποίο έφύλαξα όσα ήταν άνάγκη.

— Ο Σαρριέ κ' έγώ εργαζόμαστε όταν μάς έφεραν την Μάρθα άψυχη. Ούτε ο ένας ούτε ο άλλος θελήσαμε να πιστέψουμε στο θάνατό της. Τη στηθοκοπούσαμε μανιασμένοι, με την έλπίδα, ν' άκούσουμε έναν

παλμό. Κατόπιν, όταν θεβαιωθήκαμε πειά ή εικόνα της καταστροφής μας έκανε να χάσουμε τό λογικά μας.

Δέν ξέρω πόσο θάσπηξε αυτό, ούτε πώς τη μεταφέραμε στο κρεβάτι της, ούτε ποιο χέρι την έντυσε στα κάτασπρα. Μά συνήλθα άξαφνα άπό την κραυγή πού έβγαλε

ο Σαρριέ, καθώς είπε: «Είμαστε άθλιοι πού καθόμαστε και κλαίμε σάν παιδιά, άντι να δράσουμε, άντι να κάνουμε σ' αυτή μία στερνή άπόπειρα!»

Δοκίμασα, άδίκως να τοú παραστήσω πόσο θέηλο θα ήταν αυτό, λέγοντάς του ότι άπό της ώρας τοú θανάτου είχε περάσει μία ώρα, κι' ότι ή άποσύνθεσι τοú σώματος είχε άρχίσει να γίνεται. Δέν ήθελε ν' άκούση τίποτε μέσα στον έρεθισμό του και στην τρέλλα του πού άρχισε να πιάνη κ' έμένα.

Δέ θα είχα ποτέ τό θάρρος να βάλω τό χέρι μου σ' αυτό τό κορμί πού με τόσο σεβασμό τό είχα λατρεύει. Ο Σαρριέ έκανε μόνος του την έντομή πάνω άπό τό ύπογάστριο της πεθαμένης.

Λίγο αίμα έτρεξε, πράγμα πού δυνάμωσε την έλπίδα του. Τόν είδα να θάζη τό κεφάλι του στο στήθος της με τό σκοπό να καιροφυλακτήσει και ν' άρπάξη τό παραμικρό σκίρτημά του. Με τό ένα χέρι κρατούσε τόν ηλεκτρωγό και με τό άλλο είχε φέρει, σιγά-σιγά, γύρω άπ' τό λαιμό του τά χέρια τοú παιδιού του. Έτσι έκείνη φαινόταν, ό,τι, και πέραν τοú τάφου άκόμη, προσπαθούσε ν' άνακουφίση τόν πόνο τοú πατέρα της. Έγώ τότε έγκαταστάθηκα στο δίπλανό δωμάτιο όπου ήταν τό εργαστήριο, στο όπιο θρискόταν τό δυναμόμετρο και με τό χέρι στη ρυθμιστική λαθή, άφησα τό ρεύμα να ξεχυθή. Αμέσως άκουσα τό Σαρριέ να φωνάζει:

«Δέν έπέθανε... έσκίρτησε.. άναπνέει άκόμα».

Πράγματι, μου φανήκε πώς άκουσα μία δόνησι στο σύρμα μέσα στη νεκρώσιμη σιωπή. Μία τρελλή έλπίδα με πλημμύρισε χωρίς να θέλω. Άδίκαια τό λογικό μου άπέδιδε αυτό τό φαινόμενο στα γνωστά άνανακλαστικά ρεύματα τοú γαλβανισμού. Θα ήθελα να πιστέψω σ' ένα θαύμα. Αυτή ή πάλη έναντίον τοú άδυσώπητου θανάτου με συντάραζε. Μία μυστική φρίκη με πλημμύριζε. Η καρδιά μου χτυπούσε για να σπάση και μού φαινόταν πώς ήταν τά χτυπήματα της, πού μεταβιβαζόμενα με τό σύρμα, έπικοινωνούσαν με την πεθαμένη. Άπό τη μισάνοιχτη πόρτα άκουγα τό Σαρριέ να μιλά. Η φωνή του ήταν άλλοιωμένη τόσο, ώστε δυσκολεύτηκα να τη γνώρισω.

Φώναζε την κόρη του με τόνομά της, της ψιθύριζε λέξεις στοργής, την έκέτευε ν' άνοίξη τά μάτια. Έπειτα άκούστηκε μία κραυγή: «Η καρδιά γυπα... Σού λέω πώς την άκούω να χτυπά... Δυνάμωσε την ποσότητα τοú ρεύματος» Θέλησα να μιλήσω, μά ή συγκίνησι μ' έπνιγε. Παρ' όλη τη θεβαιότητα πού είχα ότι ή δόνησι είχε κάνει τό μυαλό τοú γέρον να σαλέψη, υπάκουσα στην παρυγγελία του..

Θάπρεπε να ήταν μισή μετά τά με σάνυχτα, όταν άκουσα και πάλι τό Σαρριέ να λέη στο παιδί του: «Άφψη με να σηκωθώ.. τράβηξε τά χέ-

ρια σου, άγαπημένη μου, είμαι πολύ κουρασμένος... θελω να σηκωθώ... Μη φοβάσαι, δέ φεύγω... Όχι, δέ θα σ' αφήσω».

Δέ μου έπιτρεπότανε πειά ναχω καμμία άμφιβολία. Είχα πέσει θυμα μιας τρομερής παραισθήσεως. Άναρωτιώμουν αν έπρεπε ν' αφήσω τό μηχανήμα μου για ν' άποσπασω τό Σαρριέ άπό την επικίνδυνη πλάνη του.

Έκείνη τη στιγμή μία κραυγή τρόμου ξέσκιζε ολοκληρο τό σπίτι κι' αμέσως έπακολούθησαν οι άκούλυντες φωνές: «Βοήθεια!... Άντρέα βοήθεια!... Δέ θέλει να μ' αφήσει... Θέλει να με πνίξει!...»

Κι' άκουσα μαζί κάτι σάν θόρυβο πάλης και είδα—θέαμα τρόμου άφάνταστο—τό Σαρριέ να όρμά έξω άπ' τό δωμάτιο, σέρνοντας, κρεμασμένο στο λαιμό του, τό πτώμα της κόρης του. Έκανε μερικά δήματα προσπαθώντας ν' άπαλλαχτή κι' έπεσε άπάνω στο πάτωμα, σαν ένας ογκος με τό φορτίο του. Ωρμησα και προσπάθησα να ξεσφίξω τό φριχτό σφιχτήρα τών χειρών της πεθαμένης.

Τό γαλήνιο πρόσωπό της δέν είχε σαλέψει καθόλου και δέν υπήρχε κανένα ίχνος προσπάθειάς μεσ' στην άκαταμάχητη αντίστασί της. Τά χέρια της δέν άνοιγαν.

Όμολογώ ότι τό λογικό μου τάλαντεύθηκε για μία στιγμή εκείνη τη στιγμή ή παραμικρή σύμπτωση, ένα φως πού νάσθυνε τυχαία, ένας όποιοσδήποτε κρότος, θα μπόρουσε ίσως να με κάνει να τρελλαθώ για πάντα. Μά με μία έπιπλήσιμη προσπάθεια, έπικαλέστηκα όλη μου τη θέλησι και μπόρεσα να ξαναβρω κάποιά διανοητική διαύγεια. Ο Σαρριέ είχε λιποθυμήσει. Η Μάρθα κοίτονταν στο πλευρό του ξερή και παγωμένη.

Κατάλαθα τότε τι είχε συμβή: ενώ ο πατέρας είχε λησμονηθή ξετρελλαμένος, μέσα στην άγκαλιά της κόρης του, εκείνη είχε προσβληθή άπό τό γνωστό φαινόμενο της άκαμψίας τών πτωμάτων, ή όποία παρουσιάζεται λίγα λεπτά μετά τό θάνατο. Αυτή ή άκαμψία ήταν τέτοια ώστε για ν' άπαλλάξω τό Σαρ-

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΑΓΑΠΗ ΤΗΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ

του ΑΛΒΕΡΤ ΣΙΜΟΝ

Κάτασπρος, μαγευτικός και ήσυχος ο πύργος των δουκών και των κομήτων, ο πύργος των ωραίων δεσποινών και των πουδραρισμένων μαρκησιών, ύψωνότανε ανάμεσα στα καταπράσινα δέντρα.

Από χρόνια ο πύργος αυτός των Δ' Άρλάκ ήταν χτισμένος εκεί, κρυμμένος στο βάθος ενός απέραντου ώνιερμένου πάρκου, γεμάτου άσημένιες ευκαλύπτους, και φουντωμένες μανώλιες.

Τό περιβόλι ήταν σωστός παράδεισος. Από τη μία μεριά έβλεπες όλανθιστες παιώνιες, λυγρές γλιστίνιες, κι' όλανθιστες τριανταφυλλίες, και γύρω από τὰ κάτασπρα στρατώνια, που θαρρούσες πως οδηγούν στον ούρανό, λογής-λογής σὰ χρώματα και σχήματα, δροσερά γαρύφαλα που γεμίζανε τον αέρα με τ' άθανάτά τους μύρα...

Μέσ' στή μέση του περιβολιού ήταν τὰ συντριβάνια με τὰ κρυστάλλινα νερά, μέσα στα όποια έπαιζαν

ριέ από αυτό τό μακάβριο περιδέραιο έδέησε νά χτυπήσω με τό σφυρί τις άρθρώσεις των χεριών της κόρης του. Ύστερα από τις περιποιήσεις μου συνήλθε. Με κύτταξε χωρίς νά με γνωρίση κι' άπαντούσε στις έρωτήσεις μου μ' άκατάληπτα λόγια που τὰ διέκοπτε συχνά μιá στιγγή έκρηξη γέλιου.

Τόν έκλεισαμε μυστικά σ' ένα θεραπευτήριο κι' η οικογένειά του διάδωσε ότι έκανε μακρινά ταξίδια για νά ξεχάση τόν πόνο τ ου...

ΑΝΤΡΕ ΝΤΕ ΛΟΡΝΤ

μικρά ψαράκια άσημένα, κόκκινα, χρυσά και πράσινα. Πάνω στα νερά οί κύκνοι του παραμυθιού κολυμπούσαν περήφανοι και καμαρωτοί... Πολύχρωμα πουλιά κελαϊδούσαν στα δέντρα και όλα γύρω μειδιούσαν και ήσαν πρόσχαρα.

Ήταν αλήθεια τόσο γλυκειά ή ζωή στο μέρος αυτό! Έμοιαζε σάν όνειρο.

Μέσα σέ μιá μεγάλη σάλα του πύργου με κρυστάλλινους πολυελαίους, πορτραίτα και σπαθιά στους τοίχους, καθότανε ή Μαργαρίτα Δ' Άρλάκ, ή τελευταία άπόγονος των Δ' Άρλάκ.

Ένα καναρίνι κι ένας πυργάλλος άποτελούσαν την ακολουθία της. Καθισμένη πίσω από τό παραθύρο όλη την ήμέρα έπαιζε με τὰ πουλάκια της και κάπου-κάπου έπότηζε τις μπιγόνιες και τὰ γαρύφαλλα που στολίζανε τη σάλα της.

Ζούσε κεί μέσα απόκοσμα, δίχως νά ενδιαφέρεται για τόν έξω κόσμο, ζούσε σάν σ' όνειρο μέσα στον ώκεανό των λουλουδιών, ζούσε για νά βλέπη την άρμονία των χρωμάτων, που άπλώνονταν, γύρω της και για νά όσφραίνεται την άθάνατη ευωδιά των λουλουδιών...

Όλη την ήμέρα καθότανε με τὰ πουλάκια της και τ' άγαπημένα της λουλούδια, μέσα στον πύργο. Σάν ένύχτανε όμως και τό φεγγάρι έρριχνε τις άχτίνες του πάνω στα χρώματιστά γυαλιά του πύργου, άφηνε τη σάλα της σιγά-σιγά, σάν φάντασμα, περνούσε μέσα από τις γαρύφαλλες και διάβαινε τό μεγάλο

στρατόνι που έβγαζε κάτω από τὰ ψηλά, μαύρα κυπαρίσσια.

Πεντακόσια μέτρα μακριά από τὰ κυπαρίσσια αυτά ένας κομψός πυργίσκος, έφάνταξε μέσα στο μισοσκόπαδο πίσω από μερικές άγριοκουκουναριές. Πάντα προς τόν πυργίσκο αυτόν πρωτοκύτταζε, ή Μαργαρίτα σάν έφτανε εκεί. Κύτταζε προς τὰ εκεί άδιάκοπα, άνυπόμονα, σάν κάτι νά πρόσμενε, κάτι καλύτερο, κάτι άνώτερο από τὰ κόκκινα τριαντάφυλλα και τους θελουδέσιους πανσέδες, κάτι πιο άγαπημένο από τόν παταγάλο της και πιο λεπτό από τό καναρίνι της.

Άγάπαγε τρελλά τόν ξανθό Άρμάνδο, τόν γιού του Κοντέ που είχε τό γειτονικό πύργο, άνάμεσα στις κουκουναριές. Κάθε θράδυ ο ξανθός νέος έτρεχε με τ' άλογό του, τό κάτασπρο, κάτω εκεί στα κυπαρίσσια.

Κάτω κεί στα μαύρα θλιμμένα κυπαρίσσια μακριά από τὰ δροσερά γαρύφαλλα, κάτω από τό άσημένιο πέπλο του φεγγαριού, μέσα στο σύθαμπο του πρασίνου, οί δυο νέοι πλέκανε τὰ πιο γλυκά όνειρα....

Μέσα στη μυροθάλασσα της νύχτας, ψάλλανε κ' οί δυο μαζί τό πιο παθητικό χαίρε στη φύση που τούς έβανε....

Μόνοι μάρτυρες τους ήσαν ή άνεμώνες και οί κισσοί, μόνο αυτοί άκούγανε τούς όρκους και τὰ ξελιγμένα φιλήματα, που για πρώτη φορά, κ' ίσως για τελευταία, δινανε ή ένας στον άλλο.

Έτσι σφιχταγκαλιασμένοι μένανε κεί σάν νυχτοπούλια μέσ' στο ξέφωτο, ώσπου τό φεγγάρι νυσταγμένο κρυβότανε πίσω από τις άγριακουκουναριές.

Τή νύχτα αυτή, την τελευταία νύχτα, κόντευε τό φεγγάρι νά μεσουρανήση κι' ένα λεπτό άεράκι τινάζε τὰ δροσολουσμένα φυλλώματα...

Κάτω κεί στα κυπαρίσσια ή Μαργαρίτα πρόσμενε τόν άγαπημένο της, και τὰ δάκρυά της κυλούσανε σάν μαργαριτάρια στην άσημωμένη πρα-

σινάδα. Όσο τό φεγγάρι άνέβαινε τόσο τὰ μάτια της θολώνανε και τό πάρκο της φαινότανε σάν ένα άπέραντο νεκροταφείο, γεμάτο στωρούς!... Όλη ή ζωή της φαινότανε τότες σάν μιá άτέλειωτη νύχτα, γεμάτη θλίψη... Της φαινότανε ή ζωή δίχως σκοπο και τὰ δένδρα του πάρκου σάν διαίμονες που σκοτώνουν την άγάπη...

Τι άείζε ή ζωή δίχως εκείνον;

Γι' αυτήν εκείνος έδινε τη χαρά στη ζωή, κι' έκανε γλυκειά τη φύση, αυτός θά τη θέρμαινε τις μέρες του χειμώνα κι' αυτός θά έδινε ζωή στ' άγαπημένα της λουλούδια. Κι' όμως ή δύστυχη κόρη τό ήξερε καλά πως ο Άρμάνδος δεν θά ξαναπήγαινε πειά στο ραντεβού της. Είχαν όρμισθή... Όταν ο ένας από τούς δυο θά πέθαινε και δεν θά πήγαινε πειά κάτω από τὰ κυπαρίσσια, νά τόν ακολουθούσε κι' ο άλλος στον θάνατο. Κι' ο Άρμάνδος πέθανε!...

Τώρα δίχως αυτόν ή ζωή για τη Μαργαρίτα ήτανε κόλασι....

Τό φεγγάρι σιγά-σιγά χανότανε πίσω από τις κουκουναριές κι' ένα θαρρύ σκοτάδι σκέπαζε τις μακρινές δεντροστοιχίες...

Η Μαργαρίτα έρριξε ακόμα μιá τελευταία ματιά στον άντικρυνό πύργο και πήρε τό άνθινο στρατόνι που έβγαίνει στις γαρύφαλλες. Κύτταξε τὰ γαρύφαλλα π' άξένιαστα, δίχως καμμιá φροντίδα, μένανε δροσερά στις φρεσκοκαμμένες αύλακιές, σάν νά ζητούσε την παρηγοριά μέσ' στην ξεγνοιασιά τους. Έκοψε πολλά άπ' όλα τὰ χρώματα και σφιχταγκαλιάζοντας τα κινησε για τόν πύργο...

Περπατούσε σιγά, θλιμμένα, με τό κεφάλι ριγμένο πάνω στα γαρύφαλα, και στο διάβα της τὰ νυχτοπούλια σωπαίνουν, θαρρείς κι' αυτά από λύπη... Τ' άλλο πρωί τη θρήκανε πεθαμένη μ' ένα γλυκόπικρο χαμόγελο στα ρόδινα της χείλη! Μιá δυνατή μυρωδιά από νεοκομμένα γαρύφαλα χυνότανε μέσα στη σάλα... Η Μαργαρίτα είχε πεθάνει! Η Μαργαρίτα

ΓΑΛΛΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ HENRI BORDEAUX

ΓΕΛΑ, ΠΑΛΗΑΤΣΕ!...

«Ένα πρωί του φθινοπώρου δυο χωριάτες χτυπούσαν στην πόρτα μιας καλύβας φτωχικής. Μόλις είχε ξημερώσει κι έκανε τρομερό κρύο.

— «Ε! γέρο, δέν ανοίγεις; φώναζαν κ' οί δυο χτυπώντας.

«Η πόρτα άνοιξε με προφύλαξι και φάνηκε ένας γεροντάκος, με μιὰ μακρυά γκριζά γενειάδα. Κύτταξε τούς δυο χωριάτες κι είπε σιγανά και λυπημένα:

— Μή φωνάζετε τόσο πολύ, γιατί θά την ξυπνήσετε.

— Ποιά; ρώτησαν αυτοί περίεργα.

— Την γυναίκα μου είνε άρρωστη.

— Η Λουίζα; Και τί έχει;..

— Ζέσθη και κρύο. Φοβάμαι πώς δέν είνε καλά..

— Τόσο τó χειρότερο άν και δέν ήρθαμε γι' αυτήν.

— Γιατί ήρθατε; Τι ζητάτε;

— Ο γέρο Τραμπισέτ παντρεύει

δέν ζούσε πειά!... Γεννήθηκε μέσ' τά λουλούδια και πέθανε μέσα σ' αυτά... Ο παπαγάλος και τó καναρίνι της μοφήσανε. Τά γιασεμιά κ' ή όρτενσίες μαραθήκανε σαν έλειψε κείνη που τούς έδινε τή ζωή. Τά στρατόνια χορτάρισαν... Κανένας πειά δέν περπατεί σ' αυτά...

Κανένας πειά δέν θά ποτίση τ' άνθη.. Μαραίνονται κι' αυτά σιγά-σιγά....

«Όλος ό πύργος είνε τώρα θυσιμένος μέσ' την πιό μαύρη, θλίψη. «Όλα είνε βουβά και σκοτεινά σαν μνήματα...

Τό πάρκο μοιάζει με νεκροταφείο!...

Η Μαργαρίτα άνέθηκε στους, ούρανούς να συναντήσει τόν Άρμάνδο...

ΑΛΜΠΕΡ ΣΙΜΟΝ

την κόρη του σήμερα.

— Και τί μ' ένδιαφέρει έμένα αυτό ;

— Περίμενε δά λιγάκι. Δέν παίζεις βιολί;

— Και τί με τούτο;

— Θά χορέψουν απόψε στο γάμο.

Θά χορέψουν όλη τή νύχτα. Αυτός που έπαιζε φουσαρμόνικα είνε στρατιώτης και λείπει. Δέν μένει λοιπόν παρά τó βιολί σου, και πρέπει νάρθης.

— Η γυναίκα μου είνε άρρωστη, πεθαίνει, σάς είπα.

— Άς τήν φυλάξη μιὰ γειτόνισσα.

— Δέν υπάρχει γειτόνισσα έδω γύρω.

— Τότε δώσε της τó γιατρικό της και κλείσε την στην καλύβα, διάβωλε!

— Δέν έχω καρδιά να παίξω βιολί. Είμαι λυπημένος...

— Πρέπει να παίζης, γέρο. Τι είν' αυτά που κάθεται και λές;

— Δέν μπορώ ν' άφήσω τήν Λουίζα μου, ψυχομαχάει, σάς λέω!...

— «Ε, κι' έπειτα; Δέν μπορεί κανείς να ικάνη τίποτα σ' ένα που πεθαίνει.

— Πρέπει να μείνω σιμά της.

— Δέν θά ώφελήση σέ τίποτα αυτό, διάβωλε!... Πρέπει να ρθής. Σκέψου, θά κερδίσης τόσα λεπτά...

— Τι να τά κάμω τά λεπτά σαν πεθάνη ή γυναίκα μου;

— Ο γέρο Τραμπισέτ είναι γεμάτος χρυσάφι. Θά σου δώση ένα τάλινρο.

— Ένα τάλληρο για τή λύπη μου; Είνε λίγο...

— Θά σου δώση δυο τάλληρα.

— Δέν φθάνουν ούτε δύο... «Επειτα τί να τά κάμω; Γιατί νάρθω στο χάλι πούμαι;

— Θά καλοπληρωθής και θά ξεχάσης τή λύπη σου.

— Η λύπη δέν πληρώνεται.

— Ναί, αλλά θάχης λεπτά για τó νεκροκρέβατο! είπεν ό ένας.

— Θά σου δώση τρία τάλληρα, είπε κι' ό άλλος και πρόσθεσε: Είνε καλός μποναμάς αυτός στους σημερινούς καιρούς. Είσαι μονάχος. Λοιπόν έπωφελήσου. Ο παίχτης τής φουσαρμόνικας θά γυρίση αύριο άπ' τó στρατό και κάθε μέρα δέν γίνονται γάμοι.

— Κάθε μέρα δέν έχει κανείς πεθαμένους, είπε πάλιν ό πρώτος.

— Λοιπόν θά έρθης ή δέν θά έρθης; τού ξανάπαν κ' οί δύο.

— Θάρθω, θάρθω, δέν μπορώ ν' άρνηθώ, άφοϋ είν' έτσι, είπε ό γέρος μ' άπόφασι, στενάζοντας.

— Στίς πέντε τ' άπόγευμα θά σέ περιμένουν, χωρίς άλλο.

— Καλά, καλά, είμαστε σύμφωνοι.

— Λοιπόν, καλή άντάμωσι...

Είνε τέσσερες ή ώρα και ή Λουίζα ζη άκόμα.

Ξωμολογήθηκε, μετά λαβε, είνε πειά έν τάξει με τόν καλό Θεό.

«Ελπίδα να γιατρευτή, δέν έχει πειά! Τά μάτια της είνε κλειστά, ανα- ραίνει πολύ δυνατά και

βιαστικά. «Αν ψάξης σ' όλο τó σπίτι δέν θά βρης ούτε μιὰ πεντάρα! «Όλα τά λεπτά πήγαν στα γιατρικά, και χρειάζονται πολλά για τó θάψιμο!

Ο άνδρας της με τó βιολί κάτω άπ' τή μασχάλη τήν κυττάζει με γλύκα, μιὰ κυττάζει και τήν ώρα που περνάει και περιμένει τόν θάνατό της! Βαστάει άπ' τó χέρι τήν μικρή Κατίνα, τήν μοναχοκόρη τους και στενάζει. Πεινάει τρομερό, μιὰ στο σπίτι δέν έρίσκεται καθόλου ψωμί. Κι' ή μικρή Κατίνα νοιώθει φρικτή πείνα... Δέν έχουν καθόλου λεφτά.

«Όλες ή οικονομίες των πήγαν στα γιατρικά. Και τώρα θέλουν νέα έξοδα για τó φέρετρο τήν κηδεία, τήν ταφή.

Τό ρολόγι τής εκκλησίας χτυπάει

πέντε και ή Λουίζα ζη άκόμα. Θά κοιμηθής λιγάκι, Λουίζα μου, σκέπτεται ό έρος της... Πρέπει να πάω σ'ό νόμο, να παίξω, βιολί και να κερδίσω τά χρήματα που χρειάζονται για τήν ταφή σου. Άκούς, Λουίζα; τής λέει δυνατά τώρα. Ο γέρο Τραμπισέτ παντρεύει σήμερα τήν κόρη του. Είνε κτηματίας, πλούσιος κ' έχει τó χέρι άνοιχτό. Μά τι σ' ένδιαφέρουν έσένα αυτά, Λουίζα μου; Συ είσαι άρρωστη βαρεία, θέλεις ν' αναπαυθής κι' ό θάνατος άργεί νάρθη...

Εκεί κάτω στο σπίτι του κτηματία που τó στολίσανε με λουλούδια, τά παλληκάρια και τά κορίτσια έχασαν τήν ύπομονή τους περιμένοντας. Ο βιολιτζής δέν φάνηκε, θέλουν να χορέψουν κι' είνε όλο φούρκα:

— Κι' αυτός ό γέρος με τó βιολί να μην έρθη...

— Θάρθη; δέν θάρθη;

— Τρία τάλληρα δέν τ' άρνείται κανένας έτσι εύκολα...

Κάθε τόσο θγαίνουν στόν μεγάλο δρόμο και κυττάζουν με θυμό πρós τó θάθος, μιὰ κανείς δέν φαίνεται...

Στό σπίτι του βιολιτζή ή Λουίζα πεθαίνει...

Στίς έξι τήν έπιασε ή άγωνία. Βογγάζει βαρεία κι' έπειτα στανάτ. Στενάζει βαρεία, έπειτα ξαναστενάζει, άνοίγει στο στόμα της και ξεψυχάει. Ο άντρας της κλαίει. Βιαστικά-βιαστικά τής έκλεισε τέλος τά μάτια, τήν σκέπασε με τó καλύτερο σεντόνι, χωρίς να κοπιάση να τó βρή γιατί ήταν ένα και μόνο κι' άπάνω στο τραπέζι έβαλε τόν άγιασμό.

— Κακόμοιρη Λουίζα! ψιθυρίζει λυπημένος, αναπαύσου πειά... Έγώ πάω να δουλέψω!...

Και κρατώντας με τó ένα χέρι

την μικρή Κατίνα και με το άλλο το βιολί του έφυγε χωρίς να κλειδώσει την πόρτα, γιατί ο θάνατος φθάνει για να φυλάξει ένα έρημο σπίτι! "Έχει νυχτώσει κι' αυτός τρέχει, τρέχει, στο μεγάλο δωμάτιο, κρατώντας το παιδί του που κοιτανάσπινε και το παλινό του βιολί. Πάει να τραγουδήσει, για να κερδίσει τα τρία τάλληρα που του χρειάζονται για την ταφή...

Στο σπίτι του κτηματία περιμένουν ακόμα. Κυττάζουν προς το δρόμο και συνομιλούν.

— Βλέπεις τίποτα;

— Δεν φαίνεται ψυχή. Δεν βλέπω κανένα, ή νύχτα είναι σκοτεινή. Τέτοια ώρα δεν θα έρθει πειά, δεν θα χορέψουμε, κακή ζουλειά αυτή...

— Γάμος κι' αυτός χωρίς χιόνι; Οί νέοι ρουβεντιάζουν και φιλονεικούν. Ο γέρο Τραμπισέτ είναι έξω πρετών. Είχαν πιη' το λυγριμένοντα τον βιολιτζή, μεθυσμένοι τ'όρα χειρνομούν όλο θυμό.

— Νάτος! Νάτος! "Ερχεται! φωνάζει ξαφνικά κάποιος.

— Είσαι βέβαιος; τον ρωτούν οι άλλοι μ' ένα στόμα.

— Ναι, ναι, είν' αυτός.

Ο βιολιτζής έφτασε αυτή τη στιγμή. "Αν κ' έτρεξε και ίδρωσε είναι όμως κατακίτρινος.

— Δεν θιάζεσαι καθόλου, γέρο βιολιτζή, του λέν θυμωμένα.

— Κάνει κανείς ό,τι μπορεί, απαντάει με λύπη ο βιολιτζής.

— Δεν αξίζεις πειά τρία τάλληρα, φωνάζει ο Τραμπισέτ.

— Όσοε όσα θέλεις.

— Θα σου δώσω δύο και πολλά είναι.

— Πολύ καλά, δέχομαι.

— Πίνεις ένα κρασί γέρο;

— Καλλίτερα λίγο ψωμί και τυρί, γιατί πεινώ. Κι' ένα γλυκό για τη μικρή μου.

— Μά τη πίστι μου, φαίνεται πως πεινάς πολύ!

— "Ετρεξά πολύ στο δρόμο για να προφθάσω.

— Και τώρα πάρε το βιολί σου. Μπορείς να παίξεις και με γεμάτο στόμα!

Ο βιολιτζής άμα έφαγε κ' ήπιε

ένοιωσε καλύτερα τις δυνάμεις του. Κούρδισε το βιολί του κι' άρχισε να παίζει πόλκες, θάλας, καντριλίες. Είχε φωτιά στα δάχτυλά του. Η κόρη του καθότανε ανάμεσα στα πόδια του. "Εφαγε το γλυκό της, χόρτασε και χαμογελάει ενώ όλοι γλεντούν και χορεύουν. Δεν συλλογίζεται πειά τη μάνα της, πούνε μονάχη μέσα στη μαύρη κάμαρά της!

— Κουράστηκες, βιολιτζή; ρωτούν οι χορευτά τον γέρο.

— "Όχι και τόσο, απαντάει αυτός με λύπη!

— Λοιπόν πιε ένα ζεστό κρασί και ξαναπαίξε.

Ξανάρχισε να παίζει, μά χωρίς προσοχή, άφηρημένος. Στην αρχή έπρόσεχε κι' έπαιζε με τέχνη για να κερδίσει τα τρία τάλληρα, μά σιγά σιγά χαλάρωσε. Θυμήθηκε την γυναίκα του, ή καρδιά του φούσκωσε από λύπη. Το δωξάρι του βιολιού του τρέχει μονάχο του σαν ένα στραβό όλογο που πηδάει άφηνιασμένο...

Ναι, ναι, ο γέρος σκέπτεται τώρα την Λουίζα του που βρίσκεται παγωμένη στην καλύβα, χωρίς τον άνδρα της και το παιδί της!

Θυμήθηκε ξαφνικά ένα τραγουδί που άκουσε να τραγουδούν κάποτε οι άτσιγγανοί στο δρόμο. "Ήταν ένα τραγουδί της φτώχειας κι' άκούγοντάς το νόμιζε κανείς πως άκούει πληγωμένα ζωά να γογγύζουν. Μά τέτοια τραγούδια και μουσική δεν ταιριάζουν σε γάμο. Τι τον ενδιαφέρει όμως το γέρο; Παίζει τώρα για τη λύπη του! Κ' ή Κατίνα, ή κόρη του, τον βλέπει τρομαγμένη.

Τα ζευγαράκια που χορεύανε χάσανε το βήμα τους κι' άρχισαν να γυρίζουν σαν θάρκες μέσα στη φουρτούνα! "Εξαφνα σταματήσανε.

— "Ε! γέρο! Τρελλάθηκες; Τι μας παίζεις αυτού; Τι ήχος είναι αυτός, μήπως άκοιούθεις καμμιιά κηδεία;

Η Κατίνα άκούγοντας τα λόγια αυτά μουρμουρίζει, χωρίς να προσέξει!

— Την κηδεία της μαμάς!...

Ο γέρο-βιολιτζής είν' άφηρημένος, τρέμει, δεν ξέρει που βρίσκεται.

"Εξω τα ρολόγια χτυπούν μεσάνυχτα. Οι χορευτά διώχνουν τον γέρο-βιολιτζή βίδοντάς του δυό

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η ΑΛΗΘΙΝΗ „ΦΑΝΤΙΝΑ”

(Ποιά ένέπνευσε στον Β. Ούγκώ την «Φαντίνα» των «Αθλίων»)

Κάτι που προκαλεί πάντοτε το ενδιαφέρον, είναι ή αποκάλυψις του πως έδόθηκεν ή φορμή στους διασήμους συγγραφείς να έμπνευσθουν τους κυριώτερους «ήρωες» των έργων τους.

Είνε γνωστό πως τα περισσότερα μυθιστορηματικά πρόσωπα έχουν ως πρότυπα πρόσωπα που έζησαν πραγματικά. Παράδειγμα ο Δουμάς, που έμπνεύστηκε την «Κυρία με τας Καρμελίας» του από την Μαρίαν Ντυπλεσσύς, μία γνωστή γυναίκα της εποχής του.

Το ίδιο συμβαίνει και με την «Φαντίνα» την περίφημον ήρωίδα των «Αθλίων» του Βίκτωρος Ούγκώ. Ποιός δεν έδιάβασε τους «Αθλίους»; Ποιός δεν έσυγκινήθηκε με την τρα

πάλληρα μονάχα. Ο γέρος θγαίνει έξω και τραβάει με το παιδί του μέσα στη μαύρη νύχτα, που δεν ξέρει ποιός υποφέρει και ποιός κλαίει...

— Μπαμπά, μπαμπά, πολύ τρέχεις, λέει ή μικρούλα.

— Θες να σε πάρω στον ώμο μου; Και την φορτώνεται και τρέχει προς την καλύβα του, για να βρή την γυναίκα του που δεν τον περιμένει πειά, που νεκρή καθώς ήταν θά ξύλιασε...

Οι προσκαλεσμένοι στο γάμο πίνοντα το τελευταίο ποτήρι μιλάνε για το γέρο μουσικό:

— Γέρασε, ο φτωχός... και τραβάει δοξαριές ανάποδα!

— Δεν αξίζει πειά για διασκέδασι.

— Δεν θα τον ξαναπάρουμε...

ΕΡΡ. ΜΠΟΡΝΤΩ

γική τύχη της ήρωίδος, ποιός δεν εδάκρυσε απ' τα μαρτύρια που έτράθηξε, απ' τους έξευτελισμούς, απ' την πενία της.

"Ε, λοιπόν, ή Φαντίνα δέ στάθηκεν απλώς ένα πλάσμα της φαντασίας του δαιμονίου Ούγκώ. Η Φαντίνα έζησε πραγματικά, όπως κι' ή ήρωίδα του Δουμά.

"Ας άφίσουμε όμως τον ίδιο τον Ούγκώ να μάς διηγηθί τα της πραγματικής Φαντίνας, όπως τα έκθέτει στα άπομνημονεύματά του:

"Ενα θράδυ, ο Β. Ούγκώ είχε προσκληθί για το δείπνο, στην κυρία ντε Ζιραντέν.

"Ήταν δυό μέρες μετά την έκλογη του ως Άκαδημαϊκού. "Εξω χιονίζει. Ο Ούγκώ, μετά το δείπνο, έφυγε άμέσως γιατί σχε

δίαζε να έργασθί την νύχτα. Σαν θρέθηκε στο δρόμο όμως, άντελήφθηκε πως το χιόνι ήταν τόσο παχύ, που δεν θα κατάρθανε να γυρίσει πεζή σπίτι του. Κατέθηκε προς την οδό Τεμπού, όπου γνώριζε πως σταθμεύουν συνήθως τ' άμάξια. Για

κακή του όμως τύχη, δεν θρήκε κανένα άμάξι εκεί. Άναγκάσθηκε λοιπόν να περιμένη έως ότου φανή κανένα στη γωνιά του δρόμου.

Κεί που περίμενε όρθιος, άντελήφθηκε ξαφνα ένα νέο, κομψότατο ντυμένο, που έσκυψε, άρπαξε μία φούχτα χιόνι και την έχωσε στην

πλάτη μιας γυναίκος που, ντυμένη με ντεκολτέ φόρεμα χοροδ, τουρτούριζε προσμένοντας ποιός ξέρει τί

στη γωνιά του δρόμου. Η γυναίκα έρριξε μία κραυγή στριγγή και γυρίζοντας ρίχθηκε έναντιόν του δανδή και τον έχτύπησε. Την έχτύπησε κι' αυτός. Η γυναίκα έξαλλη του άντα

πόδωσε τὰ χτυπήματα, κ' ἔτσι τὸ ἀνάρμοστο «ἀστείο» κατέληξε σὲ συμ-
πλοκή. Οἱ χωροφύλακες ἐπεμβήκαν.
Συνέλαβον τὴ γυναῖκα, χωρίς οὔτε
ν' ἀγγίξουν κἀν τὸν «κύριο».

Αὐτὴ, βλέποντας ὅτι τὴ συλλαμ-
βάνουν, ἄρχισε νὰ ὀλοφύρεται. Κι'
ἐνῶ οἱ δύο χωροφύλακες τὴν ὠθη-
γοῦσαν τραβώντας τὴν ὁ καθένας
ἀπ' τὸ χέρι, αὐτὴ φώναξε:

— Δὲν φταίω· σὰς θερμποπαρακα-
λῶ, ἀφήστε με. Μὰ σὰς ὀρκίζομαι,
δὲν ἔκανα τίποτα.... Σὰς ὀρκίζο-
μαι...

Οἱ χωροφύλακες τῆς ἀπαντοῦσαν,
χωρίς κἀν νὰκούσουν τί ἔλεγε:

— Αἰντε, μπρός... Τοὺς ἐξῆ μῆνες
στὸ φρέσκο τοὺς ἔχεις σίγουρους.

Στὸ ἄκουσμα
τῶν λέξεων αὐτῶν
ἡ δυστυχισμένη ἔα
νάρχιζε τοὺς ὀλο-
φυρμούς της καὶ
τὶς παρακλήσεις
της. Οἱ χωροφύλα-
κες, χωρίς φυσικά
νὰ συγκινηθοῦν, τὴν
ἔσυραν σὲ ἓνα γει-
τονικὸ ἀστυνομικὸ
στραθμὸ, πίσω ἀπὸ
τὴν Ὀπερα.

Ὁ Βίκτωρ Οὐ-
γκῶ εἶχε ἐνδια-
φερθῇ ἀσυναίσθη-
τως γιὰ τὴ δυστυχι-
σμένην αὐτὴ. Ἀκο-
λούθησε λοιπὸν τὴ
συνοδεία, μαζί μὲ
τὸ πλῆθος τῶν πε-
ριέργων πού εἶχε συγκεντρωθῇ.

Ὅταν ἔφτασε στὸ τμήμα, ὁ Οὐ-
γκῶ σκέφθηκε νὰ μπῇ καὶ νὰ λάβῃ
τὸ μέρος τῆς γυναικός. Συλλογίσθη-
κεν ὅμως ἀμέσως, πὼς ἦταν πολὺ
γνωστὸς, πὼς ἡ ἐφημερίδες ἦταν γε-
μάτες ἀπὸ τὸ ὄνομά του τὶς τελευ-
ταίες ἡμέρες καὶ πὼς ἂν ἀνακτευό-
ταν σὲ τέτοια ὑπόθεσι θάδινε λαβὴ σ'
ὅλη τὴν κακογλωσσιὰ τῶν ἐχθρῶν
του.

Ἀπὸ τὰ παράθυρα, παρακολοῦ-
θοῦσε τὴν συνέχεια. Εἶδε τὴν φτω-
χὴ γυναῖκα, νὰ σέρνεται ἀπελπισμέ-
νῃ χάμω, τραβώντας τὰ μαλλιά της.
Ἦ συμπόνοια τὸν κατέλαβε, σκέ-

φθηκεν ἀκόμη λίγο, καὶ μπῆκε στὸ
τμήμα.

Ὅταν ἰκατέθηκε στὴν αἴθουσα, ἔ-
νας ἄνθρωπος πού ἐγράφε σκυμμένος
σ' ἐνα γραφεῖο, γύρισε, τὸν κύτταξε,
καὶ τοῦ εἶπε αὐστηρά:

— Τί θέλετε, κύριε;

— Κύριε, ὑπῆρξε μάρτυς τοῦ ἐπει-
σοδίου πού ἔλαβε χώραν προτύτερα.
Ἔρχομαι νὰ καταθέσω ὅ,τι εἶδα,
καὶ νὰ σὰς μιλήσω ὑπὲρ τῆς γυ-
ναίκας.

Στὶς λέξεις αὐτές ἡ γυναῖκα ἐ-
κκέντησε τὸν Οὐγκῶ κατάπληχτη καὶ
σὰ ζαλισμένη.

— Κύριε, ἡ κατάθεσίς σας, ἰδιο-
τελής ἢ ὄχι, δὲν ἔχει καμίαν ἀξία.
Ἡ κόρη αὐτὴ—καὶ πρόκειται περὶ
κοινῆς γυναικός—εἶνε ἐνοχος βιαι-

οπραγίας ἐναντίον
ἐνὸς κυρίου, στὸν
δημόσιο δρόμο.
Τοὺς ἐξῆ μῆνες τοὺς
ἔχει σίγουρους.

Ἡ γυναῖκα ἔα-
νάρχιζε τοὺς λυγ-
μούς της, τὶς κραυ-
γές της. Ἄλλες
γυναῖκες, φίλες της
ὡς φαίνεται καὶ τῆς
αὐτῆς κοινωνικῆς
ὕποστάθμης, πού
εἶχαν προφθάσει νὰ
ἐλθοῦν, τὴν παρηγ-
γοροῦσαν. «Θὰ ἐρ-
χόμαστε νὰ σὲ βλέ-
πουμε, τῆς ἔλεγαν.
Ἡσυχάσε. Θὰ σοῦ
φέρνουμε ροῦχα. Νὰ
πᾶρε τοῦτα, στὸ με-

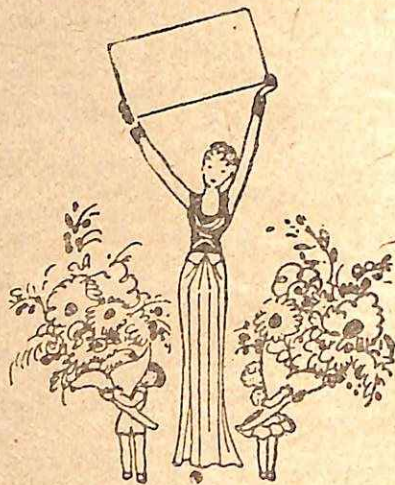
ταξύ...» Καὶ ἴδιαν χρήματα καὶ ζα-
χαρωτά.

— Κύριε, εἶπε ὁ Βίκτωρ Οὐγκῶ,
ἐταν μάθετε ποῖος εἶμαι, θάλλάξε-
τε ὕφος καὶ γλῶσσα, καὶ θὰ
μᾶκούσετε.

— Ποῖος εἶστε λοιπὸν, κύριε;

Ὁ Βίκτωρ Οὐγκῶ τοῦ εἶπε τὸ
ὄνομά του. Ὁ ἀστυνόμος ζήτησε ἀ-
μέσως χίλιες συγγνώμες, μεταβλή-
θηκε σὲ εὐγενέστατο καὶ λεπτό-
τατο ἄνθρωπο, τοῦ πρόσφερε κά-
θισμα καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ κα-
θίσῃ.

Ὁ Οὐγκῶ τοῦ διηγήθηκε τὴ σκη-
νὴ ὅπως τὴν εἶχε δεῖ: Πὼς ὁ «κύ-

ριος» μάζεψε τὸ χιόνι καὶ τὸ ἔχω-
σε στὴν πλάτη τῆς δυστυχισμένης
πὼς αὐτὴ ἔρριξε μιὰ κραυγὴ πό-
νου, πὼς ἐπετέθη «ἐν ἀπολύτῳ δι-
καίῳ εὐρισκομένη» καὶ τελοσπάν-
των, πὼς τὸ ὄρθον θὰ ἦταν νὰ συλ-
ληφθῇ ὁ ἀναιδέστατος καὶ χυδαῖος
«κύριος» κι' ὄχι ἡ δυστυχισμένη
αὐτὴ. Ὅλη τὴν ὥρα πού μιλοῦσε,
ἡ γυναῖκα τὸν κύτταζε μὲ μιὰ μα-
τιά γεμάτη χαρὰ καὶ τρυφερότητα.
Δὲν ἔπαυε ἀπὸ τοῦ νὰ ψιθυρίζῃ:

— Τί καλὸς πού εἶνε αὐτὸς ὁ
κύριος! Θεέ μου, τί καλὸς πού εἶ-
νε.. Κι' οὔτε τὸν εἶδα ποτέ μου
ἄλλοτε, οὔτε τὸν ἔχω ποτέ γνωρί-
σει.

Ὁ ἀστυνόμος ἀπῆντησε στὸν Β.
Οὐγκῶ:

— Σὰς πιστεύω, κύριε. Οἱ χωρο-
φύλακες ὅμως κατέθεσαν, ἄρχισαν
ἡ ἀνακρίσεις καὶ πρέπει ὁ νόμος
νὰ ἐκτελεσθῇ. Δὲν μπορῶ ν' ἀφήσω ἀγῶρη ἀχόρταγῃ, σκληρὴ φωτιά;

— Πῶς, κύριε! Ὑστερ' ἀπ' ὅτι
κατέθεσα καὶ πού εἶνε ἡ καθαρὴ
ἀλήθεια, καθὼς λέτε καὶ σεῖς πὼς
πιστεύετε, θὰ φυλακίσετε αὐτὴ τὴ
γυναῖκα; Μὰ αὐτό, κύριε, δὲν εἶ-
νε δικαιοσύνη, εἶνε τερατώδης ἀδι-
κία.

— Σὲ μιὰ περίπτωσι μόνο, θὰ
μποροῦσα νὰ σταματήσω τὴν ὑπό-
θεσι. Ἄν ὑπογράψετε τὴν κατάθε-
σί σας. Δέχεσθε;

— Ἄν ἡ ἐλευθερία τῆς γυναικός
αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἀπ' τὴν ὑπογρα-
φὴ μου φέρτε μου νὰ ὑπογράψω.

Κι' ὁ Οὐγκῶ ὑπέγραψε.
Ἡ γυναῖκα δὲν ἔπαυε ἀπ' τὸ νὰ
ἐπαναλαμβάνῃ

— Θεέ μου, τί καλὸς κύριος!...
Μὰ τί καλὸς πού εἶνε..

Κι' ὁ Οὐγκῶ ὁ ἴδιος, τελειώνον-
τας τὴν ἀφήγησι τῆς γυναικός αὐ-
τῆς πού τοῦ ἐνέπνευσε τὴν τραγί-
κώτερη σκηνὴ τῶν «Ἀθλίων», ἐπι-
λέγει:

«Ἡ δυστυχισμένης αὐτῆς δὲν μέ-
νουν κατάπληκτες καὶ γεμάτες εὐγ-
νωμοσύνη ὅταν κανεὶς τὶς συμπο-
νέσῃ μόνο, ἀρκεῖ καὶ νὰ φανῇ
δίκαιος ἀπέναντί των»...

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

Η ΞΑΝΘΟΥΛΑ

«Μ' ἄρεσ' ἡ θάλασσα γιατί μου
(μοιάζει,

μ' ἄρεσει, σ' ἀκουσα νὰ λές κρυφά,
πότε ἀγριεύεται, θόγγει, στενάζει,
καὶ πότε ὀλόχαρη παίζει γελά».

»Δὲν εἶν' ὀλόξανθη σὰν τὰ μαλλιά
(μου;

βὲν εἶν' ὁ κόρφος μου, σὰν τὸν ἀ-
(φρό;

Μέσα στὰ μάτια μου τὰ γαλανὰ
(μου

δὲν ἔχω κύματα, τάφο, οὐρανὸ ;
»Μ' ἄρεσ' ἡ θάλασσα γιατί μου
(μοιάζει,

κι' ἄς ἔχη μέσα της ἰκόσμο θεριά...
Μὴ στὴν καρδούλα μου, μὴ δὲ φω-
(λῆάζει

ἀγῶρη ἀχόρταγῃ, σκληρὴ φωτιά ;

Κ' ἐγὼ ἐχαιρόμουν πού χολιασμέ-
(νῇ
φαρμάκι μῶσταζες μέσ' στὴν ψυχῇ
τῇ ζήλια σου ἔβλεπα ἔαγριωμένη;
στὰ χεῖλη σου ἔβραζε κάθε πνοή.

Τότ' ἐκρεμάστηκα στὴν τραχηλιά
(σου

τῇ φλόγα σώσθουσα μὲ δυὸ φιλιὰ,
τὴν ὅψι ἐθύθισα μέσ' στὰ μαλλιά
(σου,

στὸν κόρφο σου ἔσθησα κρυφὴ φώ-
(λῆα.

«Κῦμα μου ἀνήμερο, ψυχὴ μου, φθά-
(ναι,

Μὴ μ' ἀγριεύσεις, πλάγιασ' ἐδῶ...
Θάμαι γιὰ σένανε γλυκὸ λιμάνι...
Τί ἀξίζει ἡ θάλασσα χωρίς γυναι-
(λῶ;»

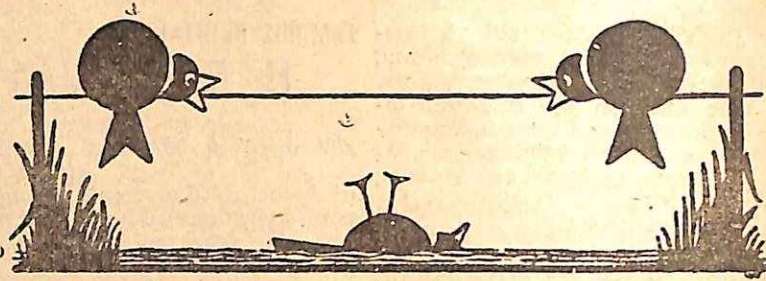
† ΑΡΙΣΤ. ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

ΓΝΩΜΙΚΑ

ΤΟΥ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

—Οἱ ἄνθρωποι γερνοῦν ἀλλὰ δὲν
ὠρμάζουν.

— Δράσις, δράσις! Ἀντὶ νὰ ὀ-
νειροπολῇ κανεὶς καλλύτερα νὰ
πλανίξῃ ζῦλα γιὰ νὰ κυκλοφορῇ τὸ
αἷμα!

ΤΑ ΘΗΡΙΑ

Η ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΛΥΚΩΝ

Οι λύκοι και το φεγγάρι.— Πώς ξεμπερδεύουν τ' άλογα.— Πώς διαισθάνονται τον κίνδυνο.— Η πικρίες των.— Η αίμοθυρία και αιμοποσία των.— Λύκοι και τσοπάνηδες.—Τά λυκόπουλα. Τ' αρνίσια μυαλά...

Πολύ-πολύ παράξενες συνήθειες ροϋν ούτε να τὰ πλησιάσουν ικανόν...
Έχουν οί λύκοι...

Όταν τὸ γιομάτο φεγγάρι χύνει τὸ ἀναλυτὸ ἀσμήμι του, ἐπηρεάζονται καὶ αὐτοί, ὅπως καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ φῶς του, μαζεύνονται σὲ μιὰ λάκκα καὶ οὐρλιάζουν ἀπαίσια β-λοι μαζύ, σὰν νὰ μπήκαν ὅλα τὰ δαιμόνια τῆς κολάσεως μέσα των.

Ἐξ ἄλλου εἶνε περίεργος ὁ τρόπος πού μεταχειρίζονται οἱ λύκοι γιὰ νὰ ξεμπερδεύουν τὰ μεγάλα ζῶα, προπάντων τὰ ἄλογα, τὰ ὁποῖα σ' ἀνοιχτὴ πάλη θὰ μπορούσαν νὰ τοὺς ξακάνουν μὲ τὶς κλωταῖες.

Γνωρίζουν οἱ λύκοι ὅτι τὸ ἄλογο ἔχει μεγάλη περιέργεια. Ξαπλώνονται λοιπὸν σὸν πέρασμά του καὶ προσποιούνται τὸ νεκρό.

Όταν τὸ ἄλογο σιμῶσει καὶ χαμηλώσει τὴ μούρη του νὰ τοὺς μυρυστῇ, τὸ ἀρπάζουν ἄξαφνα ἀπὸ τὴ μούρη καὶ ἔτσι, καθὼς εἶνε τρομαγμένο ἀνεβαίνουν σὸ σβέρκο του, τοῦ ἀνοίγουν ἄψε-σέβσε τὶς φλέβες τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ ρουφάνε ἅπληστα τὸ αἷμα!...

Τέλος ὅταν τ' ἄλογα θέλουν νὰ προσταχτοῦν ἀπὸ τοὺς λύκους προτείνουν σ' αὐτοὺς τὰ νῶτα των ἐνώνοντας τὰ κεφάλια τους. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ λύκοι δὲν μπο-

Ἡ ἱκανότης πού ἔχουν οἱ λύκοι νὰ διαισθάνονται τοὺς κινδύνους εἶνε καταπληκτική.

Οἱ λύκοι τοῦ Βορρᾶ, κατὰ τὸν βόκτορα Ραί, ὅταν πρόκειται νὰ περάσουν παγωμένο ποτάμι καταλαβαίνουν τὰ μέρη ὅπου ὁ πάγος δὲν εἶνε ἀρκετὰ στερεὸς καὶ ἀραιώνονται γιὰ νὰ μὴ σπάσει. Ἔτσι περνοῦν ἕνας ἕνας χωρὶς κίνδυνον.

Τὴν εὐφυΐα αὕτη ἔχουν κληρονομῆσει καὶ οἱ λυκόσκυλοι τῶν Ἑσκιμῶν, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦνται νὰ σύρουν ἑλκυθρα ἀπάνω σὸν πάγο. Ἔτσι οἱ Ἑσκιμῶι χάρις σὸ ἐνστικτὸ τῶν σκύλων των ἀποφεύγουν μεγάλους κινδύνους.

Όταν πρόκειται ὁ λύκος νὰ ἐπιτεθῇ σὲ καμμιὰ στάνη, διαλέγει πάντα μὲ σοφὸ ὑπολογισμό τὸ σημείον ἀπὸ τὸ ὁποῖο θὰ μπῇ ὥστε νάχη πάντοτε ἰκόντρα τὸν ἄνεμον καὶ τοῦτο γιὰ νὰ παρὰσῶρη ὁ ἀέρας μακριὰ τὴν ὁσμὴ πού ἐγάζουν τὰ χνῶτα του, καὶ τὸ τομάρι του καὶ νὰ μὴ τὸν παίρνουν μυρωδιὰ οἱ σκύλοι.

Όταν ὁ λύκος θρεθῇ ἀνάμεσα σὸ κοπάδι κόβει καὶ ρίχνει κάτω ὅσα μπορέσει πρόβατα. Τὸ κάνει δὲ

αὐτὸ ἀπλῶς ἀπὸ αἰμοθυρία εὐχαρίστησι γιὰ νὰ χύσῃ αἷμα!

Τέλος ὅταν φύγη, μόνον ἕνα πρόβατο παίρνει μαζύ του ἀπὸ τὰ πολλά πούχει πνίξει...

Εἶνε ἀξιολύμιαστη ἡ πονηρία, πού μεταχειρίζονται οἱ λύκοι στὴν περιφέρειαν, πού ἔχουν τὴ φωλιὰ τους καὶ ἀνατρέφουν τὰ μικρά τους.

Ποτὲ δὲν πειράζουν τὰ πρόβατα τῆς περιφέρειας αὐτῆς. Καὶ πάντοτε πηγαίνουν πολὺ μακριὰ καὶ ζητοῦν τὴν λείαν τους.

Γιατὶ ξέρουν πολὺ καλά, ὅτι ἂν ριχτοῦν στὶς στάνες ἔκει γύρω, θὰ φέρουν σὲ ἀναστάτῳσι τοὺς τσοπάνηδες καὶ θὰ τοὺς ἀναγκάσουν νὰ θγοῦν παγανιὰ καὶ νὰ τοὺς καταδιώξουν.

Σὲ μιὰ τέτοια περίστασι τὰ μικρά τους θὰ διέτρεχαν μεγάλον κίνδυνον καὶ τὸν κίνδυνον αὐτὸ θέλουν ἀκριβῶς ν' ἀποφύγουν.

Καὶ οἱ τσοπάνηδες ὅμως μεταχειρίζονται τὴν ἴδια πονηρία.

Δὲν ἐξολοθρεύουν ποτὲ τὶς λυκοφωλιὰς τῆς περιφέρειας των, ὅταν τὶς ἀνακαλύπτουν. Γνωρίζουν ὅτι τὴν πείρα, ὅτι αὐτὲς ἀποτελοῦν ἀσφάλεια γιὰ τὴν περιοχὴ τους ἀπὸ τοὺς λύκους.

Καὶ ἔτσι τσοπάνηδες καὶ λύκοι κάνουν ἕνα εἶδους σιωπηροῦς ἀνακωχῆς μεταξὺ των.

Περίεργον ὅμως... Οὔτε τὰ τσοπάνισκυλα πειράζουν τὸ μικρὰ λυκόπουλα ὅταν τὰ ἀνακαλύπτουν. Ἴσως γιὰτὶ εἶνε πολὺ μικρά καὶ τὰ περιφρονοῦν, ἴσως γιὰτὶ δὲν τὰ ξεχωρίζουν ἀπὸ τὰ κρυτάβια τῶν σκύλων.

Δὲν γελιοῦνται ὅμως οἱ τσοπάνηδες σὰν τοὺς σκύλους. Αὐτοὶ ὅταν ἀνακαλύψουν λυκοφωλιὰ δένουν τὰ λυκόπουλα ἀπὸ τὸ πόδι καὶ τὰ σκοτώνουν ὅταν μεγαλώσουν. Δὲν τὰ πειράζουν ὅσο εἶνε μικρά, γιὰτὶ οἱ λύκοι μὴ φοβούμενοι πειὰ γιὰ τὰ λυκόπουλα τοὺς θάπτεψαν στὶς γετονικὲς στάνες καὶ θ' ἀφάνιζαν τὰ πρόβατα, πράγμα πού δὲ συμβαίνει, ὅπως λέμε παρὰπάνω, ὅσο διαρκεῖ ἡ ἀνατροφή τῶν μικρῶν των.

Κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν τσοπάνηδων ἡ λυκοφωλιὰς εἶνε πάντοτε στρωμένες μὲ ἀρνίσια κρανία! Καὶ τοῦτο γιὰτὶ οἱ λύκοι τρέφουν

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΑΚΙΑ

ΤΟ ΓΕΥΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ.

Ἐνας συνταγματάρχης, προβιβασθεὶς σὲ ὑποστράτηγον, παρέθεσε σὲ ὅλο τὸ σύνταγμά του μεγαλοπρεπὲς γεῦμα.

Πρὶν ἀρχίσουν νὰ τρῶνε ὁ συνταγματάρχης σηκώθηκε καὶ εἶπε στοὺς στρατιῶτες του:

— Ἐμπρὸς παιδιὰ, ἐπιτεθῆτε κατὰ τοῦ γεύματος αὐτοῦ, ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἐχθροῦ...

Στὰ ἐπιδόρπια τὰ μάτια τοῦ συνταγματάρχου τέφτουν ἐπάνω σ' ἕνα ὑπαξιωματικὸ ὁ ὁποῖος ἔβαζε κατὰ μέρος μερικὲς μπουκάλες κρασί:

— Τί κάνεις ἔκει ἐσύ; τὸν ρωτᾷ γειμῶτος θυμὸ ὁ συνταγματάρχης.

— Ὑπακούω στὶς διαταγὰς σας, στρατηγέ μου!

— Πῶς;

— Μάλιστα. Δὲν μᾶς εἶπτε νὰ ἐπιτεθοῦμε σὸ γεῦμα ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ἐχθροῦ;.. Αἱ.. λοιπόν! σὸν πόλεμον ὅσους ἐχθροὺς δὲν σκοτώνουμε, τοὺς αἰχμαλωτίζουμε!

Ὁ συνταγματάρχης ἐγέλασε μὲ τὴν καρδιά του.

Η ΧΩΡΙΚΗ ΚΑΙ Ο ΠΑΠΑΣ

Σὲ κάποια χωρική πού ἐπράκειτο νὰ παντρευτῇ σὲ λίγες ἡμέρες, ὁ παπᾶς τοῦ χωριοῦ, τῆς ἔλεγε διάφορες συμβουλὲς σχετικὲς μὲ τὸ γάμο της:

— Κόρη μου, ἡ γυναῖκα πρέπει ν' ἀκολουθῇ παντοῦ τὸν ἄντρα της.

— Αὐτό, παπᾶ μου νὰ μὲ συχωρᾷς.. ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ τὸ κάνω, ἀπάντησεν ἡ χωρική.

— Γιατί; ρώτησε ὁ παπᾶς.

— Γιατί, ὁ ἄνδρας μου εἶνε.. ἀεροπόρος!

τὰ μικρά τους μὲ ἀρνίσια μυαλά καὶ ἀποφεύγουν ὅσο μποροῦν νὰ τὰ βυζαίνουν.

Σπάζουν δηλαδὴ τὰ κεφάλια τῶν ἀρνιῶν, τὰ βάζουν ἀνοιχτά μπροστὰ στὰ μικρά τους κι' αὐτὰ πιπιλίζουν μὲ λαιμαργία τὸ μυαλό.

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΕΡΡ. ΛΑΒΕΝΤΑΝ

Ο ΓΕΡΟ ΟΥΛΜΑΝ

Μιά θρυαυδαία, σὲ μιὰ συναναστροφὴ, ἕνας ἀπὸ τοὺς προσκαλεσμένους κατηγοροῦσε τοὺς χωροφύλακες καὶ καταφερότανε ἐναντίον τους.

— «Ἐχετε πολὺ δίκιο, τοῦ φώναξα, δὲν ἀξίζουν ὅλοι τους μιὰ πεντάρα! Καὶ γιὰ νὰ σὰς τὸ ἀποδείξω θὰ σὰς διηγηθῶ κάτι σχετικόν. Στὴν ἐξοχὴ ἔχω «κήπουρο» ἕνα πρῶην ἐνω μιστάρχη, τὸν γέρο Οὐλμαν ἀπ' τὴν Ἀλσατία, ἀρκετὰ εὐρωστο μ' ὅλα του τὰ πενήντα ὀχτῶ χρόνια. Ἀφοῦ ἔπαιζε κι' ἔκλεισε στὴν φυλακὴ ἀρκετοὺς κλέφτες καὶ δολοφόνους σήμερα ποτίζει λάχανα καὶ λουλούδια καὶ εἶνε πολὺ εὐχαριστημένος ἀπ' τὴν ἐργασία του αὐτῇ.

Ἐνα πρῶτ' πού θρискότανε στὶς καλὲς του μοῦ διηγῆθηκε ὄρθιος μέσα στὸν κήπο τὰ ἑξῆς :

— Εἶνε ἐννιά χρόνια τώρα, κύριε, ποῦμαι στὴν ὑπηρεσία σας καὶ εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς, αὐτὸ τὸ ὁμολογῶ καὶ μπροστὰ σας... περισσότερο εὐτυχὴς παρὰ τὸν καιρὸ πού ἔχουν χωροφύλακες. Ἀν θέλῃ κανεὶς νὰ τιμωρῇ σκληρὰ τοὺς κακούργους ἀντὶ νὰ τοὺς κόβῃ ἢ νὰ τοὺς στέλνῃ στὸ κάτεργο, καλὺτε-ρα θάταν νὰ τοὺς θάζῃ νὰ γίνουν... χωροφύλακες, γιὰ μερικὸς μονάχα μῆνες... Τότε θὰ θλέπανε! Ἐ-τσι μετὰ τὴν ποδὶὰ πού φορῶ τώρα φαίνομαι σάν ἕνας θλάκας καὶ τί-ποτε παραπάνω... Ἐ, λοιπὸν τράβῃ ξαμὰυρη πτώχεια στὴ ζωὴ μου καὶ μοῦ συμβῆκανε τόσα δυστυχῆματα πού θ' ἀποτελοῦσαν πρῶτης τάξεως θέματα γιὰ διηγῆματα...

...Παντρεῦθηκα πολὺ νέος καὶ τὸ τι τράβῃξα τὰ πρῶτα χρόνια γιὰ

νὰ θγάζω τὰ ἑξοδὰ μου ἕνας θεὸς τὸ ξέρει. Ἀργότερα μοῦρθε ἄλλη συμφορὰ... τὸ παιδί μου, ἐνα παῖ-ληόπαιδο, πού μοῦ φαρμάκωσε τὴ ζωὴ, πού ἀφῆσε κι' ἐμένα καὶ τὴ μάνα του γιὰ νὰ πάῃ νὰ ζήσει δὲν ξέρω ποῦ... καὶ πῶς...

Μὰ ἀπ' ὅλα τ' ἀτυχῆματα πού μοῦ συνέβησαν τὸ πιδό τρομερὸ εἶνε τὸ ἑξῆς : Πρὸ ἑξάδεκα χρόνων μιὰ ὥμορφη καλοκαιριὰτικὴ νύχτα, μετὰ λαμπρὸ φεγγάρι, ἔκανα τὴν συνηθισμένη ἐπιθεώρησίν μου κοντὰ στὸ δάσος τῆς Μπουλόνης, στὰ ὄχυρά-ματα πρὸς τὸ Πασύ. Περπατοῦσα σι-γά-σιγά μ' ἕνα σύντροφό μου Κορ-σικανό, κακὸ καὶ δειλὸ μοῦ ἀ-κουγε καὶ τὸ μυρμηγκι σάν περπα-τοῦσε. Θὰ ἦταν δυὸ μετὰ τὰ μεσά-νυχτα. Ποῦ καὶ πού περνοῦσαν ἀ-μάξια μετὰ ζευγαράκια μέσα ἀγκα-λιασμένα. Ἀξάφνα ἀκούσαμε ἀπὸ καμμιὰ τριανταριά θήματα μακρὰ μας μιὰ τρομερὴ κραυγὴ: — «Βοή-θεια! μετὰ σκότ...»

Τρέξαμε ἀμέσως καὶ πέσαμε ἀ-πάνω σ' ἕνα ἀνθρωπο μετὰ μπλούζα, ὁ ὁποῖος κρατῶντας ἕνα μαχαίρι ἦταν γονατιστὸς πάνω ἀπὸ ἕνα ὑ-ψηλὸ νέο μετὰ ἀνοιχτὸ παλτό, φράσκο κι' ἄσπρη γραβάτα, πού γύριζε, φαίνεται, ἀπὸ κανένα γυρῶ. Σὲ μιὰ στιγμή τὸν ἐπιάσαμε καὶ τὸν δέσαμε. Δυστυχῶς ὅμως εἶχαμε φθάσει πολὺ ἀργά γιὰτὶ τὸ θῦμα, εἶχε δυὸ μαχαίριες στὸ πρόσωπο καὶ ἀπ' τὸ ξανθὸ μουστάκι του ἔ-τρεχε αἷμα πάνω στὸ πουκάμισό του μετὰ χουστὰ κουμπιά.

— Μείνε ἐδῶ, εἶπα στὸν σύντρο-φό μου τὸν Κορσικανό. Ἐγὼ πάω

νὰ παραδώσω στὸ τμήμα τὸν δολο-φόνο! Θὰ γυρίσω μετὰ θεοῦς κι' ἔ-να φορεῖο γιὰ τὸ σκοτωμένο...

— Σὺ, παληοφονῆ, εἶπα στὸν κακούργο, θάδιζε μπρὸς καὶ πρό-σεχε!

Τραβήξαμε καὶ οἱ δύο μας γιὰ τὸ τμήμα. Ἐκεῖνος δὲν μιλοῦσε... καὶ τί θὰ τὸν ὠφελοῦσε αὐτὸ ἄλλωστε, ἀφοῦ τοῦ εἶχα δεμένα τὰ χέρια; Τὸν κρατοῦσα ἀπ' τὸν γαϊκά, καὶ πρό-σεχα. Περπατοῦσε σιγά-σιγά χωρὶς νὰ λήῃ τίποτε, οὔτε ἐγὼ εἶχα διάθε-σι γιὰ κουβέντα. Καθὼς περπατοῦ-σαμε κάτω ἀπὸ ἕνα φανάρι, σταμά-τησε ἄξαφνα, μετὰ κύτταξε καὶ μοῦ εἶπε :

— Γιὰ κύτταξέ με! Δὲν με γνω-ρίζεις;

Κούνησε τὸ κεφάλι του γιὰ νὰ ρίξῃ τὰ μαλλιά του πίσω κι' ἔπεσε κάτω τὸ ἱκασκέτο του... Ἦταν ἐ-κεῖνος!

Ὁ γυιὸς μου ὁ Γιάννης!...

Θεὸ μου! ὅσο καὶ ἂν εἶνε κανεὶς σκληρὸς, πάντα εἶνε σὺν τῷ θάθῳ ἀν-θρωπος. Ἐτσι δὲν εἶνε; Τὸ αἷμα μοῦ πάγωσε!... Τὸν κύτταξα... Ἦ-ταν ἐκεῖνος, τὸ παιδί μου! Στεκό-ταν μετὰ γουρλωμένα μάτια κι' ἀ-νοιχτὸ στόμα, τρεμουλιασμένος καὶ μουρμούριζε μετὰ φωνὴ μεθυσμένου:

— Ἀκούσε πατέρα μου... Ἐγὼ ποτὲ κακὸ δὲν σοῦ ἔκανα, γιὰτὶ θέ-λεις νὰ με θάλῃς σὲ μπελᾶδες; Λέ-γε!...

Πῶς δὲν μοῦρθε συγκοπή καὶ δὲν ἔπεσα κατάχαλα ἢ δὲν ἄρχισα νὰ τρέχω σάν τρελλός; Δὲν ξέρω... Τὰ-χασα ὅμως, ἡ καρδιά μου καὶ τὸ μυαλό μου παγώσανε. Σ' ἕνα λε-πτὸ θυμῆθηκα χίλια πράματα ὅλα μαζί... τὸ θάπτισμά του... πόσο ἦ-ταν νόστιμο μικρὸ, τὴν κάμαρά μας στὸ ἕκτο πάτωμα, τὴ φτωχὴ μάνα του... Τὴν χαρὰ ποῦχα σάν ἔπαιρνε τὸ κασκέτο μου καὶ τὸ φοροῦσε... Ὑστερα ἄρχισα νὰ συλλογίζωμαι τὴν τρομερὴ καταστροφὴ... τὴ μάνα του πού θὰ πέθαινε σάν μάθαινε... τὸ κακούργημα του ἀπ' τὴς ἐφημε-ριες. Εἶνε πράματα πού δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ ἐξηγήσῃ... Ὑστερα λοιπὸν ἀπ' τὴν φρίκη καὶ τὴν ἀπέ-χθεια ποῦχα ἐναντίον του, ἄξαφνα ἐνοιώσα στὴν καρδιά μου μιὰ ἀπε-

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Η ΕΥΤΥΧΙΑ

Καθόμαστε σάν πάντα οἱ δύο θράδυ στὸ σπῆτι ἀντικρυνά της γυρμένος ἡμουν στὸ βιβλίο κ' ἦταν σκυμμένη στὴ δουλειά της.

Καὶ τὸ βιβλίο αὐτὸ ἦταν στίχοι, ψυχὴ ἀπὸ λάμψη καὶ ἁρμονία ἔτσι ἐκεῖ τ' ἀνοίξα τὴν τύχη, καὶ νὰ τί διάβασα :

«Εὐτυχία!

Λουλουδί, σὲ ποιά χώρα ἀνθίζεις σὲ ποῖο γυαλὸ, μαργαριτάρη ; Ἀστὲρι, ποιὲς μεριὲς φωτίζεις, καὶ ποιὲς καρδιὲς, οὐράνια χάρι ;

Ποῦ, Χερρυνεῖμ, φτερά διπλώνεις, Νεράϊδα, πού δροσολογιέσαι ; Εἶσαι διαμάντι καὶ δὲ λυώνεις ἢ καταχνιά εἶσαι καὶ σκορπίεσαι ;

Ἀδης, παράδεισος σὲ κρύβει ; Στὸν ἰκόσμον ἢ στὴν ἐρημία, μέσ' σὲ παλάτι ἢ σὲ καλύβη, πές μου, πού θρίσκες Εὐτυχία ;»

Δίχως τὰ μάτια ἀπ' τὴ δουλειά της νὰ τὰ σηκώσῃ, ΕΓΩ ! ἀπεκρίθη τρεμουλιαστὴ μετὰ τὴ λαλιά της μιὰ μουσικὴ στὸ σπῆτι ἐχύθη.

Κι' ἕνα καρδιοχτύπο μετὰ πᾶνει κι' ἀμίλητη λαχτάρει αἰφνίδια, γιὰτὶ πῶς ἀκούσα μοῦ ἐφάνη τὴν Εὐτυχία τὴν ἴδια ! ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

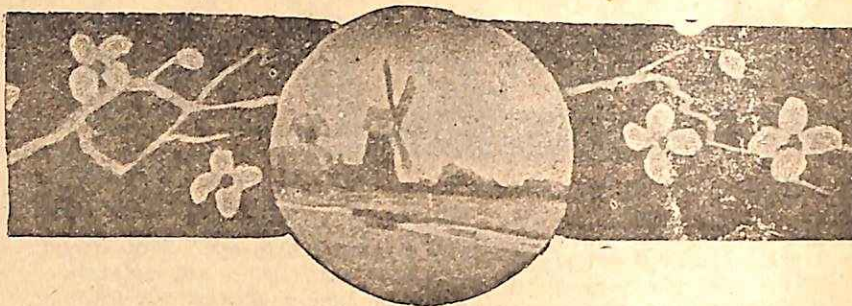
ριόριστ' τρυφερότητα καὶ εὐσπλα-χνία γιὰ τὸ παιδί μου, τὸ αἷμα μου ! Κύτταξα δεξιὰ καὶ ἀριστερά... Ὁ δρόμος ἦταν ἔρημος καὶ ἥσυχος. Τοῦ ἔλυσα τότε τὰ χέρια καὶ τοῦ εἶ-πα σιγά-σιγά σπρώχνοντάς τον :

— Ἀἴντε! τράβα, δίνε του!...

Δὲν τὸν ξαναεἶδα πεία. Ἀν ἔκα-ναν ἀσχημά, ὁ Θεὸς ἄς με συγχω-ρήσῃ !...

Καὶ λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια ὁ γέρω Οὐλμαν ἄρχισε νὰ συναλῇ σα-λιγκάρια ἀπ' τὰ λάχανα...

ΕΡ. ΛΑΒΕΝΤΑΝ

ΑΠΟ ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ

ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΦΙΛΟΚΕΡ- ΔΕΙΑΣ

Ο γιατρός Ρού, πού διευθύνει στο Παρίσι τὸ Ἰνστιτούτον Παστέρ καὶ θεωρεῖται ὡς ἕνας ἀντάξιος δι- ἄδοχος τοῦ μεγάλου Παστέρ εἶνε τόσο ἀφιλοκερδῆς, ὥστε ἄχι μόνον δὲν δέχεται ποτὲ καμμιὰ πληρωμὴ ἀπὸ τοὺς ἄσθενεῖς του ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν ἐλάχιστο μισθὸ τὸν ὁποῖ- ον παίρνει ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο, τὸν διαθέτει ὅλον ἑκάθε χρόνον γιὰ ἀγο- Ͼ ἐπιστημονικῶν ἐργαλείων.

Δὲν θέλει δὲ οὔτε κανὼν ἀκούσθαι νὰ τοῦ ὁμιλοῦν γιὰ χρήματα.

Διηγούνται μάλιστα, πῶς τελευ- ταία ἕνας ἀπὸ τοὺς βοηθοὺς του, τοῦ ἀνήγγειλε ἕνα πρωὶ πῶς ἀπε- φάσισε νὰ φύγῃ γιὰ τὴν Ἀμερική.

— Μπα καὶ πῶς αὐτό; ρώτησε ὁ σοφὸς καθηγητής... Τί θὰ πάτε νὰ κάμετε ἐκεῖ;

Ὁ βοηθὸς του ἄρχισε τότε νὰ τοῦ κάμῃ λόγο περὶ καλύτερας ζωῆς, ἀνέσεως, περιουσίας κ.τ.λ. Ὁ για- τρὸς Ρού ἔγινε κατακόκκινος ἀπὸ τὸ θυμὸ του:

— Τί; Πῶς; Γιὰ χρήματα; Ὡστε φεύγετε ἀπ' ἐδῶ γιὰ νὰ κερδίσετε, χρήματα;... Αἰσχρῆς!

— Μὰ γιατί, μαίτρ; ἐτόλμησε νὰ τὸν ρωτήσῃ ὁ βοηθὸς του.. Δὲν πρέ- πει νὰ φροντίζουμε κι' ἐμεῖς περὶ τῆς καλυτερεύσεως τῆς ζωῆς μας;..

— Ὅχι! Ποτέ! ἀπάντησε ὁ σο- φὸς ἐπιστήμων. Τὸ χρῆμα καὶ ἡ ἄ-

νεσις εἶνε ἐχθροὶ τῆς ἐπιστήμης.

ΤΟ ΤΑΒΑΙ ΤΟΥ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΙΔ

Κάποτε ὁ Λουδοβίκος ΧΙΝ ἔπαιζε τάβλι μὲ ἕναν ἀπὸ τοὺς εὐπατρίδας, γύρω τους δὲ οἱ ἰδιόφοροι αὐλικοὶ παρακολουθοῦσαν μὲ προσοχὴ τὸ παίγνδι.

Κάποιο παίξιμο τοῦ βασιλέως θε- ωρήθηκε λαοθασιμένο καὶ ὁ συμπαι- κτής ἐζητοῦσε νὰ τὸ ἀνακαλέσῃ ὁ Μεγαλειότατος.

— Τὸ παίξιμο εἶνε διφορούμερο, εἶπε ὁ βασιλεὺς, ὅχι ὅμως καὶ λαο- θασιμένο.

Οἱ αὐλικοὶ σιωποῦσαν φοβούμε- νοι μήπως δυσαρεστήσουν τὸν βα- σιλέα ἂν ποῦν τὴν ἀλήθεια ποῦταν εἰς θάρος του. Τότε ὁ βασιλεὺς ἐ- γύρισε πρὸς τὸν δοῦκα Γκραμμὸν ποῦ στεκόταν πυρᾶκει χωρὶς νὰ ἐ- πέμψῃ στὴν διαφορά τῶν παικτῶν.

— Γκραμμὸν, κρίνε ἐσύ! τοῦ εἴ- πε.

— Μεγαλειότατε, ἐχάσατε, ἀπῆν- τησε ὁ βουξ.

— Πῶς λὲς ὅτι ἔχασα ἀφοῦ δὲν γνωρίζεις κανὼν τὴν διαφορά μας;

— Εἶνε περιττὸν, ἀπάντησε ὁ Γκραμμὸν δείχνοντας τοὺς αὐλικούς. Ἀν τὸ πρᾶγμα ἦταν πράγματι δι- φορούμενον ὅπως εἶπατε οἱ κύριοι αὐτοὶ δὲν θὰ σιωποῦσαν ἀλλὰ θὰ ἐφώναζαν ὅτι ἐκερδίσατε.

— Πολὺ ὀρθά, εἶπε ὁ βασιλεὺς. Καὶ ἐπλήρωσε.

ΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΜΑΓΚΟΓΚ

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΝΙΝΑΣ ΒΑΛΡΕΝ

Ποτὲ ἡ Νίνα Βαλρέν δὲν εἶχε παί- ζει τόσο καλὰ ὅσο ἐκεῖνο τὸ θράδυ.

Ποιὰ ἦταν αὐτὴ ἡ Νίνα; Μιὰ ἡθο- ποιὸς ἀσημαντὴ πού τὴν ἐπέβαλε καὶ τὴν ὑποστήριξε ἕνας ἰσχυρὸς προστάτης της, καὶ πού δὲν εἶχε κανέ- να ἄλλο προσὸν παρά μονάχα ὅτι ἦταν φορτωμένη στὰ διαμάντια.

Γι' αὐτὰ καὶ πρὸ πάντων γιὰ ἕνα περιδέραιο ἀπὸ μαργαριτάρια πού ἀξίει ἕνα ἑκατομύριο φράγκα, γι- νόνταν λόγος σ' ὅλο τὸ Παρίσι.

Ὁ διευθυντής τοῦ θεάτρου σὰν τὴν ἐσυμφώνησε τῆς εἶπε:

— Πολὺ καλὰ, θὰ παίξετε τὸ μέ- ρος πού θέλετε μὰ θὰ φορῆτε πάν- τοτε τὸ μαργαριταρένιο περιδέραϊό- σας!

Ὁ κόσμος πήγαινε νὰ δῇ καὶ νὰ χειρακροτήσῃ τὸ περιδέραιο καὶ ὅ- χι τὴν θεατρίνα, οὔτε τὸ δράμα!

Γι' αὐτὸ ὅλοι ἀπορήσανε σὰν εἴ- δαν ἄξαφνα τὴν Νίνα νὰ παίζῃ τό- σο θυνατὰ ἐκεῖνο τὸ θράδυ, στὸ τραγικὸ καὶ σοβαρὸ αὐτὸ δράμα. Γιατὶ πάντοτε στις ἄλλες παραστά- σεις της ἔπαιζε μ' ἕναν τρόπο πού προκαλοῦσε τὴν ἀηδία τοῦ κοινού.

Αὐτὴ τὴν βραδεῖα ὅμως ἡ Νίνα Βαλρέν ἔπαιξε σὰ μεγάλη ἡθο- ποιός. Σὲ μιὰ σκηνὴ τετριμμένη καὶ παρμένη ἀπὸ ἕνα παλιὸ δράμα, ἐκεῖνη ἐδημιούργησε μιὰ συγκινητικὴ ἐμφάνισι πού σας ἐπνιγε καὶ σας ἔφερνε ἀνατριχίλα. Ὁ κόσμος ὅ- ῤος εἶχε καρφωμένα τὰ μάτια του ἀπάνω της ἀκολουθώντας μὲ πάθος τὸν ρόλον της στὸν ὁποῖον βοηθοῦ- σε πολὺ καλὰ καὶ ἕνας ἡθοποιὸς μὲ τὸν ὁποῖον ἔπαιζαν μαζύ, ἕνας ἡθο- ποιὸς ἀγνωστος.

Στὴν ἀρχὴ τοῦ ἔργου ἡ Νίνα σὰν ἐγῆκε στὴ σκηνή, ἔπαιξε ἀνόητα ὅ- πως πάντοτε. Ἀξαφνα ὅμως ἄμα

βγῆκε στὴ σκηνὴ ὁ ἄλλος ἡθοποιὸς πού θάπαιζε μαζύ της ὁ ἀγνωστος, ἡ Νίνα ἀναστατώθηκε ὁλόκληρη! Τὸ δράμα δὲν εἶχε τίποτα καινούρ- γιο. Ἕνας σύζυγος εἶχε καταστρα- φῆ ἀπ' τὴν σπατάλη καὶ τις ἀπιστί- ες τῆς γυναίκας του καὶ ἤρχετο νὰ τὴν παρακαλέσῃ νὰ μοιρασθοῦν τὴν δυστυχία! Ἡ γυναίκα τὸν τὸν περι- φρονεῖ καὶ ἐκεῖνος μαίνεται. Πάνω στὸ θυμὸ του ὀρμᾷ μ' ἀνοιχτὰ χέ- ρια γιὰ νὰ πνίξῃ τὴν ἀπιστή. Ὑστε- Ͼα πέφτει στὰ πόδια της κλαίγον- τας καὶ παρακαλῶντας καὶ ἐκεῖνη τὸν συγχωρεῖ στὸ τέλος.

Γιὰ νὰ ἐνθουσιαστῇ ὁ κόσμος ἀπὸ τέτοιο θέμα χρειαζότανε πολλὴ εὐ- νάμις. Ἡ Νίνα ἄξαφνα φάνηκε πῶς εἶχε περισσότερη ἀπὸ ἐκεῖνη πού περιμένανε. Ἐχασε ἐκεῖνο τὸ ἀδέ- ξιο ὕφος, ἔπαψε νὰνε εὐλίην καὶ νὰ καμαρώνῃ σὰν φαντασμένη!

Ἀντὶ νὰ κυττάξῃ τοὺς θεατὰς ἔ- καμε μιὰ φυσικὴ χειρονομία πού προέξηνε συγκίνησι καὶ ἐκπλήξι. Ὁ σύζυγος πούγε μὴ στὴ σκηνὴ ἦταν καλοφορεμένος καὶ τραβοῦσε κατ' ἀπάνω της μὲ θυμωμένα μάτια καὶ ἄντρια. Ἡ Νίνα ἡ ἀναισθητὴ ἄ- φησε τὴν ἀπάθειά της καὶ ἄρχισε νὰ συγκινηθῇ.

Μπροστὰ στὴν σοβαρὴ καὶ ἀπει- λητικὴ φυσιογνωσία τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, ἡ Νίνα ἔκανε μιὰ κίνησι πρὸς τὰ πίσω καταφοβισμένη καὶ φαινότανε σὰν νὰθελε νὰ φωνάξῃ:

— Φοβᾶμαι! μὴ μοὺ κάμῃς κακὸ! Στὸ πρόσωπό της ἦταν ζωγραφι- σμένη ἡ φρίκη καὶ ὁ κόσμος ἀπο- ροῦσε βλέποντας πῶς παρίστανε ἔτσι.

Τέλος ὁ σύζυγος σφίγγοντας τὸ λαιμὸ της μὲ τὰ χέρια του ἄρχισε νὰ τὴν πνίγῃ. Τὸ πρόσωπο τῆς Νίνας

κινήθηκε σπασμωδικά, τὰ μάτια της έκφραζαν τὸν πόνο καὶ τὴν ἐξωφρενική κατάσταση της! Οἱ θεαταὶ γιὰ μερικά λεπτά ἀποσπασθέντες ἀπ' τὴν νάρκωσί τους, ἔφριξαν θλέποντας τὴν ἀγωνία τῆς Νίνας στὸ ταραγμένο πρόσωπό της!

Καὶ ὅταν ἡ Νίνα παίζοντας πιστὰ τὸ μέρος της ἔκλεινε πίσω τὸ κεφάλι της καὶ τὰ ξεπλεγμένα μαλλιά της καὶ ἔπεσε κάτω σιγὰ σιγὰ, κρατούμενη μοναχὰ ἀπ' τὰ δολοφονικά χέρια τοῦ συζύγου, τότε ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ χειροκροτῇ καὶ τόσο ἦταν συγκινημένος πού διόλου δὲν παρεξενεύθηκε γιὰ τὶς ἀλλαγές πού γινήκανε στὸ δράμα.

Γιατὶ ἀντὶ νὰ πέση, ὅπως ὑπαγόρευε τὸ ἔργο, στὰ γόνατα τῆς γυναίκας του πού τῆς εἶχε φερθεῖ τόσο ἄσχημα, ὁ σύζυγος ἔβαλε κατὰ χάμα τὸ ἀναισθητο τοῦ θύμα! Γιὰ μιὰ στιγμή τὰ χέρια του περπατούσαν γύρω στὸ λαιμό της πού σφίγγανε! "Υστερα σπρώχνοντας μὲ τὸ πόδι του τὴν λιγοθυμισμένη, σηκώθηκε ἀπάνω, τὴν κτύπησε μὲ μάτια σκληρὰ καὶ ἄγρια πρᾶγμα πού ἔκανε τὸν κόσμο ν' ἀνατριχιάσῃ, καὶ ἔφυγε σιγὰ-σιγὰ ἀπ' τὴ σκηνή, γυρίζοντας πίσω τὸ κεφάλι του.

Οἱ θεαταὶ με«ζήτω» καὶ χειροκροτήματα χαιρετήσανε τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἡθοποιοῦ καὶ οἱ δύο ἦσαν ἀντάξιοι καὶ εἶχαν παίξει λαμπρὰ τὸ μέρος τους μὲ μιὰ σκληρὴ πραγματικότητα πού ἔκανε τὸν κόσμο ν' ἀνατριχιάσῃ, γιατί ἀφοῦ ἔφυγε ὁ ἡθοποιός, ἕνα σῶμα ἦταν ἑσπλωμένο μὲ τραγικὴ ἀκίνησις...

Μέσα σὲ μιὰ νεκρικὴ σιωπὴ ἡ Νίνα Βαλρέν δὲν ἐκινεῖτο καθόλου, δὲν ἐσάλεινε καὶ σιγὰ-σιγὰ ἀρχίσανε νὰ ἀνησυχοῦν καὶ νὰ ἀγωνιοῦν! Μὲ δειλὰ χειροκροτήματα προσπαθοῦνε νὰ τὴν ἀποσπᾶσουν ἀπ' τὴν ἀναισθησία αὐτῆς. Μὰ ἡ Νίνα δὲν εἰδείχνε κανένα σημεῖον ζωῆς. "Ολοὶ τὴν κυττάζανε μὲ τεντωμένο λαιμό, μὲ γουρλωμένα μάτια, μὲ ταραχὴ καὶ φόβο.

"Αἰσφύει ἡ ἀγωνία μετεβλήθη σὲ

τρόμο, γιατί πολλοὶ ἡθοποιοὶ θυγῆκαν σὰν τρελλοὶ ἀπ' τὰ παρασκήνια καὶ τρέξανε στὸ μέρος ποῦται ἡ Νίνα ἑσπλωμένη. Σκύψανε πάνω της καὶ ἀμέσως τὸ παραπέτασμα τῆς σκηνῆς ἔπεσε ἀπότομα μὲ μεγάλο κρότο.

—Τί ἔγινε ; Συνέθη δυστύχημα; Γιατὶ νὰ διακοπῇ ἡ παράστασις ; ρωτοῦσε ὁ ἕνας ἄλλον.

"Ολοὶ τρέχανε στοὺς διαδρόμους καὶ στὰ παρασκήνια. Ἀπὸ στόμα σὲ στόμα θυγῆκε τέλος μιὰ εἰδησις πού πάγωσε τοὺς θεατάς!

Εἶχαν δολοφονήσει τὴ Νίνα Βαλρέν καὶ τῆς κλέψανε τὸ περιδέριό της, καὶ αὐτὸ ἔγινε μπροστὰ στὰ μάτια τους!

Ἀργότερα, νεώτερες λεπτομέρειες γινήκανε γνωστές. Γόττε κυταλάθανε ὅλοι γιατί ἡ Νίνα μετεβλήθη ἐκπληχτικά, γιατί εἶχε τρομάξῃ σὰν εἶδε νὰ μπαίνει στὴ σκηνὴ ὁ κείνος ὁ ἡθοποιός πού δὲν τὸν γνώριζε, γιατί παρίστανε τὸ μέρος τοῦ μὲ μιὰ τέτοια σκληρὴ πραγματικότητα!

"Ἕνας ἀγνωστός ἀνθρώπος εἶχε μὴ στὸ καμαρίνι τοῦ ἡθοποιοῦ πού ἔπαιζε τόσο καιρὸ τὸ μέρος τοῦ συζύγου τῆς Νίνας, καὶ τοῦ ἔβαλε στὰ ρουθούνια ἕνα μαντῆλι μὲ χλωροφόρμιο! "Υστερα ἔβαλε τὴν φορεσιά

του, μπῆκε στὴ σκηνή, ἔπαιξε τὸ μέρος του, καὶ κατάρθωσε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθούργημα του!... Καὶ ἔτσι μπροστὰ στὰ μάτια τῶν θεατῶν ἐνθουσιασμένων ἐπινέε κι' ἐλήστεψε τὴν Νίνα Βαλρέν! "Ἦσαν φρικῶδες!... ΜΑΓΚΟΓΚ

ΣΤΙΧΟΙ

ΠΡΩΤΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

"Ισκιόι, δροσιές, θροήματα ἱερά,
φωτὸς παιχνιδία,
ψυχές τοῦ δάσους μυστικές, ἀπ'
τὰ πουλιά ὡς τὰ φίδια,
κάτι μοῦ λέει πὼς ἔζησα μαζὺ σας
μιὰν ἡμέρα
κ' ἕνας τυφῶνας μ' ἄρπαξε καὶ μ'
ἔρριξε ἐδωπέρα.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΠΑΡΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΜΩΡΙΣ ΝΤΟΝΝΑΙ

Ο ΛΥΣΣΑΣΜΕΝΟΣ

— Δὲν μπαίνετε μέσα; ρώτησα Παρίσι, παρὰ σπάνια, γιὰ νὰ διακονήσῃ καὶ νὰ πάῃ στὸ θέατρο τῆς κυρίας Ντυρέν. "Υστερα σὰν θαρμνότανε ἐκείνη νὰ γυρίσῃ στὰ μαγαζιά τοῦ Παρισιοῦ, γυρίζανε πάλι στὴ Βαντέα, ἐκεῖ ποῦταν τὸ χτήμα τους.

— Σὰς εὐχαριστῶ, μοῦ εἶπε, δὲν ἔχω καιρό.

— "Οχι μὰ τὴν πίστι μου ! καὶ ἔφυγε γρήγορα

"Ἐμεινα μονάχος μὲ τὸν "Ιάκωβο ντὲ Μπερνάς, ἕνα παλῆο μου φίλο. Μὲ πήρε μπράτσο καὶ μπήκαμε στὴν ἐκθεσι, ὅπου ἦταν πολὺς κόσμος καὶ θαύμαζε τὰ μεγάλα κοπάδια τῶν σκυλιῶν τοῦ κυνηγιῦ ποῦσαν κλεισμένα μέσα σὲ ὠμορφες κλωθῆς. Φωνάζανε δυνατὰ τὰ ὀνόματα τῶν σκυλιῶν, διηγούντα τὰ κατορθώματα τῶν λαγωνικῶν, ἄλλοι παίζανε τρουμπέτες καὶ πολλές γυναῖκες τὰ χαϊδεύανε.

— Δὲν μοῦ λές, ρώτησα τὸν φίλο μου, γιατί ὁ Ντυρέν δὲν θέλησε νὰ μπῇ μέσα ; Μοῦ φαίνεται πὼς δὲν εἶνε στὰ καλά του!

"Ο φίλος μου ντὲ Μπερνάς ἀπάντησε σοβαρά:

— "Ἐχεις λάθος. "Ο Ντυρέν ἔχει δίκιο νὰ μὴ μᾶς συνοδεύῃ στὴν ἐκθεσι τῶν σκυλιῶν καὶ σὲ θεατῶ πὼς στὴ θέσι του κι' ἐγὼ θάκανα τὸ ἴδιο.

— Φαίνεται, εἶπα, πὼς κανένα σκυλὶ θάνα ἀνακατεμένο στὴ ζωὴ του!

— Ναι, ἔτσι εἶνε ἀκριβῶς. Τοῦ ἔχει συμβῇ μιὰ παράδοξι καὶ τρομερὴ ἱστορία, τὴν ὁποία θὰ σοῦ διηγηθῶ τώρα ἀμέσως. "Εδῶ καὶ πέντε χρόνια, ὁ Ντυρέν κατοικοῦσε στὴν ἐξοχή καὶ δὲν ἐρχότανε στὸ

θέατρο τῆς κυρίας Ντυρέν. "Υστερα σὰν θαρμνότανε ἐκείνη νὰ γυρίσῃ στὰ μαγαζιά τοῦ Παρισιοῦ, γυρίζανε πάλι στὴ Βαντέα, ἐκεῖ ποῦταν τὸ χτήμα τους.

Εἶχαν πραγματικά ἕνα λαμπρὸ χτήμα, μ' ἕνα παλατάκι μέσα, μεγάλο πάρκο, κῆπο καὶ λίμνη μὲ ψάρια. Πολλές φορές ἔμεινα ἐκεῖ καὶ μὲ περιποιηθήκανε μὲ τὴν καρδιά τους.

"Ἡ ὥρες περνούσανε ὠραία, τῇ μέρᾳ περπατούσαμε στὰ δάση καὶ ἄλλα ἢ μὲ τ' ἀμάξι, τὸ θράδι διαβάσαμε ἢ χαρτοπαίζαμε, ἐνῶ ἡ κυρία Ντυρέν τραγουδοῦσε, παίζοντας πιάνο.

Εἶχαμε καλοὺς γείτονες, καλοὺς ὑπηρετές θαυμάσια τοπία, λαμπρὰ φαγητὰ καὶ παλῆα κρυσία, καὶ ὁ καιρὸς περνοῦσε εὐχάριστα. Λησμόνησα νὰ σὰς πῶ, πὼς στὸ σπίτι εἶχαν κι' ἕνα μεγάλο γκρίζο σκυλὶ πού τὸ λέγανε Σουλπάνο, πολὺ ἀφωσιωμένο στὴν κυρία Ντυρέν. Τὴν ἀκολουθοῦσε παντοῦ.

Πρὸ πέντε ἀκριβῶς ἐτῶν, ὅπως σὰς εἶπα, μὲ προσκαλέσανε τὸ καλοκαίρι νὰ πάω νὰ τοὺς κάνω συντροφιά δέκα πέντε μέρες. "Ἐφτασα ἐκεῖ τὴν ὥρα τοῦ δείπνου. "Ο Ντυρέν μὲ δέχτηκε μὲ ἀνοιχτὲς ἀγκάλες καὶ μ' ἔβαλε νὰ καθίσω δεξιὰ στὴ γυναῖκα του.

"Εκεῖνο τὸ βράδυ θυμοῦμαι, ἡ κυρία ἦταν πολὺ προκλητικὴ. Φοροῦσε μιὰ φορεσιά μὲ ἀσπρὲς δαν

τέλλες και μεγάλο ντεκολτέ. Σας θεβαίω πώς μετέδιδε μια μαγνητική χάρι στα αντίκείμενα ποδών γύρω της και στα πράγματα για τα οποία μιλούσε! Στα πόδια της, άναμεσα στην καρέκλα της και τη δική μου, ήταν ξαπλωμένος ο Σουλτάνος. Για να τον ευχαριστήσω, του δώκα ένα ξεροκόμματο και αφού τ'όφαιγε μου έγλυψε τα δάχτυλα πολλές φορές.

Η κυρία Ντυρέν κύτταζε διαρκώς ένα νέο μελαχροινό, που καθόταν στο άλλο μέρος του τραπέζιου. Ήταν κι' αυτός καλεσμένος στην έπαυλη και σ'ε μια στιγμή του πε παρακαλεστές:

— Πότε, κύριε ντέ Μορινιάκ, θα κάμης τὸ Σουλτάνο νά σ' ἀγαπήσῃ;

Μόλις ἄκουσε τ' ὄνομά του ὁ σκύλος ἐγαύγισε ὑπόκοφα. «Όλοι γελᾶσανε καὶ ὁ Ντυρέν μοῦ ἐξήγησε ἀμέσως τί συνέβαινε.

— Εἶνε μιά ἀληθινὴ κωμωδία, μοῦ εἶπε. Εἶνε ἕνας μῆνας πῶρα ποῦνε ἐδῶ ὁ ντέ Μορινιάκ καὶ ὁ Σουλτάνος δὲν μπορεῖ νά τὸν υποφέρῃ, τὸν ἔχει στὸ στομάχι! Ἀμὰ ἀκούσῃ τ' ὄνομα Μορινιάκ, ἀρχίζει νά μουγκρίζει. Τώρα θά δῆτε.

Ὁ νέος γιὰ νά μ' ευχαριστήσῃ ἀρχισε σιγὰ-σιγὰ νά λήθῃ: «Μιά φορά ἦταν ἕνα σκυλί...» Ἀμέσως τὸ ζῶο ἀρχισε νά γαυγίζει καὶ ἀναγκάστηκε ἡ κυρία τὸν νά τὸ κάμῃ νά σωπάσῃ, μὲ πολὺ κόπο. Δὲν δῶσανε ὅμως μεγάλη σημασία στὸ ἐπεισόδιο αὐτὸ καὶ τὸ γεῦμα τελείωσε ἡσυχᾶ.

Μὰ ἐγὼ δὲν ξέρω γιὰ ποιά αἰτία, ὑποπευθεῖκα αὐτὴ τὴν ἀνεξήγητὴ ἔχθρα τοῦ σκύλου πρὸς τὸν νέον. Ἐγὼ ἀξάφνα πολὺ σκεπτικός. Μυρίσθηκα σ' αὐτὴ τὴν ἔχθρα κάποιο μυστήριον, κάποιο μυστικὸ δράμα! Γιατὶ αὐτὸ τὸ ζῶον πρὶν δὲν ἦταν διόλου ἄγριο καὶ φερνότανε καλὰ σὲ ὅλους, γιὰτὶ κύτταζε τάχα τὸν ντέ Μορινιάκ μὲ ἄγρια μάτια, σουφρώνοντας τὴ μούρη του

καὶ δείχνοντας τὰ δόντια του; Αὐτὸ δὲν ἦταν φυσικὸ, καὶ ἀποφάσισα νὰ προσέξω γιὰ ν' ἀνακαλύψω τὸ μυστικὸ αὐτὰ τῆς ἄγριας ἔχθρας.

«Υστερὰ ἀπ' τὸ δείπνο κουβέντισα τρία τέταρτα τῆς ὥρας μόνος μὲ τὸν ντέ Μορινιάκ. Μιλῆσαμε γιὰ γυναικες καὶ σιγὰ - σιγὰ κουβένταρτὴν κουβέντα, φθάσαμε καὶ στὴν κυρία Ντυρέν. Ἐξεφράσθη μὲ πολλὴ ζέση γιὰ τὴν ὁμορφιά της μὰ ὁ Μορινιάκ μὲ διέκοψε λέγοντας:

— Εἶνε τιμὰ γυναικᾶ. Δὲν πρέπει νά τὴν κορτεζάρῃ κανεὶς πολὺ στενά, γιὰτὶ θά τύχῃ κακῆς ὑποδοχῆς! Δὲν ἀπάντησα τίποτε. Πήραμε τὸ σαΐ καὶ πήγαμε νά κοιμηθούμε.

Τὴν ἄλλῃ μέρα τὸ πρωτὶ, στὸ πρῶγευμα, ἔμαθα πῶς ὁ Σουλτάνος εἶχε δαγκώσῃ πολὺ ἐλαφρὰ τὸν ντέ Μορινιάκ καὶ ὅτι ὁ Ντυρέν γιὰ νά

μὴ πάθῃ χειρότερα ὁ φίλος του διάταξε νά δέσουν νύ με ἀλυσίδας τὸ σκύλο καὶ νά τὸν κλείσουν κάπου. Σχολιάζαμε αὐτὴ τὴν ἐφοδο τοῦ ζῶου, καὶ ὁ νέος ποὺ διασκεδάζει· βλέποντας τίς φιλικὰς προφυλάξεις τοῦ Ντυρέν, μὰς εἶπεν ἀστεειεύμενος πῶς θά φύγῃ ἀμέσως γιὰτὶ δὲν βρίσκεται ἐν ἀσφαλείᾳ!

Μάλιστα παρεκάλεσε νά μὴ λύσουν τὸ σκυλὶ παρὰ σὰν φύγῃ γιὰ τὸ Παρίσι. Ἀκόμῃ εἶπε πῶς θά μετοικήσῃ σ' ἕνα κιόσκι, θ' ἀλλάξῃ συνοικία χωρὶς νά δώσῃ τὴν νέαν τὸν διευθύνειν!...

Ἐνῶ αὐτὸς μιλοῦσε ἔτσι μὲ ἀταραξία σὰν ἕνας ἀνάλατος ὁμορφιός, παρατήρησα ἕνα κρυφὸ χαμόγελο στὸ πρόσωπο τῆς κυρίας Ντυρέν, ἕνα χαμόγελο μίᾳς γυναικὸς ποὺ φαινότανε διεφθαρμένη καὶ πολὺ ὑπουλὴ!

Τὸ ἀπόγευμα ὅλοι πήγαμε στὶς κάμαρές μας νά τελειώσουμε τὴν ἀλληλογραφία μας. Ἡ ζέστη ἦταν ἀνυπόφορη, ἡ γῆ, τὰ φυτὰ, τὰ πουλιὰ ὑπόφεραν.

Ἀξάφνα μέσα στὴν ἀποπνικτικὴ ζέστη καὶ στὴν ἡσυχία ἀκουστήκανε φωνές ἀπελπιστικὰς ὑπὸ κάτω πάτωμα ὅχι μακριὰ ἀπ' τὴν κάμαρά

ΖΕΣΤΑ ΚΑΙ ΚΡΥΑ

Περιγηγῆς, (στὸ γκαρσόνι).— Ἐδῶ σ' αὐτὸ τὸ μέρος εἶνε πολὺ ὠραία.

Τὸ γκαρσόνι.— Θαυμάσια! Κάθε ἐρεῖπιον ποὺ βλέπετε εἶνε ἀρχαῖον καὶ ἔχει τὴν ἱστορία του.

Περιγηγῆς.— Μπορεῖτε νά μοῦ πῆτε τότε τὴν ἱστορία αὐτοῦ τοῦ... ψαριοῦ ποὺ ἔφαγα;

Τζῶν.— Δὲν ξέρω τί νά κάνω μὲ τὴ γυναικᾶ μου. Κάθε ὁδομάδα θέλει καινούργια γάντια!

Μπῖλ.— Τότε, φίλε μου, σὲ συμβουλεύω νά τῆς ἀγοράσῃς ἕνα διαμαντένιο δαχτυλίδι.

Ἡ ἀνύπαντρη.— *** Ἀχ! ὁ ἔρωσ εἶνε ἕνα ὠραῖο, μὰ πολὺ ὠραῖο ὄνειρο...

Ἡ παντρεμένη— ... Καὶ ὁ γάμος εἶνε τὸ ξυπητήρι.

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Τὰ χαρίσματα τοῦ ἀνθρώπου δὲν καταστρέφονται ποτὲ, ἔχουν ζωὴ καὶ ἀνανεοῦνται ἀκατάπαυστα. Μιά γυναικᾶ ἠθικὴ, τίμια καὶ προικισμένη μὲ πολλὰ χαρίσματα, καὶ τριάντα χρόνια μετὰ τὸ γάμο ἀκόμα, ἀρέσει στὸν ἄνδρα τῆς ὅπως καὶ τὴν πρώτη ἡμέρα τοῦ γάμου τους.

Ι.Ι. Ρουσσώ

* * *

Ἡ ὁμορφὴς γυναικὲς πρέπει νά ντύνεται ὅσο τὸ δυνατόν ἀπλοῦστερα. Ἐχῶ τὴν ἀντίληψιν ὅτι τὸ πρόσωπο μίᾳς ὁμορφῆς γυναικὸς τὸ στολίζουν καλύτερα τὰ λουλούδια παρὰ τὰ μαργαριτάρια καὶ τὰ διαμαντικά.

Βερνάρδος ντέ Σαιν-Πιέρ

στὸν κόσμο. Ἀπὸ τότε ὅμως ὁ Ντυρέν δὲν ἀγαπᾷ τὰ σκυλιὰ.

— Καὶ πῶς ὁ δυστυχισμένος Ντυρέν μένει ἀκόμα μαζὺ μὲ τὴ γυναικᾶ του; ρώτησα ἐγώ.

— Γιὰ νά μὴ μάθῃ τίποτα ὁ κόσμος, φίλε μου.. Κατ' ἀνάγκην...

ΜΩΡΙΣ ΝΤΟΝΝΑΙ

μου ἔτρεξα ὅσο μποροῦσα γρήγορα κι' ὅταν τέλος κατέβηκα ἕνα τρομαχτικὸ θέαμα παρουσιάστηκε στὰ μάτια μου ποὺ δὲν θά τὸ ξεχάσω σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ: Τὸν ντέ Μορινιάκ ποῦταν κάτω πεσμένος κρατοῦσαν μ' ὅλη τὴ δύναμιν τους δυὸ ὑπηρετὲς ποὺ τρέξανε σὰν τὸν ἀκούσανε νά οὐρλιάζῃ σὰν δαιμονισμένους ζητώντας νά ξεφύγῃ!

Ἀπ' τὴν πρώτη ματιὰ ποὺ ἔρριξα εἶδα πῶς ἦταν λυσσασμένος! Ἕνας ἄφρὸς ἄσπρος, κιτρινωπὸς σὰν σαπουνάδα, ἔβγαινε ἀπ' τὰ χεῖλη του. Τὸ στόμα ὀρθάνοιχτο γύριζε σὰν νά εἶχε βγῇ ἡ μασέλα του, καὶ τὰ κόκκινα ἀπ'λινῇ μάτια του θγαίνυνε ἀπ' τίς κόγχες τοὺς ἔτοιμα νά κυλήσουν πάνω στὰ μάγουλά του! Ὁλοι τὸν κυττάζανε μὲ φρίκη!

Ἐνῶ οἱ ὑπηρετὲς κρεμάσμενοι τὸν κρατοῦσαν μ' ὅλη τὴ δύναμιν τους ἐκεῖνος ποὺ ἡ δύναμιν του εἶχανε δακτυλοσπαστῇ, τοὺς τινάζε βυσσινὰ καὶ τοὺς κύλαγε πάνω στὰ ἔπιπλα.

Ἀξάφνα ἀρχισε νά θρῆνῃ τὴν κυρία Ντυρέν μὲ κατάρσιν, καὶ θλαστήμιες λυγισμένους, καὶ τέλος ἐξεστόμισε ὅλη τὴν φριχτὴ ἀλήθεια ποδοῦχα μαντέψει! Θυμάμαι τὰ λόγια του.

— Ἀ! Ἀ! οὐρλιάζε... Εἶμαι λυσσασμένος, φευγάτε νά μὴ σὰς δαγκάσω καὶ φευγάτε ὅλοι γιὰτὶ δαγκάσω!.... Σφάλμα δικό σου ὁμορφὴ μου κ. Ντυρέν, εἶνε. Τὸ σκυλὶ σου λήλευε, γιὰτὶ μ' ἀγαποῦσε!... καὶ μὲ δάγκασε καὶ λύσσαξε!... Ποῦναι τὸ σκυλὶ σου νά τὸ σκοτώσω, ὁ Σουλτάνος σου, τὸ βρωμῶζό σου, ἀγάπη μου!...

Ὁ Ντυρέν ἔφυγε μισότρελλος, σὰν ἀκούσε τὴν τρομερὴ αὐτὴ ἀποκάλυψιν, τὴ φριχτὴ αὐτὴ ἀτιμία ἢ γυναικᾶ του ἀποθύμησε καὶ ἀναγκαστήκανε νά δέσουνε τὸν Μορινιάκ καὶ νά τοῦ θάλουνε φέμτρο στὸ στόμα. Μετὰ σαράντα ὁχτὰ ὥρες πέθανε ὁ δυστυχισμένος μὲ φρικτοὺς σπασμούς. Τὸν Σουλτάνο τὸν σκοτώσανε καὶ πουλήσανε τὴν ἔπαυλιν τους.

Χάρις στοὺς διακριτικούς καὶ τιμίους ὑπηρετὰς, τὸ σκάνδαλον αὐτό, τὸ δράμα αὐτὸ δὲν μαθεύτηκε

ΠΑΡΑΔΟΞΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΧΑΡΡΥ ΚΟΜΣΤΟΚ ΣΤΑ ΔΟΝΤΙΑ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Τόν περασμένο Νοέμβριο θρισκόμουν στο Τεξάς, περιπλανώμενος σάν αλήτης από τόπο σέ τόπο, και προσπαθώντας μ' αυτή την άενο όδοιορία νά ξεφύγω απ' τις συνέπειες του παγερού χειμώνα που δέν βστειεύεται σ' αυτά τά μέρη. Ο άρχικός μου σκοπός ήταν νά φθάσω στόν "Άγιο Άντώνιο, μά είχα χάσει τόν δημόσιο δρόμο και τώρα θρισκόμουν χαμένος μέσ' στις παγωμένες αυτές έκτάσεις.

Μόλις άρχισε νά σκοτεινιάζει κατέφυγα κάτω από μιά πελώρια θαλανιδιά. Η νύχτα ήταν παγωμένη, όχι όμως ίκυ' άνήσυχη έτσι που δέν άργησε νά με πάρη ό ύπνος. "Επειτα από μιά ώρα ξύπνησα, κ' είδα ότι είχαν χαθή όλα τ' άστρα πάνω στόν ουρανό. Κάτι μαύρα σύννεφα και ίκατι γρήγορες άστραπές δείχνανε πώς δέν θ' άργοΰσε νά πιάση βροχή. Τότε άρχισα νά τριγυρίζω τó θέλμμα μου, μη τυχόν και ανακαλύψω κανένα καταφύγιο που νά με προφυλάξει από την μπόρα. Παντού χιόνι, χιόνι.

"Εξαφνα με τη λάμψη μιάς άστρας πής, διέκρινα μιά μεγάλη τρύπα τρία πόδια ψηλά από τη γή, κι άκριβώς πάνω στόν κορμό του δέντρου ποδχα καταφύγει. Φαινότανε πολύ μεγάλη κ' ίκανή νά με χωρέσει όλόκληρο. Μόλις άρχισα νά πέφτουν ή πρώτες χοντρές ψιχάλες σκαρφάλωσα άπάνω κι' άρχισα νά ξεζαζώω τó κοίλωμά της. "Ηταν αυτό τό όπως τό ήθελα. Μπορούσε νά χωρέσει μέσα όλο μου τó σωμα άνετα. "Εμοιαζε σάν ένα μικρό σπήλαιο, κι' είχα μιά άπότομη κλίσι πρós τά έμπρός. "Αφού έβαλα πρώτα τó ένα μου πόδι μέσα μπήκα με προσοχή στο έσωτερικό της στηρίζο-

μενος στις άκρες, για ν' άποφύγω κυμιά άπότομη πτώσι.

Σέ λίγα λεπτά είχα ζεσταθί. "Εξω είχα άρχίσει νά θρέχη δυνατά.

Χωρίς νά σκεφθώ καν ότι μπορούσε νά συνέβαινε κανένα άπρόοπτο, κουρασμένος όπως ήμουνα, κοιμήθηκα. Πόσο κοιμήθηκα δέν ξέρω. Ξέρω μόνο πώς ξύπνησα τρομαγμένος. Για μιά στιγμή δέν μπορούσα νά καταλάβω που θρισκόμουν. Μισοκαημένος, μισογυρμένος ανάμεσα σ' ένα εύλινο φέρετρο, είχα χάσει κάθε άνεσι ποδχα πριν νά με πάρη ό ύπνος. "Όταν συνήλθα λίγα απ' αυτή την έκπληξι τότε κατάλαβα τί συνέβαινε. Τό σάπιο εύλο που μου χρησίμευε για θάσις είχα υποχωρήσει απ' τó θάρος που τούδωσε τó σωμα μου, κι' έτσι γλύστρησα πιδ χαμηλά μέσα στόν κορμό του δέντρου. "Ημουνα πειά σφηνωμένος, κ' ή τρύπα ποδχα μπή μέσα θρισκότανε τέσσερα πόδια πάνω απ' τó κεφάλι μου. Τό πρωί που ξημέρωσε με κυρίεψε τρόμος. Τ' άριστερό μου χέρι, τεντωμένο καθώς βρέθηκε ήτανε πιασμένο άνάμεσα στο σωμα μου και τó εύλινο περίφραγμα, με παλάμη κλειστή σχεδόν, χωρίς νά τó κινήσω. "Αντιθέτως τó δεξι μου ήταν έλεύθερο. Τά πόδια μου ήσανε τόσο πολύ σφιγμένα, που κάθε κίνηση έστω και ή παραμικρή μουτανε αδύνατη. Με άόριστη προφύλαξι, σήκωσα τó δεξι μου χέρι ψηλά. Τά δάχτυλά μου μόλις φτάνανε την κάτω άκρη της τρύπας. Προσάθισα νά πιαστώ απ' αυτή. "Εξαφνα όμως τó σάπιο εύλο, πουχε πιάσει τó χέρι μου, υπεχώρησε, τά δάχτυλά μου χάσανε τó στήριγμά τους, κι' έπεσα κάνοντας ένα μαλακό θόρυβο, μέσ' στο ίκοίλωμα. "Η δύναμι αυτής μου

της πτώσεως ήταν τέτοια, που όλίσθησα άκόμη χαμηλότερα, απ' ό,τι ήμουνα πριν, ένωισα τó σφίξιμο στο σωμα μου περισσότερο. Τώρα πειά δέν έφτανα την τρύπα. "Αρχισα μάλιστα νά αισθάνωμαι κι' ένα δυνατό πόνο στα πόδια, προσάθισα νά μετακινήσω έστω και λίγο, τó σωμα, μά δέν μπόρεσα. Τ' άριστερό μου χέρι εξακολουθούσε νά μένη άκίνητο και σχεδόν παραλυμένο. Τό κεφάλι μου μόλις μπορούσα νά τó κουνήσω δυό τρεις ίντσες και τó δεξι μου χέρι που τó κρατούσα άκομή ψηλά σηκωμένο πάνω απ' τó κεφάλι μου δέν μπορούσα νά τó κατεβάσω και κουραζότανε κι' αυτό πολύ.

Τό στόμα μου, ή μύτη μου, τά μάτια μου, και τ' αυτιά μου ήταν γεμάτα από ρίκια, που τριβόντουσαν και πέφταν απ' τόν σάπιο κορμό του δέντρου.

Στό μεταξύ άρχισε νά με βασανίζει μιά άνυπόφορη δίψα, τó λαρύγγι μου ήταν φλογισμένο. Για μιά στιγμή μούρβε ή ιδέα μήπως μπόρεσω κι' έλευθερωθώ απ' αυτή τη φυλακή. Θυμήθηκα ότι είχα ένα μικρό μαχαίρι μαζί μου. "Η καρδιά μου όμως πιάστηκε όταν θυμήθηκα ότι θρισκότανε στη τσέπη του παντελονιού μου.

Προσάθισα νά κινήθώ για νά μπόρεσω νά βάλω τó χέρι μου σέ καμιά τσέπη, μά δέν τó κατάρθωσα και παραιτήθηκα γρήγορα απ' τó σκοπό μου αυτόν. "Ο πόνος που αισθανόμουν στα πόδια μου ήταν άνυπόφορος, ως τόσο όμως θρισκόμουν άκόμα στις αισθήσεις μου. "Αρχισα τότε νά φωνάζω με μανία, αλλά με έλαχιστες έλπίδες για ν' άκουστώ. "Όλη ή γύρω περιοχή ήταν τελείως έρημη.

Στό τέλος κουράστηκα απ' όλες μου αυτές τίς άπελευθερωτικές προσπάθειες, κι' άρχισα νά σκαλίζω άφηρημένα τó μαλακό εύλο με τά δάκτυλα του έλευθέρου μου χεριού. Για μιά στιγμή μου φάνηκε πώς ά-

κουσα θήματα απ' έξω. "Αρχισα πάλι νά φωνάζω. Καμιά άπάντησι όμως.

Σιγά-σιγά άρχισα νά καταλαβαίνω ότι δέν είχα τη δύναμι νά κινήθώ. "Ενωισα νά μούρχονται μικρολιποθυμίες, κι' ή σκέψεις μου χάσανε τόν εϊσμό τους. "Η δίψα μου ήταν τρομερή. "Εβγάξα τη γλώσσά μου έξω και προσπαθούσα νά δροσιστώ απ' τις λίγες ψιχάλες που μούστελνε ή βροχή, απ' έξω.

"Επί τέλους παρεδόθηκα τελείως στή τύχη. "Εγκατέλειπα κάθε έλπίδα, κάθε επιθυμία ζωής. Τό μόνο που επιθυμούσα ήταν ό θάνατος. "Η μέρες περνούσαν, ή μία μετά την άλλη, και με τó πέρασμά τους άρχισα νά χάνω τη μνήμη μου, και νά μη ξέρω πόσος χρόνος περνούσε.

"Εξαφνα όμως ένα ευχάριστο θρόισμα που τó συνάδευε ό ήχος κάποιων θημάτων, απ' έξω, με θγάλανε απότομα απ' τó λήθαργό μου αυτόν.

"Ηταν κάποιος! Για μιά στιγμή όλες ή σκέψεις του θανάτου πήγαν κάτω μέρος. "Εδοκίμασα νά φωνάξω αλλά για δυστυχία μου δέν είχα πειά δύναμι ν' άρθρώσω λέξι. Συνεκέντωσα όλες τις δυνάμεις που μου μένανε άκόμα σέ μιά μανιώδη προσπάθεια, και κατάρθωσα νά βγάλω ένα μούγγρισμα αγρίου θηρίου.

"Εμούγγρισα πάλι αυτή τη φορά δυνατότερα.

— Που ήσαστε; ρώτηρε τότε μιά φωνή απ' έξω.

— Μέσ' στο δέντρο! έπρόφερα και λιποθύμησα.

"Επειτα θρέθηκα, χωρίς νά τó νοιώσω, έξω. "Ανάμεσα στα χέρια του σωτήρος μου. Κ' ή πρώτη λέξι που ψιθύρισα ήταν: Νερό!

Μέ πήγε σ' ένα κοντινό ποτάμι κι' ό γιατρός μούπε ότι χρειάζεται άνάπαυσις δυό έβδομάδων άκόμα. "Ημουνα αϊχμάλωτος μέσα σ' αυτό τó δέντρο, δέκα μέρες, χωρίς νερό και χωρίς φαί!

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΝΤΩΝΤΕ

ΓΙΑΤΙ ΣΚΟΤΩΣΕ

Ο Εισαγγελεύς είχε τελειώσει το κατηγορητήριό του και ο πρόεδρος έδωκε το λόγο στον συνήγορο της κατηγορουμένης. Κατάχλωμη, μαυροφορεμένη ή δεσποινίς Ζουλιέτα Λαβυρντέν, έρριξε γύρω της μια γλυκειά, ήσυχη και περήφανη ματιά, κι' έπρόσθεξε τι θα πούν.

Σάν είδε τον συνήγορό της να σηκώνεται και να έτοιμάζεται να μιλήσει φόρεσε ένα μαύρο μάλλινο σάλι, έβγαλε το πέπλο απ' το πρόσωπό της περίμενε ατάραχη κι' άδιάφορη για τους δυο χωροφύλακες που την φυλάγανε και για τις περίεργες ματιές του κόσμου.

— Έχετε τον λόγο, κύριε! Ξαναείπεν ο πρόεδρος στον συνήγορό της.

— Κύριοι ένορκοι, είπεν αυτός, για να μπορέσω να μάθω καταλεπτώς τα αίτια του κακουργήματος που διέπραξε η πελάτισσά μου, έζήτησα να μου παραδώσει αυτό το υπόμνημα που βλέπετε. Δεν έχω να είπω τίποτε. Μονάχα θα σας το διαβάσω, κι' αυτό είναι και η άγόρευσίς μου.

— Αρχίσει συγχρόνως να διαβάσει:

— Με ξεωρκίσατε, Κύριε συνήγορε, να σας δηολογήσω όλη την αλήθεια, έγγραψα λοιπόν για σας έδω πώς συνέβη το «κακούργημά» μου. Όπως το λέγει ο νόμος, ενώ εγώ το θεωρώ έργον δικαιοσύνης και νόμιμη υπεράσπισι!

— Τις έξηγήσεις που θα σας δώσω πίν άρνήθηκα στον άνακριτή όταν πόν είδα να πλανάται σε ύποθέσεις χωρίς καμιά βάσι. Δεν είπα τίποτε, γιατί τότε ζούσε ακόμα ο πατέρας μου και έπρεπε για εκείνον να σιωπήσω. Τώρα όμως είναι πεθαμένος. Είχα την δυστυχία να τον χάσω όταν ή άνάκρισις έτελειώσε. Απέ-

θανεν από λύπη και άπελπισία, βλέποντας να παραπέμπουν την κόρη του στο κακούργιοδικείο. Σήμερα δέν υπάρχουν πια οι λόγοι που μ' άνάγκασαν τότε να σιωπήσω και θα τά είπω όλα:

Είμαι είκοσι χρονών, κύριε, γεννήθηκα στο Παρίσι, στο σπίτι μας, στην όδον Σιαντιέ, που ήταν και τα καταστήματα του πατέρα μου, ο όποιος ήταν πολύ γνωστός στον έμπορικό κόσμο. Η μητέρα μου άπέθανε λίγους μήνες ύστερα απ' τη γέννησίς μου.

— Ήμουν δεκαεφτά χρονών όταν ή άπροσδόκητη άπόφασι του πατέρα μου να ξαναπαντρευτή, άναστάτωσε κυριολεκτικώς την ζωή μου! Είχα δει την μητριά μου πρώτη φορά στο θέατρο, ένα θράδυ, μέσα στο θεωρείο μας.

— Ο πατέρας μου με είχε προειδοποιήσει γι' αυτό. Είπε, μου είχε είπει, μια χαριστάτη γυναίκα τριάντα χρονών, χήρα χωρίς παιδιά.

— Ήταν πραγματικώς μια γυναίκα με άγαμιατώδες κορμί, με μαύρα μάτια και μαλλιά, άπτό κεινής που δέν μένουν άπαράτηρητες πουθενά. Μ' όλα ταύτα έμένα ούτε ή όμορφιά της μου άρεσε, ούτε οι τρόποι της. Τι μπορούσα όμως να κάμω; Άν οι γονείς ήξεραν το κακό που κάναον συχνά στα παιδιά τους ξαναπαντρεύμενοι, θα προσέχανε πολύ προτού δώσουν σε μια άγνωστη γυναίκα την άδεια θέσι της πεθαμένης συζύγου των...

— Έν τούτοις ο πατέρας μου ξαναπαντρεύτηκε και οι φόβοι μου έπραγματοποιήθηκαν. Ύστερα από έξη μήνες είχα μια άσπονδη έχθρά μέσα στο σπίτι μου. Στην αρχή μαλώναμε με την μητριά μου για το τίποτα. Αργότερα δέν ύπόφερε ή μια

την άλλη! Η μητριά μου κατέκρινε τά γούστα μου, περιέπαιζε τά αισθήματά μου και τις τουαλέττες μου. Ο πατέρας μου λυπώτανε για όλα αυτά και πρσπαθούσε να μας συμφιλίωση. Βλέποντας όμως το άδύνατον έλπιζε πώς μονάχα ο γάμος μου θα μπορούσε να γιατρέψει αυτή τη θλιβερή κατάστασι.

— Ύστερα απ' το γάμο του πατέρα μου, ο ταμίας του παρητήθη και την θέσι του την πήρε κάποιος Ζιλμπέρτ Μπεράν, ένας νέος, βυπτιστικός του πρώτου άντρός της μητριάς μου και προστατευόμενός της. Σάν ανέλαβε την θέσι του αυτή ήρθε στο σπίτι να μας εύχαριστήσει και ή μητριά μου μου τον σύστησε. Μούκανε κακή εντύπωση το γλυκανάλατο πρόσωπό του και το μεγάλο λούσο του που δέν συμβιβάζότανε με τον μισθό του. Γι' αυτό με άφησε ψυχρά.

Πρό πάντων με πείραζε ή οικειότης και ή έλευθερία με την όποιαν μιλούσε στην μητριά μου. Σκέφθηκα να μεταδώσω τις εντυπώσεις μου αυτές στον πατέρα μου, μα σάπασα γιατί έβλεπα πώς τον διευθύνει πια ή μητριά μου. Έντός ολίγου ο ταμίας Ζιλμπέρτ έγινε οικείος, όμοιός μου, ό έμπιστος της μητριάς μου, κατέκτησε χάρις σ' αυτήν την έμπιστοσύνην του πατέρα μου, ο όποιος του έδιδε πια και μερίδιο απ' τά κέρδη του καταστήματος, αφήνοντας να διαχειρίζεται τά χρήματα του ταμείου. Ένας στενός συγγενής μας δέν θαχε τέτοια τύχη!

— Έξαφνα έμαθα πώς όλος ο κόσμος τον θεωρούσε τον κύριον αυτόν σαν τον μέλλοντα σύζυγό μου και πώς ο πατέρας μου, σαν τον ρωτούσανε σχετικώς, δέν το ήρνεύτο. Μολαταύτα άν και θύμωνα τρομερά, άπέφυγα να προκαλέσω έξηγήσεις. Ο Ζιλμπέρτ δέν μ' άρεσε άν και φερνότανε μαζί μου με ευγένεια και έδειχνε διαγωγή άμεμπτη.

Περάσανε τρία χρόνια άφ' ότου ό νέος αυτός είχε μπει στο σπίτι μας. Ένα θράδυ, πέρυσι, θρσκόμεθα στην έξοχή, ο πατέρας μου, ή μητριά μου και πεντέξη προσκαλενοί, μεταξύ των όποιων, φυσικά, φιγουράριζε και ό Ζιλμπέρτ Μπεράν. Ύστερα απ' τό δειπνο βγήκαμε στο πάρκο για να πάρουμε λίγο φρέσκο άέρα. Πίσω από το έξοχικό αυτό σπίτι, κάτω απ' την ταράτσα, ήταν ένας πάγκος, που καθόμουνα πάντοτε, μονάχοι. Καθισμένη στο μέρος αυτό μια νύχτα άκουσα όμιλίες άπό πάνω απ' το κεφάλι μου, στην ταράτσα... Κατάλαβα πώς μιλούσαν ή μητριά μου κι' ό Μπεράν. Η φωνή τους όμως ήταν τόσο ζωηρή και θυμώδης που αισθάνθηκα πώς κάτι τρομερό θα μου άπεκάλυπτετο.

Παρ' όλα ταύτα φοβήθηκα στην αρχή και θέλησα να φύγω. Θα μ' έβλεπαν όμως... Έξ άλλου ή περιέργειά μου με κάρφωσε στη θέσι μου.

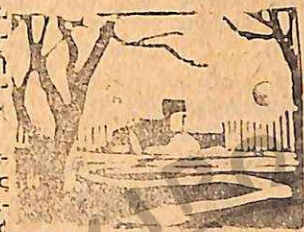
Τό ό,τι άκουσα τότε ήταν φρικτό. Η μητριά μου και ό Μπεράν φιλονεικούσαν. Καί απ' την φιλονεικία τους άνέκαμψα φρικτώδη πράγματα. Η μητριά μου και ό Μπεράν άπατούσαν τον πατέρα μου. Ο Μπεράν ήταν έραστής της άθλιας αυτής γυναίκας! Ο Μπεράν έκλεβε τη ύποδειξει της τον πατέρα μου! Κατά την φιλονεικία αυτή ό Μπεράν της μιλούσε για τις κλεψιές του και τά έλλείμματα του ταμείου και άπατούσε από αυτήν να τον βοηθήσει να σκεπάσει τά έλλείμματά του. Εκείνη του έκανε άυστηρές παρατηρήσεις, καταθυμωμένη και συλλογιζότανε με τι μέσον θα τον γλυτώσει απ' τό κάτεργο!... Έξαφνα ό άθλιος αυτός της είπε:

— Υπάρχει ένα μέσον... άρκεί να θελήσετε...

— Ποιό; ρώτησε εκείνη.

— Ο γάμος μου με την Ζουλιέτα!

— Καί τολμάς, άθλιε, να σκεφθής

τέτοιο πράγμα ; "Έχεις τὸ θάρρος;

— "Έχω καὶ παραέχω κουράγιο, φθάνει νὰ γλυτώσω ἀπ' τὰ κάτεργα. Μὲ τὴν προίκα τῆς Ζουλιέτας θὰ ἐπιστρέψω ὅσα χρήματα ἔχω τραθήξει. "Υστερα, ἐφ' ὅσον θὰ εἶμαι παντρεμένος μὲ αὐτήν, δὲν θάχω νὰ φοβηθῶ τίποτα. Δὲν πιστεύω νά'ναι ὁ Λαθαρντέν τόσο ἀγριος καὶ τόσο κακὸς ὥστε νὰ στείλῃ τὸ γαμπρὸ του στὸ κάτεργο!

"Εκείνη ἀκούγοντας τὰ λόγια αὐτὰ ἔκλαιγε. Δὲν ἐννοοῦσε νὰ διακοποῦν ἡ ἐρωτικές τους σχέσεις. "Εκείνος τὴν ἐβόλευε καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὴν ἡσυχάσῃ, παριστάνοντας τὴν κατόπιν ζωὴ τους, πλέον εὐτυχὴ γιὰ τοὺς δύο! "Εγὼ θάμουνά ἀπλῶς τὸ θῆμά τους!

"Ἡ φωνὴ δὲ λιγάκι πάσανε καὶ δὲν ἀκούγα παρά ψιθυρίσματα καὶ κρυφολογήματα!... "Εμαθα ὅμως ὅσα μοῦ χρειάζοντανε κι' ἐμείνα ζαλισμένη καὶ ἀπολιθωμένη....

"Οχτὼ μέρες ὕστερα ἀπ' αὐτὴ τὴν τρομερὴ ἀποκάλυψι, ὅταν ὁ δυστυχισμένος πατέρας μου σκλάβος τῶν θελημάτων τῆς μητριᾶς μου, πόλμνε νὰ μὲ θιάσῃ σχεδὸν νὰ παντρεθῶ μὲ τὸν κακοῦργο ταμία του, ποὺ δὲν μπορούσα νὰ τὸν προσδώσω φοβούμενη τίς τρομερὲς συνέπειες, ὅταν ὁ ἴδιος Ζιλμπέρτ ψευδό-μενος ἀναίσχυντα μοῦ ἐξέφραζε τὸν διακαῆ ἔρωτά του! Κι' αὐτὴ ἡ μητριᾶ μου προσπαθοῦσε νὰ μοῦ τὸν ἐπιβάλλῃ, στήνοντας παγίδα ἀποτρόπαιη στὴν τιμὴ μου, ἐγὶνα ἐξωφρενῶν καὶ κατέφυγα στὸ μόνο μέσον ποὺ ὑπῆρχε γιὰ νὰ σώσω τὴν τιμὴ μου. Στὸ περισσότερο ποὺ θρέθηκε στὸ χέρι μου!....

"Εσκότωσα τὴν μητριᾶ μου, μὰ ἡ πράξις μου δὲν ἦταν προμελετημένη! Μοῦ τὸ ὑπὸ γόρευσεν αὐτὸ ἡ ἀνάγκη τῆς σωτηρίας μου καὶ τῆς τιμῆς μου! Γι' αὐτὸ βὲν λυπάμαι, οὐτε μετανοῶ!..

"Ἡ Ζουλιέτα Λαθαρντέν ἀθωώθηκε....

ΕΡΝΕΣΤΟΣ ΝΤΩΝΤΕ

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Ο ΘΩΔΩΡΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ

"Όλοι ξέρουν τὸ δίστιχο:

— "Απὸ ποῦ καὶ πῶς καὶ πόσα;

— "Απ' "Αθήνας σὲ λειβάδι.

Θόδωρος καὶ πεντακόσια.

Μιά παλιὰ "Αθηναϊκὴ παράδοσις τὸ ἐξηγεῖ ὡς ἑξῆς:

Κανεὶς ὅμως δὲν ξέρεει τὴν καταγωγή του.

«Σὰν ἦταν ἡ "Ελλάς μεγάλη, καὶ εἶχε σοφοὺς, ποῦ τέτοιοι δὲν ὑπῆρχαν πουθενά καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἔλεγε «σὰν τοὺς "Ελληνας φιλοσόφους, ἄλλοι δὲν βρισκονται», ἐξήλευαν τὰ ἄλλα ἔθνη καὶ φθονοῦσαν καὶ λέγαν:

— Τὶ διάβολο, δὲν ἔχουμε καὶ ἐμεῖς τέτοιους! Γιὰ νὰ στείλουμε καὶ μεῖς τοὺς δικούς μας στὴν "Αθήνα, νὰ τὰ εἰποῦν, νὰ ἴδουμε δὲν θὰ εἶνε σὰν ἄνθρωποι;

"Ετοὶ διάλεξαν τοὺς καλλίτερους καὶ τοὺς στείλαν στὴν "Αθήνα. Οἱ "Αθηναῖοι ὅμως τὸ μάθανε ἀμέσως καὶ τότε ἕνας φιλόσοφος, πετάει τὰ φορέματά του, φοράει ἐνδύματα βοσκῆ, παίρνει στὸ χέρι μιὰ μαγκούρα καὶ ἕνα κοπάδι πρόβατα, καὶ κατεβαίνει κάτω στὸν Πειραιᾶ, κοντὰ στὴ θάλασσα, καὶ ἔδωκε, τάχατες τὸ ποίμνιό του.

"Όταν φτάσανε οἱ ἀπεσταλμένοι στὸν Πειραιᾶ, ὄγῃκαν ἔξω, καὶ τὸν πρῶτο ποὺ ἀπάντησαν ἦταν ὁ τσοπάνης, τὸν πλησιάζουνε, περὶφανοὶ τὸν χαιρετᾶνε καὶ τοῦ λένε:

— Πόθεν, ποῦ, τί, πῶς καὶ πόσα;

— Απὸ "Αθήνας, σὲ λειβάδι, Θόδωρος καὶ πεντακόσια, ἀποκρίνεται ἐκείνος.

Σὰν τ' ἀκούσαν αὐτὸ δὲν ἔβγαλαν μιλιὰ, μόνο τραθηχτήκαν ἀναμεταξύ τους καὶ εἶπανε σιγά:

— Μωρὲ ποῦ πάμε! Μὲ ποῖονε πάμε νὰ μιλήσουμε!... "Ενας παληοσοκὸς, ἕνας παληοτσόπης, μᾶς ἔδωκε τέτοια ἀπάντησι, φαντάσου τί θὰ πάθουμε μὲ τοὺς φιλοσόφους,

Καὶ χωρὶς νὰ προχωρήσουνε, χωρὶς νὰ ποῦνε ἄλλο, πῆραν τὰ βρεμμένα τους καὶ γύρισαν ὀπίσω!

ΞΕΝΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΕ ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ

(Παραμῦθι μαροκινόν)

"Ἦταν μιὰ φορὰ ἕνας ἄντρας ποὺ εἶχε δυὸ γυναῖκες, ἡ ὁποῖες τοῦ γέννησαν ἡ κάθε μιὰ ἀπὸ ἑπτὰ κορίτσια.

Δεκατέσσερα κορίτσια! Οὐτε ἕνα ἀγόρι! Αὐτὸ ἦταν μιὰ ἐξαιρετικὴ ἀτυχία! "Ο πατέρας ἔδειχνε μιὰ φανερὴ προτίμησι γιὰ τὴ μιὰ ἀπὸ τίς δυὸ γυναῖκες του ποὺ ἦταν πολὺ κακιά καὶ ποὺ δὲ σκεφτόταν ἄλλο παρά πῶς νὰ ξεφορτωθῇ τὰ κορίτσια τῆς ἄλλης.

Λοιπὸν ἦτανε στὴν πολιτεία μέσα ἕνα σπῖτι στοιχειωμένο ποὺ τὸ κακοικοῦσαν βρुकόλακοι. "Όποιος ἔμεινε σ' αὐτὸ μιὰ νύχτα πέθαινε. "Όποιο ἄκουσε νὰ μιλοῦν γι' αὐτὸ ἡ κακιά γυναῖκα κατάφερε τὸν ἄνδρα της νὰ τὸ νοικιάσουν καὶ νὰ στείλουν ἐκεῖ τὰ ἑπτὰ παιδιὰ τῆς περιφρονημένης συζύγου. Αὐτὸ καὶ ἐγένετο.

Μὰ αὐτὰ τὰ κορίτσια ἦταν πολὺ ἐξυπνα κι' ἀκόμα πολὺ καλά, γεμάτα θάρρος καὶ καλοσυναιθημένα. Ἰσχυρὸς νὰ τρομάξουν καθόλου ζητήσαν ἀπὸ τὸν τρισάθλιο πατέρα τους νὰ τὸν ἀγοράσῃ σκούπες, ψάρια, γάλα καὶ μυρωδικά.

Τὸ σπῖτι ἦταν πολὺ θρώμικο καὶ γεμάτο ἀπὸ τοὺς σκελετοὺς τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἔχουν χαθῇ ἐκεῖ μέσα. Μὲ θάρρος ἡ ἑπτὰ ἀδελφὲς σκούπισαν παντοῦ, ἔρριξαν γάλα στὸ πάτωμα γιὰ νὰ καλοπιᾶσουν τοὺς βρुकόλακους οἱ ὁποῖοι τὸ ἀγαποῦνε πολὺ, κ' ἔκαψαν τ' ἀρώματά γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ.

"Εν τῷ μεταξύ μιὰ ἀπ' αὐτές, ἀφοῦ ἄναψε φωτιά, ἔψηνε τὰ ψάρια

γιὰ νὰ φᾶνε. Μὰ νά! ἔξαφνα, ἕνα χέρι χωρὶς μπράτσο καὶ χωρὶς κορμὶ παρουσιάστηκε κι' ἀπλώθηκε πρὸς αὐτήν, ἐνῶ μιὰ φωνὴ «κετευτική καὶ γλυκεῖα ἀκούστηκε.

— Δόσε μου, ὁδερφή μου, δόσε μου ἕνα ψάρι νὰ φᾶω.

— Εὐχαρίστως, ἀπήντησε ἐκείνη χωρὶς νὰ τοῦ ἀξίῃ. Αὐτὸ εἶνε ἄξιμα πολὺ ἔσθῃ. "Αστὴ νὰ κρεῖται λίγο.

Σ' ἕνα λεπτό ἔδωσε στὸ χέρι τὸ ψάρι ποὺ εἶχε κρυώσει κάπως. Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ μὲ ἑπτὰ ἄλλα χέρια ποὺ παρουσιάστηκαν τὸ ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου ζητώντας ἀπὸ ἕνα ψιτὸ ψάρι.

"Επειτα, ὅταν νύχτωσε, ἡ ἑπτὰ ὁδερφές, ἔναψαν κερί καὶ κάθισαν στὸ τραπέζι νὰ φᾶνε.

"Ενας βρुकόλακος μὲ δυὸ μύτες παρουσιάστηκε τότε! "ἕνα κερί στὸ γέει. "Αντὶ ἡ ἑπτὰ ἀδελφὲς νὰ φοβηθῶν τὸν ὑποδέχτηκαν φιλικὰ τὸν ἔβαλαν κι' ἔκατσε πλάι τους καὶ τοῦ προσέφεραν τσάι μὲ μέντα ζυχαρωμένη.

— Θέλετε μαζὺ σας ἕνα τέρας μὲ τρεῖς μύτες, φώναξε τότε ἕνας ἄλλος βρुकόλακος ποὺ παρουσιάστηκε ἄξαφνα.

— Πολὺ εὐχαρίστως, μ' ὅλη μας τὴν καρδιά, ἀπάντησαν ἐκείνες.

Καὶ διαδοχικὰ παρουσιάστηκαν ἄλλοι τέσσερες βρुकόλακοι ποὺ ὁ πρῶτος εἶχε τέσσερες μύτες, ὁ δεῦτερος πέντε, ὁ τρίτος ἑξή κι' ὁ τέταρτος ἑπτὰ κ' ἔνιναν ὅλοι τους δεχτοὶ μὲ ἐγκαρδιότητα ἀπὸ τίς ἑ-

πιο αδερφές.

Ακούστηκε τότε ή φωνή ενός μικρού παιδιού που έκλαιγε, στενάζε κι έλεγε:

— Ω αδερφές μου! Ω αδερφές μου! Κατεβάστε με από δω πάνω!

Τότε ή πιο γενναία απ' όλες πήρε ένα κερί κι' ανέθηκε τη σκάλα που έφερνε στην ταράτσα. Στο τελευταίο σκαλοπάτι βρισκόταν ένα μεγάλο κομμάτι κρέας. Αυτό ήταν που έκανε όλη αυτή τη φασαρία. Το πήρε με προσοχή στο φόρεμά της και το κατέβασε κάτω.

Αντί λοιπόν να τους κάνουν κακό οι θρυκόλακες, συγκινημένοι από την καλή υποδοχή που τους έκαναν ή έφτά αδερφές, τις ευχαρίστησαν που τους έβρεψαν και τους έμύρωσαν, που τους καθάρισαν το σπίτι και τους κράτησαν συντροφιά.

Την άλλη μέρα, με την αύγή, ήρθε ο πατέρας τους στο στοιχειωμένο σπίτι με δεκατέσσερους βαστάζους που κρατούσαν έφτά φέρετρα, για να πάρη τις κόρες του που τις νόμιζε πεθαμένες. Μά αντί να τις βρή άψυχες, τις βρή κε χαρούμενες και υγιέστατες! Φορτωμένες με κοσμήματα που τους χάρισαν οι θρυκόλακοι ευγνωμονώντας τις.

Αναγκάστηκε να διώξη τους βαστάζους και να ξαναπάρη τα κορίτσια στο σπίτι του.

Ποιός έμεινε πιο πολύ δυσσαρεστημένος από αυτό; Η κακιά και ζηλιάρα γυναίκα. Βλέποντας τα δώρα με τα οποία ήταν φορτωμένες ή κόρες της άλλης γυναίκας του άντρός της, θέλησε να πετύχη το ίδιο και για τις δικές της κόρες. Έβαλε τον άντρα της και τις ώδηγησε στο στοιχειωμένο σπίτι και τις άφησε εκεί μόνες.

Όπως κ' ή πρώτες ζήτησαν κι' αυτές ψάρια και τρόφιμα για έπειδή ήταν έρωμικες και άτσαλες, δεν σκέφτηκαν ούτε τις σκούπες, ούτε

τά μυρωδικά. Χωρίς να καθαρίσουν τίποτε, άρχισαν να ετοιμάζουν το φαί τους, όταν ένα χέρι παρουσιάστηκε τότε μπρός σ' εκείνη που τη γάνιζε τα ψάρια ζητώντας της ένα.

— Τι φρίκη! φώναξε ή κόρη κι' άρχισε να λήη έναν έξορκισμό: Μπίσιμ! Ιλαχι έρραγκίνι-έρ-ραχιμ-τέρ-ραχιμ (*) (Θεέ μου, πρέε και σπλαχνικέ! Άλουντο βιλλαχι μένες σαϊτάνι έρραζίμ. (Ζητώ απ' το Θεό καταφύγιο έναντιον του ξωρκισμένου Σατανά).

Και φώναζε στις αδερφές της:

— Δόστε μου ένα ξυνάρι.

Μά το χίρι, άπειλητικό, εξαφανίστηκε χωρίς να πη τίποτε.

Όταν οι θρυκόλακες με τις δυό, τρεις, τέσσερες, πέντε, έξη, έφτά μύτες, ήρθαν ζητώντας να συμμεριστούν το δείπνο τους, αντί να τους δεχθούν εγκάρδια, άρνήθηκαν τη συντροφιά τους με θρισίες και κοροϊδίες. Όταν ή παιδιακίσια φωνή ακούστηκε από την ταράτσα: «Βοηθήστε με να κατεβώ», καμμιά τους δεν πήγε να βοηθήση το μαγικό κομμάτι του κρέατος, μά όλες τους φώναξαν: «Άλλάχ, γιένα λέκ! (Ο Θεός να σε κάψη!)»

Έτσι όταν την άλλη μέρα ο πατέρας ήρθε με τα χαράματα χωρίς βαστάζους και χωρίς φέρετρα αυτή τη φορά, ηύρε μονάχα έφτά πτώματα στο στοιχειωμένο σπίτι.

Μετάνοιωσε πικρά για το λάθος του και έπαψε ν' αγαπάη την κακιά γυναίκα που για να θέλη να ξεφορτωθή τις κόρες της άλλης του γυναίκας έγινε αίτια όλου αυτού του κακού.

(*) Επίκλησις με την οποίαν άρχιζον ή πιο πολλές παράγραφοι του Κορανίου.

ΕΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ ΑΝΤΡΕ ΝΤΕ ΣΑΡΙΝΤΑΝ

ΤΙ ΕΙΝΕ ΕΡΩΣ

— Μ' αγαπάτε λοιπόν αληθινά;
— Τό ξέρετε καλά αυτό.
— Γιατί θέλετε να σας πιστέψω;
— Γιατί σας το λέω.
— Άν δέ μου τό λέγατε, θά σάς πιστευα ίσως.

Δυό μήνες είχαν περάσει απ' ότου οι δυό αυτοί νέοι εξακολουθούσαν να φλερτάρουν έτσι. Τους έβλεπε κανείς να αποφεύγουν τό πλήθος που πλημύριζε την Τρουβίλ και ν' αναζητούν γωνιώσεις έρημες, διακριτικές, όπου μπορούσαν να μιλούν άνετα για την άγάπη.

Έκείνος είχε συναντήσει τη Λουκία ντε Λενβάλ, στην πλάζ, την είχε παρακολουθήσει, της αὐτοσυστήθηκε σ' ένα χορό στο καζίνο, και, από τότε, δέν μπορούσε πειά να ξεφύγη από τη γοητεία των βελούδινων ματιών της.

Η Λουκία ήταν μιá από αυτές τις κομπές κ' ελαφρές γυναίκες στην οποία ή συναναστροφή άνδρων καλής τάξεως και κάποια μικρή περιουσία— κληρονομιά που της άφησε κάποιος φίλος της— είχαν βόσει ένα καλό λουστρό. Δέν ήξερε και μεγάλα πράγματα για τό λάτρη της, εκτός του ότι είχε μιá απέραντη περιουσία. Μά μάντευε σ' αυτόν μι' άγνή άφοσίωσι και μιάν ανάγκη αισθηματικότητας που φρόντιζε να την ικανοποιή με μιάν ύπολογισμένη πάντοτε κοκεταρία.

Έκείνο τό θράδυ κουβέντιαζαν παίρνοντας τό τσάι τους στην ταρά-

τσα του ξενοδοχείου των Παρισίων, άπέναντι στην θάλασσα, και ένω έκείνος της ψιθύριζε: «Δέν ξέρετε τί είναι να σας αγαπάη κανείς όπως έγώ. Είναι τρέλλα! Είναι οδύνη!» έκείνη του απάντησε μ' ένα στεναγμό ούκτου: «Δέν υπάρχει γυναίκα που ν' αγαπήθηκε ποτέ όσο έγώ!».

— Έχουν σκοτωθή για σας;
— Έκαναν κάτι παραπάνω.
Και, καθώς αυτός έμενε συλλογισμένος, αυτή επρόσθεσε:

— Μή νομίζετε ότι σας τό λέω αυτό για να σας δείξω την αξία μου. Δέ συνηθίζω να περηφανεύομαι...

Έκείνος έκανε να διμαρτυρηθή και τότε ή Λουκία άρχισε:

— Είχα συνδεθή μ' ένα γιατρό ένα άνθρωπο σίκ, του όποιου οι γονείς είχαν ένα θαυμάσιο πύργο κοντά στη Νάντη. Ω! μπορώ να σας πω τ' όνομά του, λεγόταν Ζωρζ ντε Κερντέκ.

Σταμάτησε, τήρε ένα βούτημα, τό έτραψε στο στόμα της και συνέχισε:

— Φαντασθήτε ότι ήθελε να με παντρευτή, αγαπητέ μου. Μά ή οικογένειά του έφερνε δυσκολίες... Περιμένοντας την εγκατάθεσί της ζούσαμε μιá όμορφη έρωτική ζωή. Μ' έλάτρευε, έκανε τρέλλες για μένα. Ήμουν πολύ ευτυχισμένη. Αυτό δέν μπορούσε να βαστάξη πολύ. Δέν είχα ποτέ τύχη. Ο φίλος μου, ένω είχε πεί να έπισκεφθή τους γονείς του, αρρώστησε. Μου έγραφε κάθε μέρα και κάθε φορά

μου ανάγγελλε το γρήγορο γυρισμό του...

Η Λουκία διακόπηκε άξαφνα και ρώτησε:

— Μήπως αυτά που σάς διηγούμαι σάς στεναχωρούν...

— Όχι, όχι, εξακολουθήστε.

“Ένα θράδι θα θυμώμαι πάντοτε αυτό το θράδι, ήμουν σίτι μου έτοιμη να πάω στις Φολι-Μπερζέρ με φίλους μου. “Εβάζα το έπανωφόρι μου, όταν έξαφνα μου άναγγειλαν τον άδελφό του φίλου μου. Τόν διήχηκα και μου άνάγγειλε ότι ο Ζωρζ ήταν χειρότερα, ότι ήθελε να με δει κι’ ότι έπρεπε να φύγω άμέσως.

Δέν έδίστασα ούτε στιγμή. “Η πρόσκληση ενός έτοιμοθανάτου είνε ιερή, δέν είν’ έτσι; “Ένα τραίνο έφευγε για τη Νάντη σε μισή ώρα αλλάζοντας την τουκλέττα μου, άκολουθήσα τον άδελφό του φίλου μου.

Στό δρόμο, μ’ έπληροφόρησε λεπτομερώς τά καθεκάρτα. “Ο Ζωρζ μου είχε κρύψει την άρρώστεια του. “Επασχε από καρκίνο του στομάχου. Ξέρετε τι είνε αυτό; “Η πιο τρομερή άρρώστεια. “Ο πιο φριχτός θάνατος. “Ο φίλος μου ήθελε να μου άποσιωπήσει ως τό τέλος αυτή την άποκάλυψη. Μά τώρα ήταν πια τό τέλος και δέν μπορούσε ν’ άντισταθή στην άνάγκη να με ξαναδεί για τελευταία φορά πριν κλείσει τά μάτια.

Κατεβαίνοντα από τό τραίνο θρήκαμε έν’ αυτοκίνητο που μάς περιμένε στο σταθμό. Είχαμε να κάνουμε μισή ώρα δρόμο για να φτάσουμε στον πύργο. “Όταν έφτάσαμε ή ώρα ήταν έντεκα.

Άμέσως με ώδήγησαν στον άσθενή. “Όσο έπιλησιάζαμε στην κάμαρή του, κραυγές και στεναγμοί που γινόντουσαν ολοένα πιο εύδιάκρι-

τοι, άκουγόντουσαν. Δέν θέλησαν να μ’ αφήσουν να μπω μέσα πριν του ικανούν ένσει μορφίνης. Εφ’ όσον δέν άνασθητούσε μ’ αυτό τό ναρκωτικό, ούρλιαζε άδιάκοπα, σκίζοντας και σπάζοντας ό,τι θρισκόταν γύρω του σά μανιακός.

Γι’ αυτό του έκαναν ένέσεις μορφίνης κάθε δυό ώρες.

“Όσοι πάσχουν από καρκίνο του στομάχου δέν είν’ άρρωστοι που μπορούν να θεραπευθούν. Τους άποκοιμίζουν μόνο για να πεθάνουν χωρίς να υποφέρουν πολύ.

“Όταν έμπήκα στην κάμαρή του, ήταν στ’ αλήθεια πιο ήσυχος κ’ ή παρουσία μου συνέτεινε για να τον ικανή να ξεχάσει τους πόνους του. Δέν τον άνεγνώρισα Είχε άρχισεί πια ή σήψις. Μιά άποφορά πτωματικής κυμάτιζε μέσ’ στον άέρα.

“Ηταν μία άποφορά σάπια που έφερνε νάρκη παρ’ όλα τ’ άρώματα που έρριχναν για να τη σκορπίσουν.

Είχα ως τόσα τη δύναμη να τον πλησιάσω και να τον φιλήσω στο μέτωπο παρ’ όλα τη συχαμάρα μου.

“Έκανε σημείο για να μάς αφήσουν μόνους. Μά

ή νοσοκόμα δέν ήθελε να κουρασθή ό άρρωστός της, από μιάν επίσκεψη που θα παρατεινόταν πολύ και θα επέσπευδε την επάνοδο της κρίσεως. Καταλάβαινα, ξε άλλου, ότι ή έπιθυμία του φίλου μου ήταν να παραμείνω. Δέ μπορούσα να του άρνηθώ αυτήν την τελευταία χάρι. Παρακάλεσα λοιπόν την νοσοκόμα να πάη να κοιμηθή, θεβαιώνοντάς την ότι θ’ άγρυπνούσα έγώ στη θέση της, και ότι θα μπορούσα να του κάνω έγώ τις ένέσεις της μορφίνης κάθε δυό ώρες, έπειδή κάποτε είχα χρησιμοποιήσει μορφίνη και για τον έαυτόν μου.

“Η νοσοκόμα έφυγε. Μόλις μείναμε μόνον, ό φίλος μου με φωνή

που μόλις άκουγόταν μου μίλησε για την περασμένη μας ζωή, για την άπέραντη άγάπη του. “Ένα άσθενικό χαμόγελο φώτισε την όψη του τη σβυσμένη. Με ρώτησε αν ήμουν εύτυχισμένη και με πληροφόρησε ότι δέ με είχε ξεχάσει στη διαθήκη του.

“Επειδή έβλεπα την εξάντλησή του, του σύστησα με γλυκό τρόπο ν’ άναπαυθή. Πήρα κι’ έγώ ή ίδια ένα βιβλίο κι’ έκάθησα στο πρόσκέφαλί του.

“Ημουν κουρασμένη από τό ταξιδιμυνημένη, που έδοκίμασα κι’ επάλαιψα άδικα με τον ύπνο. Σε μία στιγμή είχα άποκοιμηθή βαθειά.

“Όταν ξύπνησα σκοτάδι βαθύ με πριγύριζε, ή λάμπα είχε σβύσει. “Σιωπή βαθειά άπλωνότανε. Δέν άκουγα ούτε την άναπνοή του άσθενοῦς.

“Όταν τά μάτια συνήθισαν κάπως στο σκοτάδι, διέκρινα μία γραμμή λευκού φωτός πίσω απ’ τά παραπετάσματα του παραθύρου. Διευθυνθήκα ψηλαφώντας εκεί και τά παραμέρησα. Είχε εημερώσει κιόλας έξω. Νιτράπηκα που είχ’ αφήσει και πέρασε ή ώρα της ένέσεως. “Ο φίλος μου πρέπει να φώναζε κι’ έγώ, στον ύπνο μου, δέν τον άκουσα. “Ακούγοντας τις φωνές του ή νοσοκόμα χωρίς άλλο θα είχε έρθει να του κάνει την ένέση του άθδροβα, ένω έγώ κοιμώμουν. Μά ένω ξαναγύρισα προς τό κρεβάτι, είδα πως ήταν άδειο.

Ξετρελλαμένη φώναξα ζητώντας βοήθεια. “Η νοσοκόμα που κοιμώταν δίπλα έτρεξε. Μου είπε κι’ αυτή ότι δέν άκουσε τίποτε τη νύχτα κι’ άρχισαμε μαζί να ψάχνουμε για τον άρρωστο· είδαμε αίμα στα σεντόνια και τους τάπητες. Αιτές ή κηλίδες του αίματος μάς ώδήγησαν ως τό μικρό δωμάτιο της τουαλέτας όπου βρήκαμε τό πτώμα του φίλου μου, φριχτά παραμορφωμένο. Τά μάτια του τεράστια άνοιγμένα με τις κόρες διεσταλμένες διατηρούσαν ακόμα την έκφραση μιάς τρομερής άδύνης.

“Ηταν ένα θέαμα φριχτό. Τό δυστυχισμένο παιδί δέ θέλησε να με ξυπνήση την ώρα της ένέσεώς του.

Είχε πεθάνει σιωπώντας. “Υπόφερε όλους εκείνους τους άφάνταστους πόνους, χωρίς να θγάλη λέξι. Ξέρετε τι θα πη αυτό για έναν δυστυχισμένο που τόν πεθαίνει ό καρκίνος; Πέθανε σιωπώντας για να μην ταραξή τόν ύπνο του...”

Και ή Λουκία πρόσθεσε μ’ ένα δλέμμα θριάμβου:

— Αυτό είνε έρωσ, άγαπητέ μου.

Εκείνος την έκύτταξε μία στιγμή. Τό πρόσωπό της Λουκίας δέν πρόδιδε καμμία συγκίνησι με την άνάμνησι αυτής της ήρωικής άγωνίας. “Εκείνο που έλαμπε μέσα στα μάτια της δέν ήταν οίκτος, αλλά περηφάνεια. Τότε κι’ εκείνος έννοιωσε ότι τό πάθος που είχε γι’ αυτήν, άλλος καρκίνος που έτρωγε την καρδιά του, δέν ήταν για τη Λουκία παρ’ όμιά ακόμα κατάκτησι κι’ ότι άργότερα, έννας άλλος φίλος της θ’ άκούγε ίσως από τά άδιάφορα χείλη αυτής της κόρης τά θύσανα τά δικά του.

Τότε χωρίς να θελήση να λιγοστήση την άποκαρδιώσι του, άπάντησε άπότομα:

— Ναι, αυτό είνε έρωσ, μά δέν τόν αξίζατε.

Και καθώς εκείνη σηκωνόταν έκπληκτη, πρόσθεσε:

— “Όχι, όχι, δέν τόν αξίζατε. Είστε μία άψυχη κούκλα. “Η ιστορία σας δέν είχε για μένα τό άποτέλεσμα που έλπιζατε. Με θεράπευσε. Χαίρετε, κυρία...”

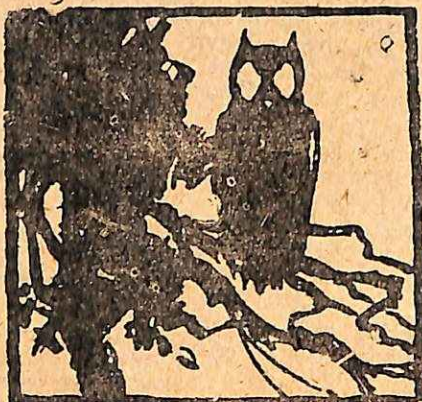
Και άφού την χαιρέτησε ψυχρά, άπομακρύνθηκε.

ΑΝΤΡΕ ΝΤΕ ΣΑΡΙΝΤΑΝ

ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

“Αγάπη.. άχ! όποια καρδιά δέν (είνε άγιασμένη)
Με τέτοιο αίσθημα γλυκό, ούράνιο,
(άνθηρό,
Μοιάζει με θάρκα δύστυχη στο πέ-
(λαγος ριγμένη,
Που τό πανί της δέν φυσά άγέρι
(δροσερό.

Ι. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΕΡΡ. ΛΑΒΕΝΤΑΝ

Η ΜΗΤΡΟΚΤΟΝΟΣ

«Υστερα απ' το δείπνο περάσαμε στο σαλόνι. Κάποιος είχε πη: «Βλέπει κανείς πολύ παράδοξα πράγματα στη ζωή αυτή...»

— Πολύ παράδοξα.. έχετε δίκιο, είπεν εξαφνα ο μαρκήσιος ντε Σιλθέστρα, και λέγοντας τις φράσεις του με προσοχή άρχισε να μας διηγείται:

— Πάνε δέκα ή δώδεκα χρόνια. Γύρισα μια νύχτα από ένα χορό πούχε δώσει ο ντε Βίμπρα. Φορούσα φορεσιά καραγκιοζίστικη, κόκκινη, διαβολική, σαν φωτιά. Έπειδή είχα χορέψει βάλς πολλή ώρα και πάνεσε το κεφάλι μου—ήμουν τότε τριάντα χρονών—έστειλα τ' άμάξι μου στο σπίτι και άποφάσισα να πάω πεζός. Τίποτα δεν είνε πιο ευχάριστο και υγιεινό, παρά σαν γυρίζει κανείς την ώρα που αρχίζει να γλυκοχαράζει. Η απόλαυσι είνε εξααιρετική. Η έρρεσιά σου φέρνει ανατριχίλιες καθώς αισθάνεσαι το αεράκι να σε δέρνει, να σε κεντά, να σε μεβά, να σου τραβά το αίμα απ' την καρδιά στα μαγουλά. Λοιπόν έφυγα τυλιγμένος μέσα στη γούνα μου, καραγκιοζίστικα ντυμένος με δυο φετύκες καμπούρες, μια μπρός και μια πίσω!

Ανέβαινα την πλατεία προς τα Ήλύσια Πεδία και κανέναν θορυβόο δέν άκούγότανε, έκτός απ' τον κρότο των παπουτσιών μου πάνω στο πεζοδόριο. «Εξαφνα, άριστερά μου, σε μία γωνία, παρατήρησα μία γυναικία που καθότανε σ'ένα μπάγκο. Άμα με είδε σηκώθηκε και ήρθε ίσια πάνω μου.

Νόμισα πώς, χωρίς άλλο, θάτανε

καμιά νέα κουρασμένη που την τραβούσε ή παραξενή καραγκιοζίστικη φορεσιά μου και άρχισα να περπατώ πιο θιαστικά, μα εκείνη μου φώναξε με μία φωνή παλλομένη και δυνατή:

— Παρντόν, κύριε! μπορείτε να μου δείξετε κανένα αστυνομικό τμήμα;

Σταμάτησα άμέσως έκπληκτος.

— Άστυνομικό τμήμα; μήπως ζητάτε κανένα άστυνόμο;

— Άκριβώς, κύριε...

— Και τί τον θέλετε;

— Αυτό είνε δική μου δουλειά...

— Μα τέτοια ώρα δέν θα είνε στο τμήμα άστυνόμος. Δέν θα πανε βέβαια να τον ζητήσουν μόνο για σάβ' Έκτός αν πρόκειται για φωτιά ή κακούργημα...

— Θέλω να τοβ μιλήσω.. οδηγήσατέ με, παρακαλώ, στο τμήμα ή δώσατε μου την διεύθυνσίν του αν την έχετε.

— Κυρία, τής είπα, αν μου το επιτρέπετε, ευχαρίστως μπορώ να σας οδηγήσω.

— Ευχαριστώ, άπεκρίθη, να με λέτε όμως δεσποινίδα...

Τότε κύταξα το πρόσωπό της προσεχτικά. Ήταν μία νέα, μόλις έκακ έπτά χρονών, πολύ όμορφη μελαχρινή, χλωμή, με φυσιογνωμία έκφραστική, Έβραϊκή. Ήταν μονοροφοραμένη, χωρίς καπέλλο, μ' ένα γάλι στο κεφάλι της.

Περπατούσε κοντά μου χωρίς να μιλά, ούτε να με κυττάξη και χωρίς να προσέξη στην καραγκιοζίστικη φορεσιά μου. Υστερα από δέκα λεφτά φτάσαμε στο τμήμα. Μπήκαμε μέσα και είδαμε τρεις άστυφύ-

λακας που ροχαλίζανε στρωματσάδα. Ένας ένωμοτάρχης έγραφε σ' ένα τραπέζι στο φώς μιας λάμπας. — Παρντόν, φίλε μου, του είπα ή κυρία αυτή που συνοδεύω έπιθυμεί να δη τον κύριο άστυνόμο για να του κάνη μία σπουδαία ανακοίνωση.

Ο ένωμοτάρχης άμα είδε την φορεσιά μου με τις δυο καμπούρες και το καπέλλο μου με τις δαντέλλες, τάχασε. Νομίζοντας πως πρόκειται για κανένα άστεισμό, σοβαρεύτηκε.

Μα άμεως ή πορτα άνοιξε και μπήκε ο άστυνόμος με μερικούς άπολούθους του, γυρίζοντας από ένα αϊφνιδιασμό πουκανε σ' ένα χαρτοπαιχτικό κέντρο.

Έδήλωσα το όνομά μου, του διηγήθηκα την υπόθεσι με δυο λέξεις και περάσαμε κ' οι τρεις στο γραφείο του. Εκάθισε, έβαλε τα ματογυράλια του και στρεφόμενος στη νέα τής είπε:

— Σας άκούω, λέγετε...

— Κύριε, είπεν εκείνη, έρχομαι να παραδώσω. Χτές το πρωί σκότωσα τη μάνα μου!

Εγώ άναπήδησα έντρομος στην καρέκλα μου. Ο άστυνόμος άτάσσοχος και συνειθημένος σ'αυτά περιωρίστηκε να την έρωτησει:

— Έσκοτώσατε την μητέρα σας; Έξηγήστε μου ποία ήσαν τα αίτια αυτού του εγκλήματος;

Εκείνη σηκώθηκε και άπάντησε:

— Κύριε είμαι μοναχοκόρη. Έβραία, δέκα έφτά χρονών. Με λένε Ραχήλ Όμποτάιν. Ο πατέρας μου πέθανε, είνε δέκα χρόνια τώρα. Ήταν μεσίτης στα διαμαντικά. Από τότε ζούσα μονάχη με τη μητέρα μου. Δέν δεχόμεθα πωτέ κανένα. Πέρασι είδα μία μέρα στο σπίτι ένα κύριο ήλικιωμένο, που ή μητέρα του δέχτηκε με μεγάλο σέβας και περιποίησι. Μοι είπε πως ήταν ένας πλούσιος τραπεζίτης που φροντίζει και την κάλτσονη του. Ούτε ή φω- για τις υποθέσεις μας. Πρέπει να νες μου όμως, ούτε να δακρύα μου τον αγαπής, μου πρόσθεσε, γιατί εί-

νε πολύ καλός για μάς...

Δέν μου άρεσε καθόλου, ο κύριος αυτός, μα άναγκάστηκα να του φερθώ καλά. Δέν περνούσε έδυμάδα χωρίς να μας έπισκεφθή δυο και τρεις φορές. Περνούσε έδρες κουβεντιάζοντας πολύ σιγά με τη μητέρα μου και κυττάζοντάς με προσεκτικά. Φαινότανε πως μιλούσανε για μενα, και συχνά φιλονεικούσαν σαν άνθρωποι που δέν ήσαν σύμφωνοι. Το θράδυ τρώγανε πολλές φορές μαζί και σαν έφευγε με φιλόους στα μαλλιά μου.

Προχτές ή μητέρα μου μοι είπε: — Ξέρεις, ο φίλος μου Άβραάμ— έτσι τον έλεγε σαν ήμαστε οι δυο μας— μάς προσκάλεσε το θράδυ στο σπίτι του. Δέν φαντάζεσαι τι παλάτι που έχει...

Στις έννι ή ώρα φύγαμε με τ' άμάξι και φτάσαμε σπίτι του. Μπήκαμε μέσα, περάσαμε δυο σαλόνια, ύστερα ή μητέρα μου πέρασε σε μία πλαγινή κάμαρα και με παρεκάλεσε να την περιμένω.

Ευεينا μονάχη δέκα λεπτά, ένα τέταρτο, μισή ώρα, χωρίς να καταλαβαίνω τίποτα. Τέλος άπελπίστηκα.

Σηκώθηκα να φύγω.

Εξαφνα όμως το άερίοφος σούστηκε και στα σκοτεινά δυο μπράτσα μ' έρραξαν!

— Καταλαβαίνω, είπεν ο άστυνόμος, πως θα τελείωσε ή ιστορία αυτή...

Εκείνη εξακολούθησε χωρίς να παντήση στη διακόπη που τής έκα- με:

— Δέν ήξερα τίόλου τίποτα, κύριε. Μα σε μία στιγμή κατάλαβα πως ή μητέρα μου με είχε πουλήσει, με είχε παραδώσει στον Άβραάμ, σ' αυτόν τον πλούσιο τραπεζίτη που φρόντιζε δήθεν για τις υποθέσεις μας και που μ' είχε παρκαλέσει να τον αγαπώ για το ένδιαφέρον του πλούσιου τραπεζίτη που φροντίζει και την κάλτσονη του. Ούτε ή φω- για τις υποθέσεις μας. Πρέπει να νες μου όμως, ούτε να δακρύα μου τον αγαπής, μου πρόσθεσε, γιατί εί-

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟΥ ΟΥΓ. ΝΤΕ ΡΙΟΥ

ΑΨΑΛΤΟΣ !...

“Ολοι αγαπούσανε τον έπιλοχία του ίππικού, τον Σαλιάντ, οί συντρόφοι του και οί άνώτεροί του άν και ήταν λίγο ανάποδος σάν έπινε πολύ. Λέγανε πώς τά γονικά του κιόν τόπο του είχαν λεφτά πολλά, νί' αυτό κι' αυτός γλεντούσε διαρ-
“Ως Σέ τρία χρόνια γίνηκε έπιλο-
χίας του ίππικού στο Άλγέρι.

“Ένα θράβι έτρωγε μέ τούς συν-
τρόφους του. Τό πρωί επρόκειτο νά
πάη τό ίππικό νά σταθμεύση στον
κάμπο. Για νά περάση ή πληξίς στά
μέρη αυτά του Άλγερίου κάθε κίνη-
σις στρατιωτική γιωρταζόταν μέ
γλέντι! “Ο Σαλιάντ λοιπόν παράγ-
γυιλε σαμπάνια και έμεινε πολύ
άργά κουβεντιάζοντας μέ τούς συν-
τρόφους του, ανάμεσα στίς άδειες
μποτίλιες. “Όταν τελείωσε τό γλέν-
τι πήγαν για ύπνο... Καί τά γλυκο-
χαράματα, μέ μεγάλη άπορία μάθα-

νε οί συντροφοί του πώς ό λοχίας
Σαλιάντ πέθανε άξαφνά την ύ-
γτα! Μόλις μπήκε νά κοιμηθί τον
έπιασε μιιά άντραρχί'λα, ένας κικκοή-
θης πυρετός και σέ δυό ώρες ξεψύ-
χησε. “Επρεπε πριν βγή ό ήλιος νά
είναι θαμμένος γιατί θ' άναχωρού-
σε ό στρατός.

“Ο λοχαγός που πήγε νά είδοποιή-
ση τον διοικητή έγινε δεχτός μέ ά-
γριο θρισίδι, γιατί ό κ. διοικητής ή-
ταν άκόμη γυμνός και πλενότανε.
“Ο διοικητής ήταν παληός αξιωματι-
κός, γέρος πειά. Είκοσι χρόνων δια-
μονή στο Άλγέρι και ή συχνές ή-
λιάσεις, τον είχαν κάνει νευρασθενή
μέχρι μονομανίας.

“Αρχισε λοιπόν νά ούρλιάζει:
— “Α! νά τον πάρη ό Σατανάς!
Τώκανε έπίτηδες!... Αύτός ό Σα-
λιάντ ήταν πάντοτε άνυπότακτος!..
Ναί, ναί, τώκανε έπίτηδες, γιατί ή-

φυγα άπ' τό σπίτι κι' όλη τή μέρα
γύριζα χτές εις δρόμους, ζητών-
τας νά παραδοθώ μάδέν ήξερα πού.
“Απάντησα τον κύριο ποδ' μιās ώρας
και τώρα είμαι στην διάθεσι τής
Δικαιοσύνης!

Τ' άκουσα όλα αυτά μέ φρίκη.
Κι' έφυγα άπ' την άστυνομία, και
πήγα στο σπίτι μου όπως ήμουν ντυ-
μένος, και πολλές νύχτες, δέν έκλει-
σα μάτι, βλέποντας την Ραχήλ νά
πνίγη την μάνα της, μιιά γρηά μέ
γκρίζα μαλλιά!...

“Η υπόθεσις της πήγε στους ένόρ-
κους ύστερα από μερικούς μήνες.
“Η Έθραιπούλα άθωώθηκε και
μά την πίστι μου, είπεν ό μαρκή-
σιος Σιλβέστρα, οί ένορκοι κάνα-
νε καλά, γιατί ήταν πολύ όμορφη!..

ΕΡΡ. ΛΑΒΕΝΤΑΝ

θελα νά φύγω πολύ νωρίς!... Γιατί
ό ταγματάρχης τον άφησε νά πεθά-
νη; .. Μά δέν θα προφτάση νά τό
ξανακάνη!... Θά τον θάλω... φυλα-
κή!

Είχε φρενιάσει και πλένοντας τά
πόδια του κατάβρεχε την κάμαρά
του.

“Επρεπε μόλα ταύτα νά φροντί-
σουν νά θάψουν τον έπιλοχία.

— Κύριε Διοικητά, ρώτησεν ό
λοχαγός, τι διαταγάς θα δώσω
μέρους σας;

— Τι ώρα είναι;

— Τρείς μετά τά μεσάνυχτα.

— Νά πάρη ό διάβ... Τέλος θάψε-
τέ τον όσο τό δυνατόν γρηγορώ-
τερα.

Την ίδια στιγμή ό ύπνρέτης χτύ-
πησε την πόρτα. “Ο Διοικητής φώ-
ναξε, “έμπρός”, μέ μιιά φωνή τό-
σο άγρια που ό στρατιώτης έμεινε
μερικά λεφτά στο κατώφλι διστάζον-
τας νά μπη.

— Ποιός είναι πάλι; Τι συμβαίνει;
νά πάρη ή όργη!...

— Διοικητά μου είναι ένας παπάς
καθολικός που ζητάει νά σας δή, κι'
ένας κύριος, πολιτικά ντυμένος, σάν
παπάς κι' αυτός.

— “Ένας παπάς πολιτικά ντυμέ-
νος; Τι είναι αυτό; Δέν θέλω νά μέ
σκοτίζουν γιατί θα τούς στείλω
στο διάβ...!

Και μισόγυμνος, μέ τό σώθρακο,
κρατώντας τό πανταλόνι στο χέρι,
ό Διοικητής έτρεξε στην πόρτα.

Στό σκότος είδε δυό ανθρώ-
πους που περίμεναν. “Ο ένας φο-
ρούσε όλόλευκα σάν άράπη. “Η-
ταν παπάς καθολικός άπ' την Πκαρ-
ντάγια. Μπήκε, χωρίς νά συγκινη-
θί, χαιρέτησε μέ σέβας και είπτε μέ
φωνή σοβαρά:

— Διοικητά μου, έρχομαι νά σας
ζητήσω την άδεια νά διαβάσω τή
ευχές στην κηδεία του έπιλοχία σας.

“Ο Διοικητής χωρίς ν' άπαντήση
κύτταξε τό άλλο πρόσωπο που είχε
μπή συγχρόνως μέσα. Αύτός ήταν
ντυμένος όλόμαυρα και φόραγε ά-
σπρο κολλάρο.

— “Ερχομαι κι' εγώ, κύριε Διοι-
κητά, είπτε, νά διαβάσω τον έπική-
δειο. Είμαι ιερεύς διαμαρτυρόμε-
νος.

“Ο Διοικητής σταύρωσε τά χέρια

του, κατακκοκίνισε άπ' τον θυμό
του, και είπτε:

— Αυτό πειά μας έλειπε! Πρέπει
λοιπόν νά κόψω τον νεκρό σέ δυά
κομμάτια; “Ηταν καθολικός ή
διαμαρτυρόμενος ό λοχίας Σα-
λιάντ;

— Κανείς δέν ξέρει, είπεν ό λο-
χαγός.

Δέν περιγράφεται πειά ό παρο-
ξυσμός που έπιασε τον Διοικητή...

— Πρέπει νά μάθουμε... που νά
πάρη ό διάβ... αυτό είναι δική σας
υπόθεσις!... Τι μέ σκοτίζετε;...
Και τι μέ μέλλει έμένα άν ήταν κα-
θολικός ή διαμαρτυρόμενος ό λο-
χίας;

— Θεέ μου! φώναξεν ό καθολι-
κός παπάς, ό μακαρίτης θάτανε
καθολικός γιατί έδω πλεονάζουν οί
καθολικοί.

— Δέν είναι ακριβές αυτό, άπάν-
τησε μέ πείσμα ό διαμαρτυρόμενος.

— Είναι θρησκευτική πλειονοψη-
φία, είπεν ό καθολικός.

Στην λέξι αυτή ό Διοικητής πή-
δηξε άπ' τον θυμό του. Πλειονοψη-
φία;... “Παπά μου έδω δέν ψηφί-
ζουν!... έδω ύπακούουν!.. Τέλος
πόση ώρα χρειάζεται για νά θάψε-
τε αυτό τό ζώον;...

“Ο καθολικός σήκωσε τά χέρια
του στον ούρανό:

— Παρακαλώ, είπτε, νά μ' αφή-
σετε νά διαβάσω μιιά σύντομη ευ-
χή!...

— Τά ξέρω αυτά!... Περιπάτημα
μάκρος και πλάτος, γύρω άπ' τό
φέρετρο, ρίξιμο όγιασμού... και
μυρμουρητά. Δέν θα τελειώσετε
ποτέ έτσι. Τις ξέρω αυτές τίς σύν-
τομες ευχές σας!...

— Εγώ, Διοικητά μου, είπεν ό
διαμαρτυρόμενος άμα τελείωση ή
στρατιωτική τιμή θα του πώ δυό
λόγια στον τάφο!...

— Τώρα ναί!... μάλιστα!... προ-
τιμώ αυτό. Εγώ θα σας κυττάζω
και άμα σας κάνω νόημα μέ τό χέ-
ρι θα σωπάσετε. Προσέξτε μη τά
θαλασσοώσετε γιατί θα τό πληρώ-
σετε άκριβά. Εγώ δέν άγαπώ τούς
παπάδες, τό ξέρετε... Βιάζομαι ό-
μως νά φύγω και ξέρω πώς οί πα-
πάδες δέν τελειώνουν ποτέ...

“Ο παπάς θέλησε νά άπαντήση

μά ό Διοικητής που είχε θάλει τό

δλεθρο. Αύτή ή νύχτα μου φαίνεται
πειά τόσο μακριά, που μέ κόπο θυ-
μάμαι τώρα τι μου συνέβηκε! Στίς
οχτώ ώρες τό πρωί βγήκα έξω άπ'
τό παλάτι του Άβραάμ, πήρα ένα
άμάξι, πήγα στο σπίτι μου και μπή-
κα στην κάμαρη τής μητέρας μου.
Στίς τσέπες μου βρήκα δυό θραχιό-
λια! “Η μητέρα μου ήταν άκόμα
πλαισιωμένη. “Αμα μέ είδε μου εί-
πε!

— Λοιπόν;
Σίμωσα τότε στο κρεβάτι της
και ούρλιαξα:

— Μά πούλησες για νά πάρης λε-
φτά!...

Την άρπαξα άπ' τό λακίμ και την
έσφιγγα.. μέ κλειστά μάτια, μ' ό-
λη μου την ζύναμι. “Αξαφνι μαλά-
κωσε! “Ανοιξε τά δάχτυλά μου...
ήταν πεθαμένη! Τότε φοβήθηκα, έ-

ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ

ΤΟΥ ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΪΛΑΝΤ

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΧΑΜΕΝΕΣ ΗΜΕΡΕΣ

ΟΝΕΙΡΟ ΣΤΗ ΝΥΧΤΑ

Ξανθή, εύκίνητη, ωραία παιδούλα, που δέν ἐπλάσθηκες γιὰ λύπη σ' αὐτὸν τὸν κόσμο..

Σ' αὐτὸν τὸν πλάνο κόσμο..

Ξανθὴ παιδούλα μὲ τὰ χρυσὰ σγουρά μαλλιά, πού κυματίζουν πλούσια γύρω ἀπὸ τὸ χλωμό σου πρόσωπο καὶ μὲ τὰ δακρυσμένα γλυκὰ μάτια σου, ὅμοια μὲ τὰ πιὸ γαλανὰ νερά, πού διαφαίνονται μέσα ἀπὸ τίς ὀμιχλερὲς βροχές..

Γιατί, γιατί, στὰ ὠχρὰ μάγουλά σου δέν ἄφησε ἀκόμα τὰ ἴχνη τοῦ κανένα φιλή..

Γιατί γιατί, ξανθὴ ὠραία παιδούλα;

Γιατί νὰ εἶνε ὅλα τόσο μάταια, τόσο μάταια, σ' αὐτὸν τὸν πλάνο κόσμο..

Ἕνα πόδι τοῦ στοῦ πανταλόνι ἄρχισε πάλι τὸ θρυσίδι!...

— Σιωπὴ, μὴ κυττάζετε, νὰ μὴ πάρῃ ὁ διάβολος... Σὰς τὸ εἶπα δέν ἔχει ἐδῶ πλειονοψηφία... μόνον πειθαρχία ἔχει...

Ἐπενέβη τώρα ὁ καθολικός, παπᾶς :

— Διοικητὰ μου, εἶπε, αὐτὴ ἡ ἱστορία πρέπει νὰ τελειώσῃ θὰ ψάλλω ἐγὼ τὸν νεκρὸ σὲ πέντε λεπτά, σὰς τὸ υπόσχομαι...

Ὁ διαμαρτυρούμενος παπᾶς ἐξαγριώθηκε :

— Πῶς εἶπατε; οὐρλιαξε. Ὁ μακαρίτης ἦταν διαμαρτυρούμενος καὶ θὰ τὸν ψάλλω ἐγώ..

— Ἐχετε λάθος!

— Λέτε ψέματα.

— Εἴσατε ἕνας θλάστημος!

— Εἴσαι ἕνας σατανᾶς!...

— Ὁ μακαρίτης ἦταν καθολικός!

— Ὁ μακαρίτης ἦταν διαμαρτυ-

Ποῦ τρέχεις, ἀγάπη μου;...

Μὴ τρέχεις!...

Νά! πίσω σου, ἄγροι ἀπὸ σιτᾶρι.

Πίσω σου, δέξ.. οἱ θεριστάδες στὴ γραμμὴ ἐκτελοῦνε κουρασμένοι τὴν κοπιαστικὴ δουλειά τους, σκυφτοὶ χωρὶς κανένα ἦχο γέλιου, χωρὶς καμμιά δροσιὰ εὐθυμίας.

Νά! εἶνε δειλινὸ.. καὶ σὺ ἀδιάφορη τρέχεις, τρέχεις κι' ἀφήνεις πίσω σου τίς ὀργιστικὲς λάμψεις τοῦ δειλινοῦ..

Ποῦ τρέχεις, ἀγάπη μου, ποῦ τρέχεις;...

Μεῖνε ἐδῶ, μεῖν' ἐδῶ κοντά μου.. Ἦρθε ὁ καιρὸς νὰ ὀνειρευτοῦμε..

— Ἐλα! νὰ ἡ νύχτα σιμώνει.

Ἐλα! νὰ ὀνειρευτοῦμε!

ρόμενος!...

Ὁ Διοικητὴς ἄφρισε πειὰ. "Ὁρμησε μὲ τὸ πανταλόνι στοῦ χέρι πάνω στοὺς δυὸ ρασοφόρους καὶ τοὺς πέταξε ἔξω.

— Ἐξω! Ἐξω ἀμέσως! Καὶ νὰ μὴ ξαναφανῇτε μπροστά μου, πού νὰ πάρῃ ὁ διάβολος! Ἐξω ἀπὸ δῶ!... Κι' ἀκούε λοχαγέ! Ἀκούε ζῶν; Νὰ ταφῇ ἄσφαλτος ὁ λοχίας Σαλιάντ καὶ νὰ τὸν θάλλῃ καὶ δέκα ἡμέρες περιορισμοῦ γιὰτὶ μᾶς ἔκαμε ἄνω κάτω μὲ τὸ θάνατό του. Δέν πεθαίνει ἔτσι στὰ καλά καθούμενα ἕνας; λοχίας, διάβολε! ὅταν ἔχῃ ὑπηρεσία...

Ὁ λοχαγὸς ἐγῆκε ἔξω σὰν βρεγμένη γάτα.

Οἱ παπάδες τῶχαν θάλει στὰ πόδια ἀλληλοὑβρίζοντες.

Κι' ὁ δυστυχισμένος ὁ Σαλιάντ θάφτηκε ἄσφαλτος!.

ΟΥΓ. ΝΤΕ ΡΙΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΚΟΝ-Ν ΝΤΟ-Υ'Α

ΕΝΑΣ ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΣΕΡΛΟΚ ΧΟΛΜΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

— Μιὰ ἐντολή;

— Μάλιστα. Πρέπει νὰ πᾶς ἀπόψε σ' ὅλα τὰ παλαιοπωλεῖα ποὺ πωλοῦν κυρίως ρούχα ἐργατικά καὶ διάφορα ἐργαλεῖα. Θὰ προσπαθήσῃς νὰ μάθῃς ποῖος παλαιοπώλης πούλησε στὶς 7 Μαΐου ἢ λίγες μέρες πρίν, ἐργαλεῖα καπνοδοχοκαθαριστοῦ καὶ τὸν παλαιοπώλη αὐτὸν θὰ τὸν καταφέρῃς, μὲ κάθε τρόπο, νὰ σοῦ δώσῃ τὰ χαρακτηριστικά τοῦ ἀγοραστοῦ κι' ἂν εἶνε δυνατόν καὶ τ' ὄνομά του. Τὴ δουλειὰ αὐτὴ πρέπει νὰ τὴν ἔχῃς τελειωμένη στὶς 11, γιὰτὶ στὶς 12 τὰ μεσάνυχτα, πρέπει νᾶσαι στὴ γωνία τοῦ Σταθμοῦ Σέντουελ, κι' ἀκριβῶς μπροστὰ στὴν ταβέρνα τοῦ Πήφστηκ - Τζῶν, ὅπου θὰ μετρημένης ὥσου νᾶρθῶ. Πήγαινε λοιπὸν... Πιστεύω πῶς θὰ τὰ καταφέρῃς...

Μετὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ βοηθοῦ του, ὁ διάσημος ἀστυνομικός, ξαπλωμένος στὴν ἀναπαυτικὴ πολυθρόνα τοῦ καὶ καπνίζοντας ἀδιακόπως, θυθίστηκε σὲ βαθειὰ συλλογὴ. Ἀξάφνα ὅμως τινάχτηκε ὀρθίος, καθάρισε τὴν πίπα του διαστικὰ καὶ ὕστερα ἀνοίξε τὸ πλουσιώτατο ἱματιοφυλάκιό του καὶ πήρε μέσα ἀπ' αὐτὸ ἕνα ναυτικὸ κοστούμι.

Σὲ λίγες στιγμὲς ὁ Σέρλοκ Χόλμς εἶχε μεταμορφωθῇ τελείως. Ὅποιοι τὸν ἐβλεπε θάλεγε πῶς εἶχε νὰ κάνῃ μ' ἕνα παλιὸ, θαλασσοδεμένο ναῦτη.

— Ἄ, δέν εἰμαι καὶ τόσο τέλειος ναῦτης! ψιθύρισε ὡστόσο ὁ Σέρλοκ Χόλμς, χαϊδεύοντας τὴν ψεύτικη γενειάδα τοῦ μπροστὰ στὸν καθρέφτη. Θέλουν ζωήρεμα τὰ φρύδιά μου... Ἐπίσης πρέπει νὰ κοκκινίσω λίγο ἀκόμη τὰ μάγουλά μου καὶ τὴ μῦτη μου. Ἐτσι θὰ δείχνω πῶς τὸ τσοῦζω γιὰ καλὰ.

Κι' ἀφοῦ μακιγιαρίστηκε ὅπως ἤθελε, ζωγράφησε στὸ μισάνοιχτο στήθος του μιὰ ἀγκυρά καὶ τίς λέξεις, πού ἦσαν γραμμένες καὶ στὶς κορδέλλες τοῦ κασκέτου του, δηλαδή: «Η Μ. Σ. Κ α ν α δ α ς».

— Θαυμάσια! φώναξε τέλος ὁ Χόλμς, κυττάζοντας μὲ ἱκανοποίησι

στον καθρέφτη του. Περιήφια τα κατάφερα!... 'Ο Χάρρυ θα στοιχημάτιζε πώς πήγα και στιγματίστηκα!... Για την άγκυρα μάλιστα, θάλεγε πώς την έκανε μεγάλος τεχνίτης!

Και σέ λίγο, αφού έφωδιασθηκε μ' ένα περιστροφικό, μιά σιδερένια γροθιά, ένα χρονόμετρο, μιά μικρή πέτσιν έργαλειοθήκη, με μολύβι και χαρτί, βγήκε έξω απ' τὸ γραφείο του, ψιθυρίζοντας:

— "Ετοι είμαι έφωδιασμένος για ὁ,τιδήποτε κι' αν μου τύχη!

Στὸ δρόμο ὁ διάσημος αστυνομικός θάδιζε σιγά, με τὰ χέρια στις τσέπες, και κάθε τόσο σταματούσε και χάζεψε μπροστά στις θιτρίνες των καταστημάτων, στις ὁποίες θρискόντουσαν αντικείμενα που μπορούσαν νὰ ενδιαφέρουν ἕνα ναυτικό.

Κάθε φορά ὁ μὲς πού στεκόταν σὲ μιά θιτρίνα έρριχνε συγχρόνως πίσω του μιά γρήγορη έρευνήτική ματιά, για νὰ θεσβαιωθῇ, αν πραγματικά δὲν τὸν παρακολουθοῦσε κανείς. "Όταν έθεβαιώθηκε ἀπολύτως γι' αὐτὸ ὁ Σέρλοκ Χόλμς ανέθηκε σ' ἕνα τράκι και μετὰ μιά ὥρα κατέθηκε σ' ἕνα τρισκότεινο δρόμο, ὁ ὁποῖος ὡδηγοῦσε στὸ σταθμὸ Σάδουελ, πού ήταν επίσης θυθισμένος στὸ σκοτάδι εκείνη τὴν ὥρα.

'Ο μεταμφιεσμένος αστυνομικός προχώρησε ὡς τὴν τελευταία γωνία τοῦ δρόμου αὐτοῦ και στάθηκε μπροστά σ' ἕνα νυκτερινὸ κέντρο, πάνω απ' τὴν εἴσοδο τοῦ ὁποῖου ήταν κρεμασμένη μιά ταμπέλα φωτιζομένη απ' τὸ ἀδύναμο φῶς ἑνὸς πράσινου φαναριοῦ.

— «Στοῦ Μπήφστηκ - Τζῶν»! διάβασε συλλαβίζοντας δυνατὰ ὁ ναύτης μας τὴν ἐπιγραφή τῆς πολυθρόνης ταξέρνας.

Και μετὰ χῶθηκε σ' αὐτὴν ἀφοῦ γλύστρησε ἀθουρῶως ἀνάμεσα ἀπὸ κάμποσα τραπέζια, κάθησε σ' ἕνα τραπέζι, απ' τὸ ὁποῖο μπορούσε κανείς νὰ δῇ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς κακοφωτισμένης και πνιγμένης στὸν καπνὸ ταξέρνας.

Μόλις κάθησε ὁ ναύτης μας, έρριξε μιά γρήγορη ματιὰ γύρω του. Οἱ ἄνθρωποι πού γλεντοῦσαν γύρω του ἦσαν απ' τοὺς συνηθισμένους τύπους πού συχνάζανε πάντα μέσα στὸ ὑποποτὸ αὐτὸ κέντρο: Γυναῖκες παραστρατημένες, ἀποτυχημένοι καλλιτέχνες, πρώην φοιτηταί, ναῦτες, λωποδύτες, ἀπατεῶνες με ἀριστοκρατικὴ ἐμφάνιση και ἄλλα ναυάγια τῆς ζωῆς με ἐλλεινὴ κι' ἀξιοδράκρυτη ἐμφάνιση. Ἀλλὰ κανείς απ' ὁλοὺς αὐτοὺς δὲν τράβηξε τὸ ενδιαφέρον τοῦ ναύτη μας, ὅσο ἕνα καταπληκτικὰ ὥχρο, ἀλλ' ὡμορφο παλληκάρι εἰκοσιπέντε χρόνων περὶπου, πού μολονότι ήταν κομψότατα ντυμένο, εἶχε τὸ κεφάλι του ξυρισμένο. 'Ο νέος, αὐτὸς καθόταν ἀκριβῶς ἀπέναντι στὸ ναῦτη μας, μαζί με μιά γυναῖκα, πού τὸ στεφανωμένο με ξανθὰ μαλλιά πρόσωπό της εἶχε λεπτὰ χαρακτηριστικά και διατηροῦσε ἀρκετὰ ἴχνη μῆς ξεχωριστῆς ὡμορφιάς, πού έσθυσε ἀπὸ τὶς καταχρήσεις. Τὸ ντύσιμο και τὰ στολίδια τῆς γυναίκας αὐτῆς δὲν ἦσαν ἐξαιρετικά για τὸ κέντρο στὸ ὁποῖο εἰσέχναζε, ἀλλὰ τὰ σκουλαρήκια της, δυὸ μεγάλα χρυσὰ Ἀνατολίτικα σκουλαρήκια, ήταν ἀδύνατο νὰ μὴν τραβήξουν τὴν προσοχὴ ἑνὸς λωποδύτη.

'Ο ναύτης μας, παρακολουθώντας τὶς κινήσεις και τὰ λόγια τοῦ νέου, ἀντελήφθη σὲ λίγο ὅτι τὸ άτομον αὐτὸ εἶχε κάποια διαφορὰ με τὴ φίλη του. Προσποιοῦμενος λοιπὸν ὅτι κόβει με δυσκολία τὸ σκληρὸ μπιφτέκι του, εἰγυρε λίγο πρὸς τὰ ἔμπροσ, για ν' ἀκούη καλύτερα. Κι' ἄκουσε τότε τὸ νέο νὰ λέη με πνιγμένη φωνὴ στὴ φίλη του:

— "Άκουσέ με, Μπέτση... Πρέπει νὰ μοῦ τὰ δώσης... Πρέπει νὰ με βοηθήσης νὰ βγῶ απ' τὴν ἀναπαράδία!... "Αλλῶστε ἐγὼ δὲν σοῦ τὰ χάρισα; Τί λές; Ἐπιμένεις στὴν ἀρνησὶ σου ἀκόμα;

— Δὲν παίρνει κανείς πίσω ὅ,τι ἔχει χαρίσει! ἀπάντησε ἡ Μπέτση στὸ σύντροφό της. Σκέψου το καλά, Μπῶμπ... Σκέψου το, πού

σοῦ λέω: "Αν πᾶς τὰ σκουλαρήκια αὐτὰ στὸ ἐνεχυροδανειστήριο, νὰ-σαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ τὰ πάρουμε ποτὲ πειὰ πίσω.

— Ξέρω γιατί τὰ λές αὐτὰ, Μπέτση... Τὰ λές, γιατί δὲν μ' ἀγαπᾶς πειὰ. Ναι, δὲν μ' ἀγαπᾶς ὅπως πρῶτα κι' αὐτὸ πρέπει νὰ μοῦ τὸ πῆς.

— "Ε, λοιπὸν... Ἀφοῦ μιλάς μ' αὐτὸν τὸν ἀπειλητικὸ τρόπο, σοῦ λέω: Δὲν σ' ἀγαπῶ πειὰ, ναι δὲν σ' ἀγαπῶ!...

— Βέβαια!... ἐσάρκασε ὁ Μπῶμπ. "Ετοι γίνεται πάντα: "Όταν δὲν ὑπάρχουν χρήματα, ὁ έρωτας κάνει φτερά!... Παληὰ δουλειὰ αὐτῇ, ὅσο κι' ὁ καταραμένος αὐτὸς κόσμος!...

— Τί νὰ γίνῃ!... ψιθύρισε ἡ νέα. "Ετοι εἶνε... "Ας μὴ χάνουμε λοιπὸν τὰ λόγια μας.

Και χαμογέλασε εἰρωνικά.

— "Ετοι λές, καταραμένη; οὔρλιαξε ὁ Μπῶμπ. Μὰ ἐγὼ δὲν εἶμαι κανένα κορόιδο!... Θὰ σοῦ πάρω πίσω ὅ,τι σοῦ ἔδωσα... Ἀκούς; Δὸς μου τὰ σκουλαρήκια με τὸ καλὸ, Μπέτση!... Δὸς τα μου, σοῦ λέω...

— Ἀκού, Μπῶμπ... Σὲ μένα δὲν περνᾶνε ἡ ἀπειλές. Μοῦ φαίνε-σαι πολὺ ἀστεῖος, ὅταν ἀγριεύς.

Τὰ περιφρονήτικὰ και εἰρωνικὰ αὐτὰ λόγια κάνανε ἐξω φρενῶν τὸν νέο με τὸ ξυρισμένο κεφάλι. "Εμεινε λίγες στιγμὲς ἀμίλητος, κυττάζοντας με ἄγρια βλέμματα τὴν γυναῖκα πού καθόταν πλάι του και κατόπιν ἄρπαξε ἀξαφνα τὸ ἕνα τῶν σκουλαρήκι και μ' ἕνα ἀπό-τομο, κτηνώδες τράβηγμα τὸ ἀπέσπασε ἀπὸ τὸ αὐτὶ της!

Ἡ Μπέτση ἄφησε ἕνα τρομερὸ οὔρλιασμα πόνου κι' ἔπιασε τὸ ματωμένο αὐτὶ της.

'Ο Μπῶμπ εἶχε σηκωθῇ τώρα ὁρθος κι' ἦταν ἑτοιμος νὰ ριχτῇ ἀπάνω της, για νὰ τῆς πάρη και τὸ ἄλλο σκουλαρήκι. Μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ πρόλαβε ὁ ναύτης μας τοῦ ἄρπαξε τὸ μπράτσο, και τοῦ εἶπε με ἀσπληρότατο τόνο:

— Μὴν κινήθῃς!... Εἶσαι ἄνθρωπος!...

'Ο ὥχρος νέος με τὸ ξυρισμένο κεφάλι δὲν ήταν τόσο ἀδύνατος, ὅσοι εἶχε λογαριάσει ὁ ναύτης μας και με μιά κίνησι ἀπότομη ἐλευθερώθηκε. Κι' ἀμέσως, ἀφοῦ ἔβγαλε τὸ σακκάκι του κι' ἀνασκουμπώθη-κε, φώναξε με ἄγρια και διαπεραστικὴ φωνή:

— Τώρα θὰ σὲ μάθω ἐγὼ, παληοναῦτη, νὰ μὴ φυτρῶνης ὅπου δὲν σὲ σπέρνουν! Θὰ φᾶς γροθιά πού θὰ σοῦ ρθῇ ὁ ὀδρανὸς σφοντύλι!

— Βέρυ γουέλλ! φώναξε ἀμέσως ὁ ναύτης μας, παίρνοντας στά-σι ἐπιθετική. "Ενας καλὸς ναύτης ποτὲ δὲν λογαριάζει μερικὲς γρο-θιές πού θὰ δώση, ὅταν μάλιστα πρόκειται νὰ τὶς καταφέρῃ στὸ στό-μάχι ἑνὸς παληανθρώπου, πού δέρνει τὶς γυναῖκες.

'Εν τῷ μεταξὺ ὅλοι οἱ θαμῶνες τοῦ κέντρου εἶχαν σταθῇ γύρω απ' τοὺς δυὸ ἀντιπάλους, πού ἦσαν ἑτοιμοὶ νὰ χτυπηθοῦν, και μερικοὶ απ' αὐτοὺς φωνάζανε:

— Διόρθωσέ τον, Μπῶμπ! Δὸς του νὰ μάθῃ με ποιὸν εἶχε τὴν τρέλλα νὰ τὰ θάλλῃ!...

Ἀντιθέτως ὅλες σχεδὸν ἡ γυναῖκες εἶχαν πάρει τὸ μέρος τοῦ ναύτη μας.

— Δὸς του στὸ κεφάλι, ναῦτη! φωνάζανε ὅλες μαζί. Δεῖξ' του τί πρέπει νὰ παθαίνουν ὅσοι χτυποῦν γυναῖκες ἀνυπεράσπιστες!

Πρῶτος ἄρχισε τὴν ἐπίθεσι ὁ Μπῶμπ. Ἀλλὰ τὰ λυσσασμένα του χτυπήματα τὰ ἀντιμετώπισε ὁ ναύτης μας με τέχνη και ψυχραιμία ἀξιοθαύμαστη! Καὶ ὅταν πειὰ ὁ Μπῶμπ ἄρχισε νὰ κουράζεται, ὁ ναύ-της τοῦ ριχτῆκε με πείσμα κι' ἄρχισε νὰ τὸν χτυπᾷ με τέτοια τέχνη, ὥστε μέσα σὲ λίγα λεπτὰ τὸν έρριξε κάτω, ἀνίκανο πειὰ ν' ἀμυνθῇ και νὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα. Τὸ κόλπο τῆς γρονθομαχίας, ἦταν ἀπλό, ἀλλὰ γίνῃκε τόσο τεχνικὰ και με τέτοια ταχύτητα, ὥστε ὅλοι ἄνθ-

Ξαιρέτως οι θεαταί έμειναν άναυδοι. Τη στιγμή δηλαδή, πού ο Μπώμπ έκανε μιά άπότομη κίνηση γιά νά πρόστατεύση τó στομάχι του από τις γροθιές του ναύτη κι' άφησε τó πρόσωπό του άκάλλπτο, ο δεύτερος του κατάφερε μιά τρομερή γροθιά στό μάτι και τόν πέταξε κάτω άναίσθητο!

Ο ναύτης μας μόλις έδωσε τó άποτελεσματικό χτύπημα στόν θρασυτάτο αντίπαλό του, δέν σκέφθηκε καθόλου ν' άναπαυθής στις δάφνες της νίκης του. Άντιθέτως μάλιστα έχοντας ύπ' όψει του, ότι οι φίλοι του Μπώμπ θά ριχνόντουσαν άπάνω του, άρπαξε άμέσως μιά καρέκλα και γυρίζοντας την πάνω από τó κεφάλι του, φώναξε μ' όλη τη δύναμη της φωνής του:

— Άν θέλν κανείς από σάς νά πάρη τó μέρος ενός ανθρώπου πού δείχτηκε άνανδρος, δέροντας μιά άδύνατη γυναίκα, άς κοπιήση!... Τόν προειδοποιώ όμως πώς δέν θά τά καλοπεράση. Ναι!... Χιλίες χιλιάδες φορές νά με πάρη ό διάβολος, άν δέ του σπάσω τó κεφάλι!

Τά παλληκαρίσια αὐτά λόγια του ναύτη είχαν ικανοποιητικώτατο άποτέλεσμα. Οι φίλοι του Μπώμπ τά χρειάστηκαν και τόν μεταφέρανε έξω από τó κατάστημα.

Ο Σέρλοκ Χόλμς, θεβαιώθηκε τώρα γιά μιά φορά άκόμη, πώς τά μεγάλα λόγια επιβροδν τεραστίως πάνω στό λαό, τόν παρασύρουν, τόν γοητεύουν.

Άν όμως οι φίλοι του Μπώμπ δείλιασαν μπροστά στην τολμηρή πρόκληση του ναύτη μας, δέν συνέβη τó ίδιο και με τόν διευθυντή του καταστήματος, τόν όποιο τά παλληκαρίσια λόγια του ναύτη εξαγριώσαν τρομερά.

— Άδειασέ μου άμέσως τó μαγαζί, πρίν σέ πετάξω έξω με τις κλωσές... Άκούς, ναύτη; Παλληκαριές στό μαγαζί μου δέν περνούνει!... Έμπρός ξεκουμπίσου πρίν διατάξω τά «παιδιά» νά σοῦ σπάσουν τά παγίδια! φώναξε, κουνώντας άπειλητικά τά χέρια του. ό καταστηματούχος.

— Καλά! Όπως θέλεις!... Πηγαίνω... έγρύλλισε ό μεταμφιεσμένος διάσημος άστynomικός, προσποιούμενος τόν προσβλημένο. Φεύγω, μά θά ξανάρθω μαζί με την παρέα μου και θά στά σπάσω όλα έδώ μέσα. Ό διάβολος νά με πάρη άν δέν τó κάνω!

Η ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ ΤΟΥ ΟΥΑΪΤ—ΤΣΑΠΕΛ

ΤΑ τελευταία αὐτά θρασυτάτα και άπειλητικά λόγια του ναύτη προξένησαν κατάπληξη στόν διευθυντή της ύποπτης ταβέρνας της οδού Σουττάν. Κι' έτσι ό ήρωας μας ξεκίνησε γιά την έξοδο με τά χέρια στις τσέπες και σφυρίζοντας κάποιο ναυτικό σκόπο.

Καθώς όμως είχε περάσει τó μεγαλύτερο μέρος του διαδρόμου ένοιωσε άξαφνα νά τόν άγκαλιάζή ένα γυναικείο μπράτσο και συγχρόνως άκουσε μιά γυναικεία βραχνιασμένη και λιγωμένη φωνή νά του λέη:

— Σ' εύχαριστώ μ' όλη μου την καρδιά, ωμορφέ μου ναύτη! Καλά τούκανες!... Θέλεις νάρθω μαζί σου;

Ο Σέρλοκ Χόλμς μισογύρισε άμέσως κι' είδε πλάι του την Μπέτση, τη φίλη του Μπώμπ.

Η δυστυχισμένη γυναίκα τόν κρατούσε σφιχτά με τó ένα χέρι, ενώ με τó άλλο βαστούσε ένα μαντήλι άπάνω στό πληγωμένο αὐτί της.

Ο Σέρλοκ Χόλμς βλέποντας νά λάμψη ή εύγνωμοσύνη στα βλέμματα της, πού ήταν έπιμονα προσηλωμένα άπάνω του, της ψιθύρισε:

— Τό θέλεις με την καρδιά σου, ωμορφέ μου, νάρθης μαζί μου;...

— Άν θέλεις έλα γιά λίγη ώρα.

— Μόνο γιά λίγη ώρα;

— Και γιά πολλήν, άν θέλεις, ωμορφέ μου.

— Μά γιατί με λες έτσι, άπλώς ωμορφή; Δέν ξέρεις ότι είμαι ή «Ξανθιά Μπέτση», ή ωμορφότερη κοπέλλα του Ουάϊτ—Τσάπελ; Δέν τó ξέρεις αὐτό, καλέ μου;

— Όχι, μά την άλήθεια! Μά, άφού είσαι ή ωμορφότερη κοπέλλα της συνοικίας αὐτής, γιατί διάλεξες γιά φίλο σου τόν άνανδρο τόν Μπώμπ;... Νάταν τούλάχιστον ωμορφος!...

— Ό! μὴ τó λέτε αὐτό! φώναξε προσβλημένη ή Μπέτση. Ο Μπώμπ ήταν ωμορφος όταν με γνώρισε, κι' έκτός αὐτοῦ είχε και μπόλικά λεφτά. Ναι, κέρδιζε πολλά τότε. Μά και πάλι δέν θά τόν επισανα φίλο, άν δέν μουδινε ύπόσχεσι πώς θά με παντρευτή.

— Όστε κέρδιζε πολλά, έ;

— Βέβαια!... Τά καλοπερνούσαμε, έδω και λίγο καιρό.

— Και πώς τά κέρδιζε τά χρήματα; Άλλά τί ρωτώ; Μήπως δέ φαίνεται, πώς είνε «παστρικός»!

— Καθόλου, φίλε μου! Γελιέσαι!... Ο Μπώμπ ήταν υπάλληλος στό δικηγορικό γραφείο του Τόρυχιλλ.

Ο δικηγόρος αὐτός ήταν περιφήμος κι' ό Σέρλοκ Χόλμς τόν γνώριζε προσωπικώς.

— Λοιπόν... κοπέλλα μου, καλή μου «Ξανθιά Μπέτση», είπε ότη νέα ξέρω άπ' αὐτές τις δουλειές. Ξέρω καλά πώς οι υπάλληλοι των δικηγορικών γραφείων δέν έχουν μεγάλους μισθούς...Και μιά πού λες ότι ό Μπώμπ έώδευε πολλά, θά πῇ ότι έκλεβε τόν κύριό του!... Τό θρήκα;

— Όχι!... Δέν τó θρήκες. Ο Μπώμπ είχε καλή δουλειά τότε.

— Α! Όστε είχε καλή δουλειά, έ; Και σάν τί δουλειά ήταν αὐτή, παρακαλώ; Μήπως «έβαλε στό χέρι» κανένα;

— Ό! Ό!... Μά σὺ ναύτη μου, μιλάς σά νά γεννήθηκες στό Ουάϊτ—Τσάπελ!...

— Και ποίος σέ θεβαιώνει πώς δέν γεννήθηκες στό Ουάϊτ—Τσάπελ! φώναξε γελώντας ό ναύτης μας. Μήπως πολλοί του γεννήθηκαν έδω δέν έγιναν ναυτικοί; Άλλ' αὐτό γιά μένα δέν έχει καί τόσο σημασία. Τώρα με τρώει ή περιέργεια νά μάθω, από πού ό Μπώμπ κέρδιζε τόσα πολλά χρήματα!... Θέλω νά μου τó πῇ, γιατί δά μπορούσα νά κάνω κι' έγώ τó ίδιο.

— Θα μπορούσες νάκανες τó ίδιο; Όστε είσαι ικανός γιά όλα;...

— Ού!... Δέν πρέπει καθόλου ν' άμφισβώλης γιά αὐτό! Άκούς;... Άκούς;... Λίγοι μπορούν νά κατορθώσουν ότι μπορώ νά κάνω εγώ! Πές μου μονάχα τί έκανε ό Μπώμπ και θά πῇς!...

— Άν τώξεραι, θά σοῦ πώλω... Σοῦ λέω όμως πώς μέσα σέ μιά μέρα ό Μπώμπ εικονόμησε 100 λίρες!

— Ό, διάβολε!... Έκατό λίρες, μέσα σέ μιά μέρα, δέν είνε μικρό πράγμα! Και θά περάσατε ώρα, οι δύο σας, έ;

— Βέβαια! φάγαμε κι' ήπιαμε σαν λόρδοι! Και νά σοῦ πῶ, θά τά περνούσαμε και τώρα καλά, άν ό Μπώμπ δέν παραμορφωνότανε και δέν γινότανε τόσο γελοῖος!...

— Θέλεις νά πῇς γιά τά μαλλιά του, ή μήπως δέν είχε πάντα μαλλιά;

— Δέν είχε μαλλιά; Τι λές;... Απεναντίας, είχε ωραιότατα μαλλιά. Άλλά μιά μέρα, άξαφνα, του ήρθε σαν τρέλλα και τά έβρισε!...

— Κι' άσφαλώς θά έγινε αὐτό τη μέρα πού θάβδαιξε τις 100 λίρες;... Άλλά, τέλος πάντων, δέν θέλεις, βλέπω, νά μου πῇς πώς τó κέρδισε αὐτά. Μήπως ποδόσαι;

— Νά σέ φοβηθῶ, έσένα! Ό Θεέ μου!... Δέν θέλω νά με προ-

τόν δέν πρέπει νά τοὺς χάσης. Θά πᾶς ὅπου κι' ἂν πᾶν. Θά κάνης ὅ,τι μπορεῖς γιὰ ν' ἀκούσης τί θά ποὺν μεταξύ τους. Ἡ κουβέντα τους θά μᾶς βοηθήσῃ πολὺ στὴν διαλεύκανσι τοῦ μυστηρίου ποὺ περιβάλλει τὴν ὑπόθεσι τῆς ἀπαγωγῆς. Τὰ μάτια σου λοιπὸν δεκατέσσερα. Ἡ ἀποστολή σου εἶνε ἐξαιρετικά δύσκολη γιατί θάχης νά κάνης μὲ ἀνθρώπους ἐξυπνοὺς κι' ἀποφασιστικούς. Δὲν ἀποκλείεται μάλιστα νά σὲ παρασύρῃ ἡ τετραπέρατη αὐτὴ γυναίκα σὲ κανένα ἐπικίνδυνον κέντρο. Ἄν μάθης τίποτε τὸ σπουδαῖο ἢ δῆς πὼς κινδυνεύεις, στείλε μου ἀμέσως μιὰ σημείωσι μὲ κανέναν ἀπ' τοὺς φίλους μας ἐφημεριδοπώλας καὶ ὁδοκαθαριστάς. Θάμαι στὸ ποτοπωλεῖο τοῦ Μπῆστον, ποὺ εἶνε στὴν ὁδὸν Μιλ - Ἐνδ. Σὺμφωνοι;

— Σὺμφωνοι, κ. Χόλμς. Καὶ στὸ διάβολο ἀκόμη ἂν πάη, θά τὴν ἀκλουθήσω τὴ νέα αὐτή.

— Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ σοῦ συνιστῶ νάσαι πολὺ προσεχτικός.

— Ἐννοια σας, κ. Χόλμς. Δὲν θά πέσω σὲ καμμιά γκάφα.

— Σοῦ τὸ εὐχομαι μ' ὅλη μου τὴν καρδιά, παιδί μου. Ἐχω πεποίθησι ὅτι θά τὰ καταφέρης, εἶπε ὁ Σέρλοκ Χόλμς στὸν βοηθό του. Καὶ τὸν ἄφησε μόνο.

Ὁ Χάρρυ Ταξὸν κρυμμένος πίσω ἀπ' τὸν φράχτη τῆς θρύσις, παπακολουθοῦσε μὲ προσοχὴ τὴν Μπέτση. Ἡ παραστρατημένη γυναίκα, ἀκουμπισμένη ἀπάνω στὸν στυλό τοῦ φαναριοῦ, περίμενε μὲ χτυποκάρδι τὴν ἐπιστροφή τοῦ ναύτη, ποὺ τὸν εἶχε γνωρίσει ὑπὸ τόσο δραματικὲς συνθήκες τὸ ἴδιο αὐτὸ βράδυ. Τὸν περιέμενε ἀκίνητη, βέβαιη πὼς θά κρατοῦσε τὸ λόγο του καὶ θά γύριζε νά τὴν ξαναεῖρε.

Ἡ ὥρα ὅμως περνοῦσε κι' ἡ Μπέτση ἄρχισε σιγά-σιγά νά χάνη τὴν ὑπομονή της, ἄρχισε νά υποπτεύεται πὼς ἀδίκᾳ περίμενε στὸ ἐρημικὸ ἐκεῖνο μέρος.

— Πρέπει νά φύγω... ἄρχισε νά μονολογῇ τώρα. Ἀδίκᾳ περιμένω. Μὲ γέλασε ὁ ἀτίμος, μὲ κοροΐδεψε! Μὰ ἴσως νά τοῦ ἐτύχε καὶ τίποτε σπουδαῖο!... Ποιὸς ξέρει;... Πάντως ὅμως ἐγὼ τὸν ἔχασα. Κι' εἶνε φανερό πὼς ἔχει γεμάτο πορτοφόλι. Κρίμα! Εἶμαι ἀτυχὴ!... Καὶ τώρα; Καὶ τώρα, τί πρέπει νά κάνω; Δὲν μοῦ μένει παρὰ νά ξαναμπλέξω μὲ τὸν Μπῶμπ. Ναί, αὐτὸ εἶνε τὸ φρονιμώτερο!... Ὁ Μπῶμπ μὲ ἀγαπᾷ, εἶνε ἐξυπνὸς καὶ καταφερτζής! Ποιὸς ξέρει ἂν, ἀδερὶο κιόλας, δὲν πετύχῃ καμμιά γερὴ μπάζα!... Ὅσο γιὰ τὰ σκουληκκάκια μου δὲν πρέπει νά τὰ πολυλογαριάζω. Ἀλλῶς τε μαζὺ θά ξεκοκκαλίσουμε τὴν ἀξία τους. Ναί, θάναί τρέλλα νά μὴν πάω νά τὸν ἀνταμώσω.

Καὶ μὲ μιὰ νευρική κίνησι, ἔσασε τὸ καπέλλο της κι' ἄρχισε νά θαδίζει θιαστικά πρὸς τὴ θρύσι.

Ὁ Χάρρυ, τὴν εἶδε νά περνᾷ ἀπὸ μπροστά του κι' ἀφοῦ τὴν ἄφησε νά προχωρήσῃ ὡς δέκα βήματα, βγήκε ἀπ' τὴν κρύπτη του καὶ τὴν πῆρε ἑοπίσω.

Ἔτσι προχώρησαν ἀρκετά. Ἀξαφνὰ ὅμως ἡ Μπέτση γύρισε ἀπὸτομα πίσω κι' εἶδε τὸν ἀστυνομικό, ποὺ δὲν πρόφτασε νά πῆσῃ καταγῆς. Ἔτσι ὅμως κακοντυμένος, καθὼς ἦταν ὁ Χάρρυ, τὸν πέρασε γιὰ ἐφημεριδοπώλη κι' ἐξακολουθῆσε πάλι τὸ δρόμο της ἡσυχῇ, χωρὶς νά γυρίσῃ ξανά νά δῇ μὴπως τὴν παρακολουθῇ κανεὶς.

* * *

Ὁ Σέρλοκ Χόλμς, μεταμφιεσμένος σὲ ναύτη, πῆγε σὲ λίγο καὶ χτύπησε τὴν ἐξώπορτα τοῦ ξενοδοχείου τοῦ Πῶλσεν, μέσα πρὸς ὁποῖο εἶδε νά μπαίνει τὴν κ. Ἀραβέλλα Ἀμπερδῆν.

— Διάβολε! ἄρχισε νά τραυλίζει ὁ ναύτης μας, προσποιούμενος τὸν μεθυσμένο, μόλις τοῦ ἀνοιξάν. Αὐτὸ τὸ πιὸτὸ κάνει στουπὶ κι' ἔνα μεθύστακα ναυτικό, σὰν κι' ἐμένα! Δὲν μπορῶ νά κρατηθῶ στὰ πόδια μου! Χά! Χά! Χά!... Ἐχεῖ γούστο, ναί, ἔχει γούστο αὐτὸ τὸ πράγμα, παλληκάρη μου! Γιὰ σέφου!... Νὰ χοροπηδάῃ ἡ γῆς κάτω ἀπ' τὰ πόδια σου!...

— Τί θέλεις, ναύτη, τέτοια ὦρα; τὸν ρώτησε ἀπότομα ὁ θυρωρός. Ἄν ἔχης ὄρεξι μόνο γιὰ κουβέντα, κόβε γρήγορα!... Εἰν' ἀργὰ κι' ἤμαστε κουρασμένοι.

— Χά! Χά! Χά! Τί θέλω, παλληκάρη μου, ρωτᾶς; Νά, πρῶτα-πρῶτα, λεφτά! Πάρε λεφτά! Πάρε ὅσο θαστάει ἡ ψυχὴ σου καὶ δώσε μου ἕνα κρεβάτι γι' ἀπόψε!

— Μά... τότε, πέραστε!... Πέραστε... εἶπε ὁ θυρωρός, τσεπώνοντας μερικά σελίνια ποὺ τοῦ ἔχωσε στὴ φούχτα ὁ ναύτης μας.

Καὶ συγχρόνως τραβήχτηκε πρὸς τὰ πίσω.

Ὁ ναύτης μας μπήκε μέσα τρικλίζοντας κι' ἀκολούθησε τὸ θυρωρό, ὁ ὁποῖος τὸν ὠδήγησε μέσα σ' ἕνα μικρὸ δωμάτιο τοῦ πρώτου πατώματος. Μόλις ὅμως μπήκε μέσα σ' αὐτὸ, ὁ ναύτης μας φώναξε:

— Εἶσαι καλά, φιλαράκο; Ἐδῶ μέσα θές νά με κοιμήσης; ὦ! ὦ! ὦ! Ἐνας ναύτης τοῦ «Καναδά» δὲν κοιμάται ποτὲ μέσα σὲ μιὰ τέτοια τρύπα! Θέλω μιὰ μεγάλη κάμαρα, ποὺ νά ἀερίζεται καλά!

— Τότε νά σὰς θάλω στὸ ἀπάνω πάτωμα, εἶπε ὁ θυρωρός, ἀλλ' ἂν σπάσετε τίποτε, θά τὸ πληρώσετε. Σὰς τὸ λέω ἀπὸ τώρα γιὰ νάμαστε ἐξηγημένοι!

— Αὐτὸ νά λέγεται! ἐτραυλίσε ὁ ναύτης μας. Θά πληρώσω ὅ,τι σπάσω! Ἐχουμε παράδες!... Ἀκου πὼς κουδουνίζουν;

Κι' ἀφοῦ κουδούνισε μέσα στίς τσέπες του τὰ χρυσὰ νομίσματά του, ὁ ναύτης μας πρόδωσε:

— Τρία χρονάκια ταξίδεψα μὲ τὸν «Καναδά». Κέρδισα ἀρκετά, κοπιάσα ἀρκετά καὶ τώρα πρέπει νά ζήσω!

Κι' ἐξέγαλε δυὸ ἀκόμα σελίνια καὶ τᾶδωσε στὸν θυρωρό, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νά τὸν ὠδήγησῃ σ' ἕνα κομψὰ ἐπιπλωμένο καὶ ἀνετὸ δωμάτιο τοῦ δευτέρου πατώματος.

— Τί ὦρα θέλετε νά σὰς ξυπνήσω αὔριο; ρώτησε ὁ θυρωρός τὸ ναύτη, ἀφοῦ τακτοποίησε λίγο τὸ κρεβάτι.

— Ὁ διάβολος νά σὲ πάρῃ! τοῦ φώναξε ὁ ναύτης, ἂν νομίζης πὼς ἔχω ἀνάγκη νὰ με ξυπνήσης! Ὅταν ὁ ἥλιος μὲ χτυπήσῃ κατακέφαλα, θά ξυπνήσω μόνος μου!

— Ἐ, τότε, καληνύχτα! εἶπε ὁ θυρωρός.

Κι' ἔφυγε, κλείνοντας τὴν πόρτα ἀπ' ἐξω.

Τότε ὁ ναύτης μας ἔβαλε ἀμέσως τὰ παπούτσιά του καὶ πῆγε κι' ἔβαλε τὸ σύρτη στὴν πόρτα.

— Ὑπέροχα! Θαυμάσια! Ἐξοχα! ἄρχισε νά ψιθυρίζῃ ὁ Σέρλοκ Χόλμς, κατευχαριστημένος. Λὲς καὶ μὲ βοηθᾷ ὁ ἴδιος ὁ διάβολος!... Εἶμαι στὸ μεσάιο ἀπ' τὰ τρία μεγάλα δωμάτια, ποὺ βλέπουν πρὸς τὸ δρόμο. Ἐπομένως, σ' ἕνα ἀπ' τὰ πλαγιὰ δωμάτια βρίσκεται ἀσφαλῶς ἡ κ. Ἀραβέλλα. Θά βεβαιωθῶ ἀμέσως γι' αὐτὸ!

Κι' ἀφοῦ ἔσβυσε τὴ λάμπα, ἀναψὲ τὸ κλεφτοφάναρό του κι' ἄρχισε νά ψάχνῃ τοὺς τοίχους, ποὺ ἦσαν ξύλινοι κι' εἶχαν ποὺ καὶ ποὺ χαρματιές, ἀπ' τίς ὁποῖες περνοῦσε φῶς.

— Καὶ τὰ δυὸ δωμάτια εἶνε νοικιασμένα, μουρμούρισε ὁ Χόλμς, καὶ κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς ποὺ τὰ νοικιάσανε δὲν ἔπεσε ἀκόμα νά κοιμηθῇ. Γιὰ νὰ ἴδοῦμε, τέλος πάντων, σὲ ποῖο ἀπ' τὰ δυὸ δωμάτια βρίσκεται ἡ κ. Ἀραβέλλα.

Καί, ἀκροπατώντας, πλησίασε στὸν ἀριστερὸ τοῖχο καὶ κόλλησε τὸ μάτι του σὲ μιὰ χαρμαμάδα.

— Τζίφος! ψιθύρισε σέ λίγο. Κάποιος γέρος ταξιδιώτης, έμπορος, περαστικός απ' τὸ Λονδίνο ἴσως, ξεφυλλίζει τὸ σημειωματάριό του. Ἄς πᾶμε στὸν ἄλλο τοῖχο.

Τοῦ ἄλλου τοίχου ἡ χαράμαδες ἦταν μικρές καὶ δὲν μπορούσε ὁ Χόλμς νὰ καλοκυτάξει μέσα στὸ πλαγινὸ δωμάτιο. Γι' αὐτό, ἐβγάλε μέσα απ' τὴ μικρὴ πέτσινη ἐργαλειοθήκη του ἓνα μικρότατο κοφτερό σκαρπέλο καὶ ἄρχισε μὲ μεγάλη προσοχή, σιγά-σιγά καὶ ἐντελῶς ἀθόρυβα, ν' ἀνοίγῃ περισσότερο μιὰ στενὴ χαράμαδα.

Ἐσκυψε κατόπιν, κύτταξε απ' τὰ χαράμαδα καὶ ἓνα θριαμβευτικὸ χαμόγελο ἔλαμψε στὸ πρόσωπό του. Εἶδε τὴν κ. Ἀραβέλλα Ἀμπερδὴν, νὰ κάθεται σ' ἓνα καναπέ, πίσω ἀπὸ ἓνα μικρὸ τραπέζι, μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο.

Ἡ κ. Ἀραβέλλα φαίνονταν σκεπτικὴ καὶ ἀνήσυχη. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ μάλιστα προσήλωνε τὰ βλέμματά της ἀπάνω στὴν πόρτα τοῦ δωματίου της. Καὶ τότε τὸ πρόσωπό της ἔπαιρνε μιὰ ἔκφρασι τρόμου καὶ πυρετώδους ἀναμονῆς.

Πέρασαν λίγες στιγμὲς ἀκόμα καὶ ὁ Σέρλοκ Χόλμς εἶδε ἄξαφνα τὴν κ. Ἀραβέλλα νὰ ξεκουμπῶν νευρικὰ τὸ στηθόδεσμό της, νὰ θγάξῃ μέσα απ' αὐτὸν μερικὰ χαρτονομίσματα, νὰ τὰ μετρήσῃ αἰσθητικὰ καὶ ἔπειτα νὰ τὰ ξανακρύβῃ, ἀναστενάζοντας βαθεῖα καὶ κυττάζοντας μὲ ἀγωνία πρὸς τὴν πόρτα.

— Ἀ!... Εἶνε σπουδαῖο αὐτό! ψιθύρισε ὁ Χόλμς. Ἡ γυναίκα αὐτὴ εἶνε θύμα ἐκβίασμού!... Πρέπει νὰ ἐνεργήσω συνεπῶς, χωρὶς χρονοτριβή.

Ἐβγάλε ἀμέσως τότε τὰ παπούτσιά του, βγήκε στὸ διάδρομο καὶ πῆγε καὶ χτύπησε ἑλαφρὰ τὴν πόρτα τοῦ δωματίου, μέσα στὸ ὅποιο περίμενε ἡ κ. Ἀμπερδὴν.

Ἐλαφρὰ βήματα ἀκούστηκαν μέσα απ' τὸ δωμάτιο καὶ συγχρόνως μιὰ τρεμάμενη φωνὴ ψιθύρισε:

— Ἐσὺ εἶσαι;

— Ἀνοίξει! ψιθύρισε ὁ Σέρλοκ Χόλμς μὲ ὑπόκωφη καὶ ἀλλοιωμένη φωνή.

Ἡ κ. Ἀραβέλλα ἦταν τόσο ταραγμένη, ὥστε γελάστηκε. Τράβηξε τὸ σύρτη καὶ μισοάνοιξε τὴν πόρτα. Αὐτὸ τὸ ἐλάχιστο ἀνοιγμα ὅμως ἦταν ἄρκετὸ γιὰ νὰ γλυστρήσῃ σὰν χέλι ὁ ναύτης μας, μέσα στὸ δωμάτιο.

— Μὴν τρομάζετε, κ. Ἀραβέλλα! Ἔρχομαι νὰ σᾶς βοηθήσω, σὰν φίλος! εἶπε ἀμέσως ὁ Χόλμς στὴν κατατρομαγμένη νεαρὴ κυρία.

Καὶ λέγοντας τὰ λόγια αὐτά, ἔκλεισε τὴν πόρτα καὶ τὴν ἀσφάλισε μὲ τὸ σύρτη.

Ἡ κ. Ἀμπερδὴν, στὸ μεταξὺ αὐτοῦ, εἶχε κάνει δυὸ βήματα πρὸς τὰ πίσω καὶ εἶχε θγάλει μέσα ἀπὸ τὴ στάντα της ἓνα μικρὸ περιστρόφο. Ἔτσι, μόλις γύρισε ὁ Χόλμς πρὸς τὸ μέρος της, τὴν εἶδε νὰ τὸν σκοπεύῃ.

— Τί θέλετε, ναύτη; τοῦ εἶπε μ' ὀργή ἡ κ. Ἀμπερδὴν. Ἐνα βῆμα ἂν κάνετε, σᾶς καίω τὰ μυαλά!... Ξέρω νὰ ὑπερασπίσω τὴ ζωὴ μου!

Βλέποντας ὅμως τὸ ναύτη νὰ τὴν κυττάξῃ χωρὶς κανένα φόβο κατὰμματα, μὲ ἑλέμμα περήφανο, κλονίστηκε.

— ὦ! Θεέ μου! τραύλισε, ἀναστενάζοντας. Ἄς μπορούσα νὰ μὴν πατήσω ΠΟΤΕ ΠΕΙΑ στὸ ξενοδοχεῖο αὐτό!...

Ἡ λέξις «ΠΟΤΕ ΠΕΙΑ», προξένησαν ἰδιαιτέρη ἐντύπωση στὸν Σέρλοκ Χόλμς. Τὰ λόγια αὐτά της κ. Ἀραβέλλας ἦσαν γι' αὐτὸν μιὰ ἀδιάσειστη ἀπόδειξι ὅτι ἡ δυστυχισμένη γυναίκα εἶχε πολλὰς φορὲς ἀναγκασθῇ νὰ συναντήσῃ τὸν ἐκβιαστὴ της μέσα στὸ ξενοδοχεῖο Πῶλ-σεν. Κι' ἡ πεποίθησις αὕτη ἔσπρωξε τὸν διάσημο ἀστυνομικὸ νὰ παίξῃ τὸ ρόλο τοῦ ὅσο ἐπιτρεπτόταν πιὸ ἀνοιχτά.

— Κυρία, εἶπε, δὲν εἶμαι ναύτης! Εἶμαι ἀστυνομικὸς καὶ ἦρθα ἐδῶ γιὰ νὰ σᾶς προστατεῦσω!

— Ἀστυνομικός! ἄφησε μιὰ πνιγμένη φωνὴ ἡ κ. Ἀραβέλλα, κατεβάζοντας τὸ ρεβόλβερ. Ἀστυνομικός!... Κι' ἦρθατε νὰ μὲ προστατεύσετε;... Μὰ ἀπὸ ποιόν;...

— Ἀπ' τὸν ἄνθρωπο, τὸν ὁποῖο περιμένετε!

— Ἀ!... Ξέρετε λοιπόν;...

— Ναί! Ξέρω ὅτι ἔχετε ραντεβού μ' ἓναν ἄνθρωπο, στὸν ὁποῖο θὰ δώσετε χρήματα!... Ξέρω ὅτι ἦρθατε ἐδῶ παρὰ τὴν θέλησί σας, ἐκτελώντας τὴν θέλησι τοῦ ἐκβιαστοῦ σας!

— Ὄστε τὰ ξέρετε ὅλα! ψιθύρισε, κλονιζομένη ἡ κ. Ἀραβέλλα. ὦ!... Εἶμαι χαμένη!

— Ἀντιθέτως θὰ ἀπαλλαχθῇτε ἀπὸ κάθε κίνδυνο, ἂν μοῦ μιλήσετε μὲ εὐλικρίνεια! εἶπε ὁ Χόλμς.

— Καὶ ποῖος θὰ μὲ θεβαιώσῃ, πῶς ὅταν μάθετε τὸ μυστικὸ μου δὲν θὰ μὲ καταδιώξετε;

— Τὸ γεγονὸς, ὅτι δὲν σᾶς συνέλαβα ὡς τώρα, ἐνῶ μπορούσα εὐκολοτάτα νὰ τὸ κάνω! ἀπάντησε ὁ Χόλμς.

Κι' ἀφοῦ τὴν ὡδήγησε νὰ καθῇ στὸν καναπέ, ἐξακολούθησε:

— Κυρία, μιλήστε μου ἐλεύθερα, χωρὶς κανένα, μὰ ἀπολύτως κανένα φόβο! Πέστε τὰ μου ὅλα... Σᾶς θεβαιῶ, ὅτι δὲν θὰ διατρέξετε πειὰ κανένα κίνδυνο ἀπ' τὸν ἄνθρωπο ποὺ σᾶς ἐξέβιασε νὰ ἀπατήσετε τὸ σύζυγό σας!...

Ὁ τόνος τοῦ Σέρλοκ Χόλμς ἦταν γλυκός, προστατευτικὸς καὶ ὑποβλητικὸς μαζί καὶ ἔκανε τὴν κ. Ἀραβέλλα ν' ἀφήσῃ κάθε δισταγμὸ καὶ νὰ μιλήσῃ ἐλεύθερα.

— Λοιπόν, ἄρχισε ἡ δυστυχισμένη κυρία, ἀφήνοντας ἓναν στεναγμὸ ἀνακουφίσεως, σᾶς ὀρκίζομαι, πῶς θὰ σᾶς φανερώσω ὅλη τὴν ἀλήθεια πῶς θὰ σᾶς τὰ εἰπῶ ὅλα... Ἐγνώρισα τὸν κ. Ἀμπερδὴν στὴν Ὀστάνδη, στὴν αἴθουσα ἑνὸς χαρτοπαγνίου. Μόλις ἀνταλλάξαμε μερικές λέξεις, μ' ἐρωτεύθηκε καὶ μοῦ πρότεινε νὰ γίνω γυναίκα του. Ἐγώ, ἐπειδὴ εἶχα πληροφορηθῇ ὅτι ἦταν δισεκατομμυριούχος, ἐδέχτηκα νὰ τὸν παντρευθῶ, παρὰ τὴν μεγάλη διαφορὰ ποὺ ἔχουμε μ' αὐτὸν στὰ χρόνια... Κι' ἀφοῦ παντρευτήκαμε, γυρίσαμε μαζί στὸ Λονδίνο. Σᾶς θεβαιῶ ἀκόμη, ὅτι ὡς τώρα τοῦ ἔμεινα πιστὴ, ἀφώσιωμένη, καὶ ὅτι ἀγάπησα τὴν κόρη του σὰν νάταν δικό μου παιδί.

— Τὰ ξέρω, τὰ ξέρω ὅλα αὐτά, κυρία... Ἐξακολούθησε.

— Τὸν σύζυγό μου συνέχισε ἡ κ. Ἀραβέλλα, τὸν ἐξετίμησα καὶ γι' αὐτὸ τοῦ φανέρωσα ὅλα τὰ μυστικά μου, ἐκτὸς ἀπὸ ἓνα... τὸ σπουδαιότερο. Τοῦ ἀπέκρυπα ὅτι δὲν ἤμουν ἐλεύθερη πρὶν τὸν παντρευθῶ.

— Ὄστε ἦσαστε παντρεμένη καὶ μ' ἄλλον;

— Μάλιστα. Εἶχα παντρευθῇ ἓναν Σκωτσέζο γαιοκτήμονα, ὁ ὁποῖος ἔχασε ὁλόκληρη τὴν περιουσία του καὶ μετὰ ἀπὸ τὴν καταστροφὴ του, ἔφυγε γιὰ τὴν Αὐστραλία, ὅπου εἶχε ἐλπίδες νὰ κερδίσῃ πολλά... Μοῦ ἄφησε 100 λίρες μονάχα καὶ μὲ παρεκίνησε νὰ κερδίσω τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴ ζωὴ, παραδίνοντας μαθήματα μουσικῆς στὸ Λονδίνο. Τὸν ἀκούσα καὶ ἄρκετὸ καιρὸ παρέδιδα μαθήματα μουσικῆς σ' ἓνα παρθεναγωγεῖο. Ἀλλὰ, μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, ἄρχισα νὰ στενοχωριέμαι. Ἦμουν πολὺ νέα, ὡμορφὴ καὶ μ' ἄρεσε ἡ ζωὴ. Πῶς ἦταν δυνατόν νὰ ὑποφέρω τὴν ἀσκητικὴ ζωὴ, ποὺ περνοῦσα κλεισμένη μέσα σ' ἓνα σχολεῖο;... Κι' ἔτσι, μιὰ μέρα ἔφυγα γιὰ τὴν Ὀστάνδη, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ θρῶ ἐκεῖ καλύτερη τύχη... Ἀλλὰ δὲν ἦρθαν τὰ πράγματα ὅπως φανταζόμουν. Κατέληξα στὸ χαρτοπαγνιο. Ἐκεῖ ἐγνώρισα τὸν κ. Ἀμπερδὴν καὶ δὲν μπόρεσα ν' ἀντισταθῶ στὸν πειρασμὸ νὰ γίνω σύζυγός του.

— Κι' ο πρώτος σας σύζυγος; Ήπεστρεψε, άμέσως μετά τον δεύτερο γάμο σας στο Λονδίνο; την διέκοψε απότομως ο Σέρλοκ Χόλμς.

— Αυτό συνέβη! άπάντησε ή κ. Άραβέλλα. Τέσσερες υδομάδες μετά το γάμο μου με τον κ. Άμπερδών, έλαβάν ένα άνώνυμο γράμμα, με το οποίο μου ώριζαν μιάν συνέντευξιν σ' αυτό έδώ το ξενοδοχείο. Ο άνωνυμογράφος με άπειλούσε πώς θά με κατήγγελλε επί διγαμίας, άν δέν έκτελούσα την διαταγή του!

— Κι' ήρθατε, φυσικά, έ;

— Μάλιστα! Κι' όταν ήρθα, λίγο έλειψε νά παραφρονήσω. Φανταστήτε, ότι ο έκθιαστής που μου γράφε ήταν ο Ζάκ!

— Ο πρώτος σύζυγός σας; Καί ποιό είνε το οίκογενειακό του όνομα;

— Θά σάς το είπώ... Θά σάς το είπώ, γιατί... δέν μπορώ νά σάς άποκρύψω τίποτε!...

— Έτσι πρέπει. Θά βγή άλλωστε σέ καλό σας αυτό...

— Λοιπόν, ο πρώτος σύζυγός μου όνομάζεται Ζάκ Δελωνύ.

— Ζάκ Δελωνύ!... ψιθύρισε σιγά ο Σέρλοκ Χόλμς.

Καί δυναμώνοντας τη φωνή του, ρώτησε την κ. Άραβέλλα:

— Καί πόσα χρήματα σάς έζήτησε, όταν τον θρήκατε έδώ;

— Χίλιες λίρες!... Έγώ όμως του έδήλωσα πώς δέν μπορούσα νά του δώσω περισσότερες από 400 κι' αυτές μόνον άν μου δινε ρητή υπόσχεση, ότι θά γυρίζε άμέσως στην Αυστραλία.

— Κι' εκείνος, διέκοψε ο Σέρλοκ Χόλμς, σάς έδωκε την υπόσχεση, πήρε τις 400 λίρες καί δέν έκανε θήμα άπ' άπ' το Λονδίνο, παρά σάς ζήτησε κι' άλλες, ύστερα...

— Μάλιστα! Άκριβώς αυτό έγινε! θεβίωσε ή κ. Άραβέλλα. Μ' άφησε ήσυχη επί τρεις μήνες καί μετά με έξανάγκασε νά του δώσω χίλιες λίρες ακόμα. Έπειτα, άφου χάθηκε επί έξη μήνες, μου φορτώθηκε πάλι. Έρχόταν κάθε τόσο καί μου έπαιρνε διάφορα μικροποσά, ώσπου, μιάν μέρα, μου στείλε ένα γράμμα καί μου ώρκιζόταν πώς θά έφευγε όριστικώς άπ' την Άγγλία, άν του έδιναν 1400 λίρες. Όταν πήρα το γράμμα αυτό, δέν είχα ούτε το δέκατο του ποσού που μου ζητούσε. Τί νά κάνω;... Τόλημσα καί ζήτησα χίλιες λίρες από τον κ. Άμπερδών, ο όποιος μου τις έδωσε, χωρίς νά με ρωτήσει γιατί τις ήθελα... Άλλά τώρα, τώρα μου ζητεί άλλες χίλιες λίρες ακόμα καί δέν έχω παρά μόνον 400. Καί πρέπει νά σάς πώ ακόμη, ότι, γιά νά του δίνω κάθε τόσο χρήματα, άναγκάστηκα νά δανεισθώ, νά θάλω ένέχυρο τών κοσμήματά μου...

— Όχι, δέν πρέπει νά του δώσετε ούτε μιάν λίρα πεισί!... φώνασε ο Χόλμς. Όσα κι' άν του δώσετε, αυτός θά σάς ζητά διαρκώς κι' άλλα... Μά γι' αυτό το ζήτημα θά μιλήσουμε αργότερα, κυρία. Τώρα, θέλω νά μου δώσετε άκριβή άπάντησιν σέ μιάν σπουδαία έρώτησιν μου.

— Θά προσπαθήσω.

— Ο Ζάκ Δελωνύ σάς διηγήθηκε με ποιό τρόπο, υπό ποιές συνθήκες έχασε την περιουσία του;

— Όχι. Δέν μου μίλησε ποτέ γιά τις έπιχειρήσεις του. Έγώ ζούσα διαρκώς στην Σκωτία, στην έπαυλή του, ένω εκείνος τον περισσότερο καιρό έμενε στο Λονδίνο... Θυμάμαι όμως, ότι μιάν μέρα τον άκουσα νά μολονογή δυνατά : «Υπάρχει στην Άγγλία, έφώναζε σάν τρελλός, ένας άνθρωπος που με κατέστρεψε!... Άλλά θά τον έκδικηθώ καί θά ναι φοβερή ή έκδίκησί μου!... Μου πήρε, ότι καλύτερο είχα... Θά του πάρω, ότι καλύτερο έχει!» Μου έκαναν μεγάλη έντύπωσι αυτά τά λόγια καί γι' αυτό τά θυμάμαι άκριβώς όπως τά είπα!...

Η κ. Άραβέλλα σταμάτησε στο σημείο αυτό. Ο Σέρλοκ Χόλμς

εσώπαινε επίσης τώρα. Ήταν θυτισμένος σέ σκέψεις καί κάθε τόσο ψιθύριζε άκατάληπτες λέξεις.

Η κ. Άραβέλλα περίμενε με άγωνία νά της μιλήσιν.

Άξαφνα ο Χόλμς σήκωσε απότομως το κεφάλι του.

— Κυρία Άραβέλλα, είπα με σταθερό τόνο στην συνομιλήτριά του, θέλετε νά ξεμπερδέψετε μιάν γιά πάντα μ' αυτό το διάβολο; Πέστε μου ειλικρινώς.

— Άχ!... άναστέναξε θαθεία ή δυστυχισμένη γυναίκα. Είνε τάχα δυνατόν αυτό!... Δέν έξερετε, δέν μπορείτε νά φαντασθήτε, κυρία, πόσο θέλω νά ήσυχάζω, νά ζήσω ήσυχα κοντά στον σύζυγό μου, στον άνθρωπο, ο όποιος κινδυνεύει νά τρελλαθώ άπ' τον καυμό του γιά το χαμό της κόρης του, της άγαπημένης μας Έλισσάβετ. Ναι, ό,τι θέλει ός λήη ο κόσμος γιά τον κ. Άμπερδών... Άς τον λήη τοκογλύφο, με περιποιήθηκε όσο του ήταν δυνατόν. Γι' αυτό, την ήμέρα που θά μάθω ότι του κρυψά όλη την αλήθεια της περασμένης μου ζωής, ότι τον άπάτησα, θά πεθάνω, θά πεθάνω από την θλίψιν του!

Μόλις πρόφερε τά τελευταία αυτά λόγια ή νέα ακόμη κι' ώμορφη κυρία, έκρυψε το πρόσωπό της μέσα στις παλάμες της καί ξέσπασε σ' ένα δυνατό κλάμα.

— Μην πλαίτε! της είπα με καλωσύνη ο Σέρλοκ Χόλμς. Θά σάς σώσω!... Σάς όρκίζομαι, ότι δέν θά πάθετε τίποτε!... Άλλά γιά νά το κατορθώσω αυτό, πρέπει νά κάνετε ό,τι θά σάς πώ.

— Θά κάνω ό,τι θέλετε, ό,τι μου πητε, άποκρίθηκε άμέσως ή δυστυχισμένη κυρία, πνίγοντας τους λυγμούς της. Κάτι μου λέει μέσα μου, ότι πρέπει νά σάς ύπακούω τυφλά!... Νοιώθω ότι είσθε πραγματικός φίλος μου. Ζήτηστε μου λοιπόν ό,τι θέλετε.

— Σας εύχαριστώ, κυρία! είπα ο Σέρλοκ Χόλμς συγκινημένος. Η έμπιστοσύνη σας μου δίνει περισσότερο κουράγιο... Καί τώρα, μου επιτρέπετε, βέβαια, νά πάω πίσω άπ' αυτό το παραβάν καί νά θάλω τά ναυτικά μου, που έμποδίζουν την έλευθερία των κινήσεών μου, γιάτι κάτω άπ' αυτά φορώ άλλα ρούχα; Καί πρέπει νά είμαι έλεύθερος στις κινήσεις μου, γιάτι είνε πιθανόν νά γίνω καμιά πάλιν έδώ μέσα.

Κι' ο Σέρλοκ Χόλμς κρύφτηκε πίσω από το παραβάν.

Όταν πέρασαν λίγα λεπτά, ή κ. Άμπερδών είδε νά παρουσιάζεται μπροστά της ένας όλωσσίόλου διαφορετικός άνθρωπος. Ο ναύτης είχε μεταμόρφωθί τώρα σ' ένα τέλειο τζέντλεμαν, του όποιου το πρόσωπο έδειχνε άποφασιστικότητα καί έξυπνάδα, όχι τυχαία!

— Άκούγονται θήματα στη σκάλα! ψιθύρισε άξαφνα ο Σέρλοκ Χόλμς στην κ. Άραβέλλα που τον έκύταζε κατάπληκτη. Αυτό θά πη, ότι ο φίλος έρχεται... Μή φοβήθηκε καθόλου. Χρειάζεται θάρρος καί ψυχραιμία! Θάμαι κρυμμένος πίσω από το παραβάν καί θά επέμβω την κατάλληλη στιγμή.

Κι' άφου έσβυσε τη μεγάλη λάμπα του άεριόφωτος, ή όποια έφώτιζε το δωμάτιο καί τράβηξε το σύρτη της πόρτας, πήγε σιγά-σιγά καί κρύφτηκε πίσω από το παραβάν.

Από την κρυψώνα του, ο διάσημος άστυνομικός μπορούσε νά βλέπει όλόκληρο το δωμάτιο, χωρίς νά τον βλέπουν.

Σέ λίγο, θήματα άκούστηκαν στο διάδρομο καί κάποιος χτύπησε την πόρτα.

Η κ. Άραβέλλα, μόλις άκουσε το χτύπημα ταραχτηκε, προσπάθησε νά μιλήσιν, άλλα ή φωνή της έσβυσε σά χείλη της.

— Κουράγιο! Μιλήστε!... της ψιθύρισε ο Σέρλοκ Χόλμς.

— Άραβέλλα!... Ζή είσαι; άκούστηκε συγχρόνως μιάν μισοπνιγμένη φωνή άπ' έξω.

— Μάλιστα! Πέραστε, απάντησε ή κ. Άμπερδην, με τὸ χέρι στήν καρδιά της, πού χτυποῦσε δυνατά.

Ἡ πόρτα ἀνοίξε ἀμέσως καί παρουσιάστηκε ἕνας ψηλὸς καὶ γεροδεμένος ἄνδρας, ντυμένος κομψότατα, με μεταξωτὸ καπέλλο. Ὁ ἐπισκέπτης κρατοῦσε ἕνα χοντρὸ μπαστοῦνι με ἀσημένια λαβή.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς, μόλις ἀνοίξε τὴν πόρτα, στάθηκε, ἔρριξε μιὰ ἐρευνητικὴ ματιὰ μέσα στὸ δωμάτιο κι' εἶπε στὴν κυρία πού τὸν περίμενε:

— Καλὰ! Εἶσαι ὁλομόναχη βλέπω κι' ἐλπίζω πὼς θάφερες ὅλο τὸ ποσὸν πού σοῦ ζήτησα.

Κι' ἀφοῦ ἔκλεισε τὴν πόρτα καὶ τὴν σύρτωσε, προχώρησε με ἀργὰ καὶ σταθερὰ βήματα πρὸς τὴν κυρία Ἀραβέλλα, ἡ ὁποία πελιδνῇ ἀπ' τὸν φόβο της, ἄρχισε νὰ κλαίῃ με λυγμοῦς.

— Ἄ, ὄχι σκηνές, σὲ παρακαλῶ! τῆς εἶπε με ὑπόκωφη κι' ἐπιβλητικὴ φωνὴ ὁ ἐπισκέπτης, μόλις στάθηκε μπροστὰ της. Ξέρεις καλὰ, ὅτι δὲν πρόκειται νὰ σοῦ κάνω κακό... Τὸ πρᾶγμα, ἄλλωστε, εἶνε ἀπλούστατο! Ἀπαιτῶ νὰ μοῦ δώσῃς χίλιες λίρες καὶ τίποτ' ἄλλο!... Μήπως σοῦ κακοφαίνεται; Ἄν συμβαίῃ αὐτὸ, πρέπει νὰ ξέρῃς, ὅτι δὲν κάνεις καθόλου καλὰ. Σκέψου μόνο, ὅτι εἶσαι γυναικὶ μου κι' ὅτι ἔχω δικαίωματα ἐπάνω σου! Ναί!... Καὶ θάμουν ὅχι ἀπλῶς θλάκας, ἀλλὰ ζῶν, ἂν καταδικάζω τὸν ἑαυτὸ μου νὰ φοβῆται τῆς πείνας, τὴ στιγμή πού ἐσὺ ζῆς μ, ἕναν πολυεκατομμυριοῦχο, πνιγμένη στὴν πολυτέλεια!... Κάνε γρήγορα, λοιπόν. Δὸς μου τὰ χρήματα, γιατί θιάζομαι!

Ἡ κ. Ἀμπερδην τράβηξε με τρεμάμενα χέρια τὸ δέμα τῶν χαρτονομισμάτων μέσα ἀπ' τὸν στηθόδεσμό της, καὶ δίνοντάς το στὸν ἄνδρα ἐκβίασέ τὴν, ψιθύρισε:

— Νά! Πάρ' τα! Αὐτὰ εἶνε ὅλα ὅσα ἔχω!... Καὶ νὰ μὴν περιμένῃς ἄλλα ἀπὸ αὐτά. Αὐτὴ εἶνε ἡ τελευταία φορὰ πού σοῦ δίνω χρήματα!

Ἐκεῖνος ἄρπαξε τὰ χρήματα με ἀπερίγραπτη ἀπληστία καὶ εἶπε:

— Γιά νὰ ἰδοῦμε ὅμως, εἶνε σωστὸ τὸ ποσὸν πού σοῦ ζήτησα.

Κι' ἄρχισε νὰ μετράῃ τὰ χαρτονομίσματα.

Ἡ δουλειὰ αὐτὴ ἀπερρόφησε σὲ τέτοιο βαθμὸ τὴν προσοχή του, ὥστε δὲν ἀντελήφθη πὼς τὸν πλησίαζε σιγά-σιγά ὁ Σέρλοκ Χόλμς, με προτεταμένο τὸ περιστροφὸ του.

Ὁ ἄθλιος ἐκβίαστίς, μόλις εἶδε πὼς δὲν εἶχε στὰ χέρια του ὁλόκληρο τὸ ποσὸν πού εἶχε ἀπὸ τὴν κ. Ἀραβέλλα, λύσσαξε ἀπ' τὸ κακὸ του καὶ ξεστομίζοντας μιὰ βρωμερὴ θλαστήμια, σήκωσε τὴ γροθιά του γιὰ νὰ τὴν χτυπήσῃ. Μά, τὴν ἴδια στιγμή, ρίχτηκε ἀπάνω του ὁ διάσημος ἀστυνομικὸς καὶ τὸν ἄρπαξε ἀπ' τὸ μπράτσο.

— Μὴν κουνηθῇς, Ζάκ Δελωνύ! φώναξε με βροντερὴ φωνὴ ὁ Σέρλοκ Χόλμς, σφίγγοντας τὸ μπράτσο τοῦ κακοποιοῦ. Μὴ θελήσῃς νά... Μά δὲν πρόφτασε νὰ τελειώσῃ τὴ φράσι του, γιατί ἀντελήφθη ὅτι δὲν κρατοῦσε πειὰ παρὰ μόνο ἕναν τεχνητὸ βραχίονα. Ὁ Ζάκ Δελωνύ εἶχε ξεφύγει καὶ με δυὸ πηδήματα εἶχε φτάσει στὴν πόρτα.

— Περισσότερο φῶς, κ. Ἀραβέλλα, φώναξε ὁ διάσημος ἀστυνομικὸς.

Ἡ νεαρὰ κυρία ἀναψε ἀμέσως τὸ γκάζι, ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμή ἀντήχησε ἕνας πυροβολισμὸς καὶ συγχρόνως ἡ πόρτα ἔκλεισε με πάταγο.

Ἡ σφαῖρα τοῦ Ζάκ Δελωνύ, λίγο ἔλειψε νὰ πετύχῃ στὸ σκοπὸ της. Σφύριξε πλάι στὸ αὐτὸ τοῦ Σέρλοκ Χόλμς, τρύπησε τὸ τζάμι καὶ χάθηκε στὸ δρόμο.

— Ὁ διάβολος νὰ με πάρῃ! φώναξε ὁ διάσημος ἀστυνομικὸς, ἐνῶ ἀκουγόντουσαν ἀκόμη τὰ πηδήματα τοῦ κακούργου, πού κατέ-

βαίνει γρήγορα-γρήγορα τὴ σκάλα. Ἐδῶ ἐγίνε ἕνα θαῦμα!

— Συγχωρήστε με, κ. Χόλμς! τραύλισε συντετριμμένη ἡ κ. Ἀραβέλλα. Λησμόνησα νὰ σὰς πῶ γιὰ...

— Γιά τὸ τεχνητὸ μπράτσο τοῦ Ζάκ... συμπλήρωσε ὁ διάσημος ἀστυνομικὸς, ἐξετάζοντας τὸ ψεύτικο χέρι τοῦ Δελωνύ. Ἡ παράλειψίς σας αὐτὴ, κ. Ἀραβέλλα, μάς ἐστοίχισε πολὺ, πάρα πολὺ... Μὰ δὲν μοῦ λέτε, πότε ὁ Ζάκ Δελωνύ ἔχασε τὸ χέρι του καὶ πῶς;

— Τὸ ἔχασε ὅταν ἦταν νέος ἀκόμη. Τοῦ συνέβη κάποιο ἀτύχημα στὸ κυνήγι. Καθώς...

Ἀλλὰ ἡ δυστυχισμένη γυναῖκα δὲν συμπλήρωσε τὴ φράσι της, γιατί ἀκούστηκαν βάρειά θήματα στὴ σκάλα.

— Ἐρχονται! Ἐρχονται οἱ ἄνθρωποι τοῦ ξενοδοχείου! ἄρχισε νὰ θρηνηλογῇ ἡ κ. Ἀμπερδην. Ἡ καταστροφὴ μου εἶνε ἀναπόφευκτη... Εἶνε ἀδύνατον νὰ σωθῶ!... Θὰ μοῦ ζητήσουν ἐξηγήσεις...

— Ἐννοια σας, κυρία! Μὴν ἀνησυχῇτε! τῆς εἶπε ὁ Χόλμς. Θὰ τοὺς δώσω ἐγὼ ὅτι ἐξηγήσεις χρειάζονται με τρόπο ἱκανοποιητικὸ!

Κι' ἀνοίγοντας τὴν πόρτα, φώναξε στοὺς ἀνθρώπους, πεῦχαν μαζευτὴ ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιο:

— Σταθῆτε ἐκεῖ!

Βγήκε κατόπιν ἔξω κι' ἀφοῦ μίλησε ἰδιαιτέρως λίγα λεπτὰ με τὸν διευθυντὴ τοῦ ξενοδοχείου, ξαναγύρισε στὸ δωμάτιο, πήρε τὴν κ. Ἀμπερδην κι' ἔφυγε μαζὺ της ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο.

— Ὁ Σέρλοκ Χόλμς, ἀφοῦ ἔστειλε τὴν κ. Ἀραβέλλα σπíti της, με τὸ ἀμάξι της πού τὴν περίμενε στὸ σταθμὸ Σάδουελ, τράβηξε πρὸς τὴν ὁδὸν Μιλ-Ἐνδ.

Καθὼς ἐβάδιζε ἀργά, τοῦρθε ἄξαφνα μιὰ σκέψι πού τὸν ἔκανε νὰ γελάσῃ.

— Θαυμάσια! ψιθύρισε χαϊδεύοντας τὸν τεχνητὸ βραχίονα τοῦ Δελωνύ, τὸν ὁποῖο εἶχε τυλίξει μέσα σ' ἕνα πανί. Περίφημη ἰδέα! Ἡ ἀποτυχία ἔχει καὶ τὰ καλὰ της κάποτε...

Σὲ λίγο μῆκε μέσα σ' ἕνα ποτοπωλεῖο τοῦ Μπόστον, στὸ ὁποῖο ἐσύχαζε τακτικώτατα.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ καταστήματος, ἕνας ἱρωμαλέος μεσόκοπος ἄντρας, ἀνεγνώρισε τὸν διάσημὸ ἀστυνομικὸ, παρὰ τὴν μεταμφιεσί του, καὶ ἔτρεξε νὰ τὸν ὑποδεχθῇ.

— Ἐχετε ἕνα γράμμα, κ. Χόλμς, τοῦ εἶπε. Μοῦ τὸ ἔφερε ἕνα λουστράκι. Μοῦ εἶπε πὼς τοῦ τὸ ἔδωσε ἕνας ἐφημεριδοπώλης.

— Σ' εὐχαριστῶ! ἀποκρίθηκε ὁ Σέρλοκ Χόλμς, παίρνοντας τὸ γράμμα. Πότε σὰς τὸ ἔφεραν;

— Πρὸ μισῆς ὥρας.

— Καλὰ.

Καὶ δίνοντας στὸν καταστηματάρχῃ τὸν τεχνητὸ βραχίονα, πρόσθεσε:

— Φύλαξ' το καλὰ αὐτό. Δὲν πρέπει νὰ τὸ δῇ κανεὶς. Θάρθω νὰ τὸ πάρω αὔριο.

— Ἐννοια σας, κ. Χόλμς. Θέλετε τίποτε ἄλλο;

— Ὅχι.

Κατόπιν ὁ Σέρλοκ Χόλμς ἀνοίξε τὸ γράμμα. Μὰ ἀπ' τὴν πρώτη ματιὰ πού ἔρριξε σ' αὐτό, τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του ἀλοιώθηκαν. Σκοτείνιασε ἡ μορφή του καὶ τοῦ ἔφευγαν ἡ ἐξῆς λέξεις:

— Τὸν ἄμοιρο!.. Εἶνε χαμένος!... Εἶνε ζήτημα ἂν προφτάσω νὰ τὸν σώσω!...

Τὸ γράμμα αὐτὸ προερχόταν ἀπὸ τὸν Χάρρυ Ταξόν, ὁ ὁποῖος εἶχε αἰχμαλωτισθῇ ἀπὸ τοὺς Σανδμπάγγμεν, τοὺς τρομεροὺς κακούργους

του Ταμέσεως, που συνήθιζαν να ξεμπερδεύουν τα θύματά τους, χτυπώντας τα στο κεφάλι με σακκουλάκια γεμάτα άμμο.

«Έπεσα στα χέρια των περιβοήτων Σανδμπάγμεν, έγραφε ο Χάρρυ, στο Ουέστ-Ινδία-Ντόκ. Μ' έχουν σ' έναν παλιό σταύλο, που βρίσκεται σε απόστασι έξι χιλιάδες μίλια από τις άποθήκες ζακχάρεως του Χάρριμαν. Τρέξτε άμέσως να με γλυτώσετε!...».

ΣΤΟ ΚΡΗΣΦΥΓΕΤΟ ΤΩΝ «ΣΑΝΔΜΠΑΓΜΕΝ»

Α Σ ξαναγυρίσουμε τώρα στον Χάρρυ ιαζον. Ο Χάρρυ παρακολουθούσε — σύμφωνα με την έντολή του διδασκάλου του — επί μια περίπου ώρα την Μπέτση, στους έρημους δρόμους και τα σκοτεινά στενοσόκακα της όχθης του Ταμέσεως. Στα μέρη αυτά συχνάζουν άλχητες, κακοποιοί και κάθε είδους κοινωνικά ναυάγια, φερμένα απ' τις τέσσερες άκρες του κόσμου.

Η Μπέτση προχωρούσε με βήμα σταθερό, χωρίς κανένα δισταγμό ή φόβο, πράγμα που φανέρωνε πως τα επικίνδυνα αυτά μέρη της ήσαν γνωστότατα κι' ότι πήγαινε σε ώρισμένο μέρος. Όταν έφτασε κοντά στις άποθήκες της εταιρίας «Ουέστ-Ινδία και Σια», στάθηκε για μιá στιγμή κι' έπειτα έκανε ένα μεγάλο γύρο και ξαναγύρισε πάλι στο ίδιο μέρος. Ήταν φανερό ή αίτία του «κόλπου» αυτού της άμαρτωλής γυναίκας. Ήθελε να εξακριβώση με το τέχνασμα αυτό, άν την παρακολουθούσε κανείς. Εύτυχώς, δεν κατάλαβε τίποτε. Γιατί άν την παρακολουθούσε μόνον ή ικανότης του στο να παρακολουθούσε ένα άτομο, αλλά και το γεγονός, ότι οι δρόμοι εκεί πέρα φωτιζόντουσαν φτωχικώτατα.

Η Μπέτση ωστόσο, αφού βεβαιώθηκε ότι κανείς δεν την παρακολουθούσε, δεν έπαυσε να δείχνει σημεία άνησυχίας. Προχώρησε έντούτες λίγα βήματά και στάθηκε μπροστά στην πόρτα της άποθήκης ζακχάρεως του οίκου Χάρριμαν και Σια. Και εκεί, αφού έμεινε ακίνητη λίγες στιγμές, γύρισε αποτόμως κι' έριξε προς όλες τις διευθύνσεις έρευνητικά βλέμματα. Μετά τράβηξε προς έναν έρειπωμένο σταύλο, που ήταν στην άκρη της όχθης του ποταμού. Όταν έφτασε εκεί, ή Μπέτση έκανε και πάλιν ένα γύρο και τότε μόνον χτύπησε έλαφρά την παμπάλαη ξύλινη πόρτα του σταύλου, που χρησίμευε και ως άποθήκη.

— Ποιός είνε; ρώτησε άμέσως από μέσα μιá φωνή θραχνή και σιγανή στη χαρακτηριστική διάλεκτο των κακοποιών του Λονδίνου.

— Εγώ! άπάντησε ή Μπέτση.

— Δώσε το σύνθημα!

— Γκρήνβιτς! πρόφερε άργά και καθαρά ή Μπέτση.

Άμέσως τότε, ή σαραβαλιασμένη πόρτα άνοιξε κ' ή νέα τρύπωσε μέσα.

Ο Χάρρυ Ταζόν, ό οποίος παρακολουθούσε την Μπέτση, κρυμμένος πίσω από μερικά μεγάλα πιθάκια, πετάχτηκε τότε όρθιος και πήγε και στάθηκε κάτω από το σαραβαλιασμένο ξύλινο υπόστεγο της άποθήκης κι' άρχισε να σκέπτεται τί έπρεπε να κάνει:

— Πρέπει, όπωσδήποτε, να εξακριβώσω ποιός είνε μέσα σ' αυτό το έρειπιο, ψιθύρισε ό μαθητής του Χόλμς. Ο τοίχος είνε ψηλός και παλιός, κι' άν σκαρφαλώσω σ' αυτόν για ν' άνέβω στη στέγη, θα πέσω καμμιá πέτρα και θα προδοθώ.

Ενώ έκανε τις σκέψεις αυτές ό νεαρός άστυνομικός, αισθάνθηκε ένα φίλικό άγγιγμα στον ώμο του και συγχρόνως άκουσε μιá σιγανή παιδική φωνή:

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Ή συνέχεια.

ΑΙ ΚΑΛΙΣΑΙ «ELBEO»

ΕΙΝΕ ΘΑΥΜΑ ΩΡΑΙΟΤΗΤΟΣ, ΑΝ-
ΙΟΧΗΣ ΚΑΙ ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΟΣ
ΠΑΝΤΟΤΕ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΛΕΟΝ ΜΟ-
ΔΕΡΝΟΥΣ ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΥΣ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΛΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΙΜΑΣ ΑΠΟ-
ΛΥΤΩΣ ΩΡΙΣΜΕΝΑΣ.

ΑΠΟΘΗΚΗ ΜΟΝΟΝ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ
ΠΩΛΗΣΕΩΣ:

ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 46
ΑΘΗΝΑΙ